

Átalyvető

2017. december

Az Erdélyi Körök Országos Szövetségének és az Erdélyi Magyarok Tolna Megyei Egyesületének negyedéves lapja

A TARTALOMBÓL

Vezércikk: Decembéri lapszámunk elé ...	3–5
Adventi levél	6
Szász István Tas naplójából	8–10
Elemző (Csapó Endre, Ágoston András, Losonczi Alpár)	11–15
Reflektor: Nem lennék egy ballib szavazó helyében	16
Erdélyiekéről, magyarokról: Orbán Viktor, Szijjártó Péter, Tótkés László	19–26
Fricska: A kvóta evolúciója, Száz év múlva, Ki a normális?	27–29
Gyárfás András hozzászól	30
Szemle	32
A szelíd doktor úr	37
Értékeink: Vejnemőjnen muzsikája, Búcsú Gyöngyösi Gábertől	38–40
Recenziók	41–45
Revolver a szószéken	46
Felsősfalvai rovás	51
Toró Árpád emlékfüzerei – 3.	55
Irodalom: Gyergyai Albert	57

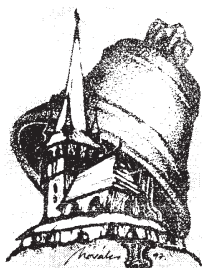

Reményik Sándor

Tündérfok

Az életednek van egy titkos csúcsa,
Mely rejtve őrzi boldogságod,
Egy sziklafok, ahonnan Te az élet
Törtetlen teljességét látod,
Hol imádkoznál hosszan, térdenállva,
Mert onnan végtelen a panoráma.

Az életednek van egy titkos csúcsa,
Körös-körül őserdő, őszbozót –
Keresztül-kasul vágató csapások,
A sok hamistól nem látni a jót,
Isten előre ment, a csúcson vár be –
Csak az a kérdés, hogy odatalálsz-e?

EKOSZ, Magyar szórvány Napja – Monor

Az Erdélyi Kö-
rök Országos Szö-
vetsége 2017. no-
vember 18-án tar-
totta meg választ-
mányi ülését a mo-
nori Művelődési Házban. A megnyitó
előtt **Pataki János**, aki sok szép könyvet
írt Erdélyről, bemutatta legújabb kö-
tetét.

Dr. Szekeres Sándor, az EKOSZ elnö-
ke beszámolójában ismertette a szerve-
zet 2017. évi tevékenységét, melyből ki-
emelte, hogy a Bethlen Gábor Alapke-
zelő Zrt. jóvoltából a szervezet műkö-
dése, illetve az Átalvető folyóirat kiadá-
sa rendben van. Ismertette, az általa és
a tiszteletbeli elnök, **Dr. Kövesdy Pál** ál-
tal jegyzett nyilatkozatot (4. old.), me-
lyet a választmányi ülés küldöttei egyér-
telmű igen szavazattal elfogadtak. Az
EKOSZ elnöke ismertette Dr. Kövesdy
Pál főszerkesztő decemberi számban
megjelenő vezércikkét, melyet a tagság
magáénak elfogadott, továbbá tájékoz-
tatott arról, hogy *iff. Szász Csabával*
közösben dolgoznak az EKOSZ új hon-
lapján.

Az elnöki beszámolót követően az
EKOSZ egyesületei beszámoltak éves
tevékenységükről, illetve terveikről. A
gyűlés után a választmány tagjai részt
vettek a Monori Vigadóban a Magyar
Szórvány Napja alkalmából tartott ren-
dezvényen, itt megtekinthették a buda-
pesti Reménység Szigetén a *nt. Zalatnay
István* által létrehozott fényképes kiállít-
ást, az EKOSZ korábbi tevékenységé-
ről szóló fényképeket. Szív szorítva lát-
hattuk az EKOSZ alapító elnökének,
Dr. Búzás Gábornak és a többi régi ala-
pítónak a képét, akik már nincsenek
közöttünk, de emléküket őrizzük.

A Magyar Szórvány Napja monori
rendezvényén a kezdeményező *Szőnyi
Attila*, majd a reformáció 500 éves év-

fordulójához is kötődve a Monor-Nagy-
templomi Református Egyházközség
lelkésze, **Schaller Tamás**, illetve a Mo-
nor-Kistemplomi Református Egyház-
község lelkésze, **Vladár István** mondott
beszédet. Az EKOSZ elnöke Bethlen
Gábor fejdelemről, és a Magyar Szór-
vány Napjához kötődően beszélt a ma-
gyarság szórványosodásáról, annak az
okairól, illetve a jövőbe vetett remény-
ségről. Láthattuk a Monori Strázsák
Néptáncgyűttes mezősegi táncát, ille-
ve hallhattuk a Borzsák Endre Hagyo-
mányörző Egyesület szilágysági magyar
népdalait. **Tur Csaba** mérnök Szat-
márnémetiből, **Peleskei Béla** a kárpátal-
jai Feketeardó-Királyháza-Tekeháza re-
formátus lelképásztora, **Tóth Zoltán**, a
felvidéki Kerecsen Motoros Egyesület,
Rimaszombat/Nagybalog vezetője és
Schön György, a Nagybecskerek-Buda-
pesti Háló Egyesület vezetőségi tagja a
szórványban élő magyarság minden-
napjairól beszélt.

Budapesti Székely Kör

A Vértanúk napján, 2017. október 6-
án vendégünk volt **GAZDA JÓZSEF**,
Magyar Örökség-díjas erdélyi író, szo-
ciográfus, művelődéstörténész. A Gol-
gota útján című új dokumentumkötetét
bemutatta **dr. Hévízi Józsa** történész, az
Erdélyi Szövetség elnöke és **Benke
László**, a Hétkrajcár Kiadó igazgatója.
A vendégeket köszöntötte **Ferencz
Vilmos**, a Budapesti Székely Kör elnöke
és **Bakó Annamária**, az est háziasszo-
nya. A rendezvényt a Budapesti Szé-
kely Kör és a Litea Könyvesbolt és
Teázó közösben szervezte.

Nagyatád

2017-ben a Nagyatádi Erdélyi Kör-
ben azon kívül, hogy havonta üléseket
tartottunk és nemzeti ünnepeinken
koszorúztunk, június 4-én, a Nemzeti
Összetartozás Napján a Magyarország
emlékműnél megemlékezést szervez-

tünk. **Bíró Norbert**, a Somogy Megyei
Községi Elnöke mondta az ünnepi
beszédet.

Július 23-án a Nándorfehérvári Dia-
dal emlékünnepejét szerveztük meg.
Ugron Zsolna Hollóasszony című regé-
nyéből láthattunk irodalmi összeállítást
a Hunyadi Emlékoszlopnál.

Szeptember 23-án a Reformáció 500.
ünnepe Nagyatádon is megszervez-
tük. Vendégül láttuk erdélyi és délvidé-
ki református testvér-gyülekezeteinket
és a kárpátaljai Credo együttest. Ünne-
pi beszédet mondott **Haffenscher Károly**
miniszteri biztos és **Szászfalvi László**
országgyűlési képviselő.

Október 26-án **Váradi Péter Pál**, **Lő-
wey Lilla** és **Soós Andrea** mutatták be új
könyveiket Erdély mezőse – a Holt
tenger tükrében, ill. Erdély Jókai Mór -
az Annabáltól a Szent Anna tóig cím-
mel.

Dr. Orbán Csaba

Salgótarjáni Erdélyi Kör

Nagy megtiszteltetés érte a Salgótar-
jáni Erdélyi-Kört 2017. augusztus 20-án.
Körünk elnöke – **Valiskó Ferenc** – a Pes-
ti Vigadóban vehette át a Magyar Ér-
demrend bronz fokozatát „az 1956-os
Emlékfutás szervezéséért és az Erdély-
Körben végzett áldozatos munkájáért”.

2017. szeptember 28-i összejövete-
lünkön **Pekár István** újságíró (a Duna
Televízió volt elnöke) két könyvét mu-
tatta be, színes előadás keretében. A
két könyv „1956 Nógrád megyében” és
„Nógrádiak a Gulágon”.

2017. október 18-i rendezvényünkön
iff. Székely Miklós tartott filmbemutatót „
A Karancs lábától az Everest alaptábo-
ráig” címmel. Az érdekesítő előadást
sok kérdés követte.

2017. október 23-án szemerkélő eső-
ben indult a XXVI. Október 23-i em-
lékfutás, melynek szervezésében, ren-
dezésében Körünk számos tagja aktí-
van részt vett

Dr. Kúti István tudósító

Szerkesztőbizottság:

Dr. Kövesdy Pál főszerkesztő, *B. Osvát Ágnes* (irodalom és gyermekoldal),
Szabó M. Attila (Székelyudvarhely)

Kiadja az EKOSZ elnöksége

Alapító főszerkesztő: **Orbán László**

Levelezési cím: *Dr. Kövesdy Pál* – 7100 Szekszárd, Otthon u. 2. Tél./fax: (36) 74/417-705
E-mail: ekosz@tolna.net

A kiadásért felel a lap főszerkesztője • ISSN 1416-4698

Nyomdai előkészítés: Galamb Marietta • Nyomdai munkák: Böcz Nyomda, Szekszárd

Decemberi lapszámunk – és az újesztendő - elé

Dr. Balog Zoltán (Klebersberg Kunó óta nem volt ilyen tiszta, melegszívű és emelkedett szellemiségű kultuszminiszterünk) mondta a minap, hogy a hit meghatározza egész kultúránkat. A kultúra pedig (folytatván a saját, eme szavak által indított gondolatsort) létrehozója, egyben keretadója teljes szellemi-anyagi környezetünknek-jólétünknek, avagy, aberráns esetben, a szellemi-anyagi torzulásoknak, elnyomorodásoknak, melyekkel bőven szolgál a történelem; kis túlzással: a történelem nem kis részben maga a torzult kultúrák számbavevétele, Nérótól az inkvizíció, Hitleren-Sztálinon (nekünk kiemelten Ceausescu) keresztül korunk eszemenéséig.

De honnan fakad a hit, ami – ilyen vagy olyan, esetenként torz formában – végigkíséri a teljes emberi civilizációt az ősidőktől napjainkig? Nos, úgy gondolom, a hit nem más, mint emberi létünk lényegének – mondjuk ki, lelkünknek – evilági kapaszkodója, magyarázatkeresés a honnan hova, a miérték, „mivégrék”, a „miértelmék” emberi ésszel megválaszolhatatlan kérdéseire. (Egy katolikus atya mondta nekem valaha, hogy a hit igencsak nehéz kérdés, hiszen a kételyek sora tolul fel a gondolkodó emberben mindegyre. Aztán úgy alakult, hogy rájöhöttem, néha megadatik egy ennél is hatalmasabb, stabilabb kapaszkodó: a megérzése valami bizonyosnak... Ami soha nem lehet téves, torz és vak, amibe a gonosznak nincs beleszólása.)

Eszemenést említettem. Első megközelítésben, a polkorrekthez agymosott tömegek kétségbeejtő megnyilvánulásait látva, találó kifejezésnek tűnik, hisz napjaink legfőbb gondja (Boros Imre nyomán) nem is a józan ész kibicsaklása, hanem annak teljes hiánya. Fel kell tennünk ugyanis a kérdést: létezik-e ma már egyáltalán európai civilizáció, kultúra? Mert ha annak létrehozóiról, az évszázados eredményekről, az emberi szellem zömmel Európában született teljesítményeiről, meg a hihetetlen véráldozatokról (magyar vonatkozásban leginkább – I. Szabó István írását a 42. oldalon) oly mértékben nem veszünk tudomást, hogy egy könnyed mozdulattal odadobjuk a megsemmisülésnek, akkor – legalább is e döntőnkök számára – már nem létezik. Vagy nem is létezett. A költőt parafrázálva („Vörösre vált át nyugaton a kék” – I. alább): nem látják az ég vörösbe fordultát, hiszen a tiszta, kék eget sem látták soha. És a tükörbe is hiába néznek, onnan is önnön ürességük köszön vissza.

A szubjektív értékeléstől függetlenül, tényként áll előttünk: a teremtet világ megóvására, fejlesztésére kötelezettek átfordultak az ellentétes oldalra, dúlnak, gyújtogatnak. A szakralitás ellenségeivé váltak. Ama szakralitása, mely rendet teremt a rendetlenségben, a gondolat fennköltisége, a zene, képzőművészet, irodalom eszközeivel többek között, ezzel a teremtés részévé téve alkotókat és befogadókat egyaránt. Amelyik maga a realitás, a biztos kapaszkodó. Az emberi történelemről tett fenti kijelentés pedig kiegészítendő azzal, hogy benne végigkövethető a jó és a rossz, a teremtő és a pusztító küzdelme, számtalan jelképben élénk tárva és tényekben materializá-

lódva. Napjaink sorsfordító eseményeiben kristálytisztán tárul elénk mindez. Amikor a szél – Czákó Gábor szavaival – „nem északról fúj, nem is délről, hanem alulról, ha szabad így mondani, a pokolból.”

Immár közhely, hogy kulturális háború folyik, kultúrák közötti harc idejét éljük. Némi pontosítást azért igényel e kijelentés: itt az európai kultúrát hordozók küzdenek a kultúranélküliséggel, az európai kultúra ellenségeivel. Kontinentális és hazai vonatkozásban egyaránt. Utóbbiak, a „polkorrekt” (nyugodtan mondhatjuk, az anómiás) oldal pedig saját sírját ássa egy másik, igencsak létező, de idegen és kíméletlen, fanatizált kultúra korlátlan és kritikátlan befogadásával. Nyalják-falják azt, mígnem a gömböc ki nem pukkan. (Részletesen I. Apáti Bence írását a 16. oldalon.)

Számunkra a képlet egyszerű: ki kell ebből maradnunk, Orbán Viktor szavaival: a törésvonal innenső oldalán maradni. A legtöbbet talán épp ezzel tehetjük: megőrizni a magot a hó alatt, „igazimnak sarjadásáig” (Ady). Megőrizni magunkban a még létező szakralitást, vagy (sajnos, sok esetben) legalább annak maradványait.

Egy bekezdés erejéig érdemes talán elmélázni a sokak által folyamatosan feltett kérdés fölött: vajon mi állhat kontinensünk döntőnökeinek fejében: kórosan rögzült téveszmék, avagy a gonosz tisztánlátása? Akaratlan, vak, ostoba végrehajtói, vagy (és ez lenne a második megközelítés) szándékos és tudatos, buzgó partnerei a rontásnak, Coudenhove-Kalergi (I. 18. oldal) napjainkra Sorosban testet öltött és aktualizált ördögi tervének? (Szász I. Tas lapszámunkban - A megbocsáthatatlanságról, 8. oldal – frappáns módon zárja ki a bocsánatos tévedés, avagy az elmebaj lehetőségét: „Tudják, hogy mit cselekednek, ami egyben azt is jelenti, hogy nincs számukra megbocsátás.”) Akkor hát ki, mi áll mindeme megnyilvánulások mögött? Nos, a mögöttes háttérerők mibenlétéről és koncepciójáról ad remek tájékoztatást Ádám Attila írása (Magyar Idők, október 28.) Idézi Peter Sutherland, volt EU-biztos, jelenleg az ENSZ főtitzára migrációs külön-képviselőjének álláspontját, miszerint az **üzleti világ számára** (kiemelések tőlem – K.P.) „különösen kedves” az EU nyitott határainak megteremtésére irányuló politika. Nevezett személy a migráció akadálytalanná tétele érdekében azóta is, minden fórumon (beleértve a Szentszéket!) a nemzeti szuverenitás minél gyorsabb leépítését követeli, mert meggyőződése szerint a nemzeti szuverenitás egy illúzió, avagy az ő kifejezése szerint *shibboleth*, amit **el kell tüntetni**. A tisztviselő által használt héber eredetű kifejezés jelöl minden olyan kulturális, tradicionális és vallási mintát, identitást, amely egyes embercsoportokat, nemzeteket egymástól megkülönböztet. Vessük ezt össze a ténnyel, hogy a kultúra hordozói a maguk sokszínűségében mindig is a nemzetek voltak, és máris összeáll a kép: jelenünk pusztító erőinek mibenléte, célja, sikerük esetén annak szörnyű következményei. A frontemberek pedig jól ismertek, úgyszintén a magukat eladott hitvány végrehajtók

az EU Bizottságában és parlamentjében (élen Verhofstadt-al), meg Magyarország közéleti palettáján.

Újabb bekezdést érdemel egy kis romániai kitérő is, annál inkább, mert (érdektelenség, ismerethiány miatt?) a politikai elemzésekben folyamatosan hátrább szorul a téma, ha egyáltalán megjelenik. Ismételten és reménykedve vetettük fel lapunk oldalain, hogy a közös veszedelem törvényszerűen közelebb kell(ene) hozza a román és magyar népet, ill. most a V4-ekhez a román államot. Két bökkenőt is látok ebben. Kétséges ugyanis, hogy odaát érzékelik-e a veszélyt, vagy huszadrangú fontosságúnak tekintik az egész kérdést. A köznép a téma idegensége, a mindennapokra (egyelőre!) közömbös volta miatt, a politikum meg talán egy eltérő perspektívából következően (l. alább.) A másik gond a román néplelek Trianon okozta torzulásával kapcsolatos, ami minden más szempontot mindannyiszor fölült. A következő, 2018-as év különösen súlyos, félelmetes lesz ránk nézve, tekintettel a nacionalista tömegőrület rettenetes emlékeire, és tekintettel arra, hogy a „nagy országegyesítés” Magyarország szétszakítása révén történt, ami egy ismert lélektani jelenség, a saját véteknek a kárvallatra történő áthárítása folytán megbocsáthatatlan magyar bűn, így aztán a százéves évforduló a magyarfóbia csimborasszóját hozhatja. (Mire lapunk olvasóink kezébe kerül, talán már túl is leszünk egy idei, december 1-i főpróbán.) Nagy kérdés, a józan belátás fog-e valamilyen egyensúlyt teremteni a tömegek és a politikai vezetés megnyilvánulásaiban, vagy utóbbi ismét úszik majd a szennyes áradat hátán. Az úszómozdulatok egyébként folyamatosak, legújabbán a katalán kérdés apropóján csápolnak, ami tisztán előrelátható volt. Mindeközben Magyarország folyamatosan nyújtja a jobbát, legutóbb Orbán Viktor október 23-i beszédében, és kiváló külügyminiszterünk számtalan lépésével. Ennél többet nem tehetünk, a labda az ő térfelükön pattog. Valószínűsíthető viszont, hogy a mérkőzés taktikáját ismét a „hagyományos nemzeti értékek”, a sunyítás, gyáva lapulás, a ravasz kivárási határozza meg, a pálya talaját pedig az el- és fel nem számolt nemzetiszocialista/posztkommunista múlt itatja át. Beteg társadalom, beteg ideológia, beteg politikai rendszer. Ezenfelül pedig (és ez lenne az elsőként említett akadálya a közeledésnek) látnunk kell, hogy gyaníthatóan más dimenzióban gondolkodnak és terveznek, mint mi, mint a V4-ek, igazodási pontjaik meghaladják a közép-európai szempontokat (orosz-amerikai viszony, Oroszországhoz való viszony, amerikai védőernyő érzete.) És ebben a dimenzióban talán a regionalitás, de a migránskérdés sem döntő számukra. Ezt jelzi Iohannis elnök minapi kijelentése is, miszerint Románia nem osztja a V4-ek nézeteit Európa jövőjéről. (Végre egy őszinte mondat!) Aztán, hogy a nagy, uniós üstbéli fortyogás folyamatos kihívásait, mindenekelőtt a nemzetállamok felszámolásának szándékát és (néhány esetben) felsejlő szétesésének folyamatát - éppen ők, kiknek agyában kétezer éves nemzetállam, ereiben piros-sárga-kék vér kavarg - hogyan dolgozzák fel (horribile dictu, az sem elképzelhetetlen, hogy „ősi erényként” még hasznát is húznak belőle), azt igencsak érdekes lesz nyomon követni. Felettébb ajánlatos tehát az óvatos fenntartás velük szemben. Persze, azért reménykedünk, hogy (Szijjártó Péter szavaival) náluk is leesik egyszer a tantusz. Meglátjuk. Meglátjuk?

Talán hosszadalmasnak érzi az olvasó a fentieket, de megértőbb lesz, ha végiggondolja a konkrét következményeket, tanulságokat. Az eszméknek és érdekeknek ugyanis képviselői, hordozói, nem túlzás - harcosai vannak, mindkét, jó és rossz oldalon, és rossz, avagy jó (?) hír: mi magunk is azok vagyunk, a demokráciának nevezett társadalmi berendezkedésben mindenki, akinek beleszólás adatik, magyarán, minden választópolgár. Ne bújjon ki tehát senki a felelősség alól, ne érezze jogos mentségnek a jól hangzó érvet, miszerint úgy sem tehetek semmit, úgy sincs eredménye a harcnak. Mert eredmény ugyancsak van, itt van mindjárt a legfontosabb, a számunkra immár természetes létbiztonság (annak megannyi összetevőjével), amit nem lehet eléggé értékelni, Isten óvjon attól, hogy megtapasztaljuk a rosszat! És nem lehet eléggé értékelni a nemzetegyesítés terén tett lépéseket! Vagy, akinek ez nem jelent semmit, az vegye számba csupán a pusztai anyagi gyarapodást. A képlet tehát egyszerű: tovább menni a jó úton, vagy lerombolni, semmivé tenni minden eredményt. Állhatunk mi is a rossz oldalon, amikor nem vállaljuk a döntés felelősségét, és pláne, ha rosszul döntünk. Vagy állhatunk a jó oldalon. (L. Ágoston András elemzőjét: A jó út nem az árulás... I. 13. oldal) Nagy felelősségem van akkor, amikor tisztánlátásomat hagyom elhomályosítani, a tényeket, a ragyogó eredményeket nem észrevenni, és hagyom a fától (esetleges egyéni sérelmekről, valós hibákról) az erdőt, a nagy egészet elfedni. Nem tudják mit cselekszenek, akik (hacsak nem önös érdekből, az legalább érthető) hipnotizáltak, kábán követik a ripacsot és elvarázslókat, szellem(telen)-társait, a honi sorosokat, sutherlandokat, kiknek vágyálma a nemzeti és európai érdekek-értékek pusztítása, a nemzeti integráció szándékos megakasztása, a valóság feje tetejére állítása - lásd a korlátlan idegenáradat jónak, szükségesnek minősítését, lásd az újabb aljas támadást a külhoni magyarság, a magyar nemzet egysége ellen, a külhoniak szavazati jogának ürügyén. (Jobb helyen kártyába-tollúba forgatnák, ketrecbe zárnák a svindlist, nagy szerencséje, hogy „fasiszta diktatúrában” élünk. És igencsak szomorú, hogy immunrendszerünknek eddig nem sikerült semlegesíteni e kórokozót.) (A témában - szélesebb kitekin-téssel - I. Losoncz Alpár írását a 14. oldalon) Súlyos felelősségem van, ha „civilként” elbújok a „nem politizálunk” álszent, jobb esetben ostoba, átgondolatlan jelszava mögé. Amikor átlépek a közösséget egyben tartó értékek felett, engedem lelkem kiüresíteni, nincs fülem az igazságra, de meghallom bülbül-szavát a hamisságnak, a gonosz pusztító szándékának. Amikor nem ismerem fel, ki a barát, ki az ellenség.

Elragadt a hév, miközben tudom, hogy olvasóink közt alig ha akad egy is, akire az utóbbiak ráillenének, de szörnyű látni, tudni, hogy sokakra nagyon is. És, ha már úgy alakult, hogy létezik e lap, létezik néhány ezer olvasója, és szólhatunk, hatni tudunk észhez és lélekhez, akkor bizony felelősségünk van nekünk is, szerkesztőknek, szerzőknek egyaránt. Az adottságok, lehetőségek arányában, mértékében, de a nem korlátozható minőségre konokul törekedve. Jelen lapszámunk is ennek szellemében, és legfőbb kapaszkodónk, a lélek, annak feltöltése jegyében készült. Hogy sikerült-e, azt az olvasó dönti el, mint mindig. Reménykedünk...

Fontos év következik. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint a

fent idézett P. Sutherland beismerése, miszerint a migrációs fegyver egyetlen esetben bizonyul hatástalannak: ha a célország lakosságának többsége nem mulasztja el kifejezni akarátát a külső befolyásolási kísérlettel szemben, és akarátának érvényesítését az általa megbízott hiteles politikai vezetés megingathatatlanul felvállalja. Kell-e ennél jobb kortesbeszéd?

Minden eddigieknél súlyosabb következményei lesznek tehát döntésünknek. Magyarország vezetése bizonyított, saját, csonka országa, a nemzet egésze, és Európa minden lakója előtt, nem is akármilyen – nem túlzás: kontinentális – hatással (bizonyíték rá Brüsszel tombolása), mutatva a helyes utat, és ajánlva a folytatást, őrizve a magot a hó alatt. Csak el kell azt fogadni: óvni, ami eleinktől maradt, a dudákat körülöttünk és magunkban irtani, és szántani, vetni kell újra és újra, hogy unokáinknak is maradjon óvni valója. Így aztán az ország, a nemzet, és most már az egész kontinens jövőjének alakulására lesz hatással e döntés. A szakralitás, az örök értékek (Isten, haza, család, függetlenség) védelmezőinek kell további felhatalmazást adnunk a munkához, és – igen, a harchoz.

Jelen írásom készen állt, amikor (november 12-én) elhangzott Orbán Viktor és a többi jeles vezető beszéde a Fidesz tisztújító kongresszusán. Úgy érzem, szavaik megerősítették, igazolták az itt leírtakat, miként megrendítő erejűek a lapszámunkban Erdélyieknek–magyaroknak szalagcím alatt közöltek is. Így hát tiszta szívvel állíthatom: kötelességünk felsorakozni mögéjük, mert szükségük van ránk, bizalmunkra és hitünkre. Jól állunk, erősek vagyunk, tegyük róla, hogy azok is maradjunk. Ha lehet, még erősebbek, jobbak, tisztábbak. Akinek pedig hang adatott, az szóljon, kongassa a harangot, Csíki András költőnk szavaival: „...kongassunk hitet és reményt./ messze, templomfalon túlra/és a lélek mérhetetlen mélyére!”

Áldott karácsonyi ünnepeket, világossággal átszőtt újesztendőt kívánunk hűséges, kedves olvasóinknak, szeretettel

Kövesdy Pál

(Az írást november 18-i választmányi gyűlésén az EKOSZ magának fogadta el.)

Az EKOSZ nyilatkozata

Az Erdélyi Körök Országos Szövetsége, mint az anyaország legnagyobb, 15 tagszervezetet tömörítő erdélyi gyökerű civil szervezete, felsorakozik országunk kormányának nemzet – és az egész Európai Uniót mentő politikája mögé. Úgy gondoljuk és érezzük, hogy a globalista erők kontinentális és honi bérencei által Magyarországon folytatott erkölcs- és szellemromboló gyakorlatával szemben kötelességünk saját eszközeink, lehetőségeink mértékében segíteni kormányunk tiszta szándékú és messze tekintő, bölcs politikáját.

Az EKOSZ választmányi ülésének 2017. november 18-i határozata nyomán

Dr. Szekeres Sándor elnök

Dr. Kövesdy Pál t.b. elnök

Fentiek eszmeiségét a művészi tömörség fejezi ki igazán. Álljon hát itt néhány ihlető sor...

Lőrincz József versei

Nincs elég fény

És növekednek az árnyak,
Az égei tetőn tüzet fogott koronája
Egy matuzsálemi fának.
Lángol, szikrát, füstöt, üszköt ontva
A tölgy, s elvágódik bele a horizontba.
Vörösre vált át nyugaton a kék,
S koromként hull az éjszaka fölénk.

Esély

A tükör is a te szemekkel lát.
Hogy vennéd észre enmagad árnyékát?!

Székely szántó

Szejké fölött két madár szánt.
Ekéjük az idő nyomja.
Emlékező nyomot húznak
Eróziós homlokomra.

Lángol kilenc székely kapu,
Lengyelfalvát tűz emészti,
Kilenc tűzkarikán átmész,
S épp Orbán Balázsnál érsz ki.

Munkálkodtál: enképükre
Formáltak a dolgok téged.
Elszállott a két madár is.
Az eke lett örökséged.

Szántani. Vetni kell újra,
Eleinktől, ami maradt.
Hol a fenyő délcegen áll:
A homlokon. S homlok alatt.

(Előző, szeptemberi lapszámunk hátoldalán Lőrincz József keresztnévét tévesen Lajosnak írtuk. Elnézést kérünk.)

Csíki András

Harangavatásra, Nyárádszeredába

Ha mégis úgy: a zavaros
beszédnek kora lejár s nem
szántanak se szóval, se véresre
korbácsolt lovakkal temetőt;
ha mégis úgy: a Nyárádban
feredő augusztus nem hagyja
szőlőnket éretlenül s értetlenül
nem maradunk a káosz kisülésekor;
ha mégis úgy és épp ezért:
harangozzuk egybe, ki
Istennel tartja tekintetét
és kérdi-feleli a siető éveket;
ha mégis úgy és épp ezért:
kongassunk hitet és reményt,
messze, templomfalon túlra
és a lélek mérhetetlen mélyére!

Adventi levél 2017

Drága Barátaim!

A nemzetként való megmaradásunkat veszélyeztető történelmi fejlemények immár nem csak a magyarságot fenyegetik. Ebben az örök várakozásra kényszerítő helyzetünkben, amely mondhatni létformájává dermedt a magyarnak, újabban sorsársak is felsorakozhat(ná)nak mellénk, a veszedelem mértékéhez képest viszont ennek csupán szerény jeleit észlelhetjük. Mi több, közvetlen szomszédaink, kik a trianoni átok pszichózisának visszaját szenvedve féltik minden várakozáson felüli győzelmük gyümölcseit, nem látják a fától az erdőt. Az immáron indokolatlan félelmeiktől (is) hajtott homogenizációs vágy, amely az orgazda örökös szorongását idézi, kioltja a valódi veszélyt felmérni hivatott képességeiket. Így csak nagyon nehezen tudunk szövetségesekre lelni. Várakozásaink közepete pedig ez lenne az egyik igen fontos és nélkülözhetetlen kívánság.

De seperiünk csak a saját portánkon. Hiszen a legvisszatasztóbb, a külső veszedelmeket hatványozó ártó erő belül működik. Kívülről táplálva, de mégis a belőlünk sarjadt „mégis magyarok” jóvoltából. S mi Dsida Psalmusának türelmével viseljük ezt. „Ha gyilkos is, magyar!”

Még nagyobb veszedelem azonban az, ami bennünk rejtőzködik. A sokaságban. Abban, amely tehetne csodadolgokat, de ehhez hiányzik belőle valami. Ha volt is, mára kiölte azt a neoliberais szellemű fogyasztói társadalomként működő csalóka világ, amely az önzés piederstálra emelésével talán a kádári puha diktatúránál is nagyobb rendet vágott a tudatunkban. Miről van tehát szó?

Most fejezem be, és reménykedem annak a könyvnek a kiadásában, mely a kolozsvári Hitel folyóirat-nemzetpolitikai szemle csodálatos nemzedékének gondolatait hozná közel az érdeklődő és gondolkodni akaró közvéleményhez. Ők pedig Széchenyiből indultak ki, az ő önvizsgálatot hirdető szemléletéből. Szerinte a nemzetet szolgálni csak zarándoki alázattal lehet. Ez az üzenet elsősorban a politikusainkhoz szól.

Sokszor emlegettem már és több formában leírtam, de úgy érzem, most van ideje annak, hogy várakozásaink és elvárásaink hangoztatása közben megnézzük ennek az éremnek a másik oldalát is.

Ugyanis az örök választópolgár oldaláról vizsgálódva nyilvánvaló, hogy a fenti elvárás legnagyobb akadálya éppen az azt gyakran hangoztató választó. Mert ez az elvárás érvényes minden egyes magyarra. Szabó Dezső nyomán mondhatjuk, hogy mindannyian felelősek vagyunk mindannyiunkért, tehát személyünkben is van nemzetszolgálati feladatunk. A nemzetpolitikát mellőző bármely erő pedig ennek hiányára építhet a legbiztosabban.

Történelmi tapasztalat és megannyi irodalmi olvasmány segít abban, hogy tudjuk: mióta választások léteznek, a hordószónokok és a csapra vert hordók főszereplők voltak a nemzet sorsát irányító kiválasztásában. Az egyik élmény a közelmúltból az a bizonyos egyszeri 19 ezer Ft volt, amely eldöntő sikerrel vezette félre a nyugdíjasok egy részét.

Mikor e sorokat írom, zajlik az újabb nemzeti konzultáció.

Vitatják értelmét és célját jobbról-balról. De ha arra gondolunk, hogy társadalmunkban milliós nagyságrendben élnek „mégis magyarok”, olyanok, akiket nem érdekel közös sorsunk, vagy akiknek szellemi horizontja nem terjed a veszélyérzet megszabta határokig, akkor beláthatjuk, hogy a szemek nyitogatásának feladata milyen fontos.

Adventi levelet olvastok, és évtizedek óta sem juthattam el oda, hogy az égi várakozás tiszta és világos reménysége, pontosabban bizonyossága mellett ne kényszerüljek ama földivel kapcsolatos magyarázkodásokra.

Most azonban minden eddiginél nagyobb a tét. Ugyanis hitünk szerinti biztos reményünk otthonát, keresztény egyházainkat és keresztény kultúránkat próbálják eljátszani az eddigi történelem talán „legtörpébb” emberei.

Pedig minden lelki-szellemi előkészítés ellenére is könnyen felismerhető (kinek a tudás, kinek a tapasztalat szintjén, s főleg együtt), hogy a lehetetlent szervező erők égő olajat kevernének össze a tiszta vízzel. Munkálkodásuk az aranycsinálók ma már mosolyra ingerlő igyekezetére hasonlíthatna, ha nem rejlene benne egy egészen más dimenziójú kockázat. Mi több, a biztos pusztítás veszedelme.

A lenni vagy nem lenni elcsépeltnék tűnő nagy kérdése ma – világ-, kontinentális- és nemzeti méretekben is – felettünk lebeg. De lehet-e világvége emberi erőből? A legfelsőbb akarat meddig engedi a gonosztól ösztökélve feszegetnünk emberi határainkat?

Ez az a pillanat, amikor az égi várakozás bizonyossága mindent felülmúló erejével képes eligazítani minket.

Ismét itt van az advent, és ismét elmélyültebb gondolkodásra ösztönzi az embert. S a kevés szóval is világosan láthatóvá váló és erőt adó isteni perspektíva segíthet abban, hogy még oly hatalmas földi szorongásaink oldódhassanak.

De áll az örök intés igazsága, melyet a népi emlékezet közmondásossá tett: segíts magadon, s az Isten is megsegít! Tehát feladatunk nem a passzív várakozás, hanem a jövőt munkálkodással előkészítő aktív részvétel, az ajtók kitárása a kegyelem előtt. Feladat, amely a költővel szólva: „nem is kevés”.

Az, ami ma a világban és itt, maradék kis hazánkban történik, emberi mércével mérve történelmi pillanatok sorozata. Ezeket a történelmi pillanatok történelmi tettekkel kell emlékeztetessé, vagyis sikeressé tennünk. Ehhez a legelső lépés az, hogy felelősen döntsünk döntéshozóinkról.

A következő időszak erről szól, de nem csupán erről. Mert az egyéni felelősség, az örökös várakozók hétköznapi cselekedetei, egész életük szolgálattá nemesítése éppen olyan fontos, mint az, hogy választott vezetőinket Széchenyi üzenete hassa át, és munkájukat képesek, legyenek „zarándoki alázattal” végezni.

Szerencsések vagyunk, mert tudjuk, hogy égi várakozásunk bizonyossága felment a legnagyobb félelem nyomása alól, és szerencsésnek nevezhetjük magunkat azért is, mert ama földi, emberi léptékű várakozásunk közben van irányítunk, olyan, amely a helyes irányt mutatja. Ez pedig a magyar nemzet, a magyar haza, a magyar megmaradás szolgálata.

Legyen tehát kétszeresen áldott ez az adventünk is, adjon erőt a munkához és éleslátást a zavarkeltés közben, s legyen minden félelmet és szorongást feloldó a ránk váró idej karácsony és annak öröme.

Szász I. Tas

Az alapgondolat:

Aki az igazságból való, azt előbb-utóbb keresztre feszítik

... „Volt az életemnek egy pillanata, amikor úgy éreztem, hogy ami elmaradt, azt be kell pótolni, helyére kell tenni. A dolgoknak a helyükre kell kerülniük. S miután engem református hitben kereszteltek – és ez így van jól, úgy gondolom, az ember legyen az, ami, ezért amikor az a pillanat eljött, akkor konfirmáltam. A konfirmálás a mi meggyőződésünk szerint életre szóló fogadalomtétel, ahol az embernek világosan választ kell adni, hogy mi végre is tekinti magát kereszténynek.

Úgy fogalmaztam, amikor a konfirmációm elérkezett, hogy nem tudtam mindig, de mindig éreztem, és ma már biztosan tudom, hogy eddig is velem volt az Isten, akkor is, amikor nem figyeltem rá, és nem tudtam, és azért teszem ezt a fogadalmat, hogy ez ne is változzon meg, maradjon velem, sőt ne csak velem, hanem azokkal is, akik számomra fontosak, és akiket szeretek.

Így jutottam el a konfirmációig. Azóta annak a mondatnak a jegyében próbálok élni, meg végzem a munkámat, amit úgy hívnak, hogy az Isten dicsőségére és az emberek javára élni. Amit le tudok fordítani a szakmánk nyelvére is, ami úgy hangzik, hogy nekem az országot kell építenem, kis o-val, az országot, ami a magyar nemzet evilági országa, és nagy O-val is, Isten Országát, és ez a magasabb rendű célja és értelme annak, amit teszek.”

Dr. Orbán Viktor

Wass Albert

A hontalanság hitvallása

Hontalan vagyok,
mert vallom, hogy a gondolat szabad,
mert hazám ott van a Kárpátok alatt
és népem a magyar.

Hontalan vagyok,
mert hirdetem, hogy testvér minden ember,
s hogy egymásra kell leljen végre egyszer
mindenki, aki jót akar.

Hontalan vagyok,
mert hiszek a jóban, igazban, szépben.
Minden vallásban, és minden népben
és Istenben, kié a diadal.

Hontalan vagyok,
de vallom rendületlenül, hogy Ő az út s az élet,
és maradok ez úton, míg csak élek
töretlenül hittel ember és magyar.

(1947)

Gondolatok Szentestén

Meghitt otthonában áhítatos ünnepre ül össze a család. Ami gyalgó és esendő az emberben, kívül maradt a falakon ezen a szent estén, amikor a Megváltó születésének misztériuma a valóság megremegető képével tölti be a szíveket és meggyúlnak a gyertyák az örömdetes, boldogságos hírre: Krisztus megszületett! Hitves a hitveshez, szülő a gyermekéhez, gyermek a szülőhöz fordul ezen az estén, és megtisztult tekintetükben a karácsonyi ünnep mély erkölcsi és lelki jelentése csillog.

A keresztény családnak mindenkor a legbensőségesebb ünnepe volt a karácsony, mert a gyermek Jézus isteni küldetésén kívül a családi érzés legerősebb kapcsának, a gyermeknek ősi kultuszát is ünnepli a betlehemi Kisdedben.

Ezen az estén feledjük el minden sérelmünket, minden bánatunkat, sok-sok sebünket, ezen az egy estén legalább ne idézzük fel fájó emlékeinket. Hessegessük el az élet mindennapi zűrzavarából felénk zúduló rémeket, ringassuk bele szívünket egy szebb, biztatóbb holnap ígéretes, ígézetes ábrándjába. Higgyük, hogy egyszer mégis megtalálja az emberiség a Karácsony égi jelekkel sugárzó lelkét: a Békességet. Mert ez az egyetlen szó minden krisztusi tanításnak és minden krisztusi kínszenvedésnek a foglalatja. Krisztus azért halt meg, hogy békesség legyen a földön.

Békesség az embereknek, békesség a családnak, békesség a nemzetnek, békesség a világnak! És íme, talán soha annyi békétlenség nem dúlta a föld népét, mint jelenleg. Elborult lélekkel, felszakadó sóhajjal, az emberi méltóságban megrendülten kérdezzük mindnyájan: hogy lehetséges ez? Miért rombolnak, dúlnak értéket, lelket?

Karácsony szent estéjén fohászkodnunk kell, hogy az isteni parancsról soha senki ne feledkezzen meg: békesség az embereknek, békesség a sokat szenvedő székely, magyar népünknek, békesség minden jóakarónak!

Gálfalvi Gábor életműdíjas ny. ig. tanító
Székelyföld-Erdélyország

„Jóllehet az emberek nagy része és a politikum nem kötődik a vallásos hit teológiai és hitéleti rítusaihoz valamint előírásaihoz, ugyanakkor az európai örökség erkölcsi értékeit (a jóságot, becsületet, igazságosságot, az emberi méltóság tiszteletét, a békét és így tovább) a társadalom élete és működése javára zsinórmértéknek tartja, ami olyan mágneses erőter, amely, ha egyszer kimerül, nem lesz merre mutasson az európai emberek iránytűje, és akkor iszonyatos dolgok történnek majd az emberiséggel, rosszabb az atombombánál és a koncentrációs táboroknál”.

(Részlet Werner Karl Heisenberg Nobel-díjas fizikus 1975-ben Budapesten megjelent **A rész és az egész** című munkájából)

Szász István Tas naplójegyzetei

2017. szeptember 30.

A megbocsáthatatlanról

Rohanunk egy nyugtalanító őszbe, és bármerre járunk, a beszélgetéseket a bizonytalanság, szorongások, kérdőjelek jellemzik. A legutóbbi napokban a migráció mellett Észak-Korea is visszatérő téma. Vagyis az emberek gondolkodnak és félnek.

Lesz-e harmadik világháború, kérdezi az egyik, a koreai diktátor „elment eszét” emlegetve. Igen, ez is egy fenyegető veszély, de a rettegett háború a migráció formájában már elkezdődött.

S a válasz, mint annyi más esetben a migrációt segítő politikusokat is az „elment eszűk” közé sorolja.

Pedig... pedig, távolról sem erről van szó. És ez benne a veszedelmes és tragikus egyben. Mert az alig látható „háttérhatalom” ismeretlen emberei, az előretolt Soros György, vagy az általa fémjelzett és ki is jelentett terveket végrehajtó nyílt puszipajtásai nem mentegethetők elmebeli állapotuk megváltozásával.

Erre nagyon figyelniünk kellene, hiszen a valódi veszedelmet éppen az jelenti, hogy ezek nem elmeháborodottak. S bár szellemi képességeik nem egyformák, hiszen egy veszedelmesen ravasz Merkel, vagy egy pojáca Junkers is felelős tetteiért. Szó nem lehet elmebajról vagy a képességek teljes hiányáról. Iskolázott, s bár más-más úton és okból hatalomba került, de döntésképes emberek ők. Egyszóval: tudják, hogy mit cselekednek, ami egyben azt jelenti, hogy nincs számukra megbocsátás.

Ha a hazai porondot figyeljük, itt is hasonló a helyzet.

Az ellenzék kerítésbontó és menekülttelepítő, a migráció veszélyeit minden bizonyíték ellenére tagadni képes emberei ugyanazokkal az információkkal bírnak, mint azok, akik felelős döntéseikkel eddig megvédték az országot. Ráadásul az ezekből fakadó következtetések levonására szintén képesek. Tudják, hogy milyen következményei lehetnek egy migránstömeg befogadásának, látják a világot elárasztó terrort, és azt is volt kitől megtanulniuk hogy mit jelent az iszlamizáció. Mégis, az Európa megsemmisítésére török uszályához szerződtek. Sajnos a tudatlanság, a félrevezető információk és az indulatok képesek tömegeket állítani mögéjük. Eddig ezt nevezték hazaárulásnak, vagy akár a kontinens elárulásának. Ők azonban ennek ismeretében is mennek előre és gyűjtenék elvakított híveiket.

Hogy miért? Vajon csupán, mert számukra nincsen haza, sőt nincsen Európa sem? Elképzelhető, hogy rövidtávú érdekeik elégségesek mindezt elfeledni? Egy új örült világ-program titkos harcosai lennének?

Bármelyik is legyen ezek közül az igazság vagy bármi más, nem örültek, nem felmenthetők, tetteik nem megbocsáthatóak. Az őket jellemző megfelelő szót ki-ki ide illesztheti.

2017. október 1.

„A helység temploma”

Bepótolhatatlan űr-e az az ismerethiány, amely a mai magyar társadalmat (reméljük nem sokáig) jellemzi Trianon és következményei, az elszakított magyarság sorsa, léte és holléte, illetve a határokon túl maradt magyar értékek dolgában? Ennek ezernyi szomorú példájával találkozhatunk a hétköznapiakban, s aki erre jogosan érzékeny, bizony hasonló gyakorisággal keseredhet el.

A jelenlegi magyar kormány mindent megpróbál tenni ez ellen, de amiképpen a feledés homályát jó 70 esztendő bocsájtotta ránk, úgy a megvilágosodás is csak fokozatosan lesz majd észrevehető.

A reformáció 500. évfordulója is jó apropója volt a kézzelfoghatóan megnyilvánuló szolidaritásnak, a segítségnyújtásnak Erdély magyarjai irányába. A kormányküldöttség napokig járta az ünnepségek és avatások színhelyeit, a kormányfő pedig irányt adó gondolatokban gazdag beszédeket mondott.

Jómagamat, mint a Farkas utcai templomot közel 40 éven át látogató és ott konfirmált kolozsvárit, mint az egykori Református Kollégium (utódiskolájának) érettségizettjét, ennek az utcának a szelleme, a genius loci örökre rabul ejtett. De ezzel így van ma még az erdélyi magyarság nagy része is.

Hiszen az első erdélyi egyetem, aztán az újabb kori, a főváros utáni második magyar egyetem, az első magyar kőszínház, Misztótfalusi nyomdájának épülete, Apáczai vagy Aletta van der Maat emléke, az 1959-es egyetemegyesítés mártírjainak emlékezete, és még sok-sok egyéb köt ehhez a helyhez, amelyet nyugodtan nevezhetünk magyar történelmi emlékhelynek. Ennek is legfőbb jelképe a mostanra csodálatosan restaurált, a város szülőtte, Mátyás király rendelete nyomán épült Farkas utcai templom. Akár a Fadrusz alkotta Mátyás szobor, ez a hatalmas háromszögletű homlokzat s az előtte álló Szent György szobor is ezernyi formában látható könyvekben, filmekben, televízióban.

A templomban lezajlott, s a Duna Televízió által végig színvonalasan közvetített felemelő ünnepségről tudósítva, a Kossuth Rádió krónikájában az esemény helyét így jelölték meg: Kolozsváron, a helyi református templomban.

Jelentéktelennek tűnő apróság, de mint cseppben a tenger, felismerhető benne az ismerethiány, a közömbösség, a hely és az ügy fontosságának hiánya.

Igen! Tudom, hogy ez túlérzékenység. De, miközben eledig folyton a szomszéd népek érzékenységevel voltunk elfoglalva, miért ne lehetnénk mi is érzékenyek? Legalább saját magunkra. Miközben a templomhoz évszázadok során hozzátartozó kollégium egyik későbbi, de az sem kevesebb mint 115 éves épületét a benne működő román iskola diákújságja ősi román iskolaként emlegeti. Nagyapám vagyonának egy részét adta felépítésére. Már apám is ott érettségizett.

Kolozsváron egyébként még öt jelentős református templom van, közülük egyet Kós Károly, egyet pedig Makovecz

Imre tervezett, a városhoz tartozó Szászfenesen pedig Orbán Viktor most avatta fel a gyönyörű új református templomot.

Nagyon szeretném, ha a Farkas utca és annak temploma, legalább a szíveinkben, nemzeti emlékhelyet jelentene minden magyarnak.

2017. október 5.

Ideje van a gondolkodásnak

Most, amikor mindennél világosabban látható az egész kontinensünket fenyegető veszély, amikor az egyre bizonyosabban nevezhető akár végveszélynek is, hiszen a kontinens nem rendelkezik a legminimálisabb immunitással sem, amikor saját örült önfeladásukban követelik tőlünk a szolidaritást, amikor saját bűneik végzetes következményeinek elviselésében kéri az együtt érző áldozatvállalást azoktól, akiket többszörösen cserbenhagytak, azoktól, akiket éppen ezenközben akarnak kétsebességesnek nevezett félgymartatnak berendezni, gondolkodásra biztatjuk az erre képeseket.

Csak annyit kérnénk minden magyartól, a szomszéd népek minden fiától, minden európaítól, hogy gondolkodjanak. Ha birtokában vannak a legalapvetőbb történeti ismereteknek, ha él bennük még szikrája az eredetileg európainak nevezett keresztény kultúrának és erkölcsnek, akkor... és természetesen, ha félre képesek tenni indulatot, előítéletet, gyávaságot, önös érdeket...

De képesek-e?

Milyen sokatmondó, hogy Európa legnagyobb vesztese, a magyar áll legközelebb a józan ész diktálta gondolkodáshoz. Vagy lehet, hogy éppen ez a természetes, hiszen a történelmi tapasztalat tudatosan, de a történelmi következmények tudat alatt is erre predesztinálják.

Ha megnézzük itthon azokat, akik nem így vélekednek, valamennyien valamilyen indulatkeltéssel ható ideológiának, alantas gyűlöletnek, beléjük maródott előítéleteknek vagy a hallgatás cinkosságának rabjai, s mindezek valóságos érdekekkel is összefonódnak.

Ha a szomszédokat vizsgáljuk, ők nem látják a fától az erdőt. Minden vágyuk a homogenizáció, az egységes nemzetállam és a nemzetállamokat fenyegető legkonkrétabb veszély ellen sem hajlandók őszinte és a múltat lezáró, új jövőt feltételező összefogásra. Pedig ez a legfőbb érdekekkel szövődhetne össze. A megmaradás reményével.

Ha Európa nagy nemzeteit, a magállamokat és a velük egy követ fűző „boldog” kisebbeket vesszük szemügyre, ott egy tudatosan átnevelő magvetés évszázados folyamatának az aratását éljük meg napjainkban. Az önfeladás örült lendülete tehetetlenül hajtja őket a közös vég felé, miközben megvetéssel néznek le ránk, a vérünk és fogyásunk áldozatával szerzett gazdagságuk piedesztáljáról.

Ideje van a gondolkodásnak és még inkább a cselekvésnek. Az ellenfél hatalmas, a feladat történelmi jelentőségű és nagyságú, a szándék él, de az erő kevés.

Mi marad hát más, mint a hasonló malomkövek közt őrlődő, egykor nemzetünket a jövőnek átmentő Erdély Nagy Fejedelmének kedvenc bibliai idézete: „Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?”

2017. október 09.

Fiatalokkal vitatkozva

Ritka alkalom manapság, de előfordul, hogy beszélgetve és a haragot kizárva vitatkozzassunk közelállókkel és távolabbiakkal gondjainkról és kérdőjeleinkről. Ilyen alkalomnak voltam részese a napokban, döntő többségében fiatalok társaságában. S ez külön jelentőséget ad ama vitatkozó beszélgetésnek.

Hogyan is látják közülük egyesek magyar (és azon túli, de attól elválaszthatatlan) világunkat. Hosszú helyzetfelvázolás talán felesleges is. A társaság vegyes volt, de kivétel nélkül értelmes, nyílt fiatalok többsége, meg néhány idősebb, tapasztaltabb hozzátartozó alkotta.

S hogy máris vágjunk a közepébe, az első témát tálalom.

Magyarországról sokan mennek külföldre, szólt a felvetés, s a tág baráti kört ismerő fiatalok szerint azoknak fele elmenne, sőt a távozók fele nem is akarna hazajönni. Vagyis szándéka szerint fiatalságunk egynegyede? Ha túlzott is és réteggjellegű e magánfelmérés (főleg egyetemisták és fiatal értelmiségiek körét érinthette), mégis ijesztő. Ami számomra ezt tetézte, hogy mint melléktema felbukkant a legszomorúbb: Ez egy ilyen ország! Ide még a migráns sem akar jönni!

Ellenvetéseimre, mely szerint innen mennek el statisztikailag a legkevesebben, a válasz az volt, hogy vajon a statisztika a feketemunkásokat számolja-e? Arra, hogy a migráns oda megy, ahol ígéret szerint többet remélhet, nem érkezett válasz. A vita zúrzavarában az nem tisztázódik, hogy szerintük akkor miért nem akar a migráns idejönni. Vajon a sivatagi eligazítóban elmagyar-ázzák neki, hogy itt egy Orbán-diktatúra van? Ez az egyedüli pocsék hely? Menjen a demokratikus országokba? Azokba a demokráciákba, amelyekhez hasonlót próbáltak hozzájuk exportálni, de ennek eredménye – egyebek mellett – éppen az lett, hogy elmenekülnek onnan? Ezért van az is, hogy még ha kvóta-alapon át is irányítanák őket ide, azon nyomban visszamennének a vágyott demokratikus helyekre? De akkor mivel magyarázható, hogy más, nem ily pocsék országokból is eltűntek (finn vagy cseh példa), és miért nem ilyen sötét hely az összes többi poszt-KGST ország, ahova szintén nem mennek a más által meghívottak?

S itt ismét egy érthetetlen bakugrás következett a logikában. Ugyanis a témát hirtelen lezárva a fő vitapartner – feltehetően a migrációs politikára célozván – kijelentette, hogy Orbán populista. Sajnos az adott körülmények között nem lehetett ezt jobban kivesézni. Hiába próbáltam szólni, szavam elhalt a vita kavalkádjában. Pedig azt kíséreltem volna meg elmondani, hogy mekkora trükk ez a populista vád, amely minduntalan felmerül. Ennél már csak a polkorrektség nagyobb ötlet. Ugyanis, ha ennek logikája mentén haladunk, akkor minden olyan, ami a nép, a populus javát óhajtana szolgálni, az populizmus. Vagyis egy ideális ideológia, vagy egy ideális kormány, amely a választók, a nép javát akarja, az ellenzéki oldalról azonnal megkaphatja a populistá jelzőt. Ha erről beszél, akkor szóban, ha ezért tesz, akkor cselekedetben, tehát bizonyára még gondolatban is az.

Akkor tehát mit tegyen, hogy ne legyen populista? **Vajon nem az a feltétele a valódi populizmusnak, ha szóban hirdeti és tetteivel meghazudtolja? Nos, kik voltak azok, akik ennek a feltételnek megfeleltek? A jelenlegi kormány? Az, amely gondol, kijelent és megvalósít? És természetesen annyit, amennyit lehet, még ha ez népszerűségének a rovására is megy.** (Kiemelés a szerk.-től.)

Ez a vádaskodás különleges jelentőséget kap egy veszélyhelyzetben, akkor, amikor egy kormány történelmi fontosságú harcot folytat szuverenitásunk, hagyományos létformánk, megmaradásunk védelmében. Ha ebben nem támogatjuk, hanem ennek a számára kötelező feladatnak az ellátását populizmusnak nevezzük, nagy terhet helyezünk vállára és veszélyeztetjük az egész nemzetet. Arról már nem is beszélhettem, hogy ilyen helyzetben milyen ellenzéki politika és milyen társadalmi hozzáállás volna természetes.

Az ellenzék azonban az adott körülmények között mégis csak a hatalmat akarja, és bármi áron, s ha kell, a fiatal lelkeket és szellemeket is megkísérli megnyerni tetszetősnek tűnhető áligazságainak. Persze ez itt a nagy bökkenő, mert a felelősen kormányzó hatalom csak a reális korlátokon belül cselekedhet, a valódi populista ellenzéki ígéreténél meg határ a csillagos ég. Mivel nincs kormányzási tervük vagy arra alkalmas erejük, ha már nem találnak hibát, akkor a sikerre próbálnak ráigélni. Naponta tapasztaljuk ezt (...)

Aztán megpróbáltam a legfőbb és reális veszedelemre terelni a szót. Ezzel pedig ismét egy könnyen felállítható csapdát kellett kerülni. Mit jelent a migráció, ezúttal az iszlám és a kormány viszonya, a kontinens iszlamizációjának veszélye fényében. Jelezttem, hogy minden eddigénél fontosabb kérdéshez érkeztünk. Hatalmas, talán már alig elhárítható veszedelemről van szó. S ha itt is populizmust emlegetünk, akkor mit tehetne egy populizmust elkövetni nem akaró kormány? Hiszen ha megvéd a veszedelemtől, akkor populista, ha pedig nem, akkor majd találnak más csomót a kákán, miközben történelmi bűnt követ el, s végveszélybe sodorja a nemzet mindkét oldalát.

Az iszlám elbírálásának is érdekes oldalával ismerkedhettem meg ezekben az ifjú körökben. Orientalistákra hivatkozva (...) a válasz az volt, hogy a Corvinus egyetem volt rektora a legnagyobb szakértő, és ő még nem szólalt meg az iszlám ügyben! Tehát nincs veszély. Arról már nem volt idő szót ejteni, hogy ez a szakember és sok európai társa mért nem szólal meg. Akár pro, akár kontra. Mi lehet e mögött az óvatos magatartás mögött. Ez azonban az összeesküvéselmélet veszélyes területe. A kérdőjel tehát maradt.

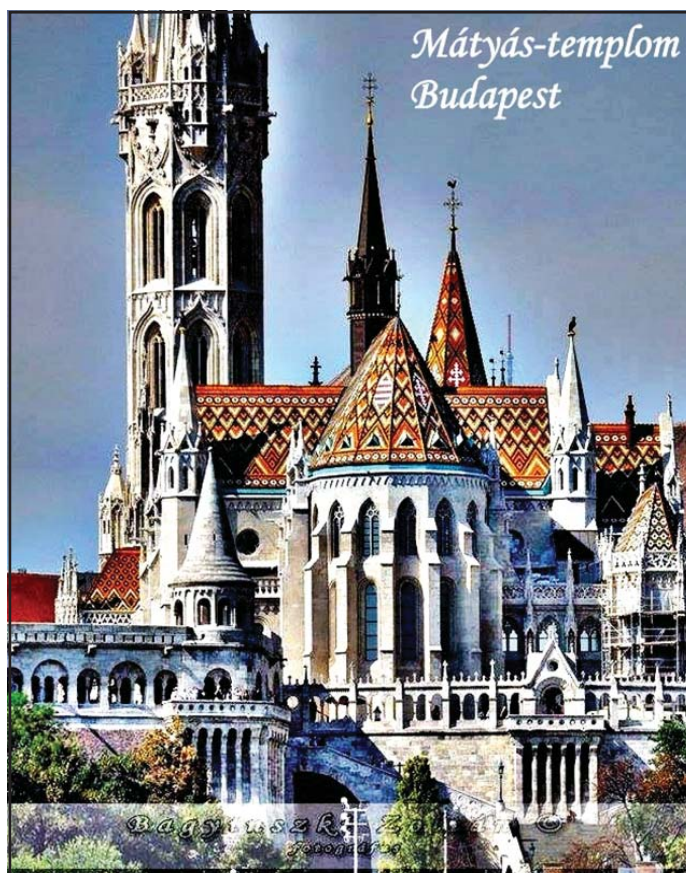
Számomra, mint hívő kereszténynek fájó volt, amikor az iszlám lényege körül keresgélve megjegeztem, hogy az egy Mohamed nevű ember életpéldájából csinált törvényt, melyet életformává szakralizált, és egybeterelte az államot és a vallást. A válasz így szólt: Jézus is csak egy ember volt. A Szentírás és a Korán közti hatalmas különbséget magyarázó kísérletem beleveszett a hangzavarba. A szabadon választható hit és a parancsok közti különbséget próbálván magyarázni még hallottam, hogy: na és a tízparancsolat? Aztán a régmúltban tévedt el a vita, és anakronisztikussá vált. A máig változatlanul agresszíven működő iszlám védelmében a kereszténység történelmileg régen meghaladott bűneit hánytorgatták fel.

Búcsúzásul már csak figyelmeztetnem maradt idő, hogy a sok vitára ingerlő téma takarásában ismerjék fel a közös nagy veszélyt, és gondolkodásunkba építsék be az egészséges veszélyérzetet. Ez talán segít jobban megkülönböztetni az igazinak látszót a valóditól.

Sajnos a fiatalságra jellemző mindenkori ellenkezni akaró magatartás mindenkor az aktuális hatalom ellen irányul. Ez a sok esetben előrevinni is képes erő ebben a kontextusban a ma kormányozni és hatalmas veszedelmekkel küzdeni egyedül képes magyar politikai erő ellen hat. Az ellenzék a fiatalság forradalmi természetére, amióta parlamentáris demokrácia van a világon, mindenkor számíthatott és építhetett. Esetünkben is ezt teszi, és sokaknál eredményesen. Ha akadnak, akik átlátnak a szítán, akkor is van még veszély, mert új és ki nem próbált, ravaszul mégis az ellenzék vitorláját dagasztó kezdeményezések születhetnek (születtek).

Tökéletes politikai erő még nem volt, tökéletes kormány sem. Mai vezetőink sem állítják ezt magukról. De most, amikor a nemzet létkérdéseiről van szó, a kísérletezésnek, a minket kerülni kívánó közös veszedelemnél kisebb jelentőségű ügyekről szóló, hatalomszerző vitáknak sem lehetne helye. Soha nem volt nagyobb szükség a konstruktív ellenzéki szerepre. Észre kell venni, merre van a fő csapás iránya. Minden erőt erre kellene összpontosítani mindkét oldalon, és az ez ellen hatót kikapcsolni. Sajnos ettől nagyon messze vagyunk.

Ez a vita ismét arról győzött meg, hogy a fiatalság körében szükséges lenne a szemek általuk is érthető és elfogadott módon való nyitogatása.

Jelen számunk ábráit a magyar szecessziós építészet és üvegfestészet remekeinek jegyében válogattuk

Csapó Endre

Demokrácia – a nép ellen – a nép nevében

A demokrácia ma a leggyakrabban használt kifejezés a politikai megnyilatkozásokban. A szó magyarrá fordítva: népuralom. Minden más nyelvben is ugyanezt a fogalmat jelöli. Ennélfogva általánosan elfogadott nézet, hogy az uralmi rendszerek között ez a legmegfelelőbb, mert kifejezi a többség akaratából eredőséget.

A nyugati országokbeli elfogadottsága bő kétszáz évre tekint vissza, ezen országok sikeres történetüket a demokrácia áldásaként fogják fel. Nem fogadnák el az ellenvetést, hogy hej, a szép nagy boldog demokráciák a gyarmatosítás következtében sikeresek, gazdagok, nem pedig azért, hogy miként működik a parlamentjük.

Ameddig vissza tud emlékezni a mai ember, azt látja, hogy a hatalom alapja a tulajdonlás, a vagyon, és annak megszerzésére, megtartására alkalmazott erőszak. Ezen a téren csak a módszer változik. Nagy lépést jelentett, amikor a termőföld alapú gazdálkodási és uralmi rendet felváltotta az ipari eredetű gazdálkodás, amely hamarosan túlszárnyalta előbbi a vagyonosodás lehetőségei terén. Megnövekedett a pénz szerepe, általa a hatalom újabb terepei jöttek létre. Ilyen változás nem mehetett símán. Kapitalizmus néven nevezzük az új gazdasági rendet, amely a természetes fejlődés rendjében jött létre, miközben szükséges és végleges eleme lett az emberi gazdálkodásnak.

A bankvilág azonban nem elégedett meg gazdasági szerepével, érdeklődési körébe került a közhatalom, amit előbb befolyásolni, majd irányítani igyekezett. Az uralkodó monarchikus rend ellenében felelevenítették az ókori görög városok egykori hatalmi kísérletének alkalmazását, a demokráciát, a népuralmat.

Természetesen népuralom, úgy mint önmagát irányító nép, soha nem volt, nem is lesz, mert lehetetlen. A nép az emberi élet képletében az irányítandó elem, az irányító fél viszont az állam hatalmi apparátusa. Ennek ad legális kereket a parlament, törvényhozói tevékenységével.

A tőke természeténél fogva nemzetközi. A közigazgatás alanya az állam. A parlament az állam intézménye, eredetileg a választókörizetek (megyék) küldötteiből állt össze. Ez ma már megszűnt, helyébe a bankvilág nemzetközi célokra rendelt politikai pártokat kényszerített minden országra. Ezáltal a pártok egymás elleni hadakozása dönti el, hogy melyikük uralkodjon a parlamentben és a kormányhatalomban is.

Nagyon leegyszerűsítve, a XIX. században a kapitalizmusnak három banki központja volt: London, Frankfurt, New York. 1945 után maradt egy, és azóta is a dollár az uralkodó elszámolási valuta. (Szóhasználatomban: New York Empire.) Amerikában, csakúgy az angolszász országokban, gyakorlatilag két párt váltja egymást a parlamentben, ugyanannak az internacionalizmusnak két pártja. Egyetértő, mértéktartó pártok, alkalmasak a hatalom állandósítására. Mellettük nincs esélye sem a nemzeti jobboldalnak, sem a kommunizmusnak. A kommunizmust

Európa tönkretételére találták fel, és használják a „harmadik világban”, síma utat kikövezni a nemzetközi nagytőke számára.

A tönkrevert Európában 1945 után a Németországot megszálló USA hadereje biztosítja mai napig az említett egyetértő váltópárt-rendszer uralmát. Az Európai Unió ezeknek a lényegében internacionalista pártoknak az összegzése. Európa nyugati államaiban ma már alig van nemzeti elkötelezettségű politikai párt. Ha ilyen akarat szerveződik, azonnal rászáll a többi, megkapja a nacionalista és egyéb hasonló megbélyegzést, teljesen esélytelenné válik. Nézzük a ma folyó németországi választást: Merkel vagy Schulz. Harmadik nem létezik.

Egyedül annak idején a vasfüggöny mögé vetett országokban létezhetnek ma még nemzeti pártok. Természetesen ezek is megkapják a megbélyegző jelzőket. Magyarországon a legerősebb az ellenállás, ami néhány éve az internacionalisták által Európára ömlesztett emberáradat elleni védekezésben kristályosodik ki. Ez adott erősítést a Visegrádi Négyek szövetségének.

A magyarországi állampárt utóda természetes módon lett az internacionalista gazdasági és politikai behatolás támogatója, együtt az SZDSZ-unokákkal. Az Egyesült Államok, nagykövetei révén és gazdasági nyomással is, beavatkozott a magyar politikai életbe, ami most enyhült. De változatlan a nyomás az EU részéről, ami teljes egészében megmaradt a Clinton–Bush–Obama nyomulás európai végrehajtójaként, és természetes, hogy ellenségesen fogadták Trump elnök változást ígérő kijelentéseit. Sok függ attól, hogy miként alakul az amerikai kapitalizmus belső erjedése.

Magyarországon nagyon erős a Soros-féle beavatkozás. Túlságosan mélyen beépítkezett. A nemzetellenes politikájával egyetértő helyi kapitalisták, médiatulajdonosok legfőbb, közös akarata Orbán eltávolítása, a nemzeti kormány megbuktatása. Hozzájuk csatlakozott Simicska Lajos nagytőkés is médiabirodalmával.

Kibújt a szög a Jobbik zsákjából is, beállt a nemzeti kormányt megbuktatók csoportjába. Ez a fordulat ugyan nem meglepő mindazok után, hogy parlamentbe jutásuk óta a baloldallal szavaz a kormány ellen. De hát kapitalista támogatásért internacionalista teljesítmény dukál.

A mai magyar parlament két egymással szembenálló oldalból áll: nemzetiek és nemzetellenesek. Utóbbiak ezt persze nem vallják be magukról, a nemzetellenes médiában másképpen beszélnek, amikor a választókhoz szólnak. A kormányellenes média (újságok rádiók, televízió-állomások, internet-hálózat) nagyon veszélyes együtttest jelent a soron következő választáson. A legképtelenebb hazugságokkal befolyásolják a közönséget, kihasználva sokak tájékozatlanságát. Most az a legnagyobb problémájuk, hogy miként lehessen egy táborba vonni mindazon akaratokat, amelyek saját maguknak álmodják a következő kormányhatalmat.

Ágoston András

Felemelt sisakrostéllyal

Mégis van valami jó a Helsinki Bizottság dühös kirohanásában. Amennyiben ország-világ előtt világossá teszi, hogy a legnagyobb emberbarát tőzsdecápa, aki ebben a pillanatban irányítja az Európai Bizottságot (már ha a migránsügyekről van szó), az alakoskodások sorozata után nyílt támadásba megy át Magyarország ellen. Sorosék felmérték, s úgy találták, hogy Magyarország és annak a csaknem kétharmados kormánya az igazi ellenfél. Mert elvszerű küzdelmet folytat, s a nemzeti érdek az, amiből nem enged.

Három irányból támadva, a magyar származású filantróp világjobbító szándéka világos: derékba kell törni a magyar kormányfőt, s az általa vezetett politikai erőket.

Az Európai Bizottság, az Európai parlament 68-asai, és saját bürokratikus hivatali apparátusának az élén a jog eszközeivel, s ha ez nem elég, a kettős politikai mérce nyílt alkalmazásával támad. Soros a saját hadaival jelenleg a nyugat-balkáni migránsútvonal első akadályát, Makedónia ellenálló jobboldali erőit igyekszik tovább gyengíteni, majd a 150 ezer, Európában hasznavehetetlen migráns betelepítésével megtörni. Úgy, hogy elrettentő példaként ez a már korábbi is megosztott ország iszlámtöbbségűvé válik.

Harmadszor, Sorosék úgy tervezik, hogy Trianon századik évfordulóján a vétkes nagyhatalmakkal meg az utódállamokkal karöltve még egyszer megtörik a magyar nemzetet. Most azzal, hogy a szomszédos államokban élő magyar kisebbségi közösségeket a viharosan gyorsuló asszimiláció örvényébe kényszerítik. Nagyon úgy néz ki, hogy Tőkés László Temesváron kirobbantott forradalma után a Kárpát-medencében indult tömeges és lelkes kisebbségi mozgalmak nem tudják a kellő hőfokra hevíteni a kisebbségi közösségek autonómia-mozgalmaikat. Azaz mégsem.

Trianon századik évfordulójának nyugati típusú lezárását a magyar nemzet jószerével megghiúsíthatja. Hogy a huszárvágás sikerülhessen, annak három feltétele van. A három nagyobb kisebbségi közösség emberelje meg magát, s megfelelő politikai alátámasztással a helyi többségi elitnek nyújtsa be saját, legalább a nem területi autonómiára vonatkozó konkrét modelljét. Eközben nem törekedve arra, hogy az fából vaskarika módjára most rögtön beépíthető legyen a különben autonómiaellenes alkotmányokba.

Kiskunfélegyháza. Városháza

A második feltétel részben adott: Orbán Viktor második kétharmados kormányának beiktatásakor hitet tett a kisebbségek autonómiája mellett. Másrészt, kormány megbízottjának erdélyi megszólalásával olyan folyamatot indított el, amelyben elindulhat az autonómiakövetelések megtestesülése.

Harmadszor, Tőkés László az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) újraválasztott elnöke személyében is garancia arra, hogy a negyed évszázada elfogadott Kolozsvári Nyilatkozat autonómiára vonatkozó célkitűzései a gyakorlatban nyerjenek megerősítést.

A Kárpát-medencében élő magyarok számára van remény. Jó eséllyel megvédehetjük nemzeti érdekeinket. Megnyerhetjük a migránsügyben vívott csatát, s Trianon százéves évfordulója alkalmat adhat a kisebbségi ügyeink nemzetközi megjelenítésére, netán méltányos rendezésére. A harmadik kétharmados Orbán-kormány pedig, ahogy eddig is, egyre tágasabb helyet biztosít a gazdaságilag is emelkedő Magyarországnak a nemzetek Európájában.

(Október 15.)

Tök alsóból adu ász

Most, miután Gyurcsány Ferenc már a választási előkészületek elején kijátszotta – nem a kézelőben, hanem a nyirkos kezében szorongatott adu ászt, megállapíthatjuk: maga a bejelentés hatása viszonylag gyorsan lecsengeni látszik. Ma Magyarországon lehet aláírásokat gyűjteni, azzal a céllal, hogy a kormány és az országgyűlés vegye vissza a külföldi magyarok választójogát, csak hogy ez olyan, mintha valaki végső kétségbeesésében tök alsóból szeretne adu ászt kreálni. Annak bizony Gyurcsány számára is nagy a kockázata.

Maga a követelés bejelentése legalább három politikai mozzanatra utal. Gyurcsány ezúttal (nem 2004-et írunk) nem tör győzelemre, csupán a választók három csoportjának a megnyerését célozta meg. Magyarországon a volt MSZMP-kádereket, akik családjukkal együtt (lásd Apró Antal) megmaradnak örökös politikai lúzernek, s akik most európai barátaikban reménykedve, s eközben, aktívan irigykedve, elvesztett hatalmukat siratják. Másodszor a volt szocialista országokban az egykor volt helyi hatalomhoz simuló kollaboránsokat, valamint azok leszármazottait és szellemi örököseit. Harmadszor, a Vajdaságban a jugonosztalgizáló testvériség-egység, valamint a merkei tolerancia bajnokait. Ők azok, akik érett fejjel egyszerűen nem a nemzeti integráció eszmekörében nőttek fel, s most is azt várják, hogy majd Canak, vagy az új Canakok ezt a magatartásukat politikailag is honorálják. Hogy ezek a csoportok, s a hozzájuk csapódó személyes okokból elégedetlenek hány szavazatot hoznak a Gyurcsány-féle Demokratikus Koalíciónak (DK), azt majd még meglátjuk.

A „főlényeg” mindazonáltal az, hogy az „ellenállókkal” és a tiltakozókkal nem lehet választásokat nyerni. Ami továbbá azt jelenti, hogy a furfangos volt miniszterelnök, a DK elnöke nem őszinte, voltaképpen nem is tör miniszterelnöki babérokra. Egy ici-pici saját képviselőcsoportot szeretne, parlamenti szereplést, s a biztonságot, amit ez a státus adhat. A nagy durranás így elmarad. A többi között azért is, mert a csoportok viszonylag kevés tagja folyamodott magyar állampolgárságért. Ők a helyi többségi hatalom szárnyai alatt érzik magukat (ingatag) biztonságban. Ez a realitás. November 3.

A jó út nem az árulás, hanem a felemelkedés támogatása

Az a magyar szavazó, aki a jövő évi magyarországi parlamenti választások előtt saját álláspontját szeretné tisztázni (ők azok, akik még nem döntöttek el, kire szavaznak 2018-ban), nincs rossz helyzetben. A második világháború vége óta nem volt ennyire letisztult a politikai színtér, mint most. Nem a klasszikus jobb és baloldal, hanem a jó és a rossz között kell választani.

Az egyik oldalon ott van a nemzet társadalmi és gazdasági felemelkedése, határmódosítás nélküli politikai integrációja, a biztonság, a szuverenitás megtartása, valamint a migránsügyek akár nehéz körülmények közötti kezelése is, a másikon mindennek ellenkezője. Végeredményként pedig Magyarország szuverenitásának hosszú időkre szóló megcsönkítése. A jó a Fidesz-KDNP pártszövetségtől, a rosszat a másik, a bal-liberális oldaltól várhatjuk.

Eddig csupán arról volt szó, hogy a hangadó Soros-bérencék és egyes képviselőik mind itthon, mind külföldön áskálódnak, a nemzet egészének érdekei tekintetében pedig sunyítanak, lesik az ellentámadás lehetőségét. A gyurcsányi magyar- és vallásellenes beszólás mára belevilágított az eddig is létező, de többnyire árnyékban maradt szakadékokra. Gyurcsány és a többi Soros-lovag nemcsak behódoló migránsbarát, de egyben tagadja a magyar nemzeti érdekek még a létét is.

Jó ez így? Nem, de ez van, ezt kell szeretni, mondanák Gyurcsány Ferenc MSZMP-s politikai elődjei.

Ha ez így nem jó, lehet-e mégis valamit változtatni a helyzeten? Persze, hogy lehet! Az elkövetkező hónapokban tovább kell erősíteni a saját, nemzeti tábor, a bizonytalan szavazókat pedig meg kell győzni, hogy az engedékenység, az önsajnáló okoskodás ma nem más, mint romlásba vezető politikai luxus.

A csökkenő számú, de még létező, az Orbán-kormány eredményeit a velük szemben megmutatkozó, vélt vagy valós mulasztásokon keresztül mérlegelő kishitűeknek, netán kiábrándultaknak rá kell mutatni, a jó út nem az árulás, hanem a több mint öt éve tartó emelkedés támogatása.

Újra ott tartunk, ahol csaknem harminc éve voltunk: tudjuk, igazunk van, de a meccs még koránt sincs lefűjva. Az sem titok ugyanis, hogy a társadalmi tudat szintjén szavazatokban is megmutatkozó eredményt csak a kitartó s az emberek felé forduló terepjárással érhetjük el.

November 8.

Soros elismeri: emberére talált

Soros György dühösen, magyarul, de még mindig fensőbb-ségének érzetével, voltaképpen elismeri, hogy emberére talált. Így, kívülről nézve a magyar kormány és annak vezetője két tettevel érdemelhetette ki Soros köreinek megkülönböztetett figyelmét. Természetesen a hatásosnak bizonyuló kerítésről és a bethleni, a legmagasabb szintű összefüggések felismerésén alapuló, azokhoz igen sikeresen alkalmazkodó nemzet- és gazdaságpolitikáról van szó. Amihez kapcsolódik a V4-eknek a közös érdekek felismerésére épülő szintén sikeres nemzetközi politikája, s egyáltalán a közép-európai nem-

zetek ébredése, a szovjettől való függőség kinövése, az eredményes, az önállósághoz fűződő nemzeti önérték helyes felmutatása.

Igaz, a Soros-féle erők médiájuk segítségével még mindig uralják a nyugati mag-országok liberális dogmatikusainak szűkülő, egyre kevésbé megvásárolható köreit, de a tények kérlelhetetlenek.

A nyugati országokban bókászó migránsok mind elégedetlenebb tömegei, a mozlim jövevények szélsőséges csoportjainak terrorizmusba torkolló tevékenysége, s ebből kifolyólag a lakosság mind szélesebb rétegeit naponta frusztráló erőszakoskodások, lassan ellenségesé teszik a derűs, magabiztos nyugati (nyárs)polgárt, végül a közvélemény egészét.

Ha Németországban a kitapintható irdatlan igyekezet ellenére sem sikerül Soros-barát kormányt alakítani, nos, akkor jelentős változásokra számíthatunk.

Soros az érzékeny tőzsdecápa szimatjával már a nemzeti konzultációban megérezte a veszélyt, s megkezdte, egyelőre nem a visszavonulást, de a magyarul elmondott védekezésével a napi taktika módosítását. Eközben a rövidlátó, anyagi előnyökben reménykedő támogatói, közöttük azok, akik az M1-nek adnak interjúkat, azt az ágat igyekeznek éppen lefűrészelni, amelyen ülnek. Ők boldog együgyűségükben még nem érzik a változások szelét.

A hamvába hullt leszaboszi akciót például, a migránsok a hetekkel ezelőtt indult áttelepítését a (görög) szárazföldre, amelyet máig nem sikerült menekültáradattá duzzasztani, s így újra megnyitni a nyugat-balkáni útvonalat. A röskei csatát követően ez a bevándorlást ellenző országok első csendes győzelme. Lesz több is. Még nem szóltunk a nemzetben gondolkodó fiatal magyar szakértőkről, akik tudásukat tűzben, a politikai viták hevében megedzve váltak Magyarország magabiztos, jól érvelő védelmezőjévé. Akikre a nemzeti ügyekben biztonsággal számíthatunk, s akiket össze sem lehet hasonlítani a brüsszeli bürokrata párti se hideg, se meleg „szakikkal”.

Most, hogy Hágából időben megérkezett a Mladic tábornoknak, a 90-es évek öldöklő belháborúja egyik szerb mérnökének életfogytiglanra szóló ítélete, két évtizedes késéssel elmondhatjuk: Soros magyar nyelvű magyarázkodásával együtt, lezárhatóvá vált a sok bajt hozó huszadik század. Reméljük, a huszonegyediket, aki megéli, időben küldheti át a történelembe.

November 22.

Kecskemét- Szentháromság-szobor. Katona József színház

Losoncz Alpár

Kettős állampolgárság, félelmek, jóléti sovinizmus

Magyarország volt miniszterelnöke, Gyurcsány Ferenc ismét hallatta a hangját. Valójában felkavarta a port azzal, hogy javaslatot tett: maradjon a kettős állampolgárság a határon túli magyaroknak, ám szavazati jog nélkül. Ne avatkozzanak bele a külföldi magyarok, mármint azok, akik nem élnek Magyarországon, a magyar belügyekbe, hiszen nem Magyarországon adóznak, nem járulnak hozzá a kollektív terhekhez, tehát nem viselik döntéseik következményeit. Felelőtlenül-önfeledten dönthetnek, hiszen az, akit nem sújtanak saját cselekedeteinek a következményei, nem is dönthet felelősen.

Semmi kedvet nem érzek ahhoz, hogy tovább cifrázzam a Gyurcsányra zúduló szidalmakat és minősítéseket. Nem tartom különösebben termékenynek a hazaárulás címkéjének ragozását sem, e stigma gépies ismétlésének ugyanis vajmi kevés magyarázóereje van, és a múltat a feldolgozatlanság állapotában hagyja.

Viszont emlékeket hívott elő bennem az előállt helyzet, olyan történetrészeket idézett fel, amelyek talán fényt deríthetnek bizonyos lényeges aspektusokra. A magyar kérdés a szocializmus szétomlása után újfajta fénybe került. Sok volt a tapogatózás, sok volt a botorkálás a homályban. Ha valaki azt hitte az egykori szocializmus ideje alatt, hogy elegendő lesz szabaddá tenni a nemzeti megnyilvánulások áramlását, levetni a nemzetet korlátozó bilincseket, és máris ölünkbe hull, a szenvedés megérdemelt ajándékaként, a manna, nos, az egy újfajta összetettséget tapasztalt.

Sok konferencián jártam: az akkor még Magyarország második pártjának számító Szabad Demokraták Szövetsége agilisán, offenzív módon nyúlt a kisebbségi kérdéshez, és ennek megfelelően különféle szeánszokat szervezett. Nem véletlenül: elvégre a kisebbségi kérdés iránti intenzív érdeklődés és készenlét a reálszocializmust opponáló szamizdatos ellenzék öröksége volt.

És nem érthetjük a jelenlegi helyzetet sem, amennyiben nem vesszük figyelembe a tényt, hogy az SZDSZ, a szocialistákkal karöltve, egyúttal belebonyolódva a posztoszocialista neoliberális kapitalizmus folyamataiba, szinte teljesen elnémult a kisebbségi kérdést és a magyar-magyar viszonylatot illetően. Lényegében átadta ezt a terepet, amelyen manapság csak a Fidesz közlekedik, meg talán az éppen közép felé igyekvő Jobbik a maga kisebbségi nyilvánvaival.

Az, hogy a Fidesz monopolizálhatta a nemzetre vonatkozó beszédet, hozzárendelhető a Fideszen kívül eső magyarországi politikai alanyok teljesítményéhez: ezt tettétek, kedves barátaink.

A Teleki László Alapítványhoz köthetően is hasonló ambíciójú konferenciákról számolhatnánk be, hosszú ideig ezeken lehetett kifejtetni a kisebbségi kérdés rendezésére irányuló javaslatokat. Mindez azonban több kérdőjelet teremtett, mint bizonyosságot. A magyar kisebbségpolitika elindult valamerre, de nem volt világos, meddig jut el. És a magyar-magyar viszony is sokkalta bonyolultabb volt, mint amelyet a vágyakozó ideológusok előrevetítettek, minden megoldási kísérlet sebeket tépett fel, és értelmezésekre ingerelt.

Kettős állampolgárságot a régió minden polgárának!

A kilencvenes években a kettős állampolgárság ügye egy volt

a megannyi lehetőség közül, ám abban az időben ez nem szerepelt különös súllyal a hivatalos magyar retorikában. Rendelkezett viszont azzal az előnnyel, hogy nem kellett a nulláról indulni, léteztek másutt már megszerzett tapasztalatok, még ha ezek a minták nem is voltak receptszerűen használhatók.

Számomra a kettős állampolgárság története a Konrád György–Végl László-féle felhívással kezdődött, még valamikor a kilencvenes években. Központi eleme: a régió országai mindenkinek biztosítsanak kettős állampolgárságot, afféle kölcsönös kettős állampolgárságot, amely jogi alapokra helyezi a többes hovatartozást. A megoldás így igényt tarthatott az általános rangjára: a régióban mindenki kettős állampolgár lesz, és ezzel ki van zárva a konfliktus lehetősége...

Aztán hosszú ideig csend borult a kettős állampolgárság ügyére, mértékadó politikai alanyok nem tettek hitet az állampolgárság ilyen kibővítése mellett. Így emlékezhetünk arra a tényre, hogy a kettős állampolgárság bevezetését hosszú ideig a jelenleg uralmon lévő Fidesz sem támogatta, úgy vélte, hogy a kettős állampolgárság intézménye nem illeszthető bele az európai jogrendbe. De még ott tartunk, hogy amikor az első Orbán-kormány 1998-ban hatalomra jutott, akkor nagy lendületben megalkotta a státustörvényt, avagy a kedvezménytörvényt. A törvényt akkortájt erőteljes propaganda kísérte, nagy ígéretek övezték, de átította egyfajta felemáság, valamiféle átgondolatlanság. Nem utolsósorban a törvény semmilyen hatékonysággal nem kecsegtetett. Nagyobb volt a füstje, mint a lángja. Még azok is inkább kételkedtek, mintsem reménykedtek, akik érdekeltek voltak a magyar-magyar viszony előremozdításában.

A kedvezménytörvény ugyanis még gesztusként sem volt különösebben értékelhető, legfeljebb egy darabka, szégyenlős koncesszió volt benne a kisebbségek irányában.

Kerültem az ezzel kapcsolatos állásfoglalást, és nem jelentett meglepetést számomra, hogy a magyar-magyar konstelláción a törvény fikarcnyit sem változtatott. Voltaképpen a kettős állampolgárság majdani bevezetése magyarázható a státustörvény eleve bekódolt kudarcából fakadó következményként is.

Egy referendum előre borítékolható eredménye

A kettős állampolgárságra vonatkozó 2004-es magyarországi referendumot, tudjuk, megelőzte Zoran Živković szerb miniszterelnök meglepetésszerű gesztusa Szabadkán, amikor, már-már kihívóan, kijelentette, hogy nem ellenzi a kettős állampolgárság bevezetését. Ugyanakkor a Magyarok Világszövetsége által kikényszerített ügödöntő népszavazás az eleve elkönyvelt balsiker rubrikájába volt besorolható. Egy felkérés nyomán, 2004. december 5-én az Újvidéki Rádió stúdiójában ültem Csorba Béla társaságában, azzal a kínos föladattal, hogy kommentárral éljek a szavazás előre tudott eredményeit illetően. Nem kellett illúziókat szertefosztatni, minden világos volt, bár akadtak olyan kisebbségi emberek is, akiken az elhagyatottság érzése vett erőt az eredmények láttán.

Mindeközben a népszavazás szituációja magán viselte a hatalmi konfiguráció, a pragmatikus erőter nyomait, az eszközvontakozások jelentéseit.

(...) Gyurcsány szocialistái ugyanebben az időben egy olyan utánzó neoliberalizmussal próbálkoztak, amelyet esetleg, legalább egy kissé, ki lehet igazítani bizonyos szociális mechanizmusokkal – ha a költségvetés megengedi: ennek ősképe az az akkoriban szociáldemokrata neoliberalizmus néven befutott irányulás, amelyet nem utolsósorban Tony Blair brit miniszterelnök neve fémjelzett. Fából vaskarika, mondhatnánk, a neoliberalizmusba beágyazódó szociáldemokrácia rászedett mindenkit, saját magát is, jelenkori tehetetlen ügyködése pedig szükségszerű kifejtetnek bizonyul. Ráadásul mindezt a periférián a bohózat elemeivel, a lidércfények játékaival kell elképzelni.

Gyurcsány önexponáló személye persze mindig alkalmas lesz arra, hogy Magyarországon a baloldal kísérteteivel ijeszték halálra az egyébként is örökösen rémült embereket. Holott amennyiben némi bepillantást nyerünk a megnyilvánulásaiiba, akkor azt látjuk, hogy ő úgy adagolja a baloldaliságot, mint ahogy a nagybetegnek adják a kosztot, kiskanállal, szűkre mérten. Amikor megpróbálkozott valamiféle baloldali jellegű újraelosztási aktusokkal, elvégre mégiscsak baloldalinak mondták a pártját, akkor a nemzetközi közösség irányadó-nádpálcás szervei, lényegében a tőkeuralom kontrolláló mechanizmusai, intették meg és szabtak rá büntetést. Innen már csak a politikai bukás következhetett, és több mint tünet, hogy Gyurcsány akkor zuhant a mélybe, amikor a tőkés rendszer is válságba tántorgott, pontosabban, ezen válság kezdetén, jelesül 2010-ben. És innen következett persze a győzedelmes Fidesz retorikája, miszerint ő rántotta vissza, méghozzá az utolsó pillanatban, a szakadék felé rohanó magyar nemzet és a magyar gazdaság kocsiját. (A 2010 óta eltelt évek tanulsága, hogy a retorika mögött kemény tények és eredmények sorakoznak. A szerk.)

Ez az én élvezetem, nem adok belőle!

Nem fogunk hálaadó imát mondani Gyurcsány Ferenc politikai visszatérése okán, és nem ő az, akit illetően, Pilinszky Jánossal együtt, azt fontolgathatnánk, hogy részvétellel szereti-e a hazát – ahhoz, tudniillik, igazságosság, gyengédség és felebaráti szeretet kell. Ám adódtak visszafordíthatatlan politikai károk az ő fellépéséből: annak a sziklaszilárd magyar képzetnek a rögzüléséhez, hogy a nemzetről csak a jobboldal irányából lehetséges hitelesen szót ejteni, nemcsak a magyar történelem számos kanyarulata, de bizony Gyurcsány is alaposan hozzájárult.

(...) Mindenesetre, Gyurcsány nem tett meglepő fordulatot 2017-ben, hovatovább, egyáltalán nem furcsa, hogy újra megpendítette, mégpedig ugyanazt a húrt: 2004-es álláspontja, amellyel arra hívott fel, hogy reteszeljék el az ajtót a követelőző magyar kisebbségek előtt, megegyezik 2017-es javaslatának lényegével. Mindkét esetben a jóléti sovinizmusra számított, amely van, létezik Magyarországon. Hagyjuk az olyan pszichológizáló jelzeteket, amelyek elintézik a dolgot a kádári szocializmusban leülepedett irigységgel. A jóléti sovinizmus arra a félelmi mechanizmusra épít, miszerint az idetóduló-betolakodó Másik elorozza az élvezetemet. Az élvezet olyan, mint egy tulajdon, ezért el is sajátítható: ne osztozkodjunk, azaz oszthatatlan az élvezetünk, tehát ez az élvezet csak az enyém vagy a miénk.

A kérdés az, hogy a késő kapitalizmus miért termeli újra olyan sikeresen ezt a félelmi mechanizmust, negyedszázaddal a rendszerváltás után.

Gyurcsány akkori, 2004-es költségcentrikus álláspontját, miszerint a határon túli magyarok a költségvetés csak egyik oldalát, nevezetesen a kiadási oldalt bővítik, csupán úgy magyarázhatjuk, ha egyszerre vesszük figyelembe, hogy milyen gazdasági környezetben lépett elő az akkori miniszterelnök, és hogy a

félelmet felidéző érvei képesek voltak sok embert elérni.

Az, hogy a Magyarországra rátelepülő kisebbségek kiszípolozzák a derék munkában megőszült magyarokat, olyan ideológéma volt, amellyel a félelem minden erejét ki lehetett használni. (...)

Elnyomott félelmek meglovagolása

Visszatérve az időközben a politika színpadára visszavánszorító Gyurcsány Ferenc szavazatkereső ötletére: megszerzett jogokat nem szokás visszavenni.

Arról, nyilván, sokat lehet vitatkozni, hogy mennyire méltányos a szavazati jog azok számára, akik nem adóznak, lehet arról disputálni, hogy az adózás a hovatartozás és a részvétel egyetlen formája-e, lehet továbbá morfondírozni azon, hogy egyáltalán mit jelent egy közösségben való részvétel, de az bizonyos, hogy a megszerzett jogok intézményének túlságosan komoly hagyománya van ahhoz, hogy egy egyszerű haszonelvű-kalkulatív gesztussal félre lehessen tenni.

Aki netalán azt hiszi, hogy Gyurcsánynak ezzel a javaslatával az a szándéka, hogy kikerülje a fenyegető magyar etnicizmus csapdait, alaposan téved. Nem erről van itt szó, az ő magatartása nem azt célozza, hogy nem-etnikai alapokon ácsoljon hidakat magyar és magyar között. Van magyar etnicizmus, de azt nem Gyurcsány fogja lebontani.

Gyurcsány Ferenc cinikus igazsága, hogy beállítottága továbbra is félelmetesen korrespondeál a jóléti sovinizmus létező magyar válfajaival, amelyek lényege, hogy nem kell osztozni az élvezeteken, azaz a szociális jóléten. Persze tudjuk, nagyon is jól tudjuk, hogy a félelem az egész modernség legrettenetesebb affektusai közé tartozik. És ne becsüljük le a tényt, hogy a félelem mennyire markában tartja a deklasszáldástól rettegő középosztályt a kései kapitalizmus, pláne a félperifériás kapitalizmus körülményei között. Az a tény, hogy a Fidesz által nyolc éven keresztül, állami-ideológiai mechanizmusok révén érvényre juttatott nemzeti diskurzus ellenére is ott sötétlenek ezek a félelmek az elveszthető jólétet illetően, jól mutatja, hogy szerkezeti vonatkozásról van szó. Lényegében ez az egyetlen valódi tanulsága ennek a történetnek, azt ugyanis mindenki tudja, hogy nem a kisebbségek döntenek el a magyar választásokat.

Maga Gyurcsány Ferenc pedig nem jelenség, hanem tünet, ráadásul immáron európai szimptóma. Elnyomott félelmek a fokozott konkurencia mechanizmusai kapcsán, ki nem mondott, de létező rettegés a munkahely elvesztésétől, egyéni és kollektív egoizmusok, centrifugális tendenciák, amelyek létező politikai alakulatokat roppantanak szét, eszmék szétmállása, ez jellemzi e kort. Az uralmon lévő világ azt a látszatot kelti, mintha a természetünknek megfelelő állapot részesei lennénk. Valójában fura epocha ez, amelyben mindenütt a másság dicséretét szajkózzák, egyetemi kurzusokon szédülnek bele a másságtapasztalatok dicsőítésébe, miközben a jóléti sovinizmus virágzik. Még magyar-magyar vonatkozásban is.

Bárhogy is legyen, aki Gyurcsány Ferencen a szocializmus eszményét, mármint a szolidaritást kéri számon, rossz ajtón kopogtat: az ő beállítottságából a komolyan vehető szocializmus már régóta elpárolgott. (Autonómia)

(Az írást kis rövidítésekkel közöljük)

A szerzőről: Losoncz Alpár 1958-ben született Temerinben, filozófus, közgazdász, egyetemi tanár, 1991-től vendégelőadó a Szegedi Tudományegyetem Filozófiai Tanszékén. 1998-tól az alternatív oktatási programokon kurzusvezető.

Isten, áldd meg a magyart!

Nem lennék most egy ballib szavazó helyében. Nem tudnám például, hogy a címben elhangzott mondat elolvasásakor milyen reakcióim legyenek... Habzó szájjal kezdjek acsarkodni, felháborodva kérjem ki magamnak az áldásra, Istenre és a magyarságra vonatkozó provokációt? Mert eddig a Nap keltékben, a Népszabikban, Magyar Narancsokban, 168 órában és Kálmán Olga műsoraiban a ballib szavazók azt az irányututatást kapták, hogy a keresztények, a papok, a pápa rossz, gonosz, képmutató, és hát tudják, ugye a papi pedofília (összekacsint).

Manapság viszont Kálmán Olgák nap mint nap feltartott mutatóujjal a keresztény értékek képviselését kérik számon az Orbán-kormányon. Ugyanakkor 40 éve a keresztényi tanítások ellen hergelnek.

Bajban lennék, na. Ha ballib szavazó lennék, azonnal betelefonálnék mielőbbi útmutatásért Csintalan úrhoz, hogy akkor én most templomba menjek a szocik győzeleméért és az Orbán-kormány bukásáért imádkozni, vagy inkább mielőbb vegyek egy vonatjegyet a jó franciák országába, ahol az utóbbi idők fejleménye, hogy az Allah haragját kiváltó templomokat vagy ledózerolják, vagy mecsetté alakítják.

II. János Pál pápa körül pedig minden keresztnek látszó tárgyat elszállíttatnak, beolvasztatnak vagy odaajándékoznak egy barátságos, nagy szakállú imámnak, aki aztán amint ideje engedi, apró darabjaira töreti az általa radikalizált fiatal muszlimokkal a leselejtezett és a muszlim hódításnak hála feleslegessé vált vallási jelképeket, hogy azok aztán vagy hűtlen nejeiket kövezzék velük halálra, vagy a külvárosok vadregényes miliójébe (magyarul no-go zónába) véletlenül betévedt rendőröket dobálhassák a félkilós templom- és keresztmaradványaikkal.

Biztosan van egyéb felhasználási módja is a lerombolt keresztény templomok és kereszték újrahasznosításának, de ezidáig hozzánk, magyarokhoz nem juthatott el. A nyugati haladó sajtó ugyanis a szólás és sajtószabadság jegyében elhallgatja az erre vonatkozó híreket.

A kereszteteket a multik sem kedvelik. Minden hétre jut egy kis színes hírecske azokról a bolthálózatokról vagy cégekről, melyek idejük egy jelentősebb részében kereszteteket retusálnak le például a Santorini Székesegyház gyönyörű kék kupoláiról. Zavarja az embereket. Mondják. Vagy, hogy „bocsánat, egyik dolgozónk hibát követett el.”

Ezek a bizonyos dolgozók persze mindig homályban maradnak, de ide azt a bizonyos rozsdásat, hogy a kéthetente „hibázó” munkatársaik, ha épp nem újragondolják a keresztény templomok homlokzatát, akkor egy mecsetben imádkoznak Allah-hoz amiatt, hogy minél kevesebb disznózábaló gyaurrel hozza össze őket a teremtető gondviselés.

Aztán persze semmi nem történik. A kereszték nem kerülnek vissza, a „folytonhibázó” munkatársak pedig egy kis ejnye-bejnye után tovább folytathatják a legkevésbé sem áldásos tevékenységüket. Ez az új Európa. Ezt kell megszokni. Nekik.

Mi, magyarok viszont egyelőre úgy döntöttünk, hogy bár

indokolatlanul sok szappanoperát nézünk a mesés közel-keletről, a való világban mégis inkább maradnánk Szent István országa. Azé a Szent Istváné, aki az ilyen korabeli, keresztretusáló, templomromboló srácokat biztos, ami biztos alapon négy egyenlő részre hasíttatta, majd mintegy jelzésértékűen országa négy különböző szegletébe helyeztette. Hadd lássa minden „hibázó” munkatárs, milyen ország is lett Magyarország.

Aztán még azt is nagyon várom, hogy a Notre Dame tornyait mikor fogják levettetni az érzékeny mohamedán bevándorlókra való tekintettel a kereszteteket. Ideje lenne. A mohamedánok ugyanis minden jel szerint nagyon érzékenyek lettek. No nem a szekularizációból következő dolgokra, hanem csak a keresztény jelképek látványára. Nem szeretik, zavarja őket. A „béke vallása” nem kedveli a más vallásokat. Akkor lenne béke, ha nem lennének más vallások.

Régebben sok szó esett a mi haladó sajtónkban a muszlim bevándorlók által elkövetett vallási alapú bűncselekményekről. Aztán egyre kevesebb. Mostanában pedig egy árva szó sem... Érthetetlen.

Pedig éppenséggel eshetne. Ugyanis, a zsidók sérelmére elkövetett bűncselekmények varázsütésre elkezdtek szaporodni. Na jó, nem épp varázsütésre. Talán van némi összefüggés a zsidóverések és gyilkosságok, valamint az első-, második- és harmadgenerációs bevándorlók integrációja között, illetve integrációjuk teljes hiányával. A zsidó gyerekeket aggódó és a haladást nem értő szüleik kénytelenek kiírni az iskolából, ahol a zsidó vallású nebulókat naponta verik riptyomra a béke vallásának tökéletesen integrált követői. A karácsony emlegetése pedig lassan iszlamoFOB gyűlöletbeszédnek számít. Nem tanácsos betlehemezni, karácsonyi dalokat énekelni, illetve Jézusra utalni az iskolai ünnepélyeken.

A közterületen felállított karácsonyfákat Allah követői az utóbbi években a tapasztalatok szerint provokációnak vélik, és órákon belül felgyújtják. Majd pár száz kocsit is. És ha már ott járnak, belobbantanak pár melegbárt is. Csak az íze végett. Kedves karácsonyi népszokás ez, ami gonosz, bezárkózó, kerítésemelő vezetőinknek köszönhetően hozzánk még nem gyűrűzött be. *Gonosz* és a haladást *fasiszta lábaikkal* gáncsoló kormányunknak hála, idehaza mind az Operaház, mind a Parlament elé teljes nyugalommal fel lehet állítani egy-egy méteres fenyőfát anélkül, hogy lángra kapjanak. Persze lesz néhány radikális hippi, akik főállásban fákat, ligeteket és transzszexuális földikutyákat védenek. Nos, ők minden bizonnyal nagyon mérgesen fognak két hétig betépve toporzékolni a kivágott fenyőfák miatti fájdalomukban, de üsse kő, ennyi még belefér. Ilyen a demokrácia. Gyermekünk nyugodtan ehetnek az iskolai menzákön disznóhúsból elkészített ételeket. Templomaink állhatnak. Keresztjeinket nem retusálják és le sem bontják. Énekelhetjük nyugodtan, hogy „Isten áldd meg a magyart”. Még... Mert ne legyenek illúzióink! Hiába ál-aggódnak Soros és Simicska örkutyái a keresztény értékekért, mindent nem tudnak átdobni a palánkon, mint egyszeri szír atomfizikus a gyerekét a műszaki háztáron. Nem érdeklik őket a keresztény értékek. Kereszténygyűlölő ateisták ugyanis. Ha rajtuk múlna, akkor a most következő Szilveszter estén nem a kölni dómot rakétázná 500 észak-afrikai kinézetű fiatal, hanem a Mátyás templomot. Ha ők kormányoznának, se a Dohány utcai zsinagógát, se a Bazilikát nem lehetne megközelíteni egy mindenre ki-

terjedő testüregi motozás és fémdetektoros átvizsgálás nélkül. A nem félés jegyében pedig minden sétálóutca előtt kedves 50 tonnás betonkockák és még kedvesebb gépfegyveres katonák állnának, mintegy megadva az ünnepre való készülődés meghitt hangulatát. Ha ők kormányoznának... Nem lennének betlehemek, karácsonyi vásárok, Jézuskák, Józsefek, Szűz Máriák, kisbárányok (csak kecskék). Nem lehetne énekelni, hogy Isten áldd meg a magyart. Sehol. Se iskolákban, se tereken. Otthon a négy fal között maximum. Aztán már ott sem.

Nem lennének Tütü bárok, Pride-ok, körmenetek, csak müezzinekből felszálló, imádságra hívó énekek. Az harsogna az utcáinkon, tereinken a déli harangszó helyett.

Libsi propagandát olvasgató trolljaink, gondolom, még nem értesültek arról a hírről, hogy például a déli harangszó is egyre több helyen kerül tiltólistára a *fejlett nyugaton*. Nyilván nem a béke vallásának toleráns követői miatt. Nincs ilyen összefüggés... Ugyan, már. Betlehemek és karácsonyfák helyett manapság a kecskeb...snak emléket állító köztéri szobrok hirdetik Párizsban a haladást. Magyarországot ma Istennek tetsző módon kormányozzák. Azok, akiket az Istenadta nép kétszer is kétharmaddal választott meg. Ha

pedig Isten is úgy akarja, márpedig innen nagyon úgy tűnik, hogy úgy akarja, harmadszorra is az igazi keresztény értékek iránt elkötelezett kormánya lesz Magyarországnak.

Akárhogy üthetik, rugdalhatják a Tartuffe-ök, a képmutatók, az álszentek Orbánt az 500 éves reformáció alkalmából elmondott beszéde miatt. Akárhány lejárató, meghamisított, hazug propagandacikket írhatnak ballib újságírók. A magyar nép nem a Donáth Lászlóknak, Beer Miklósoknak, Kálmán Olgáknak fog hinni, hanem a saját szemének.

A nők, a zsidók, a melegek, a keresztények pontosan tudják, látják, hogy addig vannak biztonságban, addig járhatnak fedetlen fejjel, szoknyában, zsinagógákba, templomokba, melegebárokba, addig mehetnek ki bántódás nélkül az utcára, addig élhetik meg nyilvánosan a hitüket, amíg Magyarországot igazi és nem kiguglizott keresztény értékek mentén vezetik.

Addig szól a déli harangszó, addig van karácsonyi vásár, addig áll a menóra a nyugatinál. Hazudjanak bármit is a ballib propagandisták, Magyarország Szent István országa. Ahol békében élhet együtt zsidó, katolikus, református, protestáns és ateista. És együtt énekelhetik, hogy „*Isten áldd meg a magyart*”.

2017. november 2.

Apáti Bence

Pálmai Tamás

Rekeszek

Általánosságban a korlát, falak, kerítés, gát által képezett tér zárhely. Zárt hely tehát, de nem elzárt, bármikor kinyitható, használható. És arra is jó, hogy óvja, s ha kell, el is rejtse a külvilág, a rosszakaratú, sanda szándék, a kandi szem elől a féltett tartalmat. Olykor el is feledkezhetünk róla, s talán sosem használjuk a benne felejtett értékeket. Ám van helyzet, amikor automatikusan kinyílik, és hihetetlen dolgokat eredményez felbukkanása.

Így történhetett azzal az emberrel, akinek létezéséről volt népjóléti miniszterünk adott hírt minap: „Tegnap halt meg 77 évesen Stanislav Petrov. Ha tudod, ki volt, gondolatban tisztelettel meghajtom a fejem előtted. Híre, neve hozzám csak most, halála alkalmából jutott el, pedig alighanem neki köszönhetem, hogy élek. Óriásit alkotott ő, még 1983. szeptember 26-án azzal, hogy nem tett semmit. Azaz nem jelentette feletteseinek, hogy a szovjet rakétavédelmi rendszer jelzése szerint ballisztikus rakétákat indítottak el az amerikaiak a Szovjetunió felé. Úgy ítélte meg, hogy ez csak tévedés lehet: egy valódi támadást sokkal nagyobb erővel kell végrehajtani. Ha a szabályzat szerint jár el, a szovjet válaszcsepés megindul, és benne vagyunk akár az egész Föld elpusztításával járó atomháborúban. Később elmondta, hogy valami belső hang, egy megérzés bírálta felül benne a számítógépek jelzéseit.” Azaz talán épp az általa tagadott Jóisten nyitotta ki a lelkében azt a rekeszt, amelynek eddig fel nem ismert tartalma megállította a telefon felé nyúló kezét.

A lélek rekesze a test, az ész az agy, a szeretet, a szerelem a szív, szoktuk mondani kicsit megszokásból. Ha elgondolkodunk rajta, már sokkal bizonytalanabbak leszünk, és hajnalig tudnánk vitázni e témáról. Nagy fiam – ki egy nehéz út igen rázó szakaszán van túl épp – említette a múltkor, hogy az ugyan segítő, de nagyon kemény szerek gyötörte tes-

téből, berzsenyiesen („A szilaj lélek rekeszét kitörvén a nap útján túl magasan csapongott.”) szökött meg pillanatra lelke, és katartikus módon szakajtotta rá az érzést: ő székely. Úgy tört elő a rejtett rekeszből a felismerés, hogy meglelt férfi létére elsírta magát.

És rekeszt használ a fotós, az operatőr, rekeszben lehet a virág magja, rekesszel – értsd gát – zárjuk el a vizet, védjük házainkat, ebben tartjuk dolgaink (polc, fiók, szekrény stb.), de ilyen rekesz a pince és a padlás is, no meg a kamránk, s a példák sora szinte végtelen. Az imént meg rekeszbe tettem (zárójelbe) pár szót. A rekeszek hasznosak tehát. A szerszámos ládákat is rekeszekre bontják, hogy könnyebben lehessen megtalálni bennük a dolgokat. De mi a helyzet a hitünkkel, lelkiségünkkel? – kérdezték minap protestáns barátaink. Rekeszbe zárjuk, és csak néha vegyük elő? „Sajnos vannak, akik csak vásárnaponként viselkednek igaz emberként, a hét többi napján a szent haragot képviselik, vagyis a hitüket külön rekeszben tartják.” Van benne igazság. Pedig tudhatjuk: mit sem ér az egyórás, misényi, istentiszteletnyi hit. Az számít, mit teszek a hét többi 167 órájában. Milyen elszántsággal, mekkora lélekkel, milyen példát mutatva sáfarkodok napokra, órákra, percekre lebontott, kirakatba kitett mindennapi életemmel? Ismerem-e, becsülöm-e matrjoskás rekeszeim? Magam, családom, szülőföldem, választott településem, országom, népem, nemzetem, anyanyelvem, földrészem, világom, hitem polcait, fiókjait rendben tartom-e?

Sorsdöntő dolgok ezek a mai zilált korban, hol épp mi, Európa maradék végváracskaiban élők vagyunk lassan az egyetlen gátja annak az agyament tervnek, mely összes, még rejtező rekeszfalunk áttörvén agyatlan egyenmasszává kavarná, silányítaná messze nem ideális, de még épp élhető világunk. Használjuk hát rekeszizmunk, vegyünk nagy levegőt, s engedjünk szabad teret annak, amit székely és magyar éznek s virtusnak hívnak. Mert egy „keresztalja” vagyunk.

Békési levelek, 2017. szeptember 22.

A Coudenhove-Kalergi terv Lopakodó népirtás Európa népei ellen

(Részletek a neten keringő írásból)

A tömeges bevándorlás egy olyan jelenség, melynek kiváló okait a mai napig ügyesen kendőzi el a multikulturalista propaganda, mely azt – tévesen – elkerülhetetlen történelmi folyamatnak állítja be. A harmadik világbeli bevándorlás mesterségesen előidézett jelenség, valójában több évtizedes, tudatos tervezés eredménye, hogy kontinensünk arculata végleg megsemmisüljön.

Kevesen tudják, hogy az európai integráció egyik fő megindítója ugyanaz a személy volt, aki lerakta ideológiai alapjait az európai népek ellen folyó csendes népirtásnak. Egy sötét lelkű emberről van szó, akinek a létezése ismeretlen a tömegek számára, de az elit az Európai Unió megalapítójának tartja. Neve: Richard Coudenhove-Kalergi, akinek az apja egy osztrák diplomata volt, Heinrich Coudenhove-Kalergi... Richard Kalergi a háttérből működve, távol a nagyközönség fürkésző tekintetétől, sikeresen győzte meg Európa legfontosabb államfőit az európai integráció tervének végrehajtásáról, mivel személyes ismerőse volt a korabeli európai nemesek és jelentős politikusok mindegyikének, és mivel megörökölte a nemesi származású diplomata édesapjának politikai kapcsolatait.

1922-ben, Bécsben alapította meg a **Pán-Európai Mozgalmat**, melynek célja egy „Új Világrend” létrehozása volt, melynek vezető államai az Egyesült Államok és a vele szövetséges, föderális államok lennének. E terv szerint a világkormány létrehozásának első lépése az európai integráció megindítása lenne. A kezdeményezés legelső támogatói között voltak olyan cseh politikusok is, mint Tomáš Masaryk és Edvard Benes, az anyagi alapot a dúsgazdag bankár Max Warburg teremtette meg.

Az európai fasiszmus felemelkedésével a Kalergi tervet törölték és a Pán-Európai Mozgalmat szétverték, de a második világháború után, hála Kalergi fáradhatatlan és örült tevékenységének, Winston Churchill támogatásának, és olyan neves lapok médiatámogatásának, mint amilyen a New York Times, a tervet végül elfogadta az Egyesült Államok kormánya. Ennek eredményeképpen a CIA végül belekezdett a terv végrehajtásába.

Könyvében – melynek címe: **„Praktischer Idealismus”** – Kalergi rámutat, hogy a jövő Európáját nem az Óvilág honos népei birtokolják majd, hanem egyfajta ember alatti ember, mely a különböző rasszok kényszerített keveredésének az eredménye. Kalergi egyértelművé teszi, hogy Európa népeit sárga mongoloid népekkel és harmadik világbeli színes népekkel kell keresztezni, hogy létrejöjjön egy identitás, etnikai hovatartozás nélküli, gyökértelen és soknemzetiségű sokaság, melyen a jövőbeli hatalmi elit könnyűszerrel tudna uralkodni. Első lépésben az európai nemzetek önrendelkezési joguktól való megfosztását hirdette, a későbbiekben ezen nemzetek kiirtását tűzte ki

célul, tömeges bevándorlás és etnikai szeparatista mozgalmak révén. A jövő embere kevert fajú lesz, a mai kor faji csoportjai és társadalmi osztályai lassan, fokozatosan eltűnnek. Az eurázsiai-negroid faj a jövő, mely küllemében leginkább az ősi egyiptomiakra hasonlít. Ennek a fajnak a létezése fogja a népek és egyének sokféleségét felváltani.

Bár Richard Kalergi nevét egyetlen tankönyv sem említi, az ő elgondolásai képezik az Európai Unió eszmei alapját. A különböző etnikai kisebbségeket előtérbe helyező és védő intézkedések és jogszabályok összessége azzal a céllal született meg, hogy elősegítse az afrikai és ázsiai népesség európaiakkal való keveredését, hogy elpusztítsa identitásunkat, hogy Európa teljes népességét egyfajta keverékké, mulatt fajjá homogenizálja. Ezen intézkedéseknek nem humanitárius célja van, hanem az, hogy megvalósítsák az emberiség eddigi legnagyobb népirtását, melyet a kíméletlen multikulturalista rezsim akar elkövetni.

Minden második évben kiosztják a Coudenhove-Kalergi Európa díjat azoknak az európaiknak, akik élvonalában álltak ennek a bűnös tervnek a végrehajtásában. A díjat többek közt olyan politikusoknak is megítélték, mint *Angela Merkel és Herman van Rompuy*.

Végkövetkeztetések

Ha körbenézünk korunk multikulturális társadalmában, nyilvánvalóvá válik, hogy Kalergi terve a végkifejletéhez közeleg, mivel napjainkban Európa összeolvadása zajlik a harmadik világgal. A faji keveredés pestise évente több ezer kevert fajú gyermek megszületését eredményezi, ők „Kalergi gyermekei”. A fősodratú média a félretájékoztató és a bevándorláspárti álhumanitárius propaganda ketős nyomásával akarja a honos európai embereket szüntelenül a saját örökségük, identitásuk és származásuk megtagadására kényszeríteni.

A dolgozók millióit megnyomorító globális kapitalizmus tányérnyalói szakadatlanul arról akarnak minket győzködni, hogy identitásunk megtagadása egy „nemes”, haladó és humanitárius cselekedet, hogy az ún. „rasszizmus” bűn és elítélendő. Mindezt azért teszik, mert mindannyiunkból vak, atomizált fogyasztókat akarnak nevelni, akik nem rontják nekik a „bizniszt”. Napjainkban minden eddiginél fontosabb a rendszer hazugságai ellen küzdeni, hogy felébresszük az európai népek forradalmi küzdőszellemét, hogy kiálljanak nemzeti önrendelkezési és önszerveződési jogukért, és felkeljenek a multikulturalista elnyomatás ellen! Mindenkinek látnia kell, hogy az európai integráció valójában csendes népirtás az európai gyökerű népek ellen, tehát nincs más választásunk, csak a forradalmi küzdelem létünkért, családjainkért. Minden más alternatíva a nemzethalált jelenti!

Andre Lowoa

Kihagyhatatlan, minden magyarnak, kiváltképpen minden erdélyi magyarnak kötelező olvasmány. Habár sok közösségi fórumon megjelentek, lapunk is kötelességének érzi az alábbi beszédék, interjúk összefoglalójának közlését.

A jövőt magyar nyelven írják

A nemzeti büszkeség kora következik az egész Kárpát-medencében – jelentette ki Orbán Viktor miniszterelnök Kolozsváron, a reformáció 500. évfordulójára szervezett jubileumi év legnagyobb erdélyi rendezvényén, ahol a leg-szorosabb értelemben vett lelkipásztori szolgálatot fogalmazott meg elvárásként a teológus ifjúság számára.

A kormányfő beszédében úgy fogalmazott: a jövőt magyar nyelven írják. Nemzeti missziós parancs megke-re-szni és megtartani a magyar közösségeket, „a mi küldeté-sünk, hogy kiharcoljuk, hogy szülőföldjükön boldoguljanak, magyarul tanulhassanak, magyarként élhessenek” – emelte ki.

A miniszterelnök – feltétlenül a kérdést, hogy van-e ben-nünk még annyi erő, amit a következő 500 év megkövetel – kijelentette: mélyek és erősek azok a gyökerek, amelyek megtartottak, amikor Mohács után három részre szakadt az ország, majd „száz éve öt részre szabdaltak bennünket”, megtartottak a kommunista diktatúra idején, és az elmúlt évtizedekben is.

„Ha 500 év történelmének súlya alatt is megálltunk egye-nesen, akár a tölgy, akkor meg fogunk állni a következő 500 évben is” – hangoztatta Orbán Viktor. A miniszterelnök megjegyezte: 500 éve a reformáció volt a válasz az utat tévesztett Európa számára. Feltette a kérdést: van-e „református gyógymódja” Európa mostani kulturális eler-nyedésének, gazdasági tévesztésének, és demográfiai zsugorodásának, az idegen kultúrákkal szembeni önfel-adásnak?

Úgy vélte, öt évszázada a reformáció jelölte ki a magya-roknak is a megmaradás ösvényét, megteremtette a ma-

gyar nyelvű irodalmat, és „felépítette a nemzeti ellenállás végvárrendszerét: a protestáns iskolákat”. Megállapította: az egyházak mai üzenetei Európa, a nyugati világ és Magyarország számára: „maradjatok azoknak, akiknek a Jóisten megteremtett benneteket. Maradjatok meg nemzetbé-li, nembéli, és hitbéli mivoltotokban. Tartsátok meg a rendet, és a rend megtart benneteket. Tartsátok meg a templomot, az iskolát, tartsátok meg magatokat a kereszténységben, és a kereszténység is megtart benneteket”. Arra emlékeztetett, hogy 1989-ben is egy temesvári református parókiáról indult útjára a szabadság Romániában.

Kijelentette: mindez biztatást és feladatot ró a maiakra. „Feladatot, hogy őrizzük és folytassuk az egyedülálló szelle-mi és kulturális hagyományt, amelyet itt Erdélyben, az euró-pai vallásszabadság bölcsőjében a reformáció egyházai hoz-tak létre. Ezt a szellemi és földrajzi tájat be kell laknunk, ahogy a mi dolgunk az is, hogy otthont teremtsünk benne a magyarok következő nemzedékeinek” – fogalmazott.

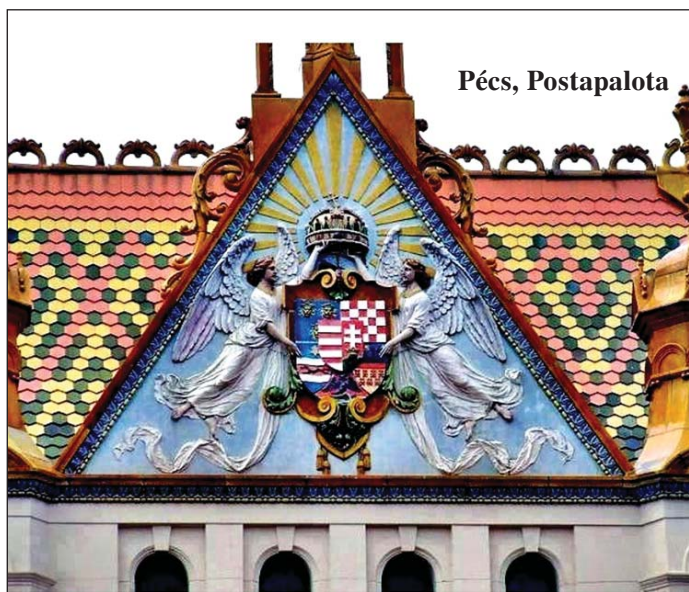
Megjegyezte: a magyarok határokkal elválasztva és szét-szórva is egy közös test tagjai. „Olyan egységes magyar nemzetet építünk, amelynek közősek a céljai, közősek a fel-adatai, és már közősek a döntései is” – hangoztatta.

Közös érdeknek tartotta, hogy olyan legyen a jövő, amelyben a román nemzet és a magyar nemzet viszonya kiegyensúlyozott, és amelyben a magyarok jogait is elis-merik. „Közös érdekünk egy olyan jövő, ahol egy iskola bezárása csak rendszerhiba, valamiféle baleset lehet, de nem az élet rendje” – emelte ki. Úgy folytatta: „közös érdekünk egy olyan jövő, ahol nem fordulhat elő, hogy bármely magyar vagy román közösséget megfosztanak attól, hogy a saját nyel-vén tanulhasson. Olyan jövő, amelyben a felívelő Magyarország összekapcsolódik a feltörekvő Romániával. Egy olyan jövő, amelyben a visegrádi országok, amelyek az európai gazdaság motorjai, összekapcsolódnak Romániá-val” – mondta a miniszterelnök.

Orbán Viktor a teológus ifjúsághoz szólva kijelentette: a fogyatkozás és a beszorítottság évei után „a növekedés, a gyarapodás a térnyerés, a felemelt fej, és a nemzeti büszkeség korszaka következik” nemcsak Magyarországon, hanem az egész Kárpát-medencében, és a protestáns gyülekezetek ebben a munkában a magyar nemzet előretolt helyőrsé-gei. „Az önök feladata lesz, hogy szolgálati helyükön össze-gyűjtsék családjaikat és elmondják nekik, hogy a jövőt magyar nyelven írják” – fogalmazott.

Azt is hozzátette, hogy olyan korszak következik, ami-kor a felívelés és a kiteljesedés korlátai nem kívül, hanem belül vannak. „Arra és addig jutunk, amíg a bátorságunk, elszántságunk, tehetségünk és a becsületünk elegendő” – fogalmazott. Arra kérte a teológus hallgatókat: legyenek büszkék arra, hogy protestáns lelkészekként indíthatják el a magyarság következő ötszáz évét.

2017. szeptember 30.

Egy nappal később

Magyarország ma már lélekben és testben is elég erős ahhoz, hogy felelősséget vállaljon az erdélyi magyarokért is – jelentette ki Orbán Viktor miniszterelnök az erdélyi Szászfenes református templomának avatóünnepségén

A miniszterelnök a település református közösségének gyülekezetszervező, templomépítő munkáját méltatva kijelentette: „*ahol van munka, ahol van akarat, tenni akarás és összefogás, ott a segítség sem marad el. (...) Büszkék vagyunk rá, hogy a magyar kormány támogathatta ennek a templomnak a befejezését*”.

Megjegyezte: a templomépítéshez nyújtott segítség részben annak is köszönhető, hogy a Kárpát-medence magyarsága 2014-ben már együtt dönthetett „*egy határon átnyúló, minden magyar közösségért felelősséget vállaló nemzetpolitika*” mellett.

„*Kérem, ne feledjék, jövőre megint eljön az idő, és megerősíthetjük ezt a szövetséget*” – tette hozzá Orbán Viktor.

„*Nekünk, magyaroknak akkor lesz jövőnk, akkor tudjuk megővni közösségünket, épületeinket és szellemi örökségünket, ha összefogunk, akkor lesz jövőnk, ha növeljük az óvodák, iskolák számát, és minden magyar gyermek számára elérhetővé tesszük a magyar nyelvű oktatást. Akkor lesz jövőnk, ha megeremljük annak feltételeit, hogy Önök a szülőföldjükön tudjanak boldogulni. Itt élhessenek, itt dolgozzanak, itt alapíthassanak családot, és itt járhatnak a gyülekezetbe. És végül akkor lesz közös jövőnk, ha továbbra is együtt hozzuk meg a*

közös döntéseket” – fogalmazott a miniszterelnök.

Orbán Viktor kijelentette, hogy Európa nyugati fele nemtörődomségből vagy naivságból eltünteteti vallási szimbólumait, és hátat fordít saját kultúrájának, észre sem véve, hogy ezzel saját jövőjét dobja el. „A mai templomavatónk túlmutat önmagán. Olyan, mint cseppben a tenger. A magyar ember élni akarásáról tesz tanúbizonyságot” – hangoztatta.

* * *

A Kolozsvártól nyugatra fekvő, a várossal csaknem összeépült Szászfenes az utóbbi 15 évben megnégyszerezte lakossága számát. A kedvezőbb ingatlanárak miatt tízezrek költöztek – többnyire Kolozsvárról – a településen felépített tömbháznegyedekbe, így Szászfenes a több mint 30 ezer lakosával ma Románia legnagyobb községe.

A település 14. században épült római katolikus templomát a reformáció utáni két évszázadban a protestánsok használták. Református templom azonban mindeddig nem épült Szászfenesen. A több mint ezerfősre gyarapodott református közösség szerveződő gyülekezete istentiszteleteit előbb egy magánházban, majd a település kultúrházában, később pedig az egyik presbiter tulajdonában levő panzióban tartották.

Máté István lelkész a templomavató előtt elmondta, hogy a teljes beruházás 3,5 millió lejbe (238 millió forint) került, a Bethlen Gábor Alapkezelő 160 millió forinttal támogatta az építkezést.

Egyenes beszéd

Felívelő pályára álltak a magyarok

A következő évek egyik nagy eredménye lesz, hogy a legutolsó falu legutolsó házában lakó magyar számára is megéri majd magyarnak lenni – jelentette ki Orbán Viktor miniszterelnök a lapcsaládunknak adott interjújában

A kormányfő elmondta, a nagy korszak kapujában álló Kárpát-medencei magyarság várható sikere kívánatosá teszi a vele való együttműködést mások számára. Orbán Viktor szerint létrejöhet egy, elsősorban a gazdaságra összpontosító együttműködés a jelenlegi román kormánnyal, a jövő évi országgyűlési választások közeledtével pedig arra kéri a külhoni magyar állampolgárokat, hogy a megmérettetésen való részvétellel legyenek a mainál szebb közös magyar jövő részesei.

– *A magyarországi politikai erőviszonyok és a felmérések ismeretében akár úgy is tűnhet, hogy lefutottnak tekinthető a jövő évi országgyűlési választások kimenetele, a győztes kiléte ismert, folytatható a jelenlegi irányvonal. Feltételezem azonban, hogy ettől még nem dől hátra a Fidesz–KDNP-szövetség. Milyen mérleget von kormánya elmúlt négy-, illetve*

nyolcéves munkája alapján?

– Egy választás sohasem lefutott. Ha valaki ezt gondolná, nemcsak politikai hibát követne el, de tiszteletlen is lenne a választópolgárokkal szemben. A választást nem felmérések, esélylatolgatások döntenek el, hanem hús-vér magyar emberek. Hogy ők mit fognak dönteni, azt rajtuk kívül senki nem tudhatja. Kellő tisztelettel és türelemmel meg kell várni, hogy eljőjön a választás napja, és a választók elmondják, mit gondolnak. Akármir fognak is mondani, nekünk ezt tudomásul kell vennünk, és aszerint kell folytatnunk a munkánkat és a politikai életünket. Egy magyar kormányzó pártnak egyetlen becsületbeli kötelessége van, hogy a szolgálat utolsó napjáig minden ügyet a magyarok érdeke szempontjából vizsgáljon és döntsön el. A négyéves időszak a választások éjszakáján ér véget, lezárultával mindenkinek megszűnik a mandátuma, és új korszak kezdődik. Én a magyar miniszterekkel négy évre

szerződtem. Ez hamarosan lejár, mindenki leteszi a lantot, elszámol a munkájával, aztán a választások eredményének ismeretében eldöntjük, miként kezdjük a következő négy évet. Az igaz, hogy esélyek is léteznek, és az állszentség is tiszteletlenség a választókkal szemben. Tehát őszintén meg kell mondani: a Fidesz–KDNP-szövetségnek jó esélye van arra, hogy kiérdemelje a választók bizalmát. Rengeteget dolgoztunk az elmúlt három és fél évben meg az azt megelőző négy évben is, meghirdettünk egy világos programot, és úgy érzem, hogy teljesítettük, amit vállaltunk.

Megígértük, hogy munkaalapú gazdaságot fogunk fölépíteni, hogy minden magyar, aki dolgozni akar, az dolgozhasson – ezt a célt elértük. A magyar társadalom jövőjét a családokra akartuk építeni, ezért támogattuk azokat az embereket, akik vállalják, hogy gyermeket szülnek, illetve nevelnek, és az adórendszerünk, egész gazdasági-politikai gondolkodásunk középpontjába a családot helyeztük. Szerintem a családok pontosan érzik, hogy gyermeket nevelni, családként élni ma kisebb terhet jelent, mint négy vagy nyolc esztendővel ezelőtt. A harmadik dolog, amit vállaltunk, a **nemzetegyesítés** (kiemelés a szerk.-től) volt: megvan a magunk történelme, amit vállalni kell, az elől nem akarunk sem elbújni, sem félreugrani. Egy több részre szabdaltnak nemzeti közösség vagyunk, melynek tagjait összeköti a közös történelem, nyelv és kultúra. Nem hiszek abban, hogy lehet úgy sikeres az anyaország, ha sikertelen bármelyik nemzeti közösségünk a mai államhatárokon kívül és nem hiszem, hogy bármely határon túli közösségünk felhőtlenül boldog lehetne, akármilyen jól menne is a sorsa, ha közben szenvedne az anyaország. Lehet fáziskésés az anyaország, illetve az elszakított nemzetrészek fejlődése között, mert kell valamennyi idő ahhoz, hogy az otthoni sikerekből jusson elég forrás, energia a határon túlra, de a lényeg, hogy mindenki ugyanabba az irányba mozogjon. Ma már a határon túli közösségek is érzik, hogy az anyaországnak jobban megy, mint korábban: stabilabb, erősebben áll a lábán, és tud segíteni. A negyedik vállalásunk pedig az volt, hogy nemzeti elvű, nemzeti célokat szolgáló külpolitikát folytatunk. Elsősorban azért vagyunk tagja az EU-nak és a NATO-nak, hogy ott a magyar nemzet érdekeit szolgáljuk, márpedig belül könnyebb, mintha kívül lennénk. Mindezeket túl végig sikerült kapcsolatban maradnunk az emberekkel, ami a mostani nyugati demokráciában kulcskérdés, hiszen sok helyen a kormányzó csoportok elszakadtak a választópolgároktól. Mi viszont elindítottuk a nemzeti konzultációt, és a fontos kérdések megvitatásába, eldöntésébe rendszeresen bevonjuk az embereket, így sikerült fenntartani a kormány és a polgárok kapcsolatát. Ezek az eredmények és sikerek együtt adják az alapját annak, hogy jó reményekkel forduljunk rá a választási kampányra. De aki nem feszül meg érte, nem dolgozik éjt nappallá téve a bizalom megtartásán, az akármilyen jól áll is, a végén meglepetés érheti.

– Ezeknek az eredményeknek a megőrzését tekinti a 2018-as anyaországi megmérettetés legnagyobb tétjének?

– A választások tétje nem egyszerűen a megkezdett irány folytatása. Nagyobb feladat is tornyosul előttünk. Az elért eredményeket nem pusztán egy kormányváltás veszélyezteti, hanem az, hogy egész Európa olyan gonddal küszködik, amelyet nem tud megoldani, ez pedig a népvándorlás problémája. Úgy látom, Európa legtöbb országa nem akarja, nem tudja megvédeni magát ezzel szemben. Ha Magyarország nem tudja magát megvédeni a migrációs kihívással szemben, akkor az elmúlt nyolc évben kinnal-keservvel elért eredmény elpárolog. Teljesen új, kevert népességű Magyarország jönne létre, amelynek meggyengülne munkaképessége, munkaereje, hadra foghatósága, kulturális ereje. Én nem szeretnék ilyen országban élni, nem szeretném, hogy a gyerekeim ilyen országban nőjenek fel, és az unokáimnak sem kívánom ezt, ezért mi megmondjuk egyenesen, hogy magyar Magyarországot akarunk, ez pedig a népvándorlás megállítását feltételezi. Vannak olyan országok, amelyek bevándorló országokká lettek, de én nem szeretném, ha Magyarország ilyené válna. Aki egyetért velem, és szintén magyar, keresztény jövőt képzel el a gyereke számára, és nem akar kevert népességű, rossz közbiztonságú, terrorveszéllyel fenyegetett országban élni, azt arra kérem, újítsa meg velünk a négy, illetve nyolc évvel ezelőtt kötött szövetséget.

– A jövő tavasszal rendezendő országgyűlési választás lesz a második, amelyen a magyar állampolgársággal rendelkező külföldi magyarok is szavazhatnak.

– Ha igaz, hogy közös jövőt építettünk az elmúlt években, ha igaz, hogy ezzel a munkával sikerült egy biztató jövő előtt megnyitnunk az utat, akkor nem szabad restnek lenni, hanem végig kell menni ezen az úton. Ez azt jelenti, hogy eljön a pillanat a következő évben, amikor meg kell erősíteni mindazt, amit eddig tettünk. A határon túli, az erdélyi magyaroknak is érdemes ismét részt venniük egy nagy, közös Kárpát-medencei magyar döntésben. Ahhoz, hogy részt vehessenek a választáson, regisztrálniuk kell, amit nem érdemes az utolsó pillanatra hagyni, mert abból kapkodás lesz, és elvesztegetett szavazatokat eredményez. Arra biztatok minden magyart, hogy regisztrál.

ráljon, a mostani regisztráció nem más, mint beiratkozás egy a mainál szebb, közös magyar jövőbe.

– *Több mint másfél évtized telt el az első Fidesz-kormány idején meghirdetett nemzetpolitika egyik jelentős vívmánya, a kedvezménytörvény elfogadása óta, mára pedig a honosítás révén közel egymillióval nőtt a magyar állampolgárok száma, és beindult az elszakadt nemzetrészek gazdasági megerősítése. Mi a nemzetpolitika fő feladata a jövőben?*

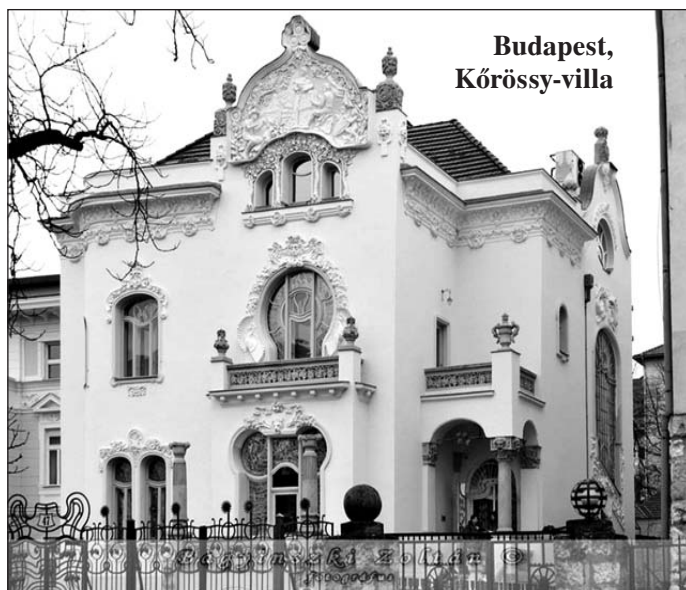
– Ha nemzetpolitikáról van szó, akkor középre és lefelé célok. Fiatalkorom óta azt tapasztalom, hogy – még a legnehezebb időkben is – a magasan képzett, gimnáziumokból kikerülő, biztos családi háttérrel rendelkező, értelmiségi rétegek megtalálják a maguk útját magyarként a Kárpát-medencében. Nem könnyen, de valahogy meg tudnak maradni a magyarságukban, hiszen műveltek, képzetek, jó iskolához férnek hozzá. Nem szabad róluk megfeledkezni, hiszen ők adják azt a minőséget, ami a magyar szellemet olyanná teszi, amire mindannyian büszkék lehetünk, tehát fontos, hogy legyen szellemi elitünk. Az alsóbb és középszintű csoportokkal viszont kiemelten kell foglalkozni, hiszen ők nehezebben maradnak meg a magyarságban, leginkább őket érinti az asszimiláció, a nyelvcsere, a vegyes házasság. Olyan nemzetpolitikát kell folytatnunk, amely megfelel annak, hogy magyarnak lenni ne csak felemelő érzés legyen, hanem kifizetődő is; de ne csak a legképzettebbeknek, hanem minden magyarnak megérje magyarnak lenni. Ezt a célt szolgálják a vállalkozásfejlesztési programok. Az anyaország most már képes arra, hogy minden, határon túli területen az otthonihoz hasonló célokat szolgáló gazdaságfejlesztési programot hirdessen, amely segítségével mindenki léphet egyet előre. Ezek a Délvidéken és Kárpátalján célba érnek, Erdélyben most kezdjük beindítani, a Felvidék esetében pedig megállapodtunk a szlovákokkal arról, hogy miként lehetne ezt úgy megvalósítani, hogy ők is támogatni tudják. A következő évek egyik nagy eredménye lesz, hogy a magyarok azt fogják tapasztalni: csak azért, mert magyarok, szélesebb fejlődési, foglalkoztatási, jövedelmi, iskolázási lehetőségekkel rendelkeznek, mint korábban. Tehát meg fogja érni a legutolsó falu legutolsó házában lakó magyar számára is, hogy megmaradjon a magyarságában. A magyarság törzsét kell most erősíteni és a gyökerét öntözni, a lombkorona rendben van.

– *Az elmúlt időszakban a marosvásárhelyi római katolikus gimnázium megszűnése vagy az ukrán oktatási törvény is bebizonyította, hogy a külhoni magyarok által szerzett jogok visszavehetők. Milyen lehetőségei vannak az anyaországnak arra, hogy bővítse a határon túli közösségek jogainak védelmében, kiszélesítésében bevethető politikai-diplomáciai eszközök tárházát?*

– Országunként más és más a helyzet. Először is fontos, hogy az anyaország folyamatosan kinyilvánítsa és megerősítse a jó szándékát. Mi nem akarunk ártani senkinek, csak azt akarjuk, hogy mindenki, akiről a Jóisten úgy döntött, hogy magyarnak születik, az megmaradhasson és boldogulhasson a magyarságában. Ehhez nyújtunk támogatást. Ez nem a románok, a szerbek vagy az ukránok ellen,

hanem a magyarokról szól. Ha a magyaroknak jól megy Erdélyben, Kárpátalján vagy Felvidéken, azzal az ottani területek erősebbé válnak. Egy jó szándékú, a helyben élő magyar közösségeket erősítő politika a szomszédos államoknak is érdeke. Ez elvi kiindulópont, ahonnan valamennyiükkel próbálok fair, méltányos, tisztességes és őszinte kapcsolatot kiépíteni. Szlovákia esetében ez sikeres. Nem mondom, hogy nincsenek viták, mert viták minden állami viszonyrendszerben vannak, de a pozsonyi politikai vezetés megértette, hogy a szlovákok és magyarok közös érdekeinek szolgálata a feladat. Tudunk is együttműködni, napokon belül letesszük az új komáromi Duna-híd alapkövét. A szerbekkel történelmi kiegyezést hajtottunk végre; a francia–német megbékéléshez hasonló léptékű és érzelmi súlyú folyamatot indított el Áder János és Aleksandar Vucic elnök úr. Hiszek abban, hogy Szerbia jövője az Európai Unióban van, ennek a törekvésnek a legerősebb támogatója Magyarország. Példaértékű a szerbek által a délvidéki magyaroknak biztosított autonómia, és persze az ottani magyarok szervezettsége is kiváló. Nehezebb a helyzet Romániában, itt a bizalmatlanság vastagabb ködként ereszkedik a két ország kapcsolataira. Ez történelmileg érthető, emiatt kár siránkozni, a történelmünk olyan-amilyen, az a kérdés, hogy mit tudunk belőle közösen kihozni. Amikor jó szándékú román vezetés van, amely megadja Magyarországnak a tiszteletet, akkor ki tudunk hozni ebből valamit, amikor meg rosszindulatú, akkor a kapcsolatok mindig felhígulnak. Mi, magyarok annyit tudunk tenni, hogy ilyen nehéz időszakokban sem viszonzunk a provokációt provokációval és a durvaságot durvasággal. Az elmúlt időszakban néhány román politikai vezetőtől én személyesen is nagyon sokat nyeltem, velem együtt pedig az anyaország is, de sosem támadtunk vissza. Ennek már középtávon meglesz az eredménye.

Most egy bizalomépítési korszakban vagyunk, felvettem a kapcsolatot a román kormánypárt elnökével. Úgy érzem, össze tudunk illeszteni egy olyan együttműködési csomagot, amely elsősorban a gazdaságra összpontosít, és

amely Romániának, a romániai magyaroknak és az anyaországnak egyaránt érdeke lehet. Hosszú út van még előttünk, de bizakodom.

– *A Liviu Dragneával folytatott telefonbeszélgetésük során a PSD elnöke ígéretet tett a vásárhelyi katolikus iskola helyzetének megoldására. Mindez alapot teremthet a párbeszéd kialakulására az elmúlt években meglehetősen hűvös magyar–román viszonyban?*

– Amikor Romániában eldőlték a választási eredmények, mi kapcsolatfelvételt célzó lépéseket tettünk, amelyekkel új fejezetet akartunk nyitni. Ez a folyamat lassan haladt, most viszont a marosvásárhelyi iskola ügye felgyorsította. Minden rosszban van valami jó, esetünkben az, hogy a kapcsolatfelvétel felgyorsult. Meggyőződésem, hogy az egész Kárpát-medencei magyar közösség nagy korszak kapujában áll, nagy dolgok fognak itt történni. Most már nem jogfosztás elleni védekezés, hanem jogerősítés lesz, nem szegénység, hanem nyugodt, kiszámítható ütemű és érzékelhető gyarapodás. A magyar családok erősebbekké válnak, mint tíz-tizenöt évvel ezelőtt voltak, nem nemzeti széthúzás lesz, hanem sokkal inkább összedolgozás. Ezentúl nem annak fogunk örülni, ha valaki más ad nekünk munkát, hanem magyarok fognak munkát adni magyaroknak versenyképes európai üzemekben. Ezt nem könnyű elhinni, nem ehhez voltunk szokva az elmúlt hetven évben. De állítom, most mégis ilyen korszak jön, ennek az alapjait megvetette a magyar alkotmány és az emberek támogatását élvező nemzeti kormány. Szerintem az a tény, hogy a magyarok felívelő pályán vannak, és szép jövő előtt állnak, a velünk való együttműködést is kívánatosá teszi. A román, a szlovák, a szerb és az ukrán nemzetnek is az az érdeke, hogy egy komoly sikerre készülődő országgal, mint Magyarország, jó viszonyt ápoljon. Mi nyitottak vagyunk, és szeretnénk, ha ebben a sikerben osztoznának a románok is. Egészen más hangulatú és más minőségű tíz-tizenöt évet látok Magyarországon, illetve a Kárpát-medence előtt, mint amiben eddig éltünk.

– *Miként győzhető meg Ukrajna Ön szerint a kisebbségeket sújtó jogszabály visszavonásáról?*

– Nehéz a helyzet Ukrajnában, amit természetesen

megértünk, hiszen mégiscsak olyan országról van szó, amely komoly katonai kihívásokkal néz szembe a keleti határain. Türelemmel és megértéssel vagyunk az ukránok iránt, de a szószegést nem tudjuk elfogadni. Mindig kiállunk Ukrajna területi épsége mellett, és mi voltunk a leghangosabb, legerősebb képviselője annak, hogy az ország közelebb kerüljön az EU-hoz, kapják meg a vízummentességet. Viszont azt mindig kértük, hogy ne tűzzék napirendre a hírekből egyébként ismert, a politikai térben keringő kisebbség-, így magyarellenés javaslatokat. Elhittük nekik, hogy ez nem fog megtörténni, mégis, ahogy sikerült elérnünk az ukránoknak adandó kereskedelmi kedvezményeket és vízummentességet, már másnap el is fogadtak egy ilyen törvényt. Ezt nem tudjuk másnak tekinteni, mint övön aluli ütésnek, ezen a magyar politika nem tud túllépni. Ráadásul az ukrán parlament asztalán szerepel még két másik, hasonló szellemű törvénytervezet is.

Ha Európa most szó nélkül lenyeli, hogy az oktatási törvénnyel jogvisszavétel történik, akkor a többi jogszabály kapcsán sem számíthatunk semmi jóra. Most kell megmutatnia Magyarországnak és Európának, hogy Ukrajna döntés előtt áll: akar-e európai ország lenni? Ha igen, akkor meg kell érteniük, hogy a kisebbségek által megszerzett jogokból visszavenni nem lehet.

– *Miközben néhány éve a Fideszt még olyan bírálatok érték az RMDSZ részéről, hogy politikai ellenfelei támogatásával a szövetség gyengítésére törekszik, ma egyre jobb a két alakulat viszonya. Mi a magyarázata ennek a kibékülésnek?*

– Voltak nehézségeink az RMDSZ-szel, ezek inkább az előző vezetéshez kötődtek, nem a mostanihoz. A mi politikai közösségünk, a polgári-nemzeti tábor nem tudta megemésztetni, hogy a 2002-es választások idején az RMDSZ akkori elnöke azt sem várta meg, hogy a választások második fordulójában megvíhassuk a küzdelmet, már hátat fordított nekünk. Most már új vezetése van az RMDSZ-nek. Mindig az volt az álláspontom, a magyarországi magyaroknak az a dolguk, hogy tudomásul vegyék az itt élő emberek döntését. Márpedig az itt élő emberek rendszeresen hetven-nyolcvan százalékos arányban az RMDSZ-re szavaznak. Mellékes, hogy erről mit gondolnak Budapesten, az a fontos, hogy mit gondolnak erről Erdélyben a magyarok. Ha ők az RMDSZ-t támogatják, akkor nekem az a dolgom, hogy az RMDSZ és Magyarország, valamint a magyar kormány között stabil és gyümölcsöző kapcsolatot alakítsak ki.

– *Miként vélekedik a külhoni, ezen belül az erdélyi magyar autonómia-ökrekvések esélyeiről?*

– Az autonómia olyan cél, amelyről sok vita van, de a magyaroknak sem módjuk, sem lehetőségük nincs arra, hogy föladják. Érdemes tisztázó vitákat folytatni. Szerbiában például kiderült: attól, hogy a magyarok példáulértékű autonómiában részesültek, Szerbia nem gyengébb lett, hanem erősebb. Hosszú, intellektuális és politikai szervezőmunkát kell végeznünk, és majd célt fogunk érni.

(kronika.ro)

Szijjártó Péter a Krónikának

Előtérben a patrióta külpolitika, nem szabad szívbajosnak lenni Magyarország és Románia egyaránt belátta: a képességeiket, a két országot összekötő szálakat nem egymás kárára, hanem egymás javára kell használnia – jelentette ki a Krónikának adott interjújában Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter, aki szerint pragmatikus együttműködésre van szükség a két ország között

A tárcavezető közölte, a román hatóságok jóindulatúnak mutatkoznak az erdélyi gazdaságfejlesztési programmal kapcsolatban, és ígéretet tettek az új csíkszeredai magyar főkonzul működési engedélyének jóváhagyására. Szijjártó Péter szerint az értelmetlen konfliktusok generálása helyett Románia és Magyarország képes közös sikertörténeteket építeni.

– A magyar diplomácia az ön mandátuma idején erőteljesen az érdekalapú külpolitikára fekteti a hangsúlyt, ami az ukrán oktatási törvény, illetve a marosvásárhelyi katolikus gimnázium ügyében kinyilvánított határozott álláspontban is megmutatkozott. Meddig hajlandó elmenni Budapest, amikor a magyar érdekek érvényesítéséről van szó?

– A világban zajló gyors és nagy horderejű változások miatt a külpolitika már nem az a kényelmes műfaj, mint volt néhány évvel ezelőtt, amikor a hosszú lefolyású stratégia-gyártásról szólt, és a szóbeli jegyzék két hét alatt ért egyik helyről a másikra. A modern kommunikációnak köszönhetően, valamint a világ összeszűkülése és az egyre több konfliktus miatt a külpolitika mára éppen olyan gyors műfajjá – sok esetben harccá – vált, mint a belpolitika. A magyar külpolitikának az a hitvallása, hogy a leghatározottabban képviselnie kell a magyar érdekeket az ország határain kívül történő események alapján, így a legkeményebb diplomáciai eszközök használatától sem szabad megriadni. Ezért kérttem haza konzultációra a nagykövetünket Hollandiából, amikor a nyugat-európai ország budapesti diplomatája egyenlőségjelet tett a terroristák és a magyar kormány motivációi közé. Ez az oka, hogy világossá tettem: amíg Horvátországban a magyar gazdasági érdekeket sértő, a nemzetközi szabályokat be nem tartó események történnek, addig nem támogatjuk a

Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezethez (OECD) való csatlakozásukat. Hasonló okokból elleneztek volna Románia OECD-tagságát is, ha a marosvásárhelyi iskola ügyében nem születik meg a hosszú távú megoldás ígérete, és ezért tettük egyértelművé azt is, hogy a gyalázatos ukrán oktatási törvény miatt valamennyi létező ukrán érdekeltséget azonnal blokkolunk a nemzetközi szervezetekben. Nem szabad szívbajosnak lenni, és véget kellett vetni annak a túlhaladott külpolitikának, amely csak a meghunyászkodást ismerte, és megijedt a konfliktusoktól. A mostani patrióta külpolitika a végletekig hajlandó elmenni az ország, valamint a határainkon kívül élő magyar közösségek megerősítése érdekében.

– A többnyire feszültnek mondható utóbbi évekhez képest az elmúlt néhány hét során az enyhülés jelei mutatkoznak a magyar–román kapcsolatokban, egy indulatos nyilatkozathozborít követően még a vásárhelyi iskola ügyében is megoldás körvonalazódik. Minek tudható be ez a közeledés? Mennyiben jelenti a mostani elmozdulás az együttműködés beindulását?

– Az elmúlt hetek eseményei világosan megmutatták Magyarország és Románia egymásrautaltságát. Milliós szál köt össze bennünket a nemzeti közösségeink, a romániai magyarok és a Magyarországon élő románok révén. Mit nevezünk gazdasági egymásra-utaltságnak, ha nem azt, hogy a két országnak egy év alatt hétmilliárd eurót meghaladó, dinamikus növekvő kereskedelmi forgalma van? Olyan térségben élünk, amelyet a nálunk jóval erősebb országok néha pofozógépnek néznek, nem érzékenyek a mi érdekeinkre. A régió országainak észre kell venniük, hogy együttműködés és szoros kapcsolatrendszer nélkül nem tudunk érdeket érvényesíteni nemzetközi téren. Jó példa erre, hogy amióta a Visegrádi Együttműködés minden eddiginél hatékonyabban működik, sokkal erőteljesebb az érdekérvényesítésünk. Egy külső esemény, az ukrán oktatási törvény elfogadása egyaránt érzékenyen érintette Magyarországot és Romániát, és mivel Ukrajnában több mint félmillió román és magyar él, nyilvánvaló, hogy közösen kell fellépniük. A teljesen értelmetlen, kívülről sokszor nehezen érthető konfliktusok generálása helyett a két ország képes közös sikertörténeteket építeni. Nem akarok nagy szavakat használni, de mindenképpen új dimenziót nyitott Liviu Dragnea román szociáldemokrata pártelnök és Orbán Viktor miniszterelnök, pártelnök két telefonbeszélgetése, majd az azt követő román nyilatkozatok, amelyek világossá tették: a bukaresti kormány az a szándéka, hogy megoldja a magyarság számára rendkívül fontos vásárhelyi iskolaügyet. Egyértelmű, hogy sokat tudunk ártani egymásnak, mármint ha ennyit tudunk ártani, akkor legalább ennyit tudunk használni. Mindkét oldalon leesett a tantusz, hogy a lehetőségeinket, képességeinket, a közelségünket, a bennünket összekötő szálakat nem egymás kárára, hanem egymás javára kell használnunk. Ha ez a racionális belátás végre mindkét B betűs fővárosban a kormányzati politika legmagasabb szintjére tud emelkedni,

akkor az egymásrautaltságban sok mindent el tudunk érni közösen, a két ország és a két kisebbség pedig nagyon sokat profitálhat ebből.

– Ezek szerint van esély arra, hogy valamikor megnyílhatnak a Magyarország által régóta igényelt marosvásárhelyi és nagyváradi konzuli irodák? Ugyanakkor a román hatóságok nem ellenzik a magyar állam által Erdélyben beindítandó gazdaságfejlesztési programot?

– Vannak előrelépések. Miután az erdélyi gazdaságfejlesztési programmal kapcsolatban világossá tettük, hogy pontosan azt akarjuk megvalósítani, mint az erdélyi szászokat támogató német állam, a román hatóságok nyitottak és jóindulatúnak mutatkoznak. Így október 20-ig ki tudjuk írni a kisvállalkozásoknak, a mezőgazdasági termelőknek szánt pályázatainkat egymilliárd forint értékben. Megegyezés született az autópálya-összeköttetésről, valamint a gázvezetékek 2019-re történő kétirányúsításáról, és nagyon remélem, hogy a csíkszeredai és kolozsvári főkonzulátusainkon szolgálatot teljesítő diplomaták igazolványainak a kiállítása ügyében is átléptük a holtpontra. Ígéretet kaptunk arra, hogy az új csíkszeredai főkonzul is minél előbb megkapja a működési engedélyt. Gyakorlatilag mindenben megállapodtunk a kolozsvári magyar kulturális intézet létrehozásáról, egy-két utolsó bürokratikus diplomáciai feladat maradt hátra. Bízom abban, a románok meg fogják érteni, hogy nem rossz szándékkal akarunk magyar jelenlétet megteremteni. Mindig elmondom nekik: ha új képviselőt, még egy kulturális intézetet akarnak létrehozni, növelni kívánják a diplomatáik számát Magyarországon, semmi probléma, mi örülünk az ő jelenlétüknek. Reméljük, ez a megközelítés előbb-utóbb itt is teret és polgárjogot nyer. Nem akarok elhamarkodottan kijelenteni semmit, de az érzésem, hosszú idő után román oldalról most mutatkozik a legnagyobb nyitottság arra, hogy a kapcsolatrendszerünket európai mértékkel is intelligenssé tudjuk alakítani.

– Feltételezem, a kétoldalú viszony enyhülésével magyarázható az is, hogy Magyarország szívesen látná a visegrádi országok körében Romániát.

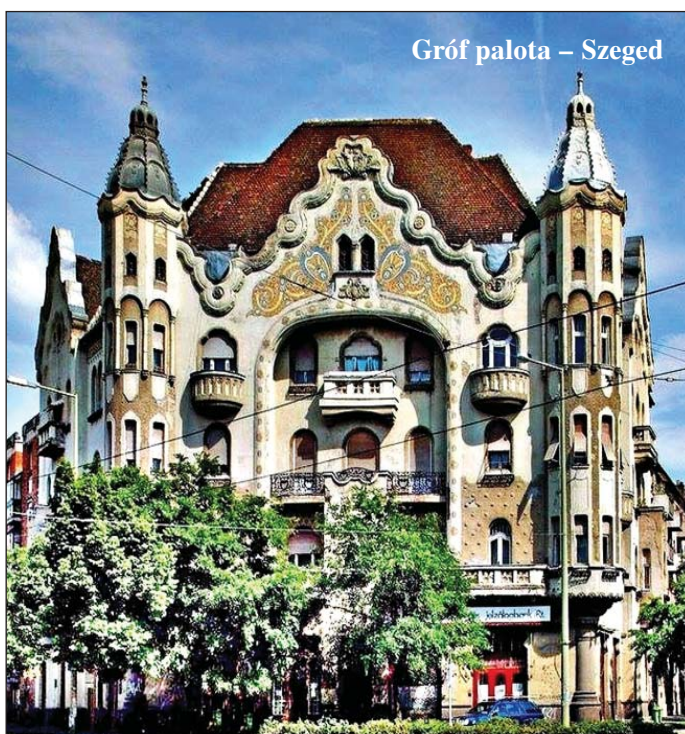
– Idén már négy kétoldalú találkozónk volt Teodor Melescanuval, emellett többször váltunk szót különböző események margóján. Sokkal jobb, hogy ennyit beszélünk egymással, az nem volt helyes, hogy eddig nem tettük. A visegrádi országok az európai növekedés motorját adják, a növekedési ütemünk jóval magasabb az európai átlagnál, aminél a román gazdaság gyarapodásának üteme is jóval erősebb. Tehát ha összefogunk, nagyon komoly gazdasági profitra tehetünk szert. A V4 bővítése nincsen napirenden, ugyanakkor egy szoros együttműködés Romániával mindenki számára előnyöket jelenthet. Jó néhány regionális biztonsági kérdést egyformán látunk, pontosan tudjuk például, hogy a Nyugat-Balkán milyen kihatással van erre a térségre: ha ott rend és nyugalom van, akkor pozitív, ha viszont nincs, annak végzetes hatása is lehet. Ezért hívtam meg az EU bővítését hagyományosan és erőteljesen támogató visegrádi, illetve nyugat-balkáni országok ezen a héten Budapesten rendezendő találkozója a román és a szlovén külügyminisztert is, akiről tudom, hogy támogatják ezt az ügyet. Az a lényeg, hogy minél erősebb legyen a hangunk. A románokkal prag-

matikus alapon ezután is együtt fogunk működni, ha olyan külügyi kérdésekről van szó, ami nekünk húsba vágó, legyen szó az ukrán oktatási törvényről vagy az Európai Unió nyugat-balkáni bővítéséről. Különben Ukrajna esetében azért kell határozottan kiállni, mert nemcsak egy már meglévő bajt kell rendezni, hanem meg kell előzni néhány újabbat is, ugyanis az állampolgársági és a nyelvtörvény tervezett módosítása a létben fenyegetné a kárpátaljai magyar nyilvánosságot és a közösséget. Mivel ugyanez érvényes a Cernauti megyében és környékén élő román kisebbségre is, Bukarest átérzi ezt a problémát, ezért pragmatikusan együtt kell működnünk.

– Román politikusok és véleményformálók előszeretettel igyekeznek összefüggést teremteni a jó magyar–orosz államközi kapcsolatok és a székelyföldi autonómia törekvések, illetve ezek Budapest általi támogatása között. Mi a véleménye ezekről a spekulációkról?

– Míg világ a világ, mindig lesznek olyan percepciók, olyan szellemek, amelyek ellen harcolni kell. Persze az ember nem tudja, ilyenkor komolyan kezdje-e fejtegetni, hogy ez nincs így, vagy egyszerűen intézze el azzal, hogy bolond lyukból bolond szél fúj. Egy kormánynak kutya kötelessége kiállni a határokon túl élő nemzeti közösségekért, függetlenül attól, hogy van-e nagyhatalom a szomszédban. Mi nem azért állunk ki a magyarokért a Felvidéken, Kárpátalján, a Vajdaságban, Erdélyben, a Székelyföldön, mert van egy pragmatikusnak mondható kapcsolatunk az oroszokkal a kölcsönös tisztelet alapján, hanem mert ez a kötelességünk. Ha rossz lenne a kapcsolatunk Oroszországgal, ugyanígy kiállnánk a nemzeti közösségeinkért. A magyar külpolitika nem a washingtoni, brüsszeli, moszkvai érdekeket képviseli, a magyar külpolitika a magyar érdekeket képviseli. Tudom, nem volt ez mindig így, de amíg én tölthetem be a külügyminiszteri posztot, addig ez biztosan így marad.

(kronika.ro)

Örtüzek

(Tőkés László marosvásárhelyi beszéde)

Kegyelem néktek és békeesség Istentől, a mi Atyánktól és az Ő szent Fiától, Úr Jézus Krisztustól! Ámen.

Hölgyeim és Uraim!

Krisztusban szeretett Testvéreim!

Nagy teljesítmény volt a székely nép részéről a 2013-as nagy menetelés. Azután egy újabb közösségi akció terve született meg: Székelyföld határainak a kivilágítása. Idén újból elhangzott a felhívás: égieken újból az örtüzek! Engedtünk ennek a felhívásnak – Isten kegyelméből itt, Marosvásárhelyen is összegyűltünk –, én magam készséggel fogadtam el Izsák Balázs elnök úr meghívását és a helyi Székely Tanács hívását. Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács támogatólag csatlakozott kezdetől fogva ehhez a mozgalomhoz. Tavalyelőtt voltam itt első ízben, akkor az Alsó-Nyárád mentén raktunk örtüzet.

A költőt idézem: „Az örtüzeket már éleszem én. / Pírjuk már látszik, az ég peremén. / Túl fénylenek a bús határokon / S kigyúlnak a havas Kárpátokon.”

Megszoktuk, hogy a hatóságok valamennyi hasonló megmozdulásunk alkalmával agyafúrt korlátozó intézkedéseket hoznak, megkorlátozásokat és korlátozásokat vezetnek be. Megalapozatlan bírságokat, pénzbüntetéseket rónak ki, a szervezőket meghurcolják, zaklatják a résztvevőket. Még azt sem állják, hogy tűzrendészeti óvintézkedésekkel gátolják a lármafák, szerény gyertyáink, fáklyáink gyújtását. Tűzveszélyre hivatkoznak, pedig nem fellobbanó tüzeinkről, hanem egészen másfajta „tűzről”, „tűzveszélyről” van szó, melynek oltása nem a tűzoltókra tartozik, melyet ők úgysem tudnának eloltani. Ezt a „tűzet” ők maguk, a jogainkat és szabadságunkat csorbító hatóságok, a többségi elnyomás hivatalai és erőszakszervei, titkosszolgái, polgármesterei, prefektusai is rakják. És minden esetben még olajat is öntenek a tüzre. Ezt a tüzet – amelyről beszélek – a magyarellenes, jogfosztó célzatú propaganda szolgálatos nagymesterei, a hivatalosított gyűlöletbeszéd szócsövei, a gyűlölet tüzének elvetemült tűzrakói, a hivatásos feljelentők: Dan Tanasa, Radu Banciu televíziós uszítók, Mircea Diaconu fogyasztóvédelmi ügynök és Alexandru Cumpănașu egyesületi főprovokátor rakják és táplálják. Ők azok – és sokan mások –, akik immár évtizedek óta úton-útfélen gyalázzák, becsmértlik a magyarságot, székely népünket, hogy ezáltal ássák alá jogos autonómiaküzdelmünk hadállásait, és hiteltelenségek történelmileg és az európai jog által is megalapozott politikánkat a közösségi önrendelkezésért. Most, hogy Katalónia kikiáltotta nemzeti függetlenségét, a gyűlöletkeltő, megtévesztő propaganda a katalán függetlenség és a székely autonómia szándékos és célzatos összemossa által próbál kompromittálni és meghátráltatni bennünket. Ki ne látná, hogy csak éppen az ok és az okozati összefüggés áll a feje tetejére az ő gondolatmenetük szerint? Mert nem azért válnának ki a katalánok, mert autonómiájuk van, hanem azért, mert autonómiájukat lépten-nyomon megcsorbítják. Nem azért kívánunk autonómiát mi, magyarok, székelyek itt Erdélyben, mert szeparatisták volnánk, hanem azért, mert véget akarunk vetni eddigi jogfosztásunknak. Vagyis az igazi felelősök nem a katalánok és nem mi – székelyek, magyarok – vagyunk, hanem elsősorban a spanyol kormány és a román hatalom.

Ők rakják ezt a tüzet – mondtam már itt. Ők készítetnek

arra, hogy felemeljük fáklyáinkat és továbbvigyük küzdelmeinket.

Katalóniában népszavazást tartottak – de itt egészen más a helyzet, a Szputnyik nevű és mindenféle más hírportál már azt vizionálja, hogy itt is készülünk egy székely népszavazásra. Na és hogyha készülnénk? Nincs abban semmi. Így működik a demokrácia. De már volt egy ilyen véleményfelmérő népszavazás, melyben mintegy kétszázezren vettek részt. Igen, nem kétséges, hogy mi a székelység szándéka, de semmi közünk a katalán függetlenséghez. Mi bevallottan, s ezeknek a fényeknek a világánál világosan látszik: mi bevallottan autonómiát akarunk! Elismerjük Románia szuverenitását, elismerjük a román alkotmányos rendet, de az önrendelkezési jogunkhoz körömszakadtáig ragaszkodunk. Ilyen egyszerű. Mint ahogy Moldova is autonómiát kínál a Dnyeszter-menti Moldovai Köztársaságnak, hogyha az visszatér az ország kebelébe. Lám, Gagauziának meg is adták az autonómiát. Tehát pont ellenkezőleg: nem kíválni, hanem önrendelkezni akarunk, azaz rendelkezni sorsunk felett. Mi magunk akarunk a törvényesség és a lehetőségek mértékében dönteni. Az sem titok – már Tusnádfürdőn is elhangzott –, hogy kívánjuk Magyarország jótékony támogatását, nem protektorátusát – ahogyan félremagyarázták –, hanem támogatását és közbenjárását önrendelkezésünk megvalósítása érdekében. Mint ahogy azt is természetesnek tartjuk, hogy a román kormány védelmére kell a Timok-völgyi románoknak, vagy bulgáriai, vagy besszarábiai román testvéreinknek, mint ahogy teszik ezt mostanság is – együtt Magyarországgal – a kárpátjai magyarok és románok oktatási, anyanyelvi jogai védelmében.

Drága Testvéreim, ezen világos szándékkal gyűltünk ma össze, ezen szándékunkat jelzik e tüzek, e fények, melyek inkább jelképesek: sokkal inkább a lelkiismeretünk lobogását, mintsem az örtüzek magasra csapó lángját jelentik.

Igen, törvénytervezetet akarunk benyújtani Románia parlamentjében. Már kettőt benyújtott a kétezres évek elején az SZNT és az EMNT – azok elbuktak. Igen, törvénytervezetet akarunk benyújtani. Ha igaz, akkor a mostani Romániai Magyar Demokrata Szövetség parlamenti képviselője hajlandó volna ezt benyújtani – szavukon akarjuk fogni őket, nyújtsák be. Készen áll a Székely Nemzeti Tanács törvénytervezete, autonómia-statútuma is. Ilyen egyszerű. Amit halogatnak egy negyedszázada, azt végre ideje volna megtenniük. És van még egy lehetőség: ha mégsem lesz belőle semmi, akkor polgári kezdeményezés útján terjesztjük a parlament elé ezt a törvénytervezetet. Szándékunk világos és egyértelmű. Ez az, amit kimondtunk huszonöt évvel ezelőtt, a Kolozsvári Nyilatkozatban – egy tartózkodás mellett megszavazta mindenki. Most emlékeztünk meg erről a fontos eseményről. Még azok is felesküdték rá, akik azóta évről-évre elszabotálták ezt az ügyet. Fel esküdtek erre az ügyre a Szent Mihály-templomban. Emlékeztetjük őket erre ezen a helyen is.

Aztán semmi mást nem akarunk, mint amit annak idején – közel száz esztendővel ezelőtt – a Kiáltó szóban fogalmaztak meg Kós Károly és társai, ekképpen: „A mi igazságunk: a mi erőnk. Az lesz a mienk, amit ki tudunk küzdeni magunknak. (...) „Kiáltom a célt: a magyarság nemzeti autonómiája. De kiáltom még egyszer azt is: aki gyáva, aki rest, aki alkudni akar, az nem közénk való, mert az a mi igazi ellenségünk: a mi árulónk. Ez kiáltom, és hinni akarom, hogy nem leszek mégsem pusztában kiáltó szó csupán...”

Hát ezzel a hittel és reménységgel nézek a jövő elébe, ezért imádkozom.

Marosvásárhely, 2017. október 29.

Bayer Zsolt

A kvóta evolúciója és a hazai ellenzék

Kezdetben voltak a kékmoszatok, aztán jött a brontosaurus, a dodó madár, és végül maradt a kvóta. A kvóta úgy kezdte, hogy egyáltalán nem is volt. Nem volt, nem is lehetett, hiszen egyáltalán nem volt rá szükség. Azért nem volt rá szükség, mert a kvóta szerinti elosztás során migránsokat osztunk el, ugye, méghozzá azért, mert válsághelyzet alakult ki.

Igen ám, de alig másfél évvel ezelőtt még sem migrációs probléma, sem pedig a migrációval összefüggő válsághelyzet nem volt – ezt a teljes magyar ellenzék mondta, pártállástól függetlenül, hosszan, szenvedélyesen és ellentmondást nem tűrő hangon kifejtve, miszerint nincs Európában semmiféle migrációs probléma, ezt az egészet a magyar kormány és személyesen Orbán Viktor találta ki azért, hogy ne kelljen a valódi problémákról beszélnie.

Ez volt tehát a kvóta ontogenezisének első stációja, a zsigóta állapot: hogy nincs kvóta.

A fejlődés következő fázisában a kvóta kezeket-lábakat növesztett, és megjelent a maga valójában a migráns, ami addig is itt volt, csak nem illett beszélni róla. De mivel akkorára nőtt, hogy nem lehetett többé hallgatással és hazudozással eltüntetni, elindult az átnevezés folyamata, és megszületett a menekült. Ez egy nagyon sajátos, nagyon gyors fejlődési folyamat volt, amelynek során hirtelen mindenki menekültté változott.

Menekült lett a marokkói, az algériai, a bangladesi, a pakisztáni, az indiai – menekült lett mindenki, aki nem tudott odahaza Ferrarit vásárolni magának, ámbár nagyon vágyott egy Ferrarira, ezért nekivágott az Európába vezető útnak. És e csodás teljes átalakulás során egyszerűen eltűntek a terroristák is, s aki terroristákat vélt felfedezni a szegény „menekültek” között, az boszorkányt üldözött és kiátkozott a civilizációból.

E folyamattal párhuzamosan a kvóta (ami addig természetesen nem létezett) hirtelen megjelent.

Igen ám, de úgy jelent meg, mint egy önkéntesen, szabadon választható kis embrió. Akit az víz haza, és csak az, aki szeretné, aki vágyik rá. Nemrég tettem fel a blogomra azt a kis filmeckét, ahol ellenzéki politikusok hosszan, szenvedélyesen, ellentmondást nem tűrő hangon kifejtik, hogy „szó nincs kötelező kvótáról”. Ilyesmi Brüsszel fejében meg nem fordult soha, ezt kizárólag a magyar kormány és személyesen Orbán Viktor találta ki, hogy ne kelljen a valódi problémákról beszélnie, Brüsszel kizárólag önkéntes kvótákról álmodik és beszél, hiszen „ennek a szolidaritásnak szívből kell jönnie”, mert „a szolidaritást nem is lehet kikényszeríteni”.

Erről beszél Ujhelyi Pistike az MSZP-ből, Molnár Csabi és Niedermüller Petya a DK-ból, az egészen különleges,

furcsa teljes átalakuláson áteső Vona (lepkéből lett herényő), hogy hát bizony pár ezer migránst igazán befogadhatnánk.

Tehát a kvóta ontogenezisének következő stációja a kvóta, mint nem létezőből létezővé váló entitás, ami nem lehet más, csak önkéntes, szabadon választott, szívből jövő, és amit nem lehet kikényszeríteni.

Ezt követte a harmadik stáció. Ezután ugyanis a kvóta hirtelen kötelezővé változott. Méghozzá úgy, hogy e változást az Európai Tanácsban ülő miniszterelnökök és államfők nem szavazták meg, ezért a brüsszeli irányítók Juncker vezényletével megszavaztatták egy alacsonyabb fórummal, a belügyminiszterekkel. Ez az a Juncker, aki két feles között kifejtette, a kvóta soha nem lehet kötelező, hiszen a szolidaritásnak szívből kell jönnie. Aztán, mivel nem jött szívből, mégis kötelező lett. A harmadik stáció tehát: a nem létezőből létezővé váló és „soha nem lehet kötelező” kvóta hirtelen megjelent teljes pompájában, és immáron kötelezőként lejtett át az önfelszámolásba kezdett Európa színpadán.

A teljes átalakulásnak természetesen ezzel sincsen vége.

Most ugyanis a brüsszeli labancok és hazai ágenseik éppen azt hangoztatják, hogy a kötelező kvótarendszer szerinti migránselosztás egyszeri és megismételhetetlen alkalom, szó sem lehet arról, hogy ebből egy állandó, felülről nyitott létszámú mechanizmus legyen.

Innen lehet tudni, hogy a kvótarendszer szerinti migránselosztás legkésőbb jövő tavaszra állandó, felülről nyitott létszámú mechanizmussá fog változni. (Nem kellett rá tavaszig várni – a szerk.) És majd azt is meg fogják magyarázni, hosszan, szenvedélyesen, ellentmondást nem tűrő hangon. Ugyanis ennek a mesterségesen vezényelt és irányított evolúciónak az a végcélja, hogy megszűnjének az európai nemzetállamok és megszűnjön az európai civilizáció.

Ezért kell ellenállni, mindenhogyan és bárhogyan.

Amúgy egy apróságot még: az unió saját törvényei, de a genfi konvenció is kimondja, hogy ha egy bevándorló, migráns (az evolúció egy pontján menekült) egyszer megkapta az engedélyt a tartózkodásra, akkor attól a pillanattól kezdve senki és semmi nem korlátozhatja őt szabad mozgásában az EU területén belül.

Tessék mondani: hogyan és mivel fogjuk rávenni a Kelet-Bulgáriába és az Ormánságba kiosztott migránst, hogy másnap ne menjen el Hamburgba? És ha majd mégis megakadályozzuk, akkor Brüsszel remélhetőleg ismét kötelezettségzegési eljárást fog indítani ellenünk, amiért nem tartjuk tiszteletben az EU jogszabályait és az emberi jogokat?

(Szeptember 8.)

Kuti János

Száz év múlva nem így lesz

Az összes hírközlő szerv, de kiemelten a Romania TV, a B1 és a CNN hírtelevízió részletesen számolt be arról, hogy Marosvásárhelyen 2117. augusztus 5-én Románia elnöke, Magyari Vigyor a román kormányfővel együtt részt vett az erdélyi magyarok 2100 után szervezett legnagyobb találkozásán. Az államfőt minden mondata után megtapsolták a marosvásárhelyi Rózsák terén. „Meg vagyok hatódva, hogy a Rózsák tere nem elég nagy ahhoz, hogy mindenkit befogadjon. Nagyon örvendek, hogy az idősök mellett sok gyereket is látok” – lelkesedett az államfő, aki korábban Marosvásárhely polgármestere szerepét is betöltötte. Magyari Vigyor emlékeztetett: „Marosvásárhely szép Erdélyünk történelmi magyar fővárosa”. Az államfő számba vette az erdélyi magyarok 1100 éves történelmének több kulcsfontosságú fordulópontját, s elmondta: hála Románia kitűnő kisebbségpolitikájának, eljutottunk oda, hogy még mindig él szép hazánkban majdnem tízezer magyar. Emlékeztetett, hogy az erdélyi magyarok 1918-ban támogatták Erdély Romániához csatolását. Az elnök románul és tört magyarsággal szólt az egybegyűltekhez.

A találkozón mintegy 12 ezer romániai és magyarországi magyar vett részt, de érkeztek vendégek a Európai Iszlám Unióból és az Egyesült Államokból is. Az esemény egy ünnepségsorozat kezdetét jelenti, amelyet Románia és Erdély egyesülésének kétszázadik évfordulója fog megkoronázni jövő év, 2118. december elsején.

A mostani eseményen részt vett Magyarország miniszterelnöke, Abdúl Alahdár, aki az ottani muszlim közösség, valamint a Magyarországra kivándorolt és ott megmaradt székelyek, magyarok üdvözlétét tolmácsolta.

A résztvevők egyperces néma csenddel emlékeztek a napokban Erdélyben elhunyt utolsó szász nemzetiségű román állampolgárra. Az ünnepségeken részt vettek Kelemen Hunor néhai RMDSZ-elnök külföldön élő leszármazottai. Képviselőjük felidézte, hogy őüket száz évvel ezelőtt fosztották meg állampolgárságától és utasították ki Romániából, mert azt állította a szövetség nevében, amelyet vezetett, hogy nem tudják és nem is akarják ünnepelni az 1918-as Nagy Egyesülés évfordulóját. Fehér és román nemzeti zászlót lobogtatva kijelentette, hogy egykori ősök nevében kérnek bocsánatot a román államtól és néptől felmenőjük akkori eltévelyedése miatt, és azon lesznek, hogy a világban, ahol élnek, öregbítsék Románia hírnevét. A kormányfő a kései utódot meghívta Bukarestbe a főváros díszpolgára cím adományozása és Románia Csillagával való kitüntetése céljából. Azt a csillagot adják neki, amelyet Kelemen Hunortól visszavettek volt. Ugyanakkor Tőkés László is post mortem visszakapja a tőle elkobozott csillagot.

Az államelnöknek az esemény kitűnő alkalmat kínált, hogy az elmúlt száz esztendő eredményeit ismertesse a hazai és külföldi vendégekkel. Ünnepélyes körülmények

között felavatták az észak-erdélyi autópálya Radnót és Marosvásárhely közti szakaszát, majd helikopterrel utaztak el a Nagyszeben–Szászváros autópálya egy szakaszának újraavatására, amely a tavalyi év folyamán ismét beomlott. Innen Kolozsvárra repültek, ahol átvágták a szalagot egy új bevásárlóközpont avatásán, amelyet a Szent Mihály-templomból alakítottak ki, miután azt egy kínai üzletember egy jüan jelképes összegért megvásárolta. Ezután részt vettek a Brassó–Arad vasútvonal végleges bezárásának ünnepségein, mert az Osztrák–Magyar Monarchia idején épített pálya állapota annyira leromlott, hogy már nem volt érdemes többet költeni rehabilitására, a forgalom úgy lelassult rajta, hogy az utasok inkább gyalog szedik lábukat a vonat mellett, mert úgy hamarabb érik el úti céljukat, és még spórolnak is. Sepsiszentgyörgyig nosztalgizálás céljából ökörszekérrel utaztak az egykori aszfaltút romjain. Itt az államfő bulldózerre pattant, és megtette az első kapavágást a belvárosi református templom lerombolásánál, mert annak már nem voltak hívei, és megvásárlására sajnos nem került vevő. Innen átmentek a Székely Mikó Kollégiumhoz, és az utolsó, ezelőtt ötven évvel végzett vendiákok jelenlétében lakatot tettek az iskolára.

Újságírói kérdésre válaszolva, az államelnök megígérte, személyesen közben fog járni Bukarestben a kormánynál, hogy megoldják a Brassó–Vidombák repülőtér befejezéséhez szükséges engedélyek és pénz előteremtését. Beszámolt arról is, hogy nálunk sikeresen folytatódik a korrupcióellenes küzdelem, bár még mindig elég sokan követnek el ilyen jellegű bűncselekményt. Ennek oka az unió azon követelésének teljesítése, hogy meg kell javítani a börtönbeli viszonyokat, aminek következményeként már olyan luxusbörtönök vannak, hogy még a svédországi és norvégiai rabok is sok estben kérik itteni elszállásolásukat. Így a börtönbe zárás nem igazán visszatartó számukra, valamint az sem, hogy az ezelőtt száz évvel elcsalt pénzeket máig sem sikerült tőlük visszaszereznie az államnak.

Külpolitikai kérdésre válaszolva elmondta, hogy mélyszélesen elítéli az Európai Iszlám Unió Románia elleni kötelezettségzegési eljárását amiatt, hogy nem vagyunk képesek visszatartani a számunkra kiutalt bevándorlókat, hiszen nem tehetünk róla, ha ideszállításuk után azok már másnap ismét árkon-bokron és hét határon túl vannak. Ha ez így megy tovább, akkor Romániának kerítést kell építenie az ide telepített bevándorlók, valamint a román kivándorlók eltávozásának megakadályozása végett – jelentette ki az elnök.

Az ünnepségek végén a meghívottakat hagyományos román ínycsengéssel, curtoscolaci-al kínálták, majd ünnepi vacsorán vettek részt, ahol hagyományos székely ételt és italt, azaz miccset és sört szolgáltak fel. Végül a székely himnusz is elénekelték, román nyelven.

Egy igencsak helyén való cikk margójára

Olvasom Apáti Bence frappáns cikkét (Flag Polgári Magazin, november 6.), amiben többek között idézi a cserdi ex-polgármester tévében elhangzott mondatait: „Úgy beszélünk a cigány szóról, mint a repláról.” És: „Én nem oltalmaztam fel senkit, hogy védjen meg engem.” Továbbá: „Én egy egyszerű Cé vagyok, aki összevissza beszél olykor.” És mivel szeretek értetlenkedni néha, tisztelettel megkérdezném a cikket negatív értelemben kommentelő magyar állampolgárok némelyikétől, hogy a „repla” az egy töről fakad ugye, a „korelával”? Na, persze, csak szójárásiilag, mert kórtanilag nyilván élesen elkülönül egymástól a lepra és a kolera értelmezése. Hogy az oltalmazás és felhatalmazás között mekkora az értelembeli szakadék, az már külön tanulmányt érdemelne.

Nos, egy mondat erejéig a neten nyilvánosan is fel mertem tenni ezt az egyszerű kérdést, amire aztán meg is kaptam a jól megérdemelt válaszokat. Hogy „Ott kritizáljak, ahol adózom, nem onnan, ahol az ő adófilléreikből élek jól”. Hát megértettem, többé nem fogok kritizálni. De miből is élek én? Rádásul jól. Hm... Érdekes megfogalmazása egy olyan elméletnek, ami, fogalmam sincs, hogy eredetileg honnan indult, de hogy jó alaposan szétáradt egyesek fejében, az biztos. Mert manapság igencsak gyakran merül fel a kommentelők válaszírásaiban, sőt, már szlogenként lobogtatják, hogy: Mi köze van egy erdélyi magyarnak (aki úgy melleleg, szerintük nem is magyar) az anyaországi közülethez, hogy mer egyáltalán megszólalni, amikor szégyentelenül és méltatlanul az ő adófilléreiből él. És rádásul még szavazni is merészel! Felháborító!

Még szerencse, hogy csak anyagiakra terjed ki a becses figyelmük, mert a szellemi kincs, amit Erdély tett hozzá a magyarság, mint szellemi érték kategóriához, az kb. azt a szellemet jelenti nekik, amelyik éjjélkor, titokzatos hangok kísérete mellett, fehér lepedőben szokta riogatni a gyengébb idegzetű embekeket.

Jut eszembe erről az egészről, amikor a buszon jó hangosan vitába keveredett két nagykalapos atyánkfia közül az egyik dühösen odavetette a másiknak: „Mennyi el, te normális!” Mire a másik: „Az vagy te, more, nekem még nagyapám se vót normális!”

Hát, röviden kb. ennyi egy ideológiailag, hogy ne mondjam, szellemileg túlképzettek szerinti „román” véleménye a magyar szavak értelmezéséről.

BOÁ

KÉTÉLTŰEK

Mottó: „A fenék változott, a nyelv megmaradt,
Avagy a kutya ugyanaz, csak a lánc más.”

I.

Úristennek kegyeltjei
Képmutató figurák,
Szárazföldön és a vízben,
Otthon vannak egyaránt.
Draculának éden földjén,
Biztos talajon álltak,
Igaz, arra mindahányan,
Duplán rá is szolgáltak.
Nevük románosították,
Toma lett a Tamásból,
Alexandru a Sándorból,
Mihail a Mihályból.
Beálltak ők a bűróba,
S mindenféle Tanácsba,
Táviratokat küldtek a
Főnök születésnapjára.
Haladtak is a ranglétrán,
Vezető lett mindahány,
Scornicest-i Bulibásnak,
Fütyögtek az oldalán.

II.

Ám egy decemberi napon,
Győzött a nép haragja
Dracula ülepe alól
A trónszéket kirúgták.
Szárazföldi képmutatók,
Rögtön vízbe ugráltak,
S hogy ott is jól élhessenek,
Demokratákká váltak.
Csupán tónust változtattak,
S rákezdték a dumára -
Kuruttyolják nyakra -főre,
Hogy a népet szolgálják
- Pedig titkon azért most is
Szép múltjukat siratják-
Sok helyen ezt el is hiszik,
Elfeledik múltjukat,
S így a „vízi demokraták”
Zavarosban halásznak.
Mindegy, hogy ők kit szolgálnak,
Kinek adnak igazat,

CSAK A FENÉK VÁLTOZOTT MEG,
DE A NYELVÜK MEGMARADT!!!

Gálfalvi Gábor, Alsóboldogfalva

Gyárfás András

Dalolok

Dallamok kísérnek. Nem tudom miért, nem is akarom megmagyarázni, de ezzel élek sok-sok évtizede, sétálás vagy akár úszás közben, és nem csak a fürdőszobai tus alatt.

Kezdem talán a régebbivel: - Aa múltat végképp eltörölni (kérem a főszerk. urat, ne javítsa ki, így kellett ezt énekelni: Aa...) Sem a múltat, sem a csodálatos dalt nem sikerült elfelejtenem, mert több évtizeden át sulykolták belénk iskolákban, munkahelyeken, ünnep- és hétköznapon. Ez volt az agymosás egyik eszköze, mellyel szemben szüleink, nagyszüleink Trianon óta be voltak oltva Erdélyben, és mi génjeinkben örököltük az önvédelmet. Énekeltük teli torokból, meneteltünk rá, s mindent, amit kellett, de egy szavát sem hittük. A túlélés parancsa megtanított arra, hogy kettős életet éljünk, egyet mondjunk a munkahelyen, és mást odahaza... Szerencsére ez ma már a múlté, bölcsőbb lett a többség, és emberhez méltó életet igyekszik biztosítani mindenki számára, az orvostudománynak köszönhetően meg sokan mentessé is válnak a veleszületett hibáktól.

De, és újra de: az elképesztően fejlett orvostudomány ma ott tart, hogy beteges hajlamú vagy fajtalankodó emberek kívánságát is hajlandó teljesíteni. Jó pénzért férfit farag a nőből és vice versa. Nem támadom azt a plasztikai sebészt, aki veleszületett, vagy baleset folytán keletkezett hibákat hoz helyre, de... Erről jut eszembe, hogy e témában is mennyire mellélőttem.

A Vatikáni Múzeumhoz vezető, a várfal mellett húzódó járdán a várakozók több kilométeres sora előtttem hirtelen szétnyílt, mert egy koldus - nem úgy, mint a többi a járda szélén - középen ült. Még ma is megborzadok a látványtól. Felső teste meztelenül, az alsó valami elnyűtt és évtizedek óta mosatlan rongyos pizsamától takartan, előtte meg az elmaradhatatlan pénzgyűjtő pléhtányér. Mindene megvolt, ellentétben a többi (félkarú/lábú, vak, vagy mindez együtt) koldulóval, neki viszont valamivel több is volt a kelletnél, és ez az, amivel undort és aprópénzt kényszerített ki. A kopasz fején hatalmas, szőrös és különböző színekben játszó, golflabda nagyságú dudorok, melyek részben fityegtek vagy éppen születőben voltak. Ezt tolta az orrunk alá. Amikor a bejárathoz értünk, megkérdeztem az ott álló őrt, nem lehetne az alalmazás helyett egy gyűjtést szervezni, hisz egy sebésznek játék lenne eltávolítani eme borzalmakat, és az odabent ránk váró csodákkal talán nem kellene hányingerrel küszködve találkozni. - Hova gondol uram, hisz ez az ember a gumóknak köszönhetően négy gyermekét járattja iskolába s tartja el a feleségét, többet keres, mint én. A legbiztosabb állástól zárnánk el!

Urgoryunk. Arról szerettem volna az eszem megosztani, hogy amikor én még kis srác voltam, kizárólag bio-termékeket lehetett kapni piacon, üzletekben és nagyszüleink kiskertjeiben, sőt maga a szó is ismeretlen volt. Külön történet, hogy miként lopta be magát és szorította ki a nagyipar az évszázadokon át természetes módon asztalunkra kerülő termékeket. Ennek kapcsán térnék rá arra, hogy ma már bio-emberről is beszélnünk kellene. Hogy ki is a bio-ember, és ha fellelhető még valamely távoli szigeten, hogyan lehetne újra

meghonosítani és szaporítani Európában. De mielőtt még a bio-emberről tovább fejtegetném világmegváltó gondolataimat, jó lenne visszamenni időben és más terekben, hisz nem csak a mezőgazdaságból szorultak ki az egészséges termékek, hanem jóval előtte a művészetek majd minden területén, a képzőművészetben, zenében, irodalomban is... Mára azonban legfőképpen a politikában. Ami ma már ott tart, hogy nagy népek/országok kormányai buknak meg vagy élnek tovább, attól függően, hogy engedélyezik-e az egyenműek (vagy akár a nemtelenek) házasságát. Bizony beadják a derekukat, nem csak azért, mert az ellenzék választási hadjáratának ez az egyik főpillére, hanem mert a LBTQIRTSRXY-k (aberráltakat írnék, de ezt Molnos Angéla Magyarító könyvecskéje tiltja) száma hatalmasra nőtt, és a nyugdíjasok után ezek mennek el leginkább szavazni. Jómagam kénytelen voltam feladni több éven át hangoztatott véleményemet, miszerint tőlem azt csinálnak, amit csak akarnak, csak engem hagyjanak ki a játékból. Mert nem hagynak ki.

Ma ugyanis már ott tartunk, hogy szégyellnem kell magam, amiért maradi módon azt vallom, hogy a házasság (egye fene, élettársi kapcsolat) és a bio-ember lényege egy férfi és egy nő kapcsolata. Mára lassan ez válik abnormissá, olyanira, hogy ha gyermeket vállalnak vagy akár örökbe fogadnak, „szégyellni való” viszonyuk miatt osztálytársak, munkatársak gúnytáblájává válnak. De ami számomra a legmegrázóbb: megfosztják őket attól a szótól, amit a nagy kaszás előtt álló mond utolsó pillanatában: Anyám. Édesanyám. És ez az utolsó pillanat a legfontosabb a bio-ember életében, mert akkorra semmivé válik siker és vagyon, és már csak egyet szeretnénk, visszajutni oda, ahol nem ismertünk félelmet, fájdalmat, éhséget, szomjat és hideget. Az édesanyánk ölébe.

Hadak útján

Címnek talán elmegy, ám a valóság az, hogy csupán Marosvásárhelyen voltam, de otthon nem. A város azon kívül, hogy fuldoklik az autóktól, járhatatlanná váltak a szűkebb utcák, lásd törvényszék, börtön, bulvárd és környéke, feltelt egy fiatal, uralkodó módjára viselkedő, és magyar utálatát üzletekben, vendéglőkben, sőt utcán is nyíltan, pimaszul fitogtató „őshonos” egyedekkel.

Fortyogott bennem a düh, de tudván, hogy csak rosszat teszek az ottlakóknak ha reagálok az állandó provokációkra (és amúgy is mit lehet tenni?), siettünk minél előbb ki a temetőbe, az ősz ott hagyott nyomait leseperni és friss virágokkal díszíteni a rokonaink, barátok rokonainak sírjait. Csodák csodája, az idén nem lopták el az egy nappal hamarabb elhelyezett cserepeket/vázákat, díszítéseket. November elsején kora este meggyújtottuk az emlékezés apró gyertyafényeit, és elmormolva imáinkat, meg a szomszéd sír mellett állókkal együtt örvendve, hogy újra együtt, még ha ilyen szomorú helyen is, lassan elindultunk a katolikus temetőből, hogy ugyanezt megtegyük a református temetőben is. A cinterem előtt megállva egy pillanatra, megdöbbsentett a látvány. Egyszerre kinyílt mind a két temető, és ezer meg ezer kis gyertyacsillag rajzolta ki a Hadak útját, igen kinek szeme van, látta, és kinek szíve van, érezte, hogy ez nem csak emlé-

kezés, tiszteletadás az elmenteknek, hanem segélyhívás is: - Csaba Királyfi, ments meg minket, te vagy az egyetlen, kire örökké számíthatunk!

Olvasom a Népújságban

„Hivatali hatáskör több mint 9.000 rendbéli túllépése miatt vádat emelt csütörtökön az Országos Korruptióellenes Ügyészség (DNA) Dorin Florea, Marosvásárhely polgármestere és Sergiu Claudiu Maior volt alpolgármester ellen.”

Nem tudom, hogy a röhögést vagy a felháborodást kell inkább visszatartanom. Úgy vagyok ezzel ugyanis, mint az anno ide, Svájcba látogató autós erdélyi barátaim: - András, itt mennyi a minimálisan kötelező véralkohol-szint?

Ami igazán bosszant az az, hogy a nagy, globalizált világban mennyi formája van a demokráciának. A népurend, az egyenjogúság az a politikai rendszer, melyben a nép a hatalom - írja a Net. Az ismert szöveget végre figyelmesen is el kellett olvasnom, hogy rájöjjenek a lényegére: amennyi nép (sőt tovább megyek: népség/katonaság), annyiféle demokrácia... És van egy egészen új formája is ennek, a kényszerzubonyként, bombákkal felszabadított országokra ráhúzott demokrácia. És ez valahogy hasonlít az itteni lakóházunk gyűlésein gyakoroltakra.

Harminc évvel ezelőtt épült huszonegy, mindent kínáló ötemeletes lakás a tóparton, kilátással a Pilátusra, a város egyik legcsendesebb részén, zöldövezetben. Megvásárolhattott ki mennyit akart, és voltak ölelmes és pénzes befektetők, kik négy vagy még több lakást is magukévá tettek, majd kiadták őket, sokan nem is élnek már Luzernben, sőt egyikük Amerikából diktál. Igen, diktál, a svájci ösdemokrácia dicsőségére, mert ahány lakrésze van valakinek, annyi szavazattal rendelkezik. Na már most, én, aki itt lakom és felszólalok a gyűlésen, hogy ez meg ez nekem fáj, akkor az amerikai meg a nem itt lakó tulaj ezt leszavazza, mert neki nem fáj, a kérdés tehát lekerül a napirendről.

Hát ilyen a bombákkal exportált demokrácia is, és ilyen lesz az újabbán a migránshullámmal kierőszakolt formája: a több pénz beszél és uralkodik. Magyarországon pedig mindezt százszorosán elősegíti az az ellenzék, melynek a hatalom és nem a nemzet/ország jóléte a cél. Nem is tudom már, hol kezdődik, és hol végződik az ellenzéki politizálás és a hazáráulás, hol kezdődik és hol végződik a retorika és a gyűlöletbeszéd, a bírálát és becsületsértés... Talán még jelen sorok megjelenése előtt gátat vet ennek a Nemzeti Konzultáció.

Las Vegas

A világ döbbenetén néz Las Vegasra és szörnyülködik, hogy így meg úgy, és borzalom... Nos, én megpróbálok nem gyászrontó lenni, de egy pár dolgot azért illik a helyére tenni.

Amerikában nem csak tömegmészárlás történt, hanem - ami ennél sokkal jelentősebb - egy rekord dőlt meg, abban az országban, ahol a rekordhajhászás adja az élet értelmét. A minden lehetőségek országában, ahol tányérmosóból is milliómos lehetsz, meg spekulánsból államelnök. Most pedig kimondhatjuk: nyugdíjas könyvelőből világrekordot felállító tömeggyilkos. És biztosra veszem, hogy jövő ilyenkor harminchét Oscar-díjat fog begyűjteni az erről készült film.

A gyilkossági rekordot nyilván csorbítja valami. Vietnámban ugyanis több millió ártatlan embert lőttek halomra, és százezret meghaladó számban gyermekeket égettek meg a napalm-bombák. Na de hát az tömegsport volt, vissza minden, nem csorbítom a könyvelő úriember teljesítményét.

Trump ma odalátogat (gondolom, a felesége erre külön cipőt és ruhát rendel, mert a Porto Rico-i látogatás után a túsarok tiltva ilyen alkalmakra.) Erről jut eszembe: amikor a hetvenes évek hatalmas árvize után Romániában a központi lapok első oldalán hatalmas fotókkal és felirattal lehozták, hogy Csau meglátogatta az árvíz sújtotta vidékeket, ezt az ország nagy része úgy olvasta, hogy az árvíz meglátogatta a Csau sújtotta vidékeket. (Az így írva és amúgy olvasva módinak megvan a százéves székely változata is. Ha az angol meg a francia azzal dicsekedett, hogy náluk ezt így írják, de más-képp olvassák, a székely legyintett: ez mind semmi, nálunk kiírják, hogy gara, mi pedig kiolvassuk, hogy állomás.)

Aztán meg itt van ez a bagatell katalán ügy, sokak felháborodására az EU vezetői nem reagálnak, sem szóban sem - uram őrizz - tetteben a történetekkel kapcsolatban. Pedig olyan egyszerűen el lehetett volna ezt intézni. Egyszerűen összeül a spanyol meg a másik spanyol, de katalán miniszterelnök, és valami olyasmit tesz, mint én a minap.

A szokásos bevásárlásra körmöltem (diktálás után) a listát, amikor elhangzott: - András, ne felejts el WC-papírt hozni, de végre levendula illatút, és nem ezeket a már halálra unt kamilla, vanília, citrom, ibolya-szagúakat... Semmi sem egyszerűbb hisz itt a közelben az „Es gibt nichts was es nicht gibt. („Olyan nincs, hogy nincs”). Na, szóval ott állok az óriási halom WC- és más papír-törlek polcai előtt, és nem találom a levendula-illatút. De hát azért van az állandóan kéznél levő, azaz ott lábatlankodó tanácsadó leányzó, hogy segítsen, és szólok, és válaszol: - Levendula az nincs, de van kamillás stb stb... Na ne csinálják már ezt velem! A közben odatévedt néhány kíváncsi és ráérős háziasszony is mellém állt, hogy mi az, hogy nincs? Akkor miért a nagy plakát a bejáratnál? Talán azt akarják - mondták az időközben odahívott üzletvezetőnek -, hogy újra utcára vonuljunk, mint a nyolcvanas években, amikor decemberben nem lehetett friss málnát kapni? Emlékezzen csak vissza uram - vagy maga akkor még meg sem született? - mekkora országos botrányra duzzadt a tüntetés, referendum, majd népszavazás lett belőle, és rá két hétre megjött Új-Zélandból az első szállítmány, és azóta, mivel valahol mindig nyár van a földön, hát állandóan van friss málna Svájcban. És gyülekeztek az egyéb élvezetektől megfosztott háziasszonyok meg a sötét fellegek, és én sajnos elkotyogtam, hogy a levenduláért nem is kellene olyan messzire menni, hisz Magyarországot beborítja az illat... Ahogy kimondtam a szót, hogy Ungarn, kissé megfagyott a levegő, motyogtak valami Diktatúra, Migráns, meg Orbán szavakat, majd sürgősen széteszlott a mellém állt csoport. Nem tudom miért, de Svájcban nem jó most magyarkodni...

A főnök pedig félrehívott, mondván: Uram, itt van egy tizenhat tekercses kamillás csomag, ingyen, úgymond vigaszdíjként, és köszönöm, hogy felosztatta a röpgyűlést, és megígérem, belátható időn belül lesz levendulás papírunk is.

Visszatérve a nagy kacsaringóval odahagyott spanyol katalán háborúhoz, úgy gondolom, Orbánnal kellene egymást fenyegetniük, és tüstént megbékélnének. A polkorrekt EU jegyében.

Gondolatok Orbán Viktorrról

Október 11-én az egyik legolvasottabb amerikai konzervatív hírportál, a Breitbart arról írt, hogy Donald Trump elnök a magyar kormányfő erejét és bátorságát méltatta. A cikkhez számtalan hozzászólás érkezett, az alábbiakban ezek közül válogattunk.

Trump Amerikája minden olyan nemzettel összefog, amellyel közösek az érdekeink és a felfogásunk, mint például Magyarországgal vagy Lengyelországgal, és remélhetőleg elszigeteli magát a többitől. Az anarchia, a globalizmus és az iszlám bevándorlás segítségével megteremtett új világrend ellenkezik az amerikai konzervativizmussal és amerikai stabilitással. (Edmund Burke)

Magyarország és Lengyelország: két ország, amely virágozni fog, miközben a többi összeomlik. (Tony)

Soha ne feledjük, hogy a nemzetközi szocializmus, nemzeti szocializmus, marxizmus, sztálinizmus, leninizmus, progresszivizmus és globalizmus elleni harc 1956. október 23-án kezdődött el. (Boris Badenov)

Egy fenét populista, Breitbart! Ne írjatok hülyeségeket! Orbán egy hazafi. (TCS)

Valódi reménysugár, hogy léteznek Európában olyan országok, mint Magyarország és Lengyelország, ha már a többi zuhanórepülésbe kezdett. (Lurjen)

Vásárolj amerikai termékeket, de vásárolj magyar termékeket is! (Paul Stable)

Bár nem fog megtörténni, de szerintem az Egyesült Államoknak el kéne kezdenie megjutalmazni azokat az uniós országokat, amelyek visszautasítják az uniós fasizmust, méghozzá erősebb gazdasági kötelékek kialakításával. Az első fegyver, amelyet az EU a kvótát elutasítók ellen használni fog, gazdasági fegyver lesz és nekünk készen kell állnunk arra, hogy segítsünk nekik, hiszen egyértelmű, hogy ők a szövetségeseink, és ugyanazon az oldalon állunk. (Daneel)

Orbán és az országa lenyűgöző, a valódi országvezetés és nemzeti büszkeség iskolapéldája. (Robert Kuntz)

Trumpnak el kéne kezdenie Magyarország melletti Twitter-üzeneteket írni. Hangosan és büszkén. Tudatnia kell az EU-val, hogy az Egyesült Államok megbünteti őket, ha nem hagyják békén Magyarországot, Lengyelországot és Csehországot. (trobrianders)

Trump és Orbán - nagy emberek a politikai nyúlbelák korában. (Old Goat)

Talán Orbán odaadhatná Trumpnak a határkerítés tervrajzait. (Rick Jones Deplorable)

Orbán Viktor... a legkiemelkedőbb vezető Európában. Vagy az egész világon. Soha nem ijed meg, soha nem pízsi, és soha nem alkuszik, ha a nemzetéről és a nyugati értékekről van szó. (Local Hero)

Vakációzzunk Magyarországon! Gyönyörű ország ezeréves történelemmel! És az egész család számára biztonságos. (Beach girl)

Orbán egy valóra váló csoda. Isten áldja! (Iwasonemore)

Így van, ráadásul vendégszeretők, a nők pedig bámulatosak. (Gino Santangelo)

Orbán szembeköpte az ördögöt. Imádom! (Anita Rabar)

Ausztrál vagyok, és mi nagyon is tudunk Orbánról. Az új világ hőseinek csarnokába jutott és őszintén hálásak vagyunk a magyar nemzet bátorságáért és áldozataiért. (Vivian Tzamis)

Én is ausztrál vagyok, és Orbán megtestesíti a különbséget az önző politikus és az országot szolgáló államférfi között. (Mike)

Higgyétek el, akik igazán szeretik a hazájukat, azok tudják, ki Orbán. Egy valódi hős, a magyarok pedig nagyon szerencsések. (Artaxerxes)

Karácsonyváró szolidaritás

Kelemen Hunorral teljes mértékben egyetérték, miszerint ő nem fog ünnepelni jövőre december elsején. És idén sem. A köztudatba kerülő kempingszkyk simulékonyaságon túl nyílt és egyenes útmutatás ez a romániai magyar érdekvédelem részéről. Dacolta a Románia Csillaga érdemrend visszavonásával (úgy látszik, „ki sem kell érdemelni” ezután), az igencsak sajátos történelmet író, románellenességet kiáltó polgártársak minősíthetetlen megbélyegző attitűdjével. Egyesek addig rugaszkodtak el a valóságtól, hiszen senki sem koppintott a fejükre, hogy véleményük alapján történelmi tettek bizonyul a kitüntetés visszavonása attól a körüludvarolt magyar politikustól, aki benzines kannával jár-kezel az ősi román földön. A kimondott és leírt szó szabadságát nevében hordozó Maros megyei napilap főszerkesztőjét parafrázálva.

Nos, amennyiben a főszerkesztőt boldogítja, a közel három évtizede a bal nadragzsebemben hordott kötelet kicserélhetem egy kisebb méretű benzines palackra, mondjuk a fekete március során hátramaradt Molotov-koktéllra. De ha lehet, a jobb zsebemben lapuló kötelet biztonsági okokból mégiscsak megtartanám... Mindezen túl, teljes szellemi agyműködésnek örvendve, az éppen beköszöntő adventi várakozás szeretetteljes légkörében feltétel nélkül szolidarizálok az erdélyi magyar érdekvédelem „hangjával”. Én sem ünnepelek, eddig sem ünnepeltem, nem ünnepelhettem. Legfeljebb örvendek a sza-

badnapnak, amelyet idén is magyarországi szabadidőközpontban szeretnék eltölteni családom körében. No meg igen szép számú honfitársammal együtt, kiknek a többsége egy mukkot sem tud magyarul. Legfeljebb annyit, hogy „kurtos”.

Szolidarizálok és háborgok azért, mert egyesek el akarják venni az állampolgárságot attól, aki nem földrajzi hazájának hatalmi elvárásaihoz igazodik, hanem saját nemzete országhatárokon átívelő lelki hazáját „részesíti előnyben”. Üsse kő, én is beállok a sorba! Felsorakozok Kelemen Hunor mögé, és ha elveszítem román állampolgárságomat, a magyar útvelem mégiscsak megmarad. Nagyapáim és felmenőik születésekor amúgy sem kellett annyi személyazonossági okmányt őrizgetni a sufniban, mint mostanában. Hogyha elég sokan leszünk a sorban, legfeljebb néhány tízezer, százezer magyar állampolgár lakhelye lesz Románia. Amúgy ennél több román állampolgár él Itáliában, Spanyolországban, Katalóniában, Londonban és Dublinban. Egyáltalán nem kíváncsiak hazaonnán, csak egyre jobban aggodnak a Brexit és az önállósodási népszavazások miatt. Állampolgárságunktól függetlenül mi se kíváncsiunk el a szülőföldünkről, boldogan élünk ott akkor is az anyanyelvünkön kiállított okmányokkal, amennyiben a román nyelvűt visszavonnák. Végül is, lassacskán az angol a világnyelv.

Dr. Ábrám Zoltán

Morvai Krisztina: Sajnos csalódhattak az emberek a Jobbikban és Vonában

Nem biztos, hogy vállalna Morvai Krisztina jobbikos EP-képviselő egy újabb ciklust Vona Gáborékkal, mivel elmondása szerint „csak olyasmit vállalom, ami egyezik az elveimmel”.

A 2006-os rendőrterror megsemmisítő és azután az áldozatoknak jogvédelmet biztosító Morvai a Heti Válasznak adott interjújában kemény szavakkal bírálta az elveinek, értékrendjének hátat fordító Jobbikot.

Többek között elmondta, bizonytalan a tekintetben, hogy vállalna-e még egy ciklust a jelenlegi, Vona Gábor-féle Jobbikkal, ugyanis „csak olyasmit vállalom, ami egyezik az elveimmel.” Elmondása szerint ő már 2008-ban elkötelezte magát az országjárása alatt megismert emberek iránt, akik könnyes szemmel jöttek oda hozzá és Vonához, azt kérdezve: ugye magukban már nem fogunk csalódni? Morvai szerint azonban: „sajnos csalódhattak.”

A bevándorlás kapcsán leszögezte, számára fontos, hogy olyan pártra szavazzon, amely nemzeti érzelmű, és amelynél biztosra veszi, hogy az elutasítja a tömeges bevándorlást és a kvótarendszert. Ugyanakkor azzal kapcsolatban, hogy a Jobbik is ezt teszi-e, azt felelte: „már ezt sem tudom. A Hír TV tulajdonosi háttere és a Jobbik kéz a kézben jár. [...] Hogy lehet akkor, hogy ez a tévé tömeges bevándorláspárti üzeneteket közvetít?” – tette fel a kérdést a jobbikos színekben EP-képviselővé választott Morvai.

Rosszallását fejezte ki annak kapcsán is, hogy Vona Gá-

bor ahelyett, hogy megpróbálta volna meggyőzni a baloldali szavazókat a nemzeti értékek fontosságáról, inkább lesimította a saját értékeit – ahogyan ő fogalmaz – „a Gyurcsány-féle gyűlöletpropaganda miatt átmosott agyú és szívű baloldaliak kedvéért.”

Kérdésre válaszolva Morvai visszautasította azt, hogy a Heti Válasz munkatársa árulónak nevezte, majd finoman utalt arra, hogy „ha az, akkor nem az én részemről.” Kitért arra is, hogy a Köves Slomó rabbinak küldött hanukai üdvözlőt nem érezte hitelesnek. „Túl nagy volt a fordulat.”

A Jobbik jelenlegi EP-képviselője azt is elmondta, hogy folyamatosan próbált Vona Gáborhoz közeledni az évek során, de a párt fontos ügyeibe mintha szándékosan nem vonták volna be. Ezt Morvai úgy értékelte, „nőként talán bevallhatom, hogy fáj.”

Gaudi: árulás zajlik

Érdemes leszögezni, nem Morvai Krisztina az egyetlen, aki mérhetetlen csalódásának adott hangot Vona Gábor politikai manőverezése kapcsán.

Gaudi-Nagy Tamás, a Jobbik korábbi országgyűlési képviselője egy, a Magyar Időknek adott interjújában arra a kérdésre, miszerint Vona elárulta-e a szavazóit, többek között elmondta, „sajnos ki kell mondani: most ez zajlik. Semmiképpen nem azt az értékrendet vállaló politikát követi, amire felhatalmazást kapott. [...] Ez vállalhatatlan irány.”

A másik ismert jogvédő szerint „a Jobbik vezetése gyakorlatilag feladta az önrendelkezését, politikai és gazdasági megállapodást köthetett Simicska Lajossal.” Mi több, szerinte jelenleg gyengébben áll a párt, mint 2010-ben.

Juhos-Kiss János

Felvidéken jártunk 2017 augusztusában

– történelmi és friss életérzések, első rész –

2017. augusztus 11-én **Nyitrára** (Nitransky) érkezünk. A Nyitra folyón túl, a meredek mészkősziklára épült Vár méltóságteljesen tündökölt. Az ember lélegzete elállt, hogy ezek a millió éves sziklák nem csúsznak alá, magasan tartják a Várat, erkélyéről az öreg évszázadok integettek felénk, a templom tornyából szinte az Isten szólított... A Várnegyedből, a másik oldalról, gyalogsétával közelítettük meg a Várat. Évszázados, gyönyörű épületek, mai virágok, lépcsősorokon haladtunk felfelé, mígnem teljes pompájában elénk tárult **Nagyboldogasszony** aranyozott, finoman megmunkált szoborcsoportja (a pestisjárvány elmúltával állíttatott, reformá-

tusként is tudok áradozni!) Előtte újféle nemzeti hősök szobrai is fogadtak, netán miniket is vártak? Elértük a Várkaput, a címeres vastag falak alatt belépve újabb lépcsők vittek fel az egyik legrégibbi püspöki székesegyházba. (A Múzeumba külön jegyvásárlás szükséges, előterében szent ereklyék s a két előző római pápa fotói, adományai voltak láthatóak.) A nyitrai egyházmegye védőszentje, Szent Zoerár-András és tanítványa, Szent Benedek földi maradványai is itt vannak elhelyezve. Csodálatos az oltár, az 1990-es évektől kezdve minden szépen felújított. (Szent) István király a Nyitrai Káptalannak adott kiváltságairól szól az 1006-ból származó írásos adománylevél, íme: „...minden királyi szinóduson és nemesi összejöveleteken... az Esztergomi káptalan után legyen a helyük és szólásjoguk”. Hüm, szólásjogunk? Isten ismeri, látta, látja minden cselekedetünket határok nélkül, de a felvidéki magyarok szólásjoga „hol tanyázik”? A templom előtti alsó lépcsők előtt vártunk vagy 20 percet, hogy a fiatal pár az esküvői vendégcseregelgel nyugodtan fényképezgethessen, hogy aztán mi is felmehessünk a soklépcsős templomba.

Szép szlovák mennyasszony volt, a végén még egy gyereket is az ölébe raktak, gondolom jelképesen, hogy ilyen legyen majd neki is, aztán levonultak, elegáns, nagyon magas cipőkben a nők, az évszázados kockakövekkel meggyűlt a bajuk. Megtapsoltuk őket, jónéven vettük, széles mosollyal fogadták. Két elegáns, fiatal férfi lemaradt a lakodalmass menetből, láttam, hogy egy marék eurót számolgattak. Jelenleg a Nyitrai egyházmegye (területe 5 932 négyzetkilométer) délen a Dunáig terjed, északon pedig Trencsénig. 197 plébániája van, 689.978 lakossal, ezek közül 571.195 a katolikus egyházhoz tartozik, ennek körülbelül 10% magyar nemzeti-ségű katolikus – ez a statisztika a Nyitrai Püspökség 2012 évi egyetlen magyar nyelvű szórólapjából való.

A Püspöki palota és a Vármege házának megtekintésével vigasztalódtunk... Este a 4. emeleti hotelszobánk ablakából újra megcsodálhattuk a vár és a templomtorny már-már mesészerű látványát. Éjjel nagy vihar és égzengés volt, csak úgy csapkodtak a villámok. A szállodaszoba modern berendezése minden várakozásunkat felülmúlta.

Bajmóc (Bojnice) híres várát látva, a felvidéki madaraknak is azt kell csiripelniük, hogy Közép-Európa egyik leglátogatottabb várkastélya (amely várat meglátogattuk, pont az volt a leglátogatottabb.) A XI században egy mésztufán állt vár helyén épült. A legekkel kezdtük. Itt tényleg elmondható, hogy egykoron, amióta a vár eszét tudja, a leghíresebb és leggazdagabb nemesi családok tulajdonában büszkén álltak vastag falai, tornyai. Viszont mi most, földi vándorok, csak akkor tehetjük be lábunkat az első várudvarba, ha fejünként lepengetünk 8 eurót! (Nyugdíjasoknak és gyerekeknek a belépő 7 euró!) Bajmóc megtekintése csak szlovák kíséző jelenlétében volt lehetséges. Pálfi gróf 1909. június 2-án hunyt el, de végrendeletében meghagyta, hogy halála után a Bajmóc Vármúzeum formájában szolgálja a nagyközönséget. Most a Szlovák Nemzeti Múzeum tulajdonában van, igaz a pénztárnál azt mondták, hogy magánmúzeum, azért drágák a belépők...

Az első teremben tudomásunkra hozta az ügyeletes idegenvezető (a mienk fordította magyarra), hogy a bajmóci vár Szlovákia legrégebbi és legismertebb emléke. Úgy van, a két évtizedes Szlovákia és sok évszázados Magyarország várának létét körülgrávozásunkkal ünnepeltük volna, ha engedélyezték volna. Az első írott emlék 1113-ból származik, faerődítmény volt, majd a XIII. században a **Hont-Poznan**-család kőből építette fel a királyi adományt. (A Pázmányokról, Pázmány Péterről a továbbiakban még szót ejtünk, hogyan jutott őse bajor lovagként Magyarországra, Géza fejedelem-

től kaptak birtokokat a Felvidéken, hogyan lett reformátusból katolikus, bíboros, hitvédő szónok, s nem utolsó sorban az első magyar egyetem-papnevelde alapítója Nagyszombatban, az irodalmi nyelv első közötti művelője!) Aztán volt Csák Máté, Giléthy-, Noffry-, Mátyás és Thurzó-család és sok más nemesi család birtokában. A vár utolsó átépítését Gróf Pálfi János Ferenc valósította meg, nagy nehezen tudtuk kicsikarni az idegenvezetőből, hogy a falon lógó sok olajfestmény közül melyik ábrázolja őméltóságát. Pálfi a Loirementi francia kastélyok mintájára építette át kastélyát, 22 évet vett igénybe, befejezését már nem élte meg.

A második teremben értékes kandallók láthatók a XIX. századból, csempéit csodálatos, figurális motívumok díszítik. A falon Andrassy I. Manó portréja, Thurzó György és II. Rákóczi Ferenc portréja látható.

Az ötszögletű toronyban további festmények, szobrok, barokk fa-plasztikák, gobelin- képek láthatók. A Télikertben pompás asztalok, székek, ahol a várurak kártyáztak, ruletteztek, sakkoztak, bagóztak, forró csokoládét ittak. A falon Marie Antoinette portré XVI. Lajos királlyal és Habsburg Maximilián bátyjával, aztán Mária Terézia, a magyar uralkodó arcképe látható. A Képtár mennyezete és fala diófa burkolattal van bevonva; mozaikablak, különös barokkasztalok, székek. A falon európai festők művei láthatók a XVI. századtól kezdve a XIX. századig, egy-két kortárs szlovák festménnyel megfellelve. Aztán sorrendben az Ebédülő, a Keleti

Szalón, a Zeneterem és az Aranyterem következik, az ember nem győzte kapkodni a fejét. Az Aranyterem mennyezetéről 183 angyalfejecske nézett ránk, mindegyik más-más arckifejezéssel; borókafából faragták mindegyik fejecskét és 40 kg aranyfüstöt használtak fel. A mennyezet közepén angyal tartja a Pálfi család címerét a szarvassal és a törött kerékkel, körkörös latinul olvasható: „*Mindent az idővel.*” Megcsodáltuk a Kápolnát, majd a negyedik Várudvarra a Vár legrégebbi, eredeti, mészkősziklába vájt lépcsősora vezetett. Látuk a 26 méter mély kút forrásvizét: egy csík, egy bogár sem merte tiszta vizét lábaival felszántani! A Középső Vár szépséget, mély igazságot s soha ki nem tudódó titkot is rejtget!

Hosszú, kanyargós tölgyfa lépcsősoron lehet a Kriptába lemenni. A Vár utolsó tulajdonosának, Pálfi János grófnak hatalmas vörös márvány szarkofágját csodáltuk, belevészt nevéét és csodálatos, különös ornamentikáját simogattuk... A szép szőke és fiatal idegenvezető hölgy egy magyar nyelvű lapot nyomott a kezembe, én a fiamnak adtam, hogy hangosan, szépen olvassa fel. Két okból sem élveztük a furcsa tudnivalót, egyrészt mert valamiféle régi lajstrom, felsorolás lehetett (később kiderítettük), aztán meg fiam hangját elnyomta a szarkofág sarkánál álló idegenvezető szlovák hangja, aki valami sokkal fontosabbat magyarázhatott két fiatalnak.

Budapest, 2017. szept. 27.

(Folytatjuk)

Beszámoló a csinódi Gyümölcsoltó Boldogasszony Ökumenikus kápolna körüli 2017. évi tevékenységekről

A 2015 nyarán épült csinódi ökumenikus kápolna a Tamás József püspök úr által történt felszentelése óta több mint 3000 érdeklődőt vonzott. Idén március és szeptember között a látogatók száma meghaladta az 1600 főt.

2017 folyamán a kápolnánál szervezett rendezvények a március 25-i Gyümölcsoltó Boldogasszony búcsúval vették kezdetüket. Ezt az ünnepet szép időben, +2 C fokban tartottuk meg. Szentmisét celebrált Pál Vilmos-Barna, Alcsík római katolikus főesperese és segédlelkésze. Az ünnepen részt vett mintegy 150 helybeli, alcsíki és csíkszeredai személy.

Ezt követően főként hétvégeken folyamatosan érkeztek az érdeklődők. Minden csoporttal kimentem a kápolnához és tanúságtétellel egybekötve bemutattam az épületet. Nagyobb számú zárandók a pünkösdi búcsú előtti és utáni napokban érkezett. Több gyalogos zárandók érkezett Háromszék, valamint Moldva irányából, hiszen a kápolna a Mária-út mentén fekszik. Volt olyan népesebb, 50-60 fős zárandócsoporthoz is, amelynek a felszállítását Csíkszentmártonból nekem kellett megszerveznem.

Július 1-jén Szent László-napot szerveztünk, kapcsolódva ezzel a Magyar Kormány által meghirdetett Szent László Évhez. Erre a napra meghívtuk Kolozsvárról a Szent Korona másolatát és a koronaöröket. Bíró Ernő, a Szent Korona Lovagrend tagja tartalmas előadást tartott a koronáról, majd jómagam előadást tartottam Szent Lászlóról, a kegyes királyról. Szentmisét celebrált Berszán Lajos atya, a gyimesfelső-

loki Árpádházi Szent Erzsébet Gimnázium alapító-igazgatója, A napot a marosvásárhelyi *Tűzvarázs Együttes* szereplése tette emelkedettebb hangulatúvá.

Augusztus 15-én a kápolnában a magyar gyermekáldásért imádkozva virrasztást tartottunk. Augusztus 26-án, szombaton második alkalommal szerveztem meg az egyetemes imánapot. Ennek ötletgazdája Hutóczky Béla szigetszentmiklósi plébános, aki az idei elmélkedést is tartotta. A mostani téma: A nő szerepe a társadalomban volt.

Nagyobb rendezvényeiről az M1 Televízió és a Duna Televízió rendszeresen sugároz tudósításokat. Ez a szolgálat állandó készenléti állapotot igényel a családom részéről. Amikor nem vagyok itthon, a feleségem és a gyerekeim teljesítenek szolgálatot. Az ide érkező vendégek étkeztetéséről a feleségem gondoskodik, süteményeket a kislányom szokott készíteni.

Hálás köszönet kedves segítőinknek, akik lehetővé teszik szolgálatom teljesítését. Kiemelt köszönetemet fejezem ki Szász Jenőnek, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnökének, hogy felismerte a kápolna jelentőségét, és folyamatosan támogatja ezt a hit- és nemzeterősítő szolgálatot.

Szeretettel: Nagy Balázs és családja

A megmaradás üzenete

Felavatták a felújított küküllővári református templomot

A Fehér megyei Küküllőváron november 19-én hálaadó istentisztelet keretében felavatták a magyar állam támogatásával felújított, Árpád-kori falrészeket is őrző középkori református templomot. Az ünnepségen *Soltész Miklós*, az Emberi Erőforrások Minisztériuma egyházi, nemzeti és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkára is beszédet mondott. Az államtitkár a rendezvény végén a magyar közmédiának nyilatkozva úgy vélekedett, hogy a templomfelújítás üzenet Európa és a világ felé arról, hogy az itteni szórvány-magyar közösség meg akar maradni kereszténynek és magyar-nak. Ezt azért tartja rendkívülinek, mert – mint megjegyezte – „Európa nyugati felében hiába van anyagi gazdagság, hiába bővelkednek sok mindenben, a lelkieknek egyre inkább a hiánya, lelki szegénység jelenik meg, aminek következtében templomok, egyházak szűnnek meg. Helyettük pedig a muszlim vallás tör be és az veszi át a terepet. Itt egy kis közösség megmutatta, hogy érdemes küzdeni, érdemes templomot felújítani” – fogalmazott.

Az istentiszteleten ígét hirdető *Kató Béla*, Erdély református püspöke a közmédiának elmondta: amikor olyan templomot újíthatnak fel, amely a magyarság Kárpát-medencei legkorábbi időszakáig vezet vissza, az megerősíti a közösséget abban a tudatában, hogy olyan örökséggel rendelkezik, amelyet érdemes őrizni és táplálni.

L. Simon László korábbi kulturális államtitkár közölte: a magyar kormány azért támogat számtalan műemlék-felújítást a Kárpát-medencében, mert ezek valós, tárgyasult bizonyítékai a magyarság történelmi jelenlétének. „Minden elhagyott, elvesztett szállásterületen is fel kell újítani, meg kell őrizni az épített örökséget az utolsó emléktábláig, az utolsó sírkőig” –

fogalmazott a politikus, aki szerencsésnek tartja, hogy Küküllőváron, ha szórványban is, de életképes magyar közösség él.

Küküllővár református temploma az okleveleken először 1177-ben említett ispánsági vártól mintegy egy kilométerre délre, a mai település egy dombján áll. Az Árpád-kori falakat is őrző templom először az 1332. évi pápai tizedjegyzékben említik. A rendhagyó alaprajzú templom egy széles nyugati toronyrészébe egy román kori templom jelentős maradványa ékelődik, amelyet egy nagyméretű gótikus templom struktúrájába illesztettek bele. A templom nevezetességének egy olyan – mindeddig tatárfejnek hitt – falfestmény számított, amely a templomhajó padlasterében maradt meg.

A mostani felújítást megelőző kutatások azonban azt erősítették meg, hogy a festmény egy Szent Kristóf-ábrázolás lehet, mely eredetileg az Árpád-korban épült keleti torony keleti homlokzatát díszítette, és a templom 15. századi átépítése során került a padlástérre.

A Kárpát-medencei Magyar Autonómiatanács (KMAT) Zárónyilatkozata

A Kárpát-medencei Magyar Autonómiatanács 2017. szeptember 22-én, Nagyváradon megtartott ülésének résztvevői a következő nyilatkozatot teszik:

A KMAT tiltakozik a kihirdetés előtt álló ukrán oktatási törvény ellen, és felkéri Petro Porosenko elnököt, hogy akadályozza meg a törvény életbe lépését. Az ügy súlyosságára való tekintettel a KMAT külön nyilatkozatot bocsát ki e tárgyban.

A KMAT tiltakozik a marosvásárhelyi katolikus iskola ellehetetlenítése miatt. Az Európai Unió minden országában a nemzeti kisebbségeknek joguk van az anyanyelv használatához és az anyanyelvű oktatáshoz. Románia minden erre vonatkozó nemzetközi és európai uniós rendelkezést aláírt, ám a gyakorlatban nem alkalmazza azokat. Aggodalommal tapasztaljuk, hogy ezen ügy kapcsán a visszaállamosítási törekvések is újból megjelennek, holott még a kommunista rezsim idején államosított ingatlanok teljes körű visszaszolgáltatását sem hajtották végre. Felszólítjuk a román kormányt, hogy az európai normákat tiszteletben tartva biztosítsa a magyar közösség alapvető jogát az oktatáshoz, az általa választott törvényes keretek között.

A KMAT áttekintette a Kárpát-medencei autonómiatörekvések helyzetét, megállapítva, hogy gondjaink többsége az önrendelkezés hiányára vezethető vissza. Kulcsfontosságúnak tartjuk, hogy ezen törekvéseink az új nemzedék, a mindenkori fiatalok részéről is minél szélesebb körű támogatottságot kapjanak. Ennek érdekében szerveztünk egy fiataloknak szánt autonómia-konferenciát, és szorgalmazzuk az önrendelkezés ügyének kor-

szerű és letisztult formájú népszerűsítését. A KMAT üdvözlöi Szili Katalin miniszterelnöki megbízott eddigi erőfeszítéseit egy közös erdélyi autonómiatervezet kidolgozására. Tekintettel arra, hogy felmerült a Székelyföld területi autonómiáját célul kitűző törvénytervezet újbóli benyújtása a román parlamentben, egyúttal felkéri őt, hogy folytassa az egyeztetéseket, és érje el, hogy a benyújtandó tervezet a lehető legnagyobb magyar társadalmi és politikai támogatottsággal rendelkezzen.

A KMAT támogatja a Minority SafePack néven ismertté vált európai polgári kezdeményezést, és felkéri a tagszervezeteken keresztül a Kárpát-medencei magyar közösségeket, valamint nemzetközi partnereiket, hogy tagjaik aláírásával segítsék a kezdeményezés sikerre vitelét. Az egymillió aláírást igénylő európai szintű kezdeményezés fontos eszköz lehet az őshonos nemzeti kisebbségek helyzetének rendezésében.

A KMAT fontosnak tartja a jövő évi magyar országgyűlési választást, amelyen immár második alkalommal vehetnek részt a könnyített honosítási eljárás révén magyar állampolgárságot szerző magyarok, szerte a nagyvilágban. A KMAT a tagszervezetei révén segítséget nyújt minden magyar állampolgárnak a választásokon való részvétel előfeltételét képező regisztrációban, és arra buzdít minden magyar állampolgárt – lakóhelyétől függetlenül –, hogy vegyen részt a jövő évi országgyűlési választásokon.

Elfogadták a KMAT ülésén, 2017. szeptember 22-én, Nagyváradon.

A szelíd doktor úr

A Semmelweis-napon, a kórház aulájában annyi fehér köpenyes ember zsúfolódott össze, amennyit együtt ritkán, vagy sohasem látunk. Többek kezében virágcsokor. A kitüntettekre várnak, nekik készültek.

Két csinos, mosolygós hölgy ül a díjazottak sorában.

Mellettük egy idős úriember – az apósom, **dr. Kabdebó András**. Nagy büszkeséggel tölt el, hogy ott lehetek, és azt hiszem, ez a végtelenségig szerény, mindenkivel udvarias ember nemcsak nekem, hanem sokunknak kedves. Soha nem követelt magának elismerést, nem várt kitüntetett figyelmet, mutatja ezt a pozíció, amit betöltött, hisz az iskolaorvos nem éppen az elsők között foglalt helyet az orvosi ranglétrán. Családján, kollegáin kívül a városi diákság ismeri jól a doktor urat, akikhez mindig türelemmel és figyelemmel fordult.

Hosszú út vezetett Ceglédre a Székelyudvarhelyen született és nevelkedett Kabdebó Andrásnak. 17 évesen kezdte el, és 1961-ben fejezte be az akkor még teljesen magyar nyelvű Orvostudományi Egyetemet Marosvásárhelyen, kiváló tanárok és tanársegédek keze alatt. Kiváló tanulmányi eredménnyel diplomázott. Ötödéves korában megnősült: kolleganőjét, csoporttársát, Nagy Katalint vette feleségül, akivel azóta is harmonikus, szeretetteljes és boldog házasságban él. Két fiú és három unokájuk van.

Az egyetem elvégzése után feleségével együtt az akkor még nagyon elzárt Gyimesek völgyébe, Gyimesfelsőlókra került, ahol két körzet, az egész völgyet ellátó „egyesített” szülőotthon, és egy húsz ágyas kórház ellátása volt a feladatuk. Nagyon sok beteg volt, mert a völgyekben elszórt településeken rengetegen laktak.

Gyakran kellett a dombok, hegyek tetején dolgozó juhászoknak orvosi segítséget nyújtani, de ide csak gyalogosan lehetett feljutni... A családi legendárium őrzi azokat a történeteket, amelyeket meséltek: hogyan vezettek le szülést a semmi közepén, láttak el egy félig holt embert, akit a medve

„megmart”. Aztán ennek az igen nehéz hét esztendőnek is vége lett, és feleségével szülővárosába, a barátságos Székelyudvarhelyre kerültek.

Udvarhelyen várta őt a szülői ház, a szülők, testvérek, rokonok, kollegák és számtalan barát. Betegei körében nagy tiszteletnek, szeretnek örvendett, hiszen mindenkinek segített.

Felesége mindeközben a várost és a környéket ellátó bőrgyógyászati rendelőt és a hozzá tartozó kórházi osztályt vezette. Nehéz, de szép idők voltak ezek.

Aztán a kommunista rémuralom idején őket is elérte a rossz sors. A nyolcvanas években rendszeressé váltak a zaklatások, a lehallgatások, az éjszakai kihallgatások a rendőrségen. Előfordult, hogy gyerekei életével zsarolták őt és feleségét, de megtörni nem tudták őket.

Majd 10 év után elégük lett a megfélemlítéstől, és úgy döntöttek, hogy az anyaországba költöznek. 1988 októberében családjával és egy vagonnyi ingósággal Magyarországra települ, hátrahagyva egy élet munkáját és szeretett szülővárosát. Egy rövid dunaújvárosi kitérő után, 1989 nyarán kerültek Ceglédre, ebbe a békés kisvárosba, ahol a kollegák és a páciensek egyaránt nagy szeretettel fogadták őt. 1989 nyaratól 2016 december végéig iskolaorvosként önzetlenül szolgálta a várost és a környék településeit. Türelemmel, megértően, sok humorral, vagy ha kellett, szeretetteljes atyai szigorral törődött a reá bízott diákokkal. 2016 decemberében, 27 év ceglédi iskolaorvosi, összesen 55 év szolgálat után nyugdíjba vonult. Most már teljes figyelmével egy másik „szolgálatot” lát el, végtelen odaadással és lelkesedéssel: a nagyapait.

Kabdebó-Ladik Livia

A családról

Leszármazottjai mind fiúk: *fiai, Flórián és András, unokái Soma, Kolos és András. Egyik nagybátyja, József a háború alatt Magyarországot legnagyobb földalatti hadikórházát vezette Budapesten, az orosz hadifogságot túlélte, majd 41 évig volt a tatabányai kórház sebész-főorvosa. Népszerűségére jellemző, hogy a város lakosai tüntetést szerveztek egészségügyi miniszterrel történő kinevezése mellett. Másik nagybátyja, Sándor állatorvos-ezredes, mint ludovikás a későbbi marosvásárhelyi orvosegyetem mögötti lovardában tanított. Apja honvád-ezredes volt, kényszer-munkára hurcolták, onnan hazakerülve az udvarhelyi Kossuth vendéglőnek volt 30 évig főnöke.*

„Ki farkas nem akar lenni farkasok között, de a báránynak szerepét is vállalni nem akarja, mit tehet az?”

A Debreceni Református Kollégium díszterme már sok nagyszerű előadásnak adott helyet, és itt került sorra a soron következő varázslatra is! A Reformáció 500. évfordulójához kapcsolódó rendezvénysorozatban Kocsis István drámája kiemelkedő fontosságú üzeneteket hordoz: méltóságunkat, hitünket minden körülmények között meg kell tartanunk; nincs az a reménytelen helyzet melyből a hitünk segítségével ne tudnánk talpra állani; még, ha törekény is

két kezünk által alkotott világunk, de dolgunkat el kell végeznünk! Az a katartikus élmény, ami átjárta az embert 2017. október 26-án Meister Éva művésznő Árva Bethlen Kata alakítása alatt és után, nem minden színházi látogatás alkalmával adatik meg. Csak felsőfokon tud az ember szólani az alakítás láttán, Bethlen Kata ott volt a teremben, ott volt asszonyi sorsa minden küzdelmével – s mindezek mögött ott a színészi hitelesség, karizma és küldetéstudat.

Ezt az előadást minden reformátusnak látnia kell. S látnia kell mindenkinek, aki hisz a kitartásban és abban (s itt József Attilát kell előhívnom s némileg igazítani megfáradtaknak szóló imádsága első során), hogy **alkotni vagyunk, nem (csupán) dicsérni!**

„Példázza hát az én szerény életem is, hogy az önmagát vállaló ember legyőzhetetlen.”

Csíki András

Búcsú Gyöngyösi Gábortól (1935-2017)

Búcsúzom Tőled, Gábor, a magam és barátaid nevében, az Egész Színházi világ nevében, amelyben Te valamikor nagyon nagy eredményeket értél el... A szatmárnémeti színház művészeinek és Erdély, valamint a Partium színházszerető közönségének az a része, amely még emlékszik a rendezéseidre, most, a vigasztalhatatlanság óráiban bizonyosan méltóképpen számot vet azzal, mit jelentettél számára...

A számvetést talán annak a csodának az emlegetésével kezdi, miképpen válhatott a Kárpát-medence legjelentősebb színházává éppen a román neonácizmus legsötétebb éveiben az a színház, amelynek irodalmi titkára és rendezője voltál... Bizony nagy csodákra, nagy rejtélyekre emlékezünk, búcsúvzán Tőled.

De mielőtt ezekről szólnék, megköszönöm Neked azt is, hogy szívesen és magas színvonalon mutattatok be Szatmárnémeti Színházában új magyar drámát, az én drámáim közül hetet... Mind ősbemutatók voltak. Ezekből ötöt Te rendeztél... Köszönöm, hogy erősítetted az abban való hitemet, hogy érdemes a Kárpát-medencében is drámát írni...

De nem ezért szólok most elsősorban a rendező Gyöngyösi Gáborról... Egy nagy rejtélyről akarok beszélni...

Én tudtam, hogy Gábor a Kárpát-medence egyik legjobb dramaturgja és egyik legjobb rendezője, talán Ő is tudta, de úgy tett, mint aki nem tudja... Mindig elhárította magától – no, nem a felelősséget, hanem a dicsőséget... A dicsőség elől rejtélyes módon bújta el: magára öltötte az önirónia páncélját... De az önirónia páncélját ő viselte legszebben és legeredményesebben azokban a rettenetes években... Ezen a páncélon megtört ellenfeleinek és ellenségeinek az akarata is... Ennek köszönhető, hogy valamiben, ami akkor nagyon fontos volt, ő volt a legjobb az egész Kárpát-medencében, vagy még azon is túl... Mégpedig abban volt a legjobb, hogyan kell érvényesíteni akarátát azokkal a kultúrpolitikusokkal vívott küzdelmében, akik „vizionáltak”, azaz jöttek a vizionálásra, a politikai főpróbára, melyen eldől, hogy a bemutatót meg lehet tartani, vagy nem lehet...

Csaláteknek általában azt a mondatot dobta a vizionálok közé, amelyre azok hivatkozhatnak, akiben van egy kis jóindulat vagy bátorság az előadás engedélyezésére... Többször bosszankodó vagy gunyoros mosollyal mondta a csalátek-mondatot, de ez jól illett ahhoz a férfiúhoz, aki az önirónia páncéljában rejtőzködött... (Egyébként korábban egyik legbölcsebb rendezőjeként még azt is felfogta Gábor, hogy a félelmetes vizionálóknak saját félelmüket kellett elsősorban legyőzniük.)

Az Árva Bethlen Kata esetében mi volt a csalátek-mondat? – Ebben a Bethlen Katában nincs elég méltóság – jegyezte meg gúnyosan. – Grófnő grófnői méltóságtudat nélkül... Be is került a jegyzőkönyvbe mint érv az előadás engedélyezése mellett... Minden néző felfogta aztán, hogy egy egész évezred alatt senkiben nem volt nagyobb méltóságtudat, mint Árva Bethlen Katában, és még azt is felfogta, hogy a darab nem más, mint a magyar méltóságtudat kemény tiltakozása az egyre neonácibbá váló román diktatúra ellen, de a jegyzőkönyvbe az került, amit Gyöngyös Gábor rendező úr sugalmazott... És az a másik csalátek-mondata is bekerült az előadást engedélyező jegyzőkönyvbe, amelyben azon gúnyolódott, hogy Árva Bethlen Katát nem véletlenül nem tanítják a teológián mint a magyar reformációnak a legmélyebb és legigazabb hit fegyverzetébe öltözött harcosát, hisz élete azt sugalmazza – mint ezt az előadás felmutatja –, hogy az önmagát vállaló ember legyőzhetetlen...

Bizony, Gábor felülmúlhatatlan volt akarata érvényesítésében. De nemcsak az önirónia páncéljába öltözve kikotyogott meg-

tevesztő mondataival volt képes akarátát érvényesíteni ellenfeleivel és ellenségeivel – azaz a színház ellenfeleivel és ellenségeivel – vívott küzdelmében, hanem rejtélyes, felfoghatatlan magatartásával is...

Mi is volt olyan rejtélyes az ő magatartásában?

A szakrális hierarchia bűvöletében élt... Nem tudta a hivatalos hierarchiát elfogadni se, tisztelni se... Annak a rejtélyes szakrális hierarchiának a bűvöletében élt, amelyben a rang nem számított, amelyben csak a minőség számított, csak a beavatottság színvonala számított... Amelyben ezért sokszor előkelőbb helyet foglalt egy egyszerűnek hitt, de azért különleges képességekkel bíró földműves ember, mint egy miniszter vagy egy tábornok. (Mint ahogy a szakrális hierarchiáról szóló magyar népmesében is előkelőbb helyet foglalhatott el a tehetséges juhászbojtár, mint a tehetségtelen, alkalmatlan király.) Hát ennek a szakrális hierarchiának a bűvöletében élt Gábor... És ennek mi volt a látható jele? Nem volt benne tekintélytisztelt... És úgy tudta éreztetni fölényét, hogy ellenfelei vagy ellenségei fel sem fogták, hogy elfogadván fölényét, engedelmeskednek akarátának. Kellett ehhez persze az is, hogy akarata érvényesítésekor beöltözzön az öniróniának abba a megtörténhetetlen páncéljába, amelyet csak Ő tudott méltóképpen viselni...

Nagy rejtély ez, bizony... Gyöngyösi Gábor életének talán legnagyobb rejtélye...

És ennek igazolásaképpen most elmondom azt is, hogy amikor egyszer ki is mertem fejteni, hogy ő a szakrális hierarchia bűvöletében él, s a hivatalos hierarchiát nem tudja elfogadni se, tisztelni se, akkor hiába vártam gunyoros megjegyzéseit, azok nem hangzottak el, de még az önirónia páncélját sem öltötte magára védekezésül, s ezzel bizony mintha elismerte volna, hogy tudatában van annak, mi a legfontosabb az ő magatartásában.

De életének van még egy rejtélye, amelyre most emlékeznünk kell... Ez az Ő harmóniateremtő képessége... Erre akkor figyelhettem fel, amikor már tudatosult bennem, hogy Szatmárnémetinek újra van bevehetetlen vára... Ez nem úgy épült fel, mint a középkori, de szintén bevehetetlen és nem kevésbé jelentős... Szatmárnémeti új bevehetetlen vára a XX. század második felének legrettenetesebb éveiben, a hetvenes években, a Színház volt. Két várkapitánnyal... Az egyik: Ács Alajos igazgató úr. A másik: Gyöngyösi Gábor irodalmi titkár és rendező úr.

Ahogy Gyöngyösi Gábor Ács Alajossal együttműködött, az maga volt a harmonikus együttműködés... És ahogy az egész Színház bekapcsolódott ebbe az együttműködésbe, az maga volt a Teremtő Harmonikus Együttműködés...

Ha legalább életed ezen rejtélyeit figyelembe vesszük most a vigasztalhatatlanság órájában, Gábor, akkor megvilágosodik előttünk az is, hogy miért bízunk annyira Benned, miért tartottunk Téged – nemcsak barátaid, de ellenfeleid és ellenségeid is – erősnek, megtörténhetetlennek, legyőzhetetlennek...

A szakrális hierarchia bűvöletében élt tehát Gyöngyösi Gábor, a hivatalos hierarchiát elfogadni se, tisztelni se tudta, de nagy mestere volt az akarátérvényesítésnek... És ami legszebb: sosem saját személyes érdekében érvényesítette akarátát. Bolyai Jánossal mondhatta volna: „Lehet, hogy nem is érdem, de tény: nem érdekel a karrier.” Az jut most még eszembe, hogy milyen nagy baj, hogy áttelepülése után Magyarország egyik színháza sem hívta meg főrendezőnek, de még nagyobb baj, hogy a magyar rendszerváltozás idején nem könyörögtek neki a rendszerváltók, hogy foglalja el a külügyminiszteri bársonyszéket... Érvényre tudta volna juttatni külügyminiszterként a magyar

nemzeti érdekeket – akaratérvényesítő képességével. Elmaradt volna az idegen érdekeket szolgáló rablóprivatizáció... De talán ennél jelentősebb nemzeti érdek is megvalósult volna: a mai Magyarország – mert külügyminisztere elérte volna, hogy a birodalmak felbomlásakor legszentebbnek kikiáltott jog, a népek önrendelkezési joga még a magyar nemzetre is vonatkozzon – bizony, akkor a mai Magyarország területe a mainak legalább kétszerese lenne.

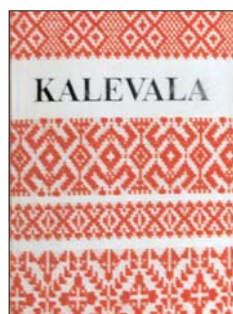
Mindezek után szomorúan jegyzem meg, hogy keveset írtunk Gyöngyösi Gáborról, a kritikusról, a dramaturgról, a rendezőről, de azért reménykedésemnek is hangot adok... Abban reménykedem, hogy a Színház, amelyért oly sokat tett – bizony az Ő segítségével Ács Alajos direktorsága idején nem vált volna éppen Szatmárnémeti színháza a Kárpát-medence legjelentősebb színházává – meg fogja tisztelni a Gábor emléket egy méltó emlékkönyvvél... Ebből majd megtudhatjuk, hogy Szatmárnémeti korabeli színháza annak a jelmondatnak köszönhetően vált jelentőssé, amelyet egyforma hittel vallott Ács Alajos igazgató úr

és Gyöngyösi Gábor irodalmi titkár és rendező úr, mely így hangzik: a Színháznak a régebbi korok magyar hagyományai, misztériumai csodaköveiből kell bevehetetlen várat építenie – ha nemcsak meg akar maradni, de be is akarja tölteni küldetését...

Most, a vigasztalhatatlanság órájában eszünkbe juthat az is, hogy a Mindenség Ura szereti azokat, akik a szakrális hierarchia bűvöletében éltek, de azokat különösképpen, akik nagy mesterei voltak ugyan az akaratérvényesítésnek, de e képességükkel sosem saját személyes érdekükben éltek, és ezért Ő, Mindenható Istenünk, jutalomképpen bizonyonnyal Fény-hidat eresztett le a földre Gyöngyösi Gábor Fény-lelke számára is...

És ha hiszünk ebben, akkor csak e szavakkal búcsúzzunk Tőled, Gábor: – Vigyázz reánk, Magyarországra, az egész Kárpát-medencei és a nagyvilág magyarságára, de elsősorban családodra, kiknek tagjai méltóképpen gondoztak betegséged éveiben – vigyázz rájuk, vigyázz reánk ott, az örök Világosságban.

Kocsis István

Vejnemöjnen muzsikája

Gondolatok a Kalevaláról

A legszebb gondolatot a Kalevaláról Kosztolányi, a Nyugat költője írta: „*Íme egy eposz, mely ízig-vérig népi és lírai, akár mi, s íme egy eposz – az egyetlen az egész világon –, melynek szemlélete művészközpontú, irodalomközpontú. Ha hódolni akarunk Suominak, testvéreink országának, mondhatjuk ezt: Dalból született.*”

A Kalevala ma már a világirodalom része, mely az idő és tér korlátain túl is hat. Miért fordítják még ma is a világ számtalan nyelvére ennek a kicsiny népnek a kincsét? S miért szeretjük mi, magyarok? A választ talán a Kalevala összegyűjtésének korában, a XIX. században kell keresnünk. A romantika kora ez. Az európai nemzetek a múltjuk, a gyökereik felé fordulnak, önismeretüket segíti a már homályba vesző történelmi múlt feltárása. Az elfeledett mítoszokat még őrzi a népi emlékezet, ezeket gyűjtik össze szorgos kutatók.

Mi, magyarok ekkor a nyelvünk eredetét kutatjuk. Reguly Antal, a nyelvész, korábbi kutatásaiból már sejteni véli a később felvetett finnugor eredetet, érdeklődéssel fordul a finn népi nyelve, kultúrája felé. Éppen, amikor északi rokonaink földjére indulna kutatni, 1835. február 28-án jelenik meg az első Kalevala (Régi Kalevala a finn címe), Elias Lönnrot gyűjtésének eredményeként. Később, 1849-ben megjelenik az Új Kalevala, ez már 50 éneket tartalmazott, 22795 verssort. Talán nem véletlen ez az egybeesés! Mi a nyelvrokonságot kutatjuk, és még nem sejtjük, hogy milyen messzire vezetnek a szálak, az Uralon túlra, Szibériába, a chantik, manysik földjére...A finnek népük eredetét keresik, az ősfinn valóságot, melyet a Balti-tenger vidékén kétezer éve őrzi a népi emlékezet. A mi emlékezetünk csak keveset őrzött meg az ősi múltból, ezt a keveset költi egybe Arany János Rege a csodaszarvasról című műve, illetve a Keveháza. Ezt a hiányt pótolja Vörösmarty honfoglalás tárgyú eposza, a Zalán futása, ezt álmodja eposztrilógiába Arany a Csaba királyfiban.

Reguly Antal rögtön le is fordít néhány éneket a Kalevalából

1839-40-ben. 1850-ben Hunfalvy Pál nyelvész, aki személyesen ismeri Lönnrot doktort, szintén lefordít néhány részt. Az első teljes magyar nyelvű fordítás 1871-ben jelenik meg, a műnek nincs nagy visszhangja, a fordítás nem túl sikeres, a fordítóról, Barna Ferdinándról hamar elfeledkezik az irodalom világa. Az első igazán sikeres fordítás a Vikár Béláé, 1908-ban. Nagyon sok kiadást ért meg, a Kalevala neki köszönhetően iskolai tananyagká vált. A legutolsó magyar fordítás Sente Imre munkája, ez 1987-ben jelent meg Münchenben. Előtte Rácz István fordította le 1976-ban Helsinkiben. Ma több mint ötven nyelvre fordították le a Kalevalát, a fordítások zöme eredeti finn szövegből készült, de a nagy világnyelveken megjelent fordítások sok más munka alapjául szolgálnak. Az elmúlt években az udmurt fordítás készült, érdekes, hogy ehhez a már meglévő magyar fordításokat használják.

Sorrendben a harmadik magyar fordító az erdélyi születésű Nagy Kálmán (1939–1971). A kolozsvári Bolyai Tudományegyetemen szerzett magyar szakos középiskolai tanári oklevelet az ötvenes évek végén. Nagybányán kezdte tanári pályafutását, ekkor kezdte fordítani a Kalevalát. Finnül az egyetemen tanult, mint bölcsészhallgató két szemesztert ismerkedett a finn nyelvvel. Ám érdeklődése a rokon nyelv iránt egyre nőtt, szótárakból, könyvekből tanult, s a hatvanas évek végén már jól beszélt a nyelvet. Végtelen szorgalommal, türelemmel sok-sok jegyzetet készítve, a meglévő sorokat csiszolgatva a maga kidolgozta elveinek megfelelően újr fordítja a Kalevalát. Egy nyilatkozatában ezt írta a műről: „*A Kalevala szemléletes képei sokszor emlékeztetnek a mi népdalainkra, hangutánzó és hangfestő szavai, szokatlan szóképzései talán inkább a népmesék nyelvezetére. Egyszerűsége, drámaisága meg gyakran a népballadákat juttatja eszünkbe. Azt szeretném, hogy a mai olvasó könnyebben megértse, átérezze, jobban a mélyére tudjon hatolni a Kalevalának.*”

A Nagy Kálmán Kalevala fordítását erdélyi Kalevalának nevezi az irodalomtudomány. A fordító nyelvi tudatában ott

voltak az erdélyi folklórkincs gyöngyszemei, protestáns őseinek szép veretes nyelvezetét örökségként hozta magával, ritmusában az ószékely és csángó népköltészetet érezhetjük, sűrített-ségében pedig az erdélyi népballadák sajátosságait. Fordításából az énekmondás öröme sugárzik. Életéből több mint tíz évet áldozott erre a munkára, de művének megjelenését már nem érthette meg. 1971. október 9-én alig 32 évesen halt meg. Kalevalája 1972-ben Bukarestben jelent meg Nagy Máriának, a fordító özvegyének jegyzeteivel. A kiadó előszavában ezt olvassuk: „Egy fiatal akaratra jó tíz esztendő gyümölcsét kapja tehát itt az olvasó. Úgy véljük: a vállalkozás nagyságában, gondosságában és nemességében is az elődökhöz méltó munkát végzett a műfordító.”

Ki volt Nagy Kálmán? A pátyatársa, Szilágyi Júlia, kolozsvári irodalomkritikus ezt írja róla: „A látszat ellenére Nagy Kálmánt a győztesek közé sorolnám. A legnehezebb párviadalban, magányos, rejtett küzdelemben, kegyetlen és igazságtalan feltételek között küzdött. Páratlanul bátor volt, ragyogó tehetség, maga az értelem, becsület, lovagiaság. Olyan erények eleven ötvöze, hogy maga is, mint a Kalevala nagyszerű tolmácsolója leginkább az eposzok hőseire emlékeztetett. Nem ő az első hős, aki nem éret meg a győzelmet. Csak azt reméljük, hogy a kegyelem perceiben azért tudta...”

Annak az embernek, aki finn nyelvtudását ilyen magas szintre emelte, aki a magyar irodalomnak az egyik legszebb Kalevala fordítást adta, soha nem adatott meg, hogy eljusson oda, ahol művének hajdani hősei éltek, Finnországba. Egyetlen meghívásnak sem tudott eleget tenni, mert nem adtak neki útlevelet. Finn kapcsolataiért zaklatták, még nyelvtudása is gyanús volt egy beteg rendszer szemében. Ceausescu Romániájában a Nagy Kálmánoknak pusztulniuk kellett.

Január 22-én mi itt Pakson megemlékeztünk Nagy Kálmán életútjáról, és munkájáról, a Kalevaláról. A rendezvényt megtisztelte jelenlétével a budapesti finn nagykövetség kulturális attaséja, Kirsi Rantala asszony. Díszvendég volt Nagy Mária Kolozsvárról, valamint Nagy Kata és Nagy Péter, Nagy Kálmán

gyermekai. A Kalevala irodalmi értékeiről Varga Piroska Ildikó, a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem fiatal tanársegéde tartott előadást. E sorok írója felolvasta a Viljo Trevonen, finn irodalomtudós levelét, melyben köszönti a résztvevőket, és megemlékezik Nagy Kálmánról. Ezt írta többek között: „Most már meg vagyok győződve arról, hogy nem veszik feledésbe az ő Kalevalája. Remélem, még a jövő nemzedékek is kézbe veszik ezt a Baász Imre illusztrálta remekművet. A finn nép nagy hálával tartozik Nagy Kálmánnak szívós munkájáért, mely révén a finn lelket közelebb hozta a magyar olvasóhoz.”

Emlékezzünk Nagy Kálmánra a fordító szívéhez oly közel álló bölcs Vejnemöjnen búcsúszavaival:

„Maradj meg fiaid mellett,
gyermeked gyámolítsad,
legyél vigyázójuk éjjel,
legyél nappal őzizójuk,
haragos nap meg ne süssse,
haragos hold meg ne bántsa,
haragos szél meg ne fújja,
haragos eső ne verje,
kemény fagy meg ne fagyassza,
esős idő el ne verje!
Vasból sövényt veressél,
kemény kővárat rakassál
jóságomnak védelmére,
két felől népem körébe,
földtől felérjen az égig,
égtől leérjen a földig,
legyen oltalmam, lakásom,
bizodalmam, bátorságom,
irigy ártani ne tudjon,
rontó rabolni ne tudjon,
amíg a világon élünk,
amíg arany hold világít!

Serdült Benke Éva, 2003

A fenti szöveg nagy része 2002. január 22-én, a Magyar Kultúra Napján hangzott el Pakson, a mai Csengey Dénes Kulturális Központban e sorok írójának szervezésében tartott rendezvényen, melynek célja az volt, hogy felidézzék a Kalevala mindmáig egyetlen erdélyi fordítójának, Nagy Kálmánnak emlékét, halálának harmincadik évfordulója alkalmából. Mostani aktualitását az adja, hogy e sorok írója a paksi református gyülekezet megbízásából összeállítást készített a reformáció 500. évfordulója városi ünnepségére, az erdélyi reformátorok és jeles reformátusok életpályájáról, történelmi személyiségekről, tudósokról, az anyanyelvi nyomdászat elindítóinak, az erdélyi irodalom református kötődésű képviselőinek évszázadokon átívelő gazdag tevékenységéről. Köztük szerepel a kevésbé ismert Nagy Kálmán is, aki életéből tíz évet áldozott a finn eposz magyar nyelvre fordítására, gazdagítva ezzel az egyetemes magyar irodalmat. Lelkiismeretes, hibátlan szakmai munkájáért életében semmilyen elismerést nem kapott. Ez a megemlékezés főhajtás Nagy Kálmán emléke előtt.

SBÉ

A Bay gyűjtemény a kiskunhalasi Thorma János Múzeumban

2017. november 18-án mutatták be a múzeum számára ajándékozott gyűjteményt, mely 19 darab Thorma képet, számos festményt a nagybányai művésztelep legismertebb alkotóitól és 9 szobrot, összesen mintegy 65 műtárgyat tartalmaz. A múzeum az európai uniós pályázaton nyert 400 millió forintból építette fel az új szárnyat 200 m² kiállító felülettel a gyűjtemény számára. A nagybányai örökség olyan művészi érték, mely a mai napig meghatározza a magyar művészetet, a modern festészet bölcsőjének tekinthető, mondta Szakál Aurél, a Thorma Múzeum

igazgatója. A Bay gyűjtemény eszmei értéke mintegy fél-milliárd forint. Az erdélyi származású műgyűjtő házaspár, dr. Bay Miklós és dr. Bay Éva közös döntése volt, hogy gyűjteményük egy részét Kiskunhalasnak adományozzák, a városnak, ahol a bánya művésztelep egyik megalapítója, Thorma János született. Ezzel kapcsolódik össze a város Nagybányával, ahol Thorma földi maradványai nyugszanak.

Az eseményről következő lapszámunkban részletesen beszámolunk.

SBÉ

Ilia Mihály

Háromszéki orvosok

Dr. Nagy Lajos rétyi körorvos legújabb könyvének a tárgya ez, a címe más: *Emlékezés orvosainkra* (Kaláka Könyvek, Sepsiszentgyörgy, 2017.)

Dr. Nagy Lajos különleges orvos, aki megírta szülőfaluja, Nagyernye történetét, szerzője Réty község történetének, írt Réty jeles alakjairól, orvos kortársairól. Állandó szerzője a *Háromszék* című sepsiszentgyörgyi napilapnak és más periodikáknak; orvostörténet, művelődéstörténet és irodalom egyaránt tárgya írásainak. Majd félszázadnyi időt töltött Rétyen, Háromszék egyik kis falujában, és az orvoslás mellett az írást állandóan művelte. Ehhez számítsuk hozzá, hogy intenzív kapcsolatban van azzal az írógárdával, amelyik a hatvanas évek végén települt Sepsiszentgyörgyre, de irodalmi kapcsolatai Nagy László költőtől a Kilencek költői csoportjáig terjednek. Nagy Lajos doktor nem egészen a mostani világ jelensége, inkább a 19. századi mindentudók fajtájába tartozik, orvostörténeti és művelődéstörténet írásai különlegeseek. De hát Erdélyben ma is vannak különlegességek.

Új könyvében azokra az orvosokra emlékezik, akik a sepsiszentgyörgyi kórház meghatározó alakjai voltak, bár pályafutásuk messziről kanyarodott oda; majdnem mind, az 54 magyar és két román orvos pályája helyel-közzel kálvária volt. Az első ilyen érvényesülési akadály a háború, van közülük olyan is, aki mindkét világháborút megérte és megélte, pályájukat erősen befolyásolták ezek az események. A határváltozások, a hadifogság, az államhatalmi változások, az államnyelv gyenge tudása, a nemzetiségi megkülönböztetés majdnem mindegyik szereplő sorsát igazgatta – nem jó irányba. A könyvben szereplő orvosok nagyjából hányada a Marosvásárhelyre telepített Kolozsvári Egyetem magyar orvos karának tanítványa volt, az egyetem nagy tanáregyenységének a neve fölbukkan több életrajzban (Dóczi Pál, Csögör Lajos, Miskolczy Dezső). Szinte mindegyik fejezetben érezhető, hogy a mostoha körülmények között működő magyar orvosok erősen ragaszkodnak magyar kultúrájukhoz, nyelvükhöz, orvosi munkájukhoz. A nemzetiségi értelmiségi szerep, földadat nem szólam, nem formalitás – hanem egyéniségük része.

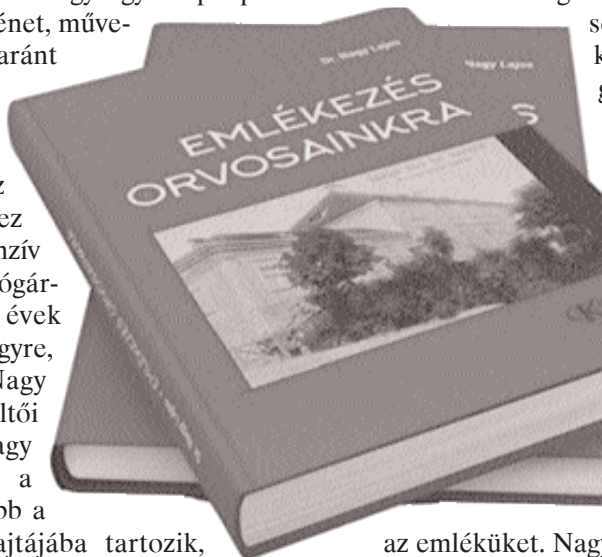
Nagy Lajos figyelmét nem kerülte el, hogy ezek az orvosok milyen komolyan veszik a kultúra befogadását, művelését: van énekkar szervezője és szereplője, táncos és táncegyüttes tanítója, remek versmondó, művészetpártoló, de van, aki a régészetben vállal szerepet, más festményt, műalkotásokat gyűjt, sőt maga is művelője valamelyik művészeti ágaknak, és művészkörökben inspiráló egyéniség. Annak az

irodalmi és orvos-köri kapcsolatnak, ami Sepsiszentgyörgyön (általában Háromszéken) a hatvanas évek végétől kialakult, nem nagyon találni párját máshol.

Nagy Lajos persze nem idealizálja ezt a helyzetet. A háborúk utáni körülmények, a szegénység, a „kommunizmus” idején hatalmas erőfeszítések kellenek ahhoz, hogy ez az orvosi réteg ellássa a földadatát. A technikai fejletlenség, a gyógyszerhiány, a szegényes körülmények ellenére ez az orvosi gárda a hivatása magaslatán állt, önfeláldozó munkát végzett, némelyikük betegsége, halála ezeknek a körülményeknek a következménye. Nagy Lajos kitért arra is, hogy a mostoha viszonyok ellenére is az egykori sepsiszentgyörgyi orvosok leszármazottjai közül sokan folytatták szüleik szakmáját, munkáját. És azt sem hallgatja el, hogy a folytatók között már nagy a hiány, mert elhagyják Erdélyt. Megható, ahogyan egy-egy fejezet azzal fejeződik be, hogy az elhalt orvosok hol nyugszanak, kik ápolják

az emléküket. Nagy Lajos megemlékezik dr. Oprea Petru rajoni főorvosról, akinek ellenőrzési területe volt Réty is, a háromszéki terület. Az Aldobolyban született román orvos – írja Nagy Lajos – mindig magyarul beszélt a magyar orvoskollégával, még akkor is, ha azok románul szóltak hozzá. A nemzetiségi létben – annyi megalázó gesztus után és mellett – az ilyen emberi cselekedet, ha ritka is, de szép. Végül e sorsok írója hadd kérkedjen el azzal, hogy a könyv szerzője mellett a könyvben szereplők közül hármat személyesen ismert: dr. Dávid György gyermekorvost, aki a művelt orvosok között a legműveltebb volt, akit ismerhettem. Amikor meglátogattam, megkérdezte, honnan jöttem. Mondtam, Szegedről. Odavezetett a könyvespolcához és rámutatott több Dugonics András-kötetre, eredeti kiadásokra, és nekem ajándékozott egyet. Angyali jószágú ember volt.

A másik, akit ismerhettem: dr. Darkó Zsigmond sebész főorvos, nagy színházrajongó (az egyik lánya, Éva, akit a színház világában Samuként ismernek, színésznő lett). Darkó Zsigmond nem csak azért szerette a színházat, mert színésznők játszottak benne, hanem értette is, drámákból idézett hosszan. Tagja volt annak az irodalmi asztaltársaságnak, amelyik Sepsiszentgyörgyön a Sugás nevű vendéglőben „ülésezett”, sőt, amikor ott jártam, úgy éreztem, hogy ő volt az asztalfő. A vendéglő szász pincéret Hanzlinak hívták, Darkó csak németül beszélt vele. Végül jól ismertem dr. Márkó Imre fogorvost, a remek színésznő, Krizsovánszky Szidónia férjét, aki novellákat írt, több kötet is megjelent, ő már e második „foglakozása” kapcsán is a sepsiszentgyörgyi írók társaságába tartozott.

„Aki elfoglalja Magyarországot, az ura egész Európának.”

(állítólag II. Murád török szultán, 1404–1451)

Gondolatok, mélézások egy végre megszületett könyvről

„Felejteti és újrakezdeni mindent, s mindent megismételni is, mindent, mindent felejtve. Az emlékezés oltás, védőoltás, aki nincsen beoltva, az a test védtelen, az a nép védtelen, bután, ártatlanul, ostobán nyitott a leg súlyosabb, de legsilányabb támadásnak is. (...) Emlékezni aprólékosan, tüzetesen kell egyébként, a bűnök és a sebek minden napjára, minden órájára.” (Cseres Tibor)

„Az emlékezés is nagyhatalom.” (Szilágyi Domokos)

„Európában mindig a magyarok álltak élen a támadásban. A török katonaság legjobban a magyarok elől húzódott vissza, számba se vettek szerbet, franciát, németet, de a magyaroktól félték, nagyra becsülve őket. Több okiratban olvastam, hogy Magyarországra menni annyit jelentett, mint férfias harcot vállalni.” (Hayrullah Yigitbasi, jelenkori török történész)

„A földkerekség népei közül a francia és a magyar a legderekabb nemzet.” (Bayezid szultán)

„Valamennyi nép között, amely szemünk előtt a történetben elvonult, egy sem volt olyan szerencsétlen, mint a magyar, hiába alkotott benne a természet erős, szép, szellemes embereket.” (Voltaire)

„A pusztító vész elhatolt már csaknem Európa közepéig, s most a török hazánk tőszomszédságában vetette meg lábát. Több, mint hatvan esztendeje szakadatlanul álljuk a háború perzselő tüzét, mégpedig saját erőnkéből, egyetlen nép, a magyar fegyvereivel. Heletállunk, pedig kimerített a sok hadakozás... A szabadság emléken kívül egyebünk se maradt, mint fegyverünk és bátorságunk.” (Részlet Hunyadi János leveléből V. Miklós pápához, 1448. szeptember 17.)

„Ha győznek, az a mi győzelmünk - ha vesztenek, az az ő szerencsétlenségük.” (Savoyai Jenő Habsburg hadvezér a magyarokról, a magyar-török harcokról.)

„Ha a magyarok nem lettek volna, ma Cambridgeben és Oxfordban a Koránt tanítanák.” (T. B. Macaulay)

„Polgárkoronát! Polgárt mentettem meg! Kiáltá a római bolond, midőn kimenekült a Tiberből. Koszorút Európa! Legyőztem a törököket!

Kiáltja a magyar, pedig csak azért él, mert megtette.” (C.F. Hebbel)

Előbbi idézetkoszorú, egy-két tövissel élénkítve, hódolat egy könyv és – óh, magasságos egek! – annak szerzője előtt. Közheles minősítés, de jobb szó nincs: hiánypótló. Ha úgy tetszik, lehet oxigénpalack vagy májusi eső. Címe: **1440 – Nándorfehérvár első oszmán-török ostroma és előzményei** Areion Könyvek, Szeged, 2015. Szerzője: **Diószegi Szabó Pál** PhD jogász, történelem szakos, bölcsész, tanár, történész-középkorász, nem mellékesen költő, író, kultúraszervező. Talán mégsem haltak ki a polihisztorok?

A könyv majd hatszáz éves adósságot törleszt! Rengeteg forrást, mondhatni, minden elképzelhető s elképzelhetetlen levéltári és könyvészeti anyagot mozgósítva (csak a lábjegyzetek száma 1578, forrásmunkák száma közel 120, a szakirodalom több, mint 300 cím), „feltámasztja” Nándorfehérvár (Belgrád) viharos-véres történetét, nyilván, elsősorban az 1440-es első, nagy oszmán-török ostromot - és a magyar helytállást. Ügy is mondhatjuk, „visszaadott” nekünk egy érthetetlenül elfeledett győzelmet, amit szép kötelességünk ugyanúgy tudatosítani, becsülni, mint ama 1456-ot, Hunyadi és a déli harangszót... Senkit ne rettentessen el a felhasznált dokumentumok, források száma. Bárhol felüthető a mű s élvezettel olvasható, már akit érdekel, akár szakember, akár nem az illető. Persze, nem árt az elején kezdeni.

Az 1440-es Nándorfehérvár ugyanúgy fehér folt (találébb, hogy elszürkült folt?) történelmünkben, mint a 907-es pozsonyi csata. Vagy az 1944. őszi tordai harcok (voltak).

A bőség zavara? Az emberi agy, lélek befogadóképességének korlátai? Vagy egyszerűen felejtés, tompulás, agyonhallgatás, netán „sikkasztás” – vagy, hogy 1456 arra (is) jó, hogy elfeledtesük vele 1440-et? Két ilyen nagy győzelem az akkori világ legerősebb hadserege felett, alig 16 év alatt? Igaz is, ezeknek a magyaroknak miért jut annyi ezekből a fényes-nagy napokból, másoknak meg semmi?! Disznóság!

Kezdjük!

A könyv elején szó esik az angol-francia százéves háborúról. Történelemkönyveink három nagy csatáját emlegetik: Crécy-nél 11 ezer angol (veszteség 82 /nyolcvankettő/fő) legyőz kb. 36 ezer franciát (veszteség 22-23 ezer fő!). Ez igen! Köszönet az angol hosszú íjaknak. Agincourt-nál 6 ezer angol (veszteség 100-250 fő!) elbánik kb. 30 ezer franciával, (veszteség 6 ezer fő.) Ez igen! Megint köszönet az angol íjászoknak és tüzéségnek. Legvégül majd Castillon-nál (1453-ban) 11 ezer francia felülke-rekedik 8 ezer angolon s a francia királyság győz. Előre is elnézést kérek a t. olvasótól, hogy miért is e „hány szem mák van egy zsákban” játék. Ígérem, a könyv sokkal élvezhetőbb, olvasmányosabb, mint e feszített, erősen tömöríteni igyekvő, már-már görcsösen figyelemfelkeltő ismertetés.

De lássuk a **háromszáz éves** (1375–1718) török - magyar háborút, mindjárt az 1440-es adatokkal. Szabó Pál latin nyelvű magyar (Thuróczy, Bonfini), latin nyelvű lengyel, bizánci újjörög és klasszikus görög nyelvű dokumentumok, oszmán-török krónikák valamint a kortárs Bertrandon de la Brocquière és mai szerzők véleményét összevetve, úgy véli: kb. 3-5 ezer magyar védő állt szemben 34 ezer török támadóval. Hét hónapig! A magyar veszteségekről nincs adat, az ellenségnek kb. 25 ezer halottjába került a próbálkozás. A szerző külön érdeme, hogy dokumentumokkal bizonyítja, II. Murád már ekkor Magyarország meghódítására indult. A bármikor mozgósítható oszmán haderő létszáma 60-70 ezer fő lehetett (reguláris csapatok) s még majdnem ugyanennyi önkéntes, „saját zsebre dolgozó” martalóc, rabló, fosztogató – köztük szép számmal balkáni „keresztények” (szerbek, bosnyákok, románok, görögök, bolgárok, albánok). Ezek az urak aztán a zsákmány egyötödét szépen leperkálták gazdájuknak, a szultánnak. Igazi kincs az elhurcolt, rabszolgának eladott ember volt. Leginkább keresztény magyarokat, horvátokat, de

alkalomadtán másokat is vittek örök rabságba, esetenként tízezerével. Bő háromszáz év alatt ez mennyi is, hisz szinte állandósultak a portyázások, rabszedések még a kurta un. békeidőkben is! Ez is történetírásunk nagy adóssága - de talán majd egyszer diószegi Szabó Pál ezt is felvállalja...

Magyarország állította meg az oszmán áradatot, igaz, valamicske nyugati pénzügyi, olykor katonai segítséggel - de a vér, könny és bátorság magyar volt. Senki földjévé, tehát mindenki földjévé lett az ország.

Ám míg Nyugaton a civilizált, katolikus keresztény angolok és franciák öldösgették egymást az európai lovagiasság szabályai szerint, - addig itt, keletebbre, két vadidegen értékrendű, ideológiájú, életmódú erő ütközött össze: az iszlám és a katolikus, ill. ortodox kereszténység. A felsőbbrendűségi tudattól - „egyetlen igaz hit” - feltüzelt muszlim harcosok hasonlóan bántak a „hitetlen kutyákkal”, mint a nácik az „alsóbbrendű fajokkal”, vagy Sztálin az uralma alá került népekkel. De inkább nézzük át Samuel Huntington elméletét a civilizációs törésvonalak, a kulturális identitások meghatározó, már-már végzetes erejéről.

Legalább 15-20 hasonló vagy véresebb csatát vívott meg a Magyar Királyság az Oszmán Birodalommal, mint a százéves háború 3-4 úgymond, nagy összecsapása: Várnai csata, 1444: 21-22 ezres, zömében magyar sereg Hunyadi János és I. Ulászló király vezetésével csatát veszít a II. Murád szultán vezette 50 ezres török hadsereggel szemben. Kb. 11-12 ezer keresztény esett el, s Murádnak 20 ezer emberébe került a győzelem. Vagy Szigetvár, 1566. „Öreg” Zrínyi Miklós 2300-2500 magyarral és horvátal több mint egy hónapig feltartóztatja a 100 ezer fős oszmán hadsereget. Eredmény: mindahány szigetvári védő hősi halált hal, de fűbe harap közel 25 ezer oszmán is. Csak augusztus 29-én 4 ezer török megy Allah boldog paradicsomába. Mohácsnál 24.800 magyar vette fel a harcot több mint 60 ezer törökkel. Húszezer magyar elesett, a szultán vesztesége ennek a fele. Nemzeti nagylétünk nagy temetője... S még nem beszéltünk Nikápolyról, Marosszentimrérről, a Vaskapuról, a Hosszú Hadjáratról, a II. Rigómezőről (Kosovo), Kenyérmezőről, Hosszúmezőről. Egerről, Gyurgyevórról, Mezőkeresztesről, Zrínyi Miklós, a költő és hadvezér tetteiről, Budavár visszavételéről, Zentáról - de talán ennyi is elég, hogy összehasonlítsuk, európai arányokba helyezzük 1440-et és Szabó Pál munkáját.

És most nézzünk néhány fontos érdekességet, újdonságot a könyvből.

A **Tallóciak** (Thallóczy) Raguzából (ma: Dubrovnik) származó, dalmát eredetű család. Zsigmond királyunk birtokokkal, címeikkel jutalmazza őket hősiességükért, hűségükért. A négy Tallóci fivér: **Frank**, a fiatal Hunyadi János mentora, később is jó barátok. Hunyadi annyira tisztelte, hogy még kormányzó korában is felállt előtte, előre engedte, s megvárta, amíg leült. 1448-ban, a második rigómezei csatában halt hősi halált. **Petkó** haláláig (1453) horvát-dalmát bán. A harmadik, **Matkó**, Cillei Ulrik hatalmaskodási, terjeszkedési törekvéseivel száll szembe. Végül Nándorfehérvár 1440-es védője, győztese: **Jován**, vranai perjel, akit Thallóczy János néven ismer, aki ismeri a magyar történelmet. Mindannyian rendíthetetlen hívei a Magyar Szent Koronának.

Abból a Raguzából jöttek, amely a XV-XVI. századi európai ágyúgyártás, lőfegyveripar csúcsán állt. A Tallóciak valószínűleg innen szerezték be a tűzérési eszközöket, mely Nándorfehérvárnál és másutt is nagy szerepet játszott a törökök megállításában. Eddig úgy tudtuk, tudatták velünk, hogy a magyar tűzér-ség, tűzermesterség eltörpült a török mellett. A már említett de la Brocquière saját szemével látott a Tallóciak idejében, Nándorfehérvárott egy 42 hüvelyk űrméretű (legalább 84 cm, de inkább

több), bronzból öntött bombavető mozsarat, mely a várvédő nagy lövegek egyike volt. Ebből öntöttvasból készült, lőporral töltött, robbanó lövedékeket lőhettek ki. Ilyen akkoriban a töröknek még nem volt. De hamarosan lesz.

A „nehéztűzér-ség”, az óriás faltörő ostromágyú atyja az erdélyi magyar **Orbán mester** volt. Hála szerzőnk alapos kutatásainak, azt is megtudjuk, miért, hogyan s mit ? Orbán előbb a bizánci császárnak ajánlja fel tudását. A fényességes nagyon nagy úr megalázó módon, szűkmarkúan bánik vele - mire a mi emberünk a szultánhoz megy... s megönti a kb 15-20 tonnás, 600-700 kilós kőgolyókat kilövő gigantikus lövegét. Ezzel, ezekkel löveti majd II. Mohamed szultán (a Hódító) Bizánc tíz méternél vastagabb falait. (Egyik szemünk sírhat, a másik meg nevetget?) Lapozgassuk a könyvet s gondolkozzunk...

Részletes, de cseppet sem fárasztó leírást kaphatunk a fekete (füstös) lőpor olykor meghökkentő, gyomorforgató gyártástechnológiájáról, hogy a törökök miért nevezik a mai napig puskafüznek a puskaport. Hogy miért kellett minden lövés után ecetes vízzel kimosni az ágyúk csövét, hogy mi a szakállas puska és mekkora a pontusi dió.

Még két kóstoló a műből: az 1440-es nagy török alagútásás Nándorfehérvár alá. Sokáig legendának, afféle ókor-utánzó mesének tartotta a „szakma”. Szabó Pál megtalálta a bejáratát, le is fényképezte. Ott van, úgy van, ahogy Bonfini, Thuróczy leírta, alig pár lépésre a Szávától. Szemtanúk szerint dugig van középkori török csontvázakkal.... Miért? Olvassuk a könyvet, ha csak tehetjük!

Végül valami ingyencség a balkáni diplomácia, politikacsinalás boszorkánykonyhájából. Úgy tűnik, ez afféle humán - alkímia, azaz, hogy a XIV. század végén működő Lázár szerb fejedelem hogyan küldi „csatába” eladó lányait. Mara a Brankovics családba házasodik be, ő lesz az Erkel opera főhősné, Brankovics Györgynek édesanyja. (Ha szabad úgy mondani, ez a honi, törzsökös szerb vonal.) Teodóra Nikola II. Gorjanski macsó horvát bán neje lesz. (Legyen ez a Magyar Királyság felé az aranyhíd.) Dragana, ő Sisman bolgár cár hitvese lőn. (Sose lehet tudni, biztos, ami biztos - mégis csak jobb egy kedves rokon, mint egy morcos szomszéd.) Jelena a zetai uralkodóhoz megy nőül. (Nem valami nagy durranás, de ki a kicsit nem becsüli... jó lesz az még valamire.) S végül a legelképesztőbb húzás, akárha hatos találat lenne az ötöslottón: Olivera fejedelemkisasszony a tehetséges, kegyetlen I. Bayezid szultán (a Villám) négyes számú felesége lesz. A szerb-ség legnagyobb ellenségének ágyába, s nyilván, ágyába egy fejedelmi szüzet... vajon ismerték a szerb és oszmán udvarban a Minotauros legendáját? Bayezid, mint Lázár fejedelem kedves vőura, Lázár, mint Bayezid bölcs, jóságos apósa, aki majd a hosszú téli estéken szultáni unokáit térdére ülteti, s mesél nekik a rettentetlen szerb vitézségről. Vagy a török vitézségről. Vagy mindkettőről. Majd később Brankovics György ismételi meg a produkciót: egyik lánya, szintén Mara, II. Mohamed szultán egyik felesége lesz, másik lánya Cillei Ulriknak (van, ki nem hallott róla?) esküszik örök hűséget. Valahogy Churchill jut eszünkbe, aki azt mondta: a Balkán mindig több történelmet termel, mint amennyit meg tud emészteni.

Szabó Pál a rengeteg száraz, aprólékos adatot szép, élő egységgé alkotta. Katedrális emelt az elfeledett-eltemetett törmelékből. Mint a nagy zeneszerzők, akik az önmagukban értelmetlen és érzelmetlen hangokat tökéletes harmóniává teremtik. A mű egyetlen nagy hibája, hogy eddig nem akadt, aki megírja.

Végzőként idézünk egy embert, aki tudta, mi a tudás és a becsület: „*Jobb lenne, ha a napi hírek és újságok helyett több történelmet olvasnánk.*” (Teleki Pál: Merjünk magyarok lenni!)

Szabó István, Sarkad

Rendhagyó recenzió

Eke és toll – dr. Nagy Miklós emlékezete

Különös dolog az, ha az ember olyasmiről akar számot adni, ami mindenképpen közel áll hozzá, nem csak szellemileg, hanem lelkileg is. Ilyen az is, amikor tollat – ma már bilentyűzetet – ragad, és az édesapja emlékére született könyvről kíván ismertetést adni a kedves olvasónak.

Az *Eke és toll – dr. Nagy Miklós emlékezete* című kötetről szílok, amely az Erdélyi Múzeum-Egyesület Kiadója gondozásában és dr. Cseke Péter professzor szeretettel és gondossággal végzett sajtó alá rendezési munkájával született meg, és 2016 decemberében jelent meg.

Talán azt is elnézi nekem a kedves Olvasó, ha a könyv tényleges bemutatása előtt néhány szót ejtek annak kolozsvári bemutatásáról is. Úgy gondolom, ez azért szükséges, mert megalapozza a továbbiakat.

A történeti hűség kedvéért meg kell említenem, hogy a tényleges könyvbemutató előtt a temetőben koszorúkat is elhelyeztünk édesapám sírhelyén, mondhatom barátaink körében... A bemutató közönsége családi hangulatban – hiszen ismerősök, barátok és ismerők, elismerők körében voltunk –, készült a befogadásra, az elfogadásra, arra, hogy épüljön lelke és szelleme.

Miért és honnan veszem magamnak a bátorságot, hogy ilyen nagy szavakat használjak? Engedje meg a kedves olvasó, hogy erre rövid magyarázatot adjak. Mert jómagam is sokat tapasztaltam és értettem meg a könyv megszületésének folyamatában abból, amit édesapám tett élete folyamán. Hiszen dr. Cseke Péterrel – akinek a szeretettel és tisztelettel elvégzett áldozatos munkája nélkül a könyv nem született volna meg – sokat beszélgettünk, mérlegeltünk a tartalomról, az összeállításról... Megérthettem – jobban, mint eddig bármikor – milyen szerepet vállalt édesapám egész élete során, tudatosan, önzetlenül és semmilyen elismerést nem várva. Tette ezt az erdélyi magyarság – egyrészt az agrár-értelmiséget, de másrészt a teljes közösséget is érte ez alatt – tudásbeli fejlődésének, lelki-szellemi ereje fenntartásának érdekében.

A „hangulati megalapozás” után rátérhetünk ezen írás tényleges témájára, a könyvre.

Először is el kell árulnom, hogy ez életem első recenziója. Tehát ne várjanak tőlem tudományos és szakmai jellegű értékelést. Annál inkább így van ez, mert jómagam nem folytattam édesapám mezőgazdasági mérnöki foglalkozását. Azaz ebben az értelemben kívülállóként számolok be a könyvről.

Arra hívom tehát Olvasóimat: egyszerűen gondoljuk végig

együtt, mit foglal magába és mit foglal össze ez a mű.

Kezdjük talán a kulcsinnel. Kézbe véve a könyvet, az az érzésem: jó megfogni. Szeretem a könyveket, a hagyományosakat. Ennek súlya van. Mintha ez is hangsúlyozná valamiképpen a belső „súlyt” is ebben az esetben. Azt: tartalmas, mond valamit. Közvetít. Figyelni kell rá.

És jó ránézni is. Jól sikerült a borító kialakítása, felépítése. A fotóról bizakodó, előre- és feltekintő, de ugyanakkor komoly arc néz ránk. Sugallja azt, amire mindnyájunknak szüksége van: komolyan venni a jövőt, a munkát, bízni benne.

Nem mehetek el szótlánul azon tény mellett sem, hogy ha kinyitjuk a könyvet, akkor megtapasztaljuk a papír kezünkbe simulását: az anyag is jó érzést kelt, akár fenségesnek is mondhatnám. Bennem a biblia képzetét kelti. Számít-e ez? Úgy vélem, igen. És ez független az olvasó vallási meggyőződésétől. Pusztán azt jelenti: a nemes „hordozó” hangsúlyozza a jeles tartalmat.

Ha mindez ennyire előremutató, mit kínál a tartalom?

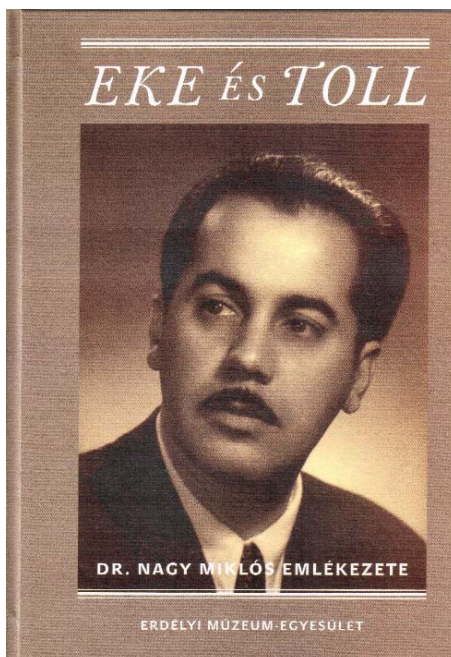
Jómagam helyesnek vélem azt is, hogy a könyv elején van annak tartalomjegyzéke. Válassz, kedves Olvasó, mi áll közel hozzád, mi érdekel leginkább.

Természetesen nem írhatom le a teljes könyvet vagy tartalmát, de talán a tartalmi felépítést – a fejezetcímeket – mégis érdemes itt megadnom.

Íme:

- I. Agártörténeti tanulmányok (1937-1974) (29-133 oldal)
- II. Agrárpublisherik írások (1943-1987) (134-214 oldal)
- III. Könyv és kenyér (Esszék, tanulmányok, méltatások) (215-264 oldal)
- IV. Válaszok Beke György kérdéseire (1973, 1983) (265-280 oldal)
- V. Centenárium megemlékezések az EME-nél (2013) (281-292 oldal)
- VI. Levelesláda (1968-1973) (293-322 oldal)
- VII. Dokumentumok (323-334 oldal)
- VIII. Fényképalbum (335-346 oldal)
- IX. dr. Nagy Miklós életmű bibliográfiája (Újvári Mária) (347-376 oldal)
- X. Kitekintés az 1990 utáni agrárszakoktatásra és gazdálkodásra (377-392 oldal)

A fejezetek összeállítása és terjedelme, valamint címválasztása is természetesen a kötetet összeállító érdeme. Követhetően, szélesen merítő átfogással tükrözi az életművet. Egyensúlyt igyekszik teremteni az emlékezetünkben meg-

tartani kívánt szerző írásai és a munkásságáról, tevékenységéről, sőt egyéniségéről szóló más írások között. Ez jelenti a „körkép” kialakítását. Vagyis azt, hogy több nézőpontból is szemlélhessük a könyv által szemléltetni kívántakat, a felvetett kérdések időszerűségét, a folytatás szükségességét.

Az igazsághoz és a tárgyi hűséghez hozzátartozik az is, hogy a megnevezett fejezetek előtt van két bevezető írás is.

Az egyiket Cseke Péter jegyzi, ezzel a címmel: *Tell Vilmos bizonyára nem importalmát lőtt le a fia fejéről*. A másik dr. Nagy Miklós beszéde 1983-ból, amikor a Korunk szervezésében emlékeztek meg 70. születésnapjáról (erről később ejtünk még szót).

Nagyon érdekes – amint azt a szerző, Cseke Péter is bevallja –, hogy a címadó mondat dr. Nagy Miklóstól származó „gondolatvillanás”. És ezzel arra is fény derül, hogy kiknek is szól(hat) ez a könyv. Hiszen ahogyan ebben az írásban is szerepel: „Nagy Miklós pedig úgy próbált szólni választott és egy életen át hűséggel vállalt szakmájáról, ahogy az megérdemli – a létkérdéseket megillető hangnemből.” És ugyanebben az írásban esik szó arról is, hogy gyakran „irodalmias” stílusban írt... Ezekből ad ízelítőt a II. (Agrárpublicisztikai írások) és a IV. fejezet (Válaszok Beke György kérdéseire).

A könyv címében is szereplő emlékezet a másik bevezető íráshoz szervesen kapcsolódik. Abban dr. Nagy Miklós kérdések formájában javasol olyan témákat, amelyek tevékenységének, munkásságának folytatásaként is értelmezhetőek. Irányt szab, célokat tűz ki. És ez az egész könyv talán legfontosabb üzenete: folytatni kell, sok a tennivaló, vállalni és dolgozni kell. És egyben ez a megmaradás feltétele. Amint az egyik írás – a IV. fejezetben – címe is megadja *„Mindig a szakma s az ember mellett”*. Másként szólva a szakmai tudás sem lehet meg emberség, emberiség nélkül, csak azzal együtt érdemes birtokolni és továbbadni azt.

Ezt alátámasztva jegyezhetjük meg *Dávid Gyulával* (aki a VI. fejezetben szereplő Szellemi hagyatéka ma is érvényes című írásában írja ezt), hogy *„Nagy Miklós ... gazdasági iskolai tanárként, majd kollektív gazdaságok agrármérnökeként, végül a Falvak Dolgozó Népe munkatársaként próbálta képviselni azt az elvet, hogy a kisebbségi magyarság számára életkérdés a gazdasági megmaradást biztosító szaktudás, s elengedhetetlen – amint ezt az 1970-es évek második felében megjelent könyveivel jelezte – a világgal való lépéstartás”*.

És ide kívánczik még egy idézet, amely az egész könyvet és egyben dr. Nagy Miklós tudatos „népművelő” munkásságát is jellemzi: *„A mezőgazdaság olyan területe a kultúrának – érvelt igaza és a felismert távlat tudatában (dr. Nagy Miklós – szerk. megj.) a reménnyel is biztató jövő idetalálásáért –, amely a legközvetlenebb kapcsolatban áll az élettel, és amelynek birtoklása létszükséglet, mert csak ez biztosíthatja mindennapi kenyerünket”* (Cseke Péter Tell Vilmos bizonyára nem importalmát lőtt le a fia fejéről című írásából).

Ez az a megállapítás, amely a kötet vezérfonalát adja, akár az agrártörténet, akár az agrárpublicisztika fejezeteket tekintjük. De a Könyv és kenyér (III. fejezet) is ezt támasztja alá, hiszen a „külső” szemlélők adnak itt számot arról, miként alkalmazta és követte dr. Nagy Miklós élete és munkássága folyamán ezt a fontos felismerést.

És megint más tollakkal ékeskedvén, lejegyzem azt az idé-

zetet is, amely – bár dr. Nagy Miklós *Pillantás a világ mezőgazdaságára* című kötetéhez kapcsolódik és *Major Miklós* a szerzője az említett fejezetben – jellemezheti jelen kötetünk használhatóságát is: *„a témáról nem kielégítően tájékozottak, a pedagógusok...oktatói munkájukban sikerrel alkalmazhatják a könyvben olvasottakat.”*

Hiszen visszatérve még a IV. fejezethez, abban is olyan írások szerepelnek, amelyek akár pedagógusok, akár „tanulók” számára tanáccsal, biztatással és ösztönzéssel érnek fel: a szakma szeretetére, sikeres műveléséhez a szükséges folyamatos képzésre és tájékozódásra, valamint a szakírói tevékenységre hívják fel a figyelmet.

Az V. fejezet (Centenárium megemlékezések az EME-nél) olyan méltatásokat tartalmaz, amelyek a 100. születési évforduló kapcsán tartott rendezvény során hangzottak el. Árnyalt képet kapunk az emberről és munkásságáról, nagyon szubjektív, személyes kapcsolatokon alapuló módon.

A (tényleges) VI. fejezet (Levelesláda) tekinthető kordokumentumnak és egyben egy emberi és szakmai kapcsolat fejlődéstörténetének is. Hiszen sokat elárul az akkori viszonyokról, arról a küzdelemlről, amelyet nemes célok megközelítéséért kellett folytatni.

A VII. fejezet (Dokumentumok) kapcsolódik az előbbiekhez, de különálló volta arra utal, hogy célszerű volt ezt a tevékenységet külön is vázolni. Nevezhetjük a dolgot ismét „népművelésnek”, bár újság és naptár tervezéséről és szerkesztéséről esik szó. Átfogó tartalmat akart kínálni a népműveléshez a vidéki olvasóközönségnek. Átgondolásra érdemes ma is sokunknak.

A VIII. fejezet (Fényképalbum) képi anyagban nyújt lehetőséget akár emlékezésre, akár felismerésre. Itt bocsánatot kell kérnem a kedves Olvasótól, mert a képanyag egy része keltezésének és helyszínei megjelölésének hiánya az én bűnöm. Egyben ezúton köszönöm magam is Szász István Tasnak a rendelkezésre bocsájtott fényképeket.

Különös módon – bár lehet, hogy ez csak a „laikus” számára van így – de a IX. fejezet (dr. Nagy Miklós életmű bibliográfiája) (a könyvészet, amely Újvári Mária áldozatos munkájának eredménye, amelyet ezúton is köszönök neki) is szerves része egy ilyen jellegű kötetnek, hiszen számot ad egy tevékenység szerteágazó egészéről.

A X. fejezet (Kitekintés az 1990 utáni agrárszakoktatásra és gazdálkodásra) olyan része a kötetnek, amely előremutat, hiszen örömteli folytatását jelzi annak a hitvalló, elkötelezett munkának, amelyet dr. Nagy Miklós végzett. „A Sapientia EMTE Marosvásárhelyi Kara az utóbbi évtizedben látványosan fejlődött mind a tanulmányi programok kínálata, mind a diáklétszám és az infrastruktúra tekintetében” – írja dr. Nyárádi Imre István *Újraéledő erdélyi agrárképzés a Sapientian* című írásában.

A könyvben vannak apró hibák, de ezek nem értelemzavaróak és – valószínűleg a mai technika – pl. gépi helyesírás-ellenőrzés – és esetleg a korrektori munka – ha van még ilyen – nagy nyomás alatti helyzetének tulajdoníthatóak.

Mi marad még egy recenziusnak?

Annyi, hogy kívánjon szellemi élményt, lelki felüdülést a könyvet kézbe vevő olvasóknak.

N- M. G

Serdült Benke Éva

Revolver a szószéken

*Halj meg már bennem, te civódó magyar;
Békétlen Koppány, hunn ördögök fia:
Komédia, minden komédia,
Nézzek immár nagyobbakra is.*

*Mi régen erdő, az ma már Budapest
S mi egykor bánat, az ma már komédia.
S a lázadót ma már nem védi a
Táltos düh és a magyar muszáj.
(Ady A civódó magyar)*

Az évszázados falak között felzúgott az orgona, a pap a templomba lépett, lobogó paláستtal, határozott léptekkel tartott az Úr asztala felé. Hívei felállva fogadták papjukat, de tekintetük konok, szúrós volt, mintha nem is az Ige kinyilatkoztatására várnának. Csak lehajtott fejük volt a jele, hogy tudják, mivel tartoznak a szertartásnak. A pap menet közben megtapogatta a palást alatt kabátja zsebét, érezte a revolver kemény markolatát, ez megnyugtatta. Ma nem lehet baj, gondolta. A zene crescendóba csapott át, túlszárnyalt a gótikus magaslapon, szállt és szétterült a vár fölött, beterítette a várost, ám nem megnyugtatta, inkább felkavarta a lelkeket, vajon mi történik odabent?

A marosvásárhelyi Vártemplomban Tolnai Lajos tiszteletes úr ma a kevélységről fog beszélni, prédikációját szokás szerint nem írta le, ha olvasnia kellene, nem nézheti híveit, nem láthatja, célba érnek-e ostromozó szavai. Felment a szószékre, látta, ma se változott semmi, ma sem nyílnak meg a szívek a Biblia intelmei előtt, ma is csak háborgó lelkek lépnek majd ki a templom falai közül, és odakint, már rejtőzve Isten tekintete előtt, agyonlövással fenyegetik papjukat. Így szolgált hát nap mint nap Tolnai Lajos tiszteletes úr, egyre veszítve a reményt, hogy a városka református lakóit az igazság útjára terelheti.

Az ősök, a Hagymássyak

Ki hát ez a pap, aki az ige lélekjobbító erejében reménykedve nevelné híveit, terelné az igaz útra, a krisztusi szeretetre, alázatra? Pestről, messziről érkezett Marosvásárhelyre, ám születési helye a Tolna vármegyei Györköny volt, melyről a jámbor vásárhelyiek semmit se tudtak. Azt se, hogy papjuk igazi neve nem Tolnai, hanem Hagymássy, és azt sem, hogy ősai egykoron élet-halál urai voltak Erdélyben, főkapitányok, az első fejedelem, János Zsigmond bizalmi emberei, majd hűséges követői a lengyel királlyá kiszemelt nagy Báthori István fejedelemnek. De fordult a történelem kereke, és a Hagymássyak évszázadokon át egyre csak lefele csúsztak, mígnem mindent elvesztettek. ⁽¹⁾

Hagymássy Kristóf (1510–1577) Zala megyei főnemes 1556-ban Erdélybe távozott, először Szapolyai híve, majd Erdélyben János Zsigmond udvarában katonai és diplomáci-

ai feladatokat látott el, az unitárius vallás híve lett, támogatta a megalapított unitárius egyházat. Közép-Szolnok megye főispánja, váradi, majd kővári kapitány, a huszti kapitányságot és a máramarosi főispánságot is betöltötte egy ideig. Komoly szava volt az erdélyi politikában. János Zsigmond halála után az új fejedelem, Báthori István oldalán állott. 1566-ban János Zsigmond fejedelem főkapitánya volt, birtokai ez időben jórészt már Erdélyben voltak. 1577-ben az erdélyi hadakat ő vezényli Váradra a török elleni védelemre. Báthorival rokonságban állott: elvette feleségül a fejedelem unokahúgát, Kerecsényi Juditot. Így szerette volna a fejedelem a maga oldalára állítani Hagymássyt, ekkor nevezi ki országos főkapitánnyá is. Ezzel a házassággal pozíciója a fejedelmi udvarban megerősödött, de elvesztette egyik korábbi híve, Bekes Gáspár szövetségét, aki Báthori ellen, mint trónkövetelő lépett fel, fő támogatója Magyarország királya, Ferdinánd volt.⁽²⁾ Hagymássy Kristóf a 16. század tanúja volt, minden jelentős eseményben részt vett a Magyar Királyságban, illetve az Erdélyi Fejedelemségben. Gyulafehérvári sírfeliratán ez áll: „Bárki legvél, tisztelve tekintsen szemed e sírra/ Ekkora hőst csak ilyen egyszerű urna fed el /Ezek a hamvak ama Hagymássynak a hagyatéka /Aki Bergszóból lett főrangú nemes/ Váradot a vezetése alatt védték/ Remegett két ellensége, mikor János volt a király /Báthory István vette magához sógoraként/ És általa lett kapitány Erdély népei közt/ Nem volt agg, hogy meghalt, jaj, közepes korú volt csak/ S ily nagy férjüből nincs csak a híre ma már.”

Hagymássy, majd Tolnai

A Hagymássy család késői leszármazottja 1837. január 31-én született Györkönyben, anyja Kolosváry Julianna volt, ő Hagymássy Lajos, aki Tolnai Lajos néven vált ismert prózaíróvá a 19. század második felében. Gyermekkorában a család a társadalom hajdani magasabb rétegéből igen szegény körülmények közé került, ez a lassú lecsúszás ekkorra már véglegessé vált. Apai nagyapja Alsónyéken volt református lelkész, az apa, Hagymássy Sándor jogot és teológiát végzett, majd vagyontalan falusi jegyző lett belőle, de a hajdani előkelő származás tudata mélyen élt benne, sok bajnak, összetűzésnek a forrásává vált, minden sérelem, elégedetlenség ebből fakadt. Lajos apjától örökölte nyakas, öntudatos jellemét, aki az igazsághoz mindenkor ragaszkodott, nemkülönben férfias, robosztus alkatát is. A vagyontalan falusi jegyző a környék birtokosaihoz nem mérhette magát, de büszkeségét nem palástolta, minduntalan szembeállította az őt semmibe vevő feletteseivel. Tolnai késői visszaemlékezéseiben megemlíti apja hihetetlen testi erejét: „Beszélte a kisbíró, hogy apám egy lovat fel tudott emelni.” Tolnai Lajos már gyermekként látta, később önéletrajzi regényében feltárja apja magatartásából fakadó nyomorúságukat. Akkor már túl volt a felismerésen, hogy valójában ő is ugyanezeket a harcokat vívta meg Marosvásárhelyen az egy-

házi, iskolai, közéleti hatalmasságokkal. Hamar megtapasztalta a társadalmi kivetettség állapotát, mikor apját Váralján a szolgabíróval történt (Bonyhády Gyulával, aki a Perczel család tagja volt), tettlegességig húzódó összetűzése miatt elbocsátják a jegyzői hivatalából. Szülőfalujából, az ismert környezetből is elkerülnek, megkezdődik a nyomorúsággal, nélkülözéssel teli élet, sokszor éhezéssel is járó vándorlás, új otthon, megélhetés keresése. A környék úri társadalma lenézte a családot, ezt az apa nem bírja elviselni, újabb és újabb konfliktusokba keveredik környezetével. Ezekből az élményekből később, a hatvanas években Tolnai-novellák születnek.

A negyvennyolcas szabadságharc idején már Gyöngkőn laktak. Hagymássy Sándor hazafias buzgalommal honvédként még részt vett az ozorai csatában, ám egészsége rohamosan hanyatlott, 1851-ben meghalt. A fiú Gyöngkőn kezd tanulni, szorgalmas, jó tanuló, szereti tanárait, különösen Filó Lajos tanár urat, aki majd később a pályaválasztását is egyengeti. Apján kívül a gyöngi gimnázium a hazafias szellemet, Kossuth és Petőfi kultuszát oltotta be az ifjú Tolnaiba. Hogy anyjának segíthessen az iskolában könyvtárosi megbízást vállalt csekély díjazásért, a tanulás mellett könyvkötéssel is, sőt még hajvágással is foglalkozott, néhány krajcárhoz jutva ezzel. Zárkózottsága miatt nem volt népszerű társai körében, szenvedélyesen olvasott, főleg Garay János balladáit és a két Kisfaludy (Sándor és Károly) műveit. A család nyomora egyre mélyebb lett, az anya fiaival egyik faluból a másikba menekült. Váralja, ismét Gyöngkő, majd Dunaszentgyörgy következett, az anyai rokonok segítik őket. A korábbi gyöngi tanár, Filó Lajos adott tanácsot az anyának, hogy fiát Nagykőrösre, a református gimnáziumba írassa.

A kamaszodó Hagymássy Lajost a könyvekből megszerezhető sok ismeret utáni vágy jellemzi, ugyanakkor zárkózott, komoly, nehezen teremt kapcsolatot. Nagykőrösön Arany János tanítványai közé került. Itt ismét tanítványokat vállalt, hogy az iskolai költségektől édesanyját mentesítse, tanítványaival vesződik, egyszerre öt gyereket is tanított. Nevelősködésével kapcsolatos első irodalmi kísérlete is: először meséket olvasott tanítványainak, hogy figyelmüket lekösse és az olvasás felé terelje, majd maga is talált ki történeteket, ezeket le is írta. Ezek a korai zsengek Arany balladáinak hatására születtek, de olvasott ő Tompa Mihályt, Petőfit, Lévy Lajost, mindent, amihez hozzájutott. Arany János ösztönzi a nyelvtanulásra, így az iskolában kötelező latin és görög után angol, olasz és német nyelvet is tanulni kezd, hogy eredetiben olvashassa Goethe, Byron műveit. Hajdani tanára, Arany János később úgy jellemezte, hogy „jó és szerény” erkölcsű, „kitartó szorgalmú” – megsejtette benne a későbbi tehetséget. – „A magyar irodalomban buzgó, szerkesztése ékes, értelmes, a latin nyelvben kitűnő, a nyelvtani formákban jártas, fordítása tökéletes, németből kitűnő.” Mindez akkoriban volt, mikor a nagykőrösi gimnáziumban tanított a korábban megalakult Magyar Tudományos Akadémia tagságának fele, Szász Károly, Mentovich Ferenc, Szilágyi Sándor, Szabó Károly, no és, Arany János. Hagymássy Lajos osztályvezető tanárát, Aranyt, a későbbi író, Tolnai így látott diákként: „Középtemű, köpcös, kemény járású, sötét, fekete hajú, spanyol szá-

kállú, olajbarna, sárgás, telt arcú ember volt. Apró fekete szemei csodálatos fényben csillogtak. Roppant gyorsan tudott velük ide, oda nézni. Szívesen mosolyogva és hamar jól nevelt, amikor első fogai között jó nagy hézagot lehetett észrevenni. Magyar nadrágot és csizmát viselt, de német kabátot, magyar kalappal. (...) Nem emlékszem rá, hogy egyetlen órát is mulasztott volna valaha. A betegséget, későn jövést nem ismerte.” Arany a diák Hagymássy Lajos szellemi, erkölcsi fejlődésére a legnagyobb hatással volt. A már országos hírnévű költő nem könnyen osztogatta a dicséreteket, olyan jellemzést, melyet a magyar irodalom rovatba írt a fiúról, hogy „szerkesztése ékes”, senki másról le nem írt. A pályaválasztásban is segítette, helyeselte és támogatta az anya döntését, hogy fiát a papi pályára irányítsa. Tanítványának azt mondta, ha ügyvéd lesz, hagyja el végleg a szépirodalmat, de ha erről nem akar lemondani, menjen papnak, akkor tanár is lehet, biztosítva lesz a megélhetése, dolgozhat magának, írhat. Így kerül az akkor még Hagymássy Lajos a pesti református teológiára.

Mikor első írásai 1860-ban pesti lapokban megjelentek, nevét Tolnaira változtatta, a Hölgyfutár szerkesztőjéhez, Tóth Kálmánhoz már ezzel a névvel jelentkezett be. Arany nyomdokain haladó népies balladaköltőként indult, a fogadtatás vegyes volt. Lírai költeményeiben az öröm és a bánat, keserűség, derű, magnyugvás, lázadás, egyaránt megtalálható. Ám figyelme Arany biztatására és tanácsára hamar a próza felé fordult, mert tanára már korábban benne „figyelemre méltó prózaírói készséget” látott. Meg is jelentette tanítványának néhány elbeszélését a Figyelőben és a Koszorúban. Felfigyelt rá Eötvös József, és a Kisfaludy Társaság tagjai közé ajánlotta. Ekkorra már a romantika helyett új írói valóságsszemlélet került munkáiban előtérbe. „Új föld kellett”, írja Tolnai később, 1889-ben egy tanulmányában, „ez az új föld, új világrész volt az ÉLET.” Prózájának alaptónusa, a sötét világ már a kezdetektől jelen van a műveiben. Ekkoriban az irodalmi élet egyre sokszínűbbé válik, táborok születnek, Tolnai természetesen az ellenzék oldalán áll, Jókai és Vajda János ekkorra már kívül rekednek az új körökön, a fiatalok lapot alapítanak, Tolnai is ott van köztük, de az Új Nemzedék 13 szám után megszűnik. Bár az induló író, Tolnai emberi és írói egyéniségében érezhető bizonyos törekvés a harmóniára és a kiegyensúlyozottságra, ugyanakkor később, főleg a vásárhelyi környezet hatására kifejlődik sajátos egyénisége, indulatait nehezen tudja fékezni. Ezzel jár együtt az a jellemző világlátása, melyet „sötét világnak” is nevezhetünk önéletrajzi regényének címe után.

Úgy gondolja, új környezetre van szüksége. Ekkor már a budapesti református gimnázium segédtanára volt, magyar irodalmat, latint, görögöt oktatott. Nincs kibékülve a kor nevelési módszereivel, látja, hogy a tanárok többségének legfontosabb nevelési eszköze a pálca. 1865-ben megjelenik első verseskötete, abban az évben alapít családot. Feleségét, egy mezőkövesdi zsidó kereskedő lányát, Sugár Fannit egy margitszigeti sétáján ismerte meg, szerelmes versei hozzá szóltak. Megszületett első gyermeke, Béla. Sorsával elégedetlen, kiutat keres, mert állandó anyagi gondjai vannak, megélhetése nem volt biztosított. Változtatni akart az életén.

Tolnai Marosvásárhelyen, avagy Magányos harcos a végeken

1867 őszén Tolnai Lajos beadta pályázatát a marosvásárhelyi református egyházban megüresedett, meghirdetett állásra. „*Miután a marosvásárhelyi református egyház egyetlen szavazat kivételével, az összes szavazatokkal megválasztott pályázó társaim közül rendes lelkésznek: azt kellett gondolnom, uramisten, itt én valami nagyon meleg szívű emberekre fogok találni.*” - írja később **A sötét világ** című önéletrajzi regényében. Nem tudjuk, hogy eltemette-e magában írói ambícióit, de döntésétől bizonyára azt remélte, hogy társadalmi felemelkedése is biztosítva lesz. Maga mögött hagyott egy kapitalizálódó nagyvárost, és megérkezett egy kisvárosba, melyben még léteztek a feudális viszonyok. A városka lakossága iparos polgárságból, vidéki nemességből, s éppen felemelkedő értelmiségből, valamint nagyon befolyásolható hivatalnokrétegből állott, és nem halt még ki a régi hagyományokra épülő céhszellem sem. A hatalom szoros szálakkal kötődött a megszűnt feudális földbirtokos réteghez, mely erkölcsi és politikai értelemben még nagyon is létezett. Itt bizony az iparos polgárság vezető szerepet átvenni csak szeretett volna, de egyelőre nem tudott. Volt már e tájon is vasút (ha Vásárhelyhez nem is volt csatlakozás, a Tolnai házaspár „egy rossz székelő bérkocsin” utazott Váradtól Vásárhelyig, ahogy maga Tolnai írja.), volt néhány ipari vállalkozás, ám mellettük virágzott még a kézműves ipar, a bankok mintha csak azzal lettek volna elfoglalva, hogy földhiteleket biztosítsanak a vidéki földbirtokosságoknak. Ez időben Marosvásárhely lakossága megközelítette a tizenháromezer főt, és ez a szám nagyon lassan nőtt csak, 1868-1880 között csak 205 fővel gyarapodott. A napi politikai hangulatot az ipari polgárság és a hivatalnoki réteggel szövetkezett vidéki arisztokrácia, valamint a köznemesség közti ellentét határozta meg, a sajtó csak ennek fordulatait taglalta naponta. Ilyen volt Marosvásárhely Tolnai ide érkezésének idejében, 1868 tavaszán.

Az 1868. január 5-én megtartott választás eredménye igen nagy részben az erdélyi jogtudós Szász család támogatásának volt köszönhető, melynek néhány tagja Vásárhelyen élt, ők Tolnai munkásságának nagy tisztelői voltak, műveit olvasták. Szász Béla, a **Székelő Közlöny** szerkesztője előzőleg közölte is néhány novelláját. A vásárhelyi reformátusok azt gondolták, hogy ez a budapesti híres író lesz az ő papjuk, főleg az első meggyőző nyilvános fellépése után magasztalták szónoki képességeit. Azt senki nem gondolta volna, hogy az egyetlen ellenszavazat egy másik jelölt pap táborából végzetesen megrontja majd ezt a bimbózó jó viszonyt. (Egy kortárs, bizonyos Imreh Sándor nyomdász, a vásárhelyi korabeli sajtó jó ismerője így emlékezett Tolnai fellépésére: „*Igen élénken emlékszem a szállongó hírekre, mely szerint Tolnai Lajos egy kiállhatatlan, fondorkodó, csúfondáros, irigy lelkületű, senkit ki nem állható, mindenkivel civakodó, veszekedő fráter.*”) Nem tudhatta még az új pap, hogy már szerveződnek ellene a rosszindulatú erők, melyek nem szűnnek meg ellene munkálkodni, míg fel nem adja, és el nem hagyja a várost. Egyelőre a frissen kinevezett új pap kezdeti derűlátása gyorsan odalett, csak csaló-

dást érzett, mikor a fényes beiktatási ünnepség költségeit vele fizettették meg. Az összeg egy negyedévi bére volt. Később egy gúnyirat úgy állította be fogadtatását, hogy Vásárhelyre való érkezésekor a vasútállomáson nem várta senki majdani hívei közül, csak egy-két barátja volt jelen. Az a tény, hogy akkor Vásárhelyig még nem is vezetett vasút, mert csak 1871-ben érte el a várost, már nem érdekelte a cikkíró. Tolnai azt sem tudta, mert naivitásában valószínű a szerződést nem is olvasta el, hogy a kialkudott bére csak részben készpénz, a többi természetben levő járandóság, lakás, fűtés stb. Nem volt könnyű helyzete az új papnak, mindehhez hozzájárult zárkózott természete, a nyilvános szerepléseket, társadalmi érintkezéseket kerülte, kaszinóba nem járt, úgy látták, vidéki paptársait lenézi, faragatlannak, műveletleneknek tekinti őket. A város közművesítése ekkor még teljesen hiányzott, a járdák és az utak legfennebb köveze voltak, ám azok tisztán tartása sok kívánnivalót hagyott maga után. Tolnai első ott írt tárcacikkében, a Magyar Polgár című lap július 16-i számában ki is pellengérezte a város tisztaságát: „*utcáink rondák, piszkosak, a drágán fizetett kövezet lépten-nyomon felszakadozva.*” Visszahúzódott kedvenc könyvei közé, papi tevékenysége lefoglalta idejét. Ezt az időszakot írta meg később **Az urak** című regényében. Miután korábban a palástot alig viselte, Vásárhelyen kezdett igazán ismerkedni a „szép és rettenetes” pályával, ahogy ő nevezte a papi hivatást. Liberális vallásfelfogása különbözött a Vásárhelyen uralkodó konzervatív vallásfelfogástól, alapos munkával itt kezdte tanulmányozni elsősorban angol és francia protestáns igehirdetők munkásságát.

Már a pesti református teológián megismerte a két szembenálló irányzatot, a különbséget a liberális és protestáns ortodoxia között. Soha nem tanult be előre megszövegezett prédikációkat, maga készített vázlatokat, jegyzeteket használt. Ezek sajnos nem maradtak fenn hagyatékában, lehet, hogy Vásárhelyről való távozásakor megsemmisítette? Nagyon hamar megérezte, hogy a szószékről kimondott szó nem elég, ekkor válaszként írói minőségében fogalmazta meg igehirdetői célját: a negatívumok ostromozását. Lehet, hogy nem jó eszközt választott, hogy ezzel kárt okozott a közösségnek és önmagának is? Mert hiszen ezért drága árat

Marosvásárhely - Kultúrpalota

fizetett, áldatlan viszálykodásba keveredett a másfél évtized alatt, melyet Vásárhelyen töltött, ez felőrölte idegeit, egészségét, lelki békéje odalett.

Közben irodalomszervezői munkába kezdett, lapot szerkesztett **Erdély** címen, s bár csak 13 számot ért meg, Pesten is felfigyeltek a kezdeményezésre, a Vasárnapi Újság úgy méltatta, mint reményteljes indulást. Az utolsó számban Tolnai keserű szavakkal panasolja a támogatás hiányát. Ezt írta: „*Arra törekedtünk, hogy az erdélyi újabb írónemzedéknek tisztességes közlönyt teremtsünk, s íme, mely osztály legkevésbé pártolt bennünket, éppen emez újabb generáció, az újabb papok, tanárok, tisztviselők.*” Meglehet, a háttérben a gyors, busás bevételben reménykedő kiadó türelmetlensége állt, aki a szerkesztőt tette felelőssé a bukásért, felelőtlen-séggel, anyagiassággal vádolva Tolnait. Ez időben csökken prózaírói tevékenysége, keveset ír. Már negyedik éve élt Marosvásárhelyen, volt alkalma betekinteni a jellegzetes erdélyi kisváros mindennapjaiba. Saját korát elemezve tekint vissza az 1867-es kiegyezésre, melynek velejáró jelenségei az idegen hatalom előtti behódolás, a polgári átalakulás útkeresése. Észrevette, hogy mindez együtt jár az erkölcsi és anyagi zuhlással. Ezt fogalmazza meg Az urak című regényében, melyet 1872-ben fejezett be. A regény bizonyos kettős optikájú szemlélete sejteti, hogy az elbeszélő nem csak kívülálló szemlélő, krónikás, de maga is részese a cselekménynek. A szatirikus ábrázolás, a stilizáltság, az írónia átítatja a teljes regényt. Később, tíz év múlva írta meg a gerinctelen megalkuvást követő nemzeti kiegyezés szatíráját, **A báróné ténsasszony-t**. Mit tapasztalt a kritikus szemlélő Tolnai? Láta az államvezetés hiányosságait, látta, hogy a nagy beruházásokkal, vállalkozásokkal együtt jár a visszaélés, panama, a képviselőválasztásokat az ellentétek éles összecsapása jellemzi. Különösen éles volt a harc a helyi Szabadelvű Párt és a radikális baloldal között, itt a város birtoklásáért folyt a harc, a véres verekedések sem voltak ritkák a korteshadjáratok idején. A politikai harc egyik főszereplője Tolnai egyik paptársa volt, akinek alakját **A sötét világ** című regényében meg is örököltette. A Kovács Áronnal való személyes ellentétek szinte tettlegességig fajultak. Az ügy a püspök elé került, Tolnai nem vette észre, hogy Kovács ellenfelei neki a faltörő kos szerepét szánták, így a püspök békéltetési kísérlete eredménytelen maradt.

Marosvásárhely - Városháza (ma megyeháza)

Kovács hívei számára az új cél Tolnai eltávolítása lett, súlyos vádakkal illették személyét a Nagy Péter püspökhöz intézett levelükben. Tolnai ez időben abban reménykedett, hogy a megüresedett Kisfaludy Társaság titkári állását Pesten elnyerheti, és elhagyhatja Vásárhelyt. Nem ismerte eléggé a helyi viszonyokat, valóságos darázsfszékbe nyúlt minden kijelentésével, a pletykák háttérében meghúzódó érdekeket nem látta világosan, az ügyében felkért tanúk nem álltak ki véleményük mellett. Per ugyan volt (ellenfele, Kovács Áron mintegy ezer tanú meghallgatását kérte), de ítélethozatalra nem került sor, mert Kovács Áron még a per ideje alatt hirtelen elhunyt. Ekkor erősödtek fel igazán a Tolnai elleni vádak, most már az elhunyt emlékének a tisztára mosása lett az ellenfelek célja. Tolnai így emlékszik minderre „*Most a felizgult nép ellenem gyűjtötte az aláírásokat, hallatlan vádakat (...). Ilyen helyzetben jártam a templomban revolverrel, mert agyonlövessel fenyegettek sűrűn jövő levelekben. Házam tetejére éjjelenként hullott a kő.*” Még a templomban is tüntetést szerveztek ellene dühödt ellenfelei. Tolnai végigküzdötte ezt a harcot, közben gyűjtötte, elraktározta megában ezeket az élményeket, melyek forrásul szolgáltak későbbi műveiben a konfliktusok bemutatásában. Marosvásárhely nyíltan ellene fordult, csak egyetlen nyilvánosan is fellépő védője volt, **Mentovich Ferenc**, korábbi nagykorösi tanára, aki ekkor már Marosvásárhelyen, szülővárosában élt. A nyugalmazott tanár részrehajlás nélkül foglalt állást volt diákja ügyében, egyaránt bírálta a bosszútól lihegő iparos polgárságot és a Vártemplom papját, Tolnait cserbenhagyó úri osztályt. „*Évek múlva unokáink olvasván Tolnai Lajos szellemdús elméműveit, gyönyörködve költszetében, csodálkozva fogják megkérdezni, mi lehetett annak az oka, hogy e szellemdús pap nem tudott megférti híveivel, hogy a hívek nem tudták megbecsülni azt a papot, kinek irodalmi művei s költői alkotásai oly nagy elme-és szív-gazdagságról tesznek tanúságot.*” - írta Mentovich 1873. augusztus 3-án a Székely Hírlapban. Majd később, egy a Tolnai ellen írt támadásra válaszként a durva írás szerzőjének ezt írta: „*Tudja meg hát, Tolnai a magyar irodalomnak egy kiváló tehetsége, nem rímkovács, de költő a szó igazi értelmében. Kényes ízlésű ítésszünk, Gyulai Pál őt elsőrangú költőink közé sorozza.*” (Székely Hírlap 1873. szeptember 10.)

A szenvedélyek lassan csitulni látszódtak a püspök közbenjárásának köszönhetően, de Tolnai is igyekezett: „*Részemről mindent elkövetek, hogy a csöndesség, mely talán nem fegyverszünet, meg ne zavartassék.*” - írta Nagy Péter püspöknek. Jól sejtette, hogy ez nem fegyverszünet, ellenfelei csak megpihennek a következő támadásig. A püspöki levéltárból előkerült korabeli levél szerint, melyet Antal László írt „*Az tagadhatatlan, hogy a köznép között nagy az ellenszenv és a gyűlölet Tolnai irányában. De abban a józan gondolkodású, honorátior értelmes rész éppen nem osztozik, sőt őtet mint jeles szónokot, az irodalmi téren kitűnő férfit, s mint valóban művelt, becsületes jellemű, feddhetetlen, józan életű embert becsüli, ámbár egyfelől sajnálattal tapasztalja, hogy hiányzik benne a pastorális prudencia, hogy a köznéphez nem is tudja magát accomodálni, néha gondolatlanul nyilatkozik, s hogy olyan ingerlékeny, heves indulatú.*”

Mindez bizonyára helytálló, azonban az tagadhatatlan, hogy erkölcsi kérdésekben merev álláspontja, s ennek

következetes, hajlíthatatlan védelmezése sok bajt okozott neki. Többek között Pintér Jenő írt össze Tolnairól válogatott hazugságokat, azt állítva, hogy a regényeiben szatirikusan megrajzolt alakokra mindenki ráismert: „*A marosvásárhelyi társadalom kicsúfolása, köztisztelőben álló erdélyi családok agyontorzítása miatt az írónak nem menthető megtévelyedése.*” (3) Nagy Péter püspök levelére, melyben feljebbvalója a békés megoldást ajánlja a dolgok rendbetételére, a konfliktus megoldására, ezt válaszolja Tolnai: „*Amit kimondtam, bár Isten látja a lelkemet, per nem volt szándékomban, tartom, mert tényeken alapul. Hivatalomat, életemet szívesen odaadom, ha kell, de becsületemet soha! Sem rágalmazni, sem hazudni nem szoktam. Amit mondtam, mondtam a magam mentségére, midőn láttam, hogy annak mindent szabad, addig én (...), most másodszor állítatom lelketlen emberek méltatlan vádja által egyházi törvényszék elé.*”

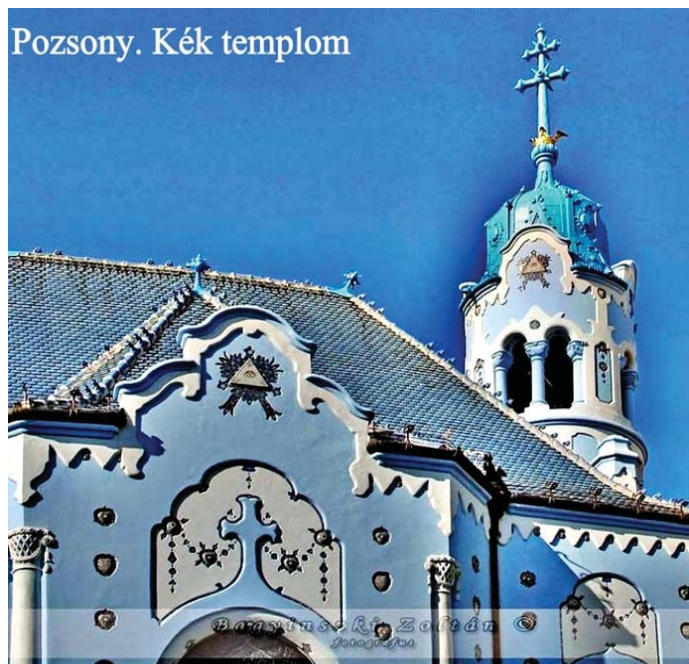
A következőkben alább hagynak az ellentétek, 1873 után szerepet is vállal a város életében, feleségét beválasztják a Székely Leányárvaház és Nevelőintézet bizottmányába, majd a Nőegylet titkári teendőit bízák rá, Tolnai pedig a városi állandó statisztikai bizottság tagságába kerül be, még a Casinó bizottságának is tagja lesz. A kolozsvári lapok hírt adnak egy-két kimagasló prédikációjáról, 1876-ban zsinati képviselőnek jelölik. Ám éppen ez időben a Nagyenyeden tartandó zsinat váltja ki az újabb ellentéteket, melyek régóta érlelődnek az enyedi teológia köré tömörült konzervatívok és a Szász Domokos vezetésével egyre jobban előretörő reformpártiak között. A konfliktus kiváltója az a terv, hogy a teológiai kart Kolozsvárra költöztessék. Tolnai álláspontja világos: „Nem kell azt mondanom, hogy testtel, lélekkel a reformációé vagyok!” Kolozsvár ez időben úton van, hogy egyetemi várossá váljék, a teológiai oktatás magasabb színvonalát ez biztosítaná. Tolnait azonban az időköz-

ben valóban kirobbanó második pere akadályozza abban, hogy ezekben a munkálatokban részt vegyen. Közben súlyos válságot ér meg a magyar politikai élet, kibékül a Deák-párt és a Tisza Kálmán féle Szabadelvű Párt, az erőviszonyok átrendeződnek. Tolnai hű a függetlenségi 48-as párthoz, mindig is ellene volt a kiegyezésnek, Marosvásárhelyen az Erdélyi Híradóban nyíltan ír arról, hogy a mezőgazdaságot válság fenyegeti, a közép-és felső osztály bankkölesönökből él. Két tárcája újabb per tárgya lesz, és annak ellenére, hogy ekkor szervezi a marosvásárhelyi kulturális élet legnagyobb fórumát, a Kemény Zsigmond Társaságot, és országgyűlési képviselőjelöltként is fellép, mégis minden lépését már az indulás pillanatában a személyeskedés, bíráló hangok kísérik.

Tragikus esemény tereli el a város figyelmét egy pillanatra a politikai csatározástól: 1876. április 12-én egy tűzvész elpusztítja a Szent György utcában álló református papi és kántori lakást, a környék több épülete leég, a közelben álló fiúiskola és a tanítói lakás is, sok család marad otthon nélkül, sokaknak minden ingósága odavész. Bár Tolnainak sikerül könyvtárát és iratait megmentenie, minden más bútor, ruházat elpusztult a lakásban. Leégett a háznak az a része is, melyet Tolnai a maga költségén építtetett, melyet lakóknak adott ki, hogy bevételi forrásként szolgáljon csekély jövedelme mellé. Ennek a lakásnak az újraépítése körül robban ki újra az áldatlan harc. Az egyházközségi gyűlésen Tolnai számára 50 forint segélyt utaltak ki. Tolnai éppen Nagyenyeden tartózkodott, de értesülve a nevetségesen csekély összegről, azt írta, hogy alapítványt tesz ebből az összegből, és a kamatját a legjobban tanuló leányiskolai növendéknek adja át. A gúnyos hangra az egyik egyházügyi tanácsos, Szöllősi Sámuel becsmérelő megjegyzést tett Tolnaira: „cudar, komisz, szemtelen”, akit a gondnoknak kellett visszatartania a tettlegességtől, mert a harc majdnem elfajult. „*Vádlóim azt mondják, hogy botomat felemlitem (...)* - írja a püspöknek küldött mentegetőző levelében - *hogy meg tudtam magamat korlátozni, s botomat alázatosan leeresztettem, fenyítés nélkül, ily vérig sértő támadás után, ezen mindég csodálkozom. Hálaikat adok érte Istennek, hogy a kísértésen megállhattam.*”

A Tolnai családnak nem lévén más hajléka, a később Köteles Sámuelről elnevezett utcába költözött a református egyház tulajdonában levő régi házba, melyben hajdan Bolyai Farkas is lakott, s melyben a világ egyik legnagyobb matematikusa, Bolyai János felnőtt. Ebben a lakásban jól érzi magát a Tolnai család, erről tanúskodik egy Jakab Ödönnek írott levele: „*Most ott lakom, ahol egykor Szász Béla úr lakott, Vásárhely legszebb lakásán. A levegő, a fa, a templom, a harang, a galamb, a virág mind, mind üdítőleg hatnak lelkemre. s azt hiszem, ha bejöhettek a munkába, sokat fogok dolgozni.*” (4)

(Folytatjuk)

Irodalom

1. Dávid Gyula Tolnai Lajos Marosvásárhelyen (1868-1884) Kriterion Kiadó Bukarest 1974.
2. Tolnai Lajos A sötét világ Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó Marosvásárhely
3. Bözödi György-Dávid Gyula Hogyan távozott Tolnai Lajos Marosvásárhelyről In Igaz, Szó 1966/7.
4. Kelemen Lajos Születtem Marosvásárhelyt KOMP-PRESS Korunk Baráti Társaság Kolozsvár 1993.

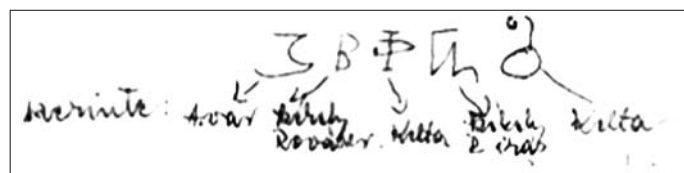
Szekeres Lukács Sándor

Felsősófalva rovásírásos leleteiről és a magyar rovásírásról

Folytatás előző lapszámunkból, befejező rész

E sorok írója az 1960-as években, gyerekkorában figyelt fel arra, hogy a Felsősófalva középső része felett magasodó Kodáros hegy dél-nyugati oldalán egy kb. 150 cm magas, 130 cm széles és 150-160 cm hosszú kő tetején, a latin ábécétől elütő, 5 db., egyenként igen mélyen bevéssett szöveg látható, ebből azonban a balról számított harmadik, negyedik és ötödik betű feltételezhetően ligatúra, vagyis összevont rovásjel. A helyet a helybeliek Kodáros várának is nevezik. A kodáros-tetői rovásírásos leletről nagyon sokan tudtak, hiszen a Kodárosi temető – az egyik legrégebbi sófalvi temető- szélétől nem messze, nyílt terepen feküdt. Azért jelzem a kő méretét hozzátvetőleges adatokkal, mert a kő teljes méretében manapság már nem létezik, miután házépítésre felhasználták, így a pontos feliratot jelenleg már nem lehet rekonstruálni. E sorok írójának emlékei szerint e betűk hossza mintegy 12 cm, 2,5-3 cm vastag és 3-3,5 mélységű volt. A kodárosi követ még az 1970-es években is látni lehetett, ekkor fényképezte le Szekeres Lajos parajdi sóbányász, Parajd és általában a Sóvidék lelkes gyűjtője, aki többek között a Parajdi Múzeumot is létrehozta. A fénykép azonban elég gyenge minőségben maradt fenn, ezért később Szekeres Lajos le is rajzolta a betűket, így került bele – többek között – a Kodáros kincsei, Fejezetek Felsősófalva és a Székely-Sóvidék történetéből című monográfiába. (6)

A jó szándékú, de laikus Szekeres Lajosnak a betűkhöz fűzött magyarázatával azonban nem lehet egyetérteni, hiszen szerinte ezek e betűk avar, székely-magyar, és kelta betűk voltak. Ez azért is valószínűtlen, mert az egykori betűvésők nem ismerhették mind a három írást egyszerre,

Szekeres Lajos rajza: Kodáros-tetői egykori nagy kő rovásírásos betűi

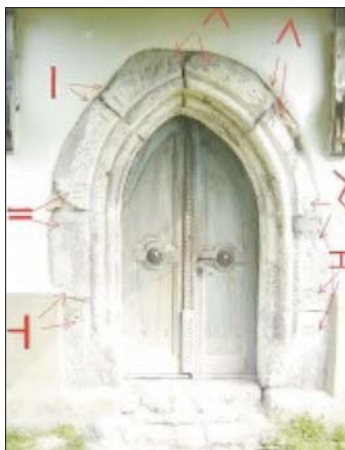
másrészt értelmetlen lett volna több nyelven kifejezni mondanivalójukat. Én magam, aki írok ugyan a székely-magyar rovásírásról és ismerem is nagyjából, de szövegelemzésbe vagy megfejtésekbe nem mernék bocsátkozni. Már csak azért sem lehet a kodárosi követ háromféle rovásbetűről beszélni, mert a kelták, az avarok és a székely-magyarok egyidőben együtt nem élhettek. Pontosan tudjuk, hogy az

avarok Kr. után 567-ben kerültek a Kárpát-medencébe, a kelták pedig nyugatra vándoroltak a IV. század előtt.

Legkézenfekvőbb lett volna azt vizsgálni, hogy ezek a betűk székely-magyar rovásírásos betűk-e, hiszen ismereteink szerint a XII-XIII. századtól – de lehet, hogy még korábban is – ezen a vidéken magyarul beszélő székelyek éltek, mert ugyan Sófalva nem szerepel az 1332-1333-as pápai tizedjegyzékben, mint ahogy sok más régi település neve sem, de a felsősófalvi templom padlófelújítása során kiderült, hogy a padló alatt egy kisebb, XII.-XIII. századi templom alapjai láthatók. Sófalvi András felsősófalvi származású történész-régész kutatásainak köszönhetően mára már tudjuk, hogy Sóvidék ma is egyik legszebb templomával, a gelencei templommal egyidős lehet. (7)

A felsősófalvi Református Templom nyugati ajtajának kőkeretén található rovásírásos leletet a falu református lelkésze, Szász Tibor András fedezte fel. A templom nyugati oldalán a templom északkeleti bejárata gótikusra jellemzően csúcsíves, és különösnek tartotta, hogy nem szimmetrikus: jobb oldala a csúcstól lefutó tengelytől jóval szélesebb, mint lennie kellene. A kőkeretet 1996-ban kibontotta a vastag vakolatréteg alól. Előtűntek az 1200-as évekre jellemző hornyok, faragások. Kiderült: az ajtó kőkerete szemmel láthatóan legalább kétszer szét volt szedve, át volt faragva, és nem az eredeti sorrendben, formában építették vissza. Ebben még semmi különös nem volna, de a 18. századi átépítés folyamán a hajdani mester, szerencsénkre, illesztő jegyeket használt. Célja az volt, hogy a beépítés

folyamán nehegy felcserélje a felhelyezési sorrendet. Mindenik jel rovásbetűként, sőt egyértelműen emlékeztető szóként értelmezhető. Bal alsó sarokból indulva: T azaz Tő - innen indul a munka. Gy: aGY, az induló ív feje, tartója. Sz: Szár, mely a csúcs felé ágazik. Fent az S: Sarok. Rendhagyó módon mindkét felén ez a jel szerepel, azzal a céllal, hogy az ékszerű betű csúcsa útmutatóként szolgáljon a beillesztési irányhoz. Ez a jel megerősí-

Felsősófalvi Református Templom nyugati kőkerete, Szász Tibor András jelölése

tett: helybeli mester munkája, módszere. Ugyanis mind a mai napig a gerendák összerovásának kirajzolásakor az alsósófalvi ácsok a sarok jelzését hasonlóan végzik. További jel a lefutó ü, azaz Ül, és legalul a R, azaz a Rá. Több, nagy horderejű következtetést vonhatunk ebből.

Legfontosabb ez esetben, hogy a templomot felújító helybeli mesterek, mint munkájukhoz szükséges jelzéseket, a rovást, és nem római számokat vagy latin betűket használták. Azaz a rovás a lakosság körében, legalábbis annak egy speciális rétegében, töredékesen bár, de folyamatosan fennmaradt. Második fontos hozadék: megnyugtatóan tudjuk értelmezni a dálnoki és sepsiszentgyörgyi templom hasonló jegyeit. Jelentős üzenet még: a rovásjeleket nemcsak betű, de szimbólumértékkel is használták, ezek esetenként a legkönnyebben hozzájuk társítható gyökszót is jelentették. (8)

Szász Tibor András ezt követően is fáradhatatlanul kereste, kutatta a székely rovásírásos leleteket, ezért megkérte a felsősófalviakat, hogy amennyiben találnak ilyet, értesítsék őt. A falu lakóinak többsége ezért nagyon tiszteli a református lelkészt. Szász Tibor András 2010 májusában a Székelyhon.ro oldalain beszámolt arról, hogy mint-

Kodáros temetői rovásírásos kő, Szász Tibor András fotója

egy hét évvel korábban, 2003 folyamán Felsősófalva legrégebbi, kodárosi temetőjében arra lett figyelmes, hogy ott egy 120 cm magas rovásírásos kő található.

Ezen lelet jelei egyértelműen szé-

kely-magyar jegyeket tartalmaznak. Itt mindenképpen ki kell emelni a kettős kereszt jelét, mely a székely-magyar írásban a gy hangot jelöli. Utalok itt az énlaki, „Egy az isten” rovásírással írt szövegre, melynek elején szintén ott található a kettős kereszt, ami a latin ábécénk szerinti gy vagy egy. A „kodárosi jelzett kőnek” nevezett lelet nem az első ezen a környéken, hiszen köztudott volt a vidéken, hogy a Kodáros tetőn létezett a már említett rovásírásos kő. A rovásírás kutató lelkész a kodárosi jelzett kőről az alábbiak szerint számolt be: „Hét éve, egy temetés alkalmával a felsősófalvi kodárosi temetőben azonosítottam be a rováskövet. Mellette ástak ki egy sírhelyet, így déli oldala, a felirattal napvilágra került. Mivel régi sírkőnek vélték, kegyeletből nem mozdították ki a helyéből. Lehet, nem is tévedtek. 800 év alatt - mióta használatban van a kodárosi temető -, sok minden megtörténhetett. Akár az is, hogy a kéznél levő, alkalmas formájú követ felhasználták egy friss sír jelölésére. A 120 cm magas, gömbölyű csúcsú, szabálytalan piramis alakú kő, a közeli friss hant miatt az utóbbi két évben enyhén a feliratos felének irányába dőlt, és süllyedt. A csonkakúp tetőn kis kereszt van bevésve. Ennek feladata tudatni, hogy a kő jelzett, írott: amennyiben a növényzet körbenövi, a köves dombolda-

lon hamar megtalálható. A sima oldal felső harmadán két nagy méretű, mélyen vésett jel, székely-magyar olvasatban (jobbról balra) S és GY-re emlékeztet. Bár ez utóbbinak úgy tűnik, van „talpa” is. Ekkor a betűértéken túl jelenthet „egy”-et, „magyar”-t, „élethelyet” is.”

A Székelyhon.ro internetes oldalain Molnár Melinda A kincses Kodáros titkai címmel tudósított arról, hogy Felsősófalva református lelkésze a már korábban említett Szekeres Lajossal a felsősófalvi temetőben barangolva rálelt egy újabb rovásos kőre. (9)

A 2010. április 13-án a kodárosi temetőben megtalált harmadik rovásírásos kő mindössze három jelt tartalmaz, értelme röviden: sószer. Az „S, SZ, R” jeleket ennek lehet olvasni. A faluban egyébképpen Felsősófalván belül a felső részt, „Felsőszernek”, a nyugati részt „Alsőszernek” nevezik, a főúttól kifelé (északi irány) eső részt pedig „Külsőszernek” mondják. A Külsőszer után következik a

Kodáros temetői 3. kő, Szász Tibor András fotója

sokat emlegetett Kodárosi temető. A RÉSZES szó igaz, hogy magyarul értelmesnek tűnik, de ismerve azt, hogy a székely-magyar rovásírás alkalmával az esetek túlnyomó többségében jobbról balra írtak, másrészt a falu szer helyneveit is figyelembe véve, azt kell mondanunk, hogy e rövid szó a SÓSZER lehet. Ehhez a következtetéshez hozzátartozik az is, hogy Felsősófalva belterületétől mintegy 3-4 km távolságra lévő Szentő tető nevében szintén ott van e régi szép magyar szó.

Ettől függetlenül a rovásírásos kő megtalálójának és első megfektetőjének az a véleménye, hogy mégsem lehetett a rovónak az akarata egykor, hogy a Sószer szót vesse rá, mert ilyen megnevezés nincs a Sóvidéken. Ez bizony nyomós érv, tehát a megoldás még várat magára, de mindenképpen a magyar nyelvű megoldásokban kell gondolkodni, hiszen a XX. századig Felsősófalvát kizárólag csak magyarul beszélő székelyek lakták, sírhantjaik, s a Kodárosi temető még most is nagy tiszteletnek örvend, habár a faluban számtalan más temető is van. Kodáros mitikus jellegét

Orbán Balázstól Ambrus Lajosig sokan említésre méltónak tekintették. Ambrus Lajos szavait felhasználva, Kodáros egy olyan hely, ahol „gyökerek alá rejti átkos kincseit Dáriusz”. (10) Elrejtett kincsek, melyek az aranynál is

Sófalvi-hegyi kő, Szász Tibor András fotója

magyarság kultúrája. Ezeket kell keresni, kutatni, Kodárostól, a Sztörtő-tetőig, Felsősfalván és a sóvidéki Székelyföldről kilépve, a nagyvilágban.

A Sztörtő-tetőről a későbbiekben még bővebben fogok szólni, előljáróban azért meg kell említenem, hogy Anonymus a Magyarok cselekedeteiről szóló krónikájában, amikor elbeszéli Árpád magyarjainak a Kárpát-medencét elfoglaló (vagy visszafoglaló) történetét, említi, hogy szerét ejtették az eddig tett dolgoknak, vagyis tanácskoztak, gyűléseztek, ezért ezt a helyet a mai napig Pusztaszernek nevezzük.

Felsősfalva szórvány településén, a XIX. században létrejött tanyavilág szélén, a Sófálvi-hegy Bagolydombján Szász Tibor András 2004 kora tavaszán találta meg azt a különös faragású követ, melyet először régi tűzhelynek vélt. A Sófálvi-hegynek vagy Békás tanyának nevezett településrészt helytelenül sokan Békástelepnek nevezik, ez szerepel helytelenül több leírásban, térképen, a Wikipédiában is. Fontosnak tartom ezt megjegyezni, hátha egyszer helyesen írják majd helyneveinket. A Sófálvi-hegyi Bagolydomb egyébként a Korond községhez tartozó Pálpataka határán található. A kő formája azért is érdekes, mert készítője vele a Sófálvi-hegy határát jelezhetette. Véleményem szerint ez csak egyszerűen Sófálva falu határa lehetett, mert a kő vésésekor sem a Sófálvi-hegy, de még Alsósófálva sem létezett, mert az előbbi a XIX., míg az utóbbi a XVIII. században jött létre, és csak 1803-ban vált ki Sófálvából (a jelenlegi Felsősfalvából.)

A Sófálvi-hegytől egyébképpen légvonalban nincs messze a Sztörtő-tető, mint ahogy Felsősfalvától is mindössze 3-4 km távolságra, a

falu központjától hozzávetőlegesen 5 km-re van, igaz, hogy egyesek – a kényelmesebb fajtájából – 50 km is megtesznek nagy kerülővel, terepjáróval, hogy közelebbről megtekintsék az ott lévő követ.

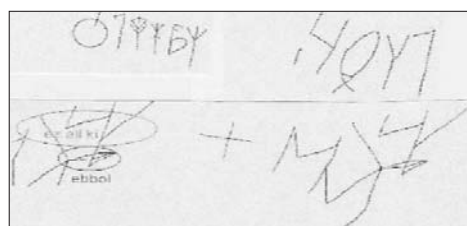
Sztörtő-tetői emlékkő, Szekeres-Lukács Sándor fotója

A sztörtő-tetői rovásírásos követ Fülöp Sándor felsősfalvi székely ember fedezte fel és hozta tudomására Szász Tibor András lelkes rovásírás kutatónak, aki felvette a kapcsolatot két magyarországi történésszel, Berta Árpáddal és Károly Lászlóval, akik 2006. szeptember 24-én és 25-én kiutaztak a helyszínre, és alapos felmérték a Sztörtő-tetőn található, rovásírással szinte teleírt követ.(11)

Itt azonban meg kell jegyeznem, hogy a Sztörtő-tetőn nem csak egy rovásírásos kő van, hiszen a falumbéliekkel beszélgetve megtudtam, hogy legalább három ilyen kőről tud Fülöp Sándor. Sajnos nem tudtam felvenni a kapcsolatot vele, de a terület gazdájával, tulajdonosával – Lukács Károllyal – kimentünk a helyszínre, ahol megtaláltuk az erdőben a Sztörtő-tetői nagy emlékkövet, majd hosszas

keresgélést követően találtunk egy kisebb követ is, melyről a későbbiekben fogok szólni. Szász Tibor András valószínűleg a szenzációs lelet miatt arra gondolhatott, hogy a monumentális, 185 cm magas és 165 cm széles követ nem árt, ha más szakemberekkel közösen tárják fel, annál is inkább, mivel ezen a kővön nem egy-két jel, hanem számtalan van. Első ránézésre is – igaz, hogy laikus vagyok – székely-magyar rovásírásos feliratnak lehet látni a 45-46 jelből álló írást. Berta Árpád és Károly László – anélkül, hogy az írást megfejtette volna – megállapította, hogy a felsősfalvi Sztörtő-tetőn található kővön orrhoni-jeniszei török nyelvű felirat látható. Az igaz, hogy a Firtos tetőtől délre Firtosváralját nevezték Besenyőfalvának is, de ha voltak is besenyők ott, azok nem valószínű, hogy a több kilométerre lévő Sztörtő-tetőn állították volna fel a feliratos emlékkövet. A feliratot azonban nem próbálták törökül sem megoldani, hanem egyszerűen nem beszéltek róla. Laikus véleményem szerint először a magyar nyelvű megfejtéssel kellett volna próbálkoznia, mert ismereteink szerint a felirat idejében is magyarul beszélhettek a település lakói, hiszen a falut székelyek lakták. A felirat véleményem szerint nem Firtosváralján, hanem Sófálván keletkezett. Hasonló kérdéseket tett fel Varga Géza és Mellár Mihály is. Én ebben az ügyben nem akarok egyértelmű kijelentéseket tenni, de azért kérdéseimet fenntartom, hiszen elsőként a legkézenfekvőbb megoldás irányába kellene tájékozódunk.

Varga Géza honlapján részletesen foglalkozik a felsősfalvi Sztörtő-tetői felirattal. Mellár Mihály igyekezett megfejteni a felirat titkát, mégpedig azzal a szemlélettel, hogy a felirat magyar nyelvű. (12) Ilyen szemmel és szívvel olvasva, Mellár szerint a sztörtő-tetői nagy emlékkővön az alábbi szöveg olvasható: „Sztörtő só-hegy tetőn annyi szörnyűlő éjt okozó átok van. Rábeszélő gyanúban. Csúcsát évente éneklük körbe, kik ide feljönnek (ós) imára, énekre, regére.” Szertes kesás hegytetőn annyi szű’ kesernye lajt, zok, átok van rab szóban/szű’ben, Csúcsát/csúcsokat kirívón éneklük körbe, kókadó zsarátnak gyúlik, üsmerünk öreg/régi kísérő. Majd szerepel egy valószínűleg jóval később vésett szöveg is, melynek szövege: „Koronás Jézus-idéző lenyugozó, kísérik bujtói. Kereszt-vívó nyájából szakadtál ki TE IS!” Valószínű, hogy Mellárnak sokkal inkább igaza van abban, miszerint a rovásírás egykori készítői minden valószínűség székelyek lehettek, annál is inkább, mert a Sztörtő-tető szót a mai napig értik, tudják, használják a sófalviak. Sőt, amikor kimentünk a helyszínre Lukács Károllyal, úgy ejtette ki a Sztörtő-tetőt, hogy én alig értettem meg, ugyanis ő folyton Sztörtő-tetőnek mondta a

Sztörtő-tetői emlékkő részlete Mellár Mihály után

helyet. A Sztörtő-tetőn azonban nincs só, a Sófálvi Sóhegy innen mintegy 5-6 km távolságra, nyugatra van légvonalban. Szerintem érdemes to-

vább elemezni a felírat mondanivalóját. Az sem baj, ha többen is megpróbálkoznak a megfejtéssel. Véleményem szerint a Sziertő tető elnevezése már önmagáért beszél, hiszen, ha a szó elejét vesszük, a szer-t, akkor mindjárt arra kell

**Sziertő-tetői kis kő,
Szekeres-Lukács Sándor fotója**

gondolnunk, hogy ezen a helyen egykor szerét ejtették az ügyeknek, vagyis tanácskoztak a székelyek. Orbán Balázs a Székelyföld leírásában említi, hogy a székelyek fegyveresen tartották üléseiket, közülük a fő emberek kövekre ültek le, a többi pedig állva figyelte a tanácskozást. Ha alaposan megnézzük a Sziertő-tetőt, első ránézésre is ez jut eszébe a történelmet ismerő embernek, hiszen a nagy emlékkő mellett számtalan más, valamivel kisebb kő is található, a hely pedig alkalmas arra, hogy ülésezzenek, gyűlést tartsanak. Sajnálatos módon a rossz fényviszonyok miatt a Sziertő-tetőn található rovásírást követ nem sikerült jó minőségben lefényképeznünk, ezért Mellár Mihály megfejtéséhez kapcsolódva, az utolsó mondatait igyekszem az ábrán is megjeleníteni, a jeleket Berta Árpád és Károly László rajzolta le, a már fennebb említett tanulmányukban.

Úgy tudtuk, hogy a Sziertő-tetőn nem csak egy rovásírást követ van, hanem még két másik kisebb kő is, sűrűn teleírva székely rovásjelekkel. A szertő-tetői kisebbik írásos követ, amint már említettem, a terület tulajdonosával – Lukács Károllyal – együtt leltük fel az erdő között, hosszas keresgélést követően.

Azért is kerestük a többi rovásírást követ, mert Fülöp Sándor szerint a Sziertő-tetőn három rovásírást követ van. Lukács Károly a nagy emlékkőtől nem messzi található számtalan követ drótkéfével letakarította a ráakódott mohától. Hosszas keresgélésünknek köszönhetően megtaláltuk a nagy emlékkőtől dél-kelet irányban (kb. 100-150 m) az erdő között a kisebbik követ, melyen, úgy véltük, székely-magyar írás van. E kő sem kicsi, hiszen hossza egy

méter harminc centiméter körül van, a szélessége pedig 110-120 cm. Szakemberek segítségével és megfelelő felszereléssel szándékoztunk rögzíteni fogjuk ezen a második követ látható rovásírást is. A szöveg majdnem 1 m hosszú, de ennek a részleteibe most nem akarok belemenni, egy alapos vizsgálat előtt.

A terület jó ismerőjével, Fülöp Sándorral előzetesen felvettük a kapcsolatot, mint ahogy beavattuk a kutatásba a Székelyföld egyik rovásírást-szakértőjét, a már említett korondi születésű Ráduly Jánost is. 2012. július 16-án Ráduly János, Csutak Attila, Lukács Károly és jómagam kimentünk a Sziertő-tetőre, az ott található kövek megvizsgálása céljából. Ráduly János és Csutak Attila megállapították, hogy székely-magyar rovásírást van a követ. A követ található feliratokat Ráduly János és Csutak Attila rögzítette, lemásolta, jómagam pedig lefényképeztem, illetve video-felvételt is készítettem. A követ található írás megfejtése azonban hosszabb időt vesz igénybe. A Sziertő-tetői nagy kő felmérését követően megtaláltuk a kisebbik követ is, amelyen írást lehet látni. Csutak Attila a pacsmagolások technika segítségével, mohával satírozva egy A4-es lapon jól láthatóvá tette e követ található írást és döbbsen állapítottuk meg, hogy e követ nem székely-magyar rovásírást van, hanem egyszerű latin betűs írást, mégpedig az olvasható, hogy: SÁNDOR. Tudomásul kellett venni, hogy ez nem rovásírást követ, tehát a harmadik követ mi sem találtuk meg, illetve ezen a kisebbik követ nem rovásírást van. Reméljük, hogy a kutatást a későbbiekben folytatni tudjuk.

További kutatásokat kellene végezni a felsősófalvi Sziertő-tető környékén. Már Orbán Balázs is felhívta a figyelmet arra, hogy a székelyek a döntéseiket olyannyira demokratikus módon hozták, amihez hasonló egyáltalán nincs a nyugati, demokráciáknak nevezett társadalmakban. A gyűlés folyamán minden székely hozzászólhatott, javaslatot tehetett. A székelyek, amint a magyarok is, szerét ejtették annak, hogy gyűléseiken minden szabad ember beleszólhasson a döntésekbe, körbeülő és álló székelyek akár a Sziertő-tetőn is hozhattak döntéseket, épp az említett rovásírást jelekkel teleírt követ körül.

Szekeres-Lukács Sándor

Jegyzetek:

6. Szekeres Lukács Sándor: Kodáros Kincsei. Fejezetek Felsősófalva és a Székely-Sóvidék történelméből, Székelyudvarhely, 2002., 168-169. old.)
7. Sófalvi András: Sóvidék a középkorban, Fejezetek a székelység középkori történelméből, Haáz Rezső Múzeum, Székelyudvarhely, 2005., 98-110. old.
8. Beszédes kőkeret, Szász Tibor András - Székelyhon.ro, 2010.július 12.; Szekeres Lukács Sándor: i.m., 168. old.
9. Molnár Melinda-Szász Tibor András, Székelyhon.ro, 2010. május 07.
10. Ambrus Lajos: Ösvények az égből, Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 2009, 147. old.
11. Berta Árpád-Károly László: A szertő-tetői kő rovásírást feliratai* Az itt közölt – előzetes tájékoztatásnak szánt – tanulmány a szertő-tetői kő rovásírást feliratairól az MTA-SZTE Turkológiai Kutatócsoportjának műhelyében készült. Rövidített változata elhangzott 2006. november 6-án a Magyar Tudományos Akadémia I. osztálya doktori előadásai között.
12. Mellár Mihály: A szertő-tetői kép- és rovásfelírat olvasata, in: Mikes International, Magyar szellemi fórum Hungarian Periodical for Art, Literature and Science, Alapítási év / Founded: 2001., Internet: www.federatio.org/mikes_int.html, Email: mikes_int@federatio.org, P.O. Box 10249, 2501 HE, Den Haag, Holland, X. évfolyam, 2. szám Volume X., Issue 2., 2010. április – június / April – June 2010, 100-106. old.

Toró Árpád

Emlék, tapasztalat, vélemény – 3.

(Folytatás előző lapszámunkból)

Annak illusztrálására, hogy ki volt Kónya Jancsi cigányprímás mint ember, álljon itt az a történet, amelyet Serfőző Tóni barátom az édesapjától hallva nekem elmondott. Ez egyúttal a város szellemiségének a tükröződése is, mert azt a kort idézi, amikor az emberek kisebb-nagyobb társaságokba összeverődve beszéltek meg egymás ügyes-bajos dolgait, s időnként gondjaikat oldani a vendéglőbe mentek, ahol azt a gond nagyságától függően, kisebb vagy nagyobb mennyiségű borba nyuvasztották – fojtották. De hogy tökéletes legyen, s föl ne támadhasson, cigányzenével elparentálták – eltemették. Ilyenkor a gondtól szabadult ember a reménység szárnyán a mennyországba képzei magát, s hálából minden vagyonát azokra testálja, akik ezt neki lehetővé tették.

Igy történhetett meg Serfőző Antival is az, hogy gondjából kivetkőzött, de le is vetkőzött, ugyanis bugyellárisa tartalmát, amelyben most ideiglenesen többször pénz volt, a zenészekre testálta. A súlytalanság kellemes érzésével feküdt le, de reggel, amikor újra magára talált s meglátta az üres bugyellárist, olyan gond nehezedett rá, hogy föltápaszkodni is csak nehezen tudott. Ahogy ott a végelkeseredés partján görnyedt, az ajtón kopogtatásfelét hallott. Odatápolygott, a megpattintott nyíláson Kónya Jancsit vélte látni. A gond tetejét a meglepetéssel úgy lenyomta, hogy alig tudta kinyögni a kérdést: – Hát te hogy kerültél ide, Jancsi? – Hát én tényleg csak kerülgetve, mert olyan jeges-síkos az út, hogy alig tudtam idebaktatni. Azért jöttem ilyen jókorán, hogy közötted s a feleséged között a pokoljárás elkerülhesd, de főleg, hogy téged a guta nehogy meg találjon ütni. Elhoztam a pénzt, mert rendkívüli soknak találtuk. Igaz, hogy általunk bépillantást nyertél a mennyországba, de ez akkor is túlságosan sok ahhoz, hogy ezért ma valódi pokoljárással fizess.

Ez a történet nemcsak Kónya Jancsi, hanem egy kis székeley város szellemi-lelki világának is a tükörképe s valahol mélyen a lelkekben ma is él és munkál. Valóban csak mélyen, mert jött egy kor, jobban mondva egy *kór*, amely minden érzelmet és gondolatot, ami az embert emberré teszi, ki akart pusztítani s így csak az maradhatott meg, amely a külső erőszak részére elérhetetlen.

Mivel a *kór* bűzét már érezni lehetett, ezért Kónya Jancsi rendkívüli temetése több volt, mint egy híres cigányprímástól való búcsúzás. Az ő temetésével egy ki tudja hány évszázados létforma kierőszakolt haláltusája is elkezdődött. A vármegye összes cigányzenekara által fölsírt nóta: „*Most van a nap lemenőben*” ennek szimbóluma is volt.

Annak, hogy a generációról generációra szálló hivatásszerű zenélés ki tudja miótai hagyományformájának szála kezdett megszakadni, jó példája marosvásárhelyi egyetemi éveim tapasztalata. A pár száz hallgatót számláló egyetem bensőséges szelleméből fakadóan mindenki mindenkiről tudott. Nekem is már pár nap múlva tudomásomra jutott, hogy a negyedéves Hóka Nándi cigány származású. Nagyon, nagyon értékelve, különös tisztelettel néztem rá. Ha ő meg-

lepetés volt, hogy ne lett volna az, amikor megtudtam, hogy Farkas Pista évfolyamtársam apja is cigányprímás. Természetesen rövidesen nem csak megismertem, hanem hat év alatt egy máig tartó jó barátság is kialakult köztünk. Mivel én a magyar cigányzenét nem csak egyedülállónak tartottam az egész világon, hanem részünkre megtartó erejűnek is, ezért Pista rendkívüli nagyra értékelése mellett valami vádaskodást is éreztem. Egy meghitt alkalommal ennek hangot is adtam. Kíváncsiskodó kérdésemre azt válaszolta: – Tudod, az utóbbi időben a zenélésből való megélhetésünk úgy beszűkült, hogy ezen a téren a jövődöt nem láttam biztosítottnak. Ez s a betegek való segíteni akarás vágya mellett a bizonyítás szándéka is szerepet játszott. Nevezetesen, hogy én a legnagyobb feladat megoldására is képes vagyok. – Én ezt ésszel elfogadtam, de a szívem akkor még nem tudtam meggyőzni. Azonban nem kellett sok idő ahhoz, hogy az érzelmek győzedelmeskedjenek: ugyanis a társadalom leszenyítése és csordásítása hamar a tetőfokra hágott. A különböző foglalkozási ágak karámosítása nem kímélte meg a magyar cigányzenekaros vendéglőket sem. Nem csoda, hogy a még önmagától is félő hatalom ezeket különösképpen üldözte, mert a sírva vígadó magyaroktól reszketve félt. Márpedig egyetlen nép a világon, amely sírva vígad, s egyetlen vigasztaló társa ebben a magyar cigányzene. Ha ezt megszüntetik, akkor a vígadó magyarokból csak síró magyar marad, akinek már „ők” húzzák el a nótáját.

Számomra felejthetetlen, ahogy az orvosi egyetemen s a városon szétfutott a hír, hogy a Hargita vendéglő primása gyógyíthatatlan szívbetegséggel a klinikán fekszik. Én, bár közelebből a primás tevékenységét nem ismertem – nekem pénzem kenyérre is alig jutott – így csak valaki jóvoltából ismertem, mégis meglátogattam. Ő, az elkeseredett s kétségbeesett lelkek vigasztaló „angyala”, most, mint sarokba dobott törött hegedű, lekonyultan nézett a semmibe. Halálával nem csak a banda bomlott föl, a vendéglő is bezárt. A cigányzenés vendéglők bezárásával a város évszázados sajátos élete véget ért. Az életét megerőszakolták. Idegen szívűek, idegen zenére kalodába táncolásra kényszerítették.

Ma is gyakran magam elé idézem azt a csodálatos értelmet sugárzó fekete szemű cigánypurdét, akit a Klinika gyermek tébécé osztályán ismertem meg. Nem azért, mert a kórteremben ő volt egyedül cigány, hanem, mert valami különös vonzalmat éreztem iránta. Ezért gyakran az ágya mellé ülve megpróbáltam szóra bírni. Nem kellett sokat noszogatnom, mert a kezdeti félelme hamar eltűnt. Hét év körüli lehetett, de már két nyelven, magyarul és cigányul beszélt. A marosmenti vagy nyárad-menti azon cigányok közé tartozott, akiknek két anyanyelve volt. Nem az érdekesség kedvéért, hanem, mert akkor még az orvosi hivatás gyakorlati szabályai közé tartozott, hogy az orvos próbáljon mindig a beteg anyanyelvén értekezni, ezért én megpróbáltam tőle cigányul tanulni, illetve pár olyan szót, mondatot elsajátítani, ami az

orvos és cigány betegek közötti feszültség oldásához szükséges. Sajnos az akkor készített kis szöszedetem, amire igazán szükség lett volna rá, a sok herce-hurcában elkallódott. Alig maradt meg az emlékezetemben pár mondat pl. *Káj dukhál tud* – hol fáj?, *hálo potro* – hagyja puhára a hasát. Ez a kevés is sokat jelentett s részben ennek is tulajdonítható, hogy sok év után is már messziről köszöntenek.

„*Si vis pacem, para bellum*” örökérvényű megállapítással zártam le az egyetemi hat esztendő, amely alatt nem történt más, mint felkészülés a „háborúra”, amelyet nem gyilkoló, hanem a tudomány fegyverével vívnak az „Életért”. Az én csatateremet a „Sors” Csíksországba s fő hadiszállásomat Felső-Csík központjába jelölte ki. Feladatom közel tízezer ember egészségének a megvédése, illetve a rászorulóknak gyógyítása volt. Természetesen legfontosabb volt a különböző helyen és módon támadó ellenség állásainak a felderítése és lefegyverzése. Tehát a megelőzés. Ennek keretében került sor a második világháború után még szörványosan fellelhető, az utóvédharcokat vívó tetvek elleni küzdelemre. Néhány, járvány szempontjából jelentéktelen fejtetves góc kiirtásával nem volt probléma. Azonban volt egy olyan, ruhatetvek általi veszélyes üteg, amelynek a kilövése elengedhetetlen volt. Ezt János, az egészségügyőr meg is próbálta, de a „tűzfészek” lakói, a ma románok nevezettek ezt visszaverték, ezért János az én segítségemet kérte.

Kimentünk ehhez a patakhídja sarkánál lévő putriba. A háznagy engem ismert, ezért vele megbeszélve a szavára kijöttek – abból a kb. 4×3 m-es helyiségből, amelyben az egyetlen „bútor” az egyik lábát elveszített, így csak háromlábú fűtő volt. A lakók tizennyolcan voltak, s mert hihetetlennek tűnt, ezért megkérdeztem: – Hogy fértek el, talán még egymáson is feküdtetek? – Hát, még így is, instálom – volt a válasz. A látvány és a válasz hatására csak annyit mondtam: – No, János, jegyezze meg, hogy ezek lesznek a jövődönk meghatározói. – Azt, hogy ötven év alatt hányszor tizennyolc tagú csoport lett ebből, nem tudom, de hogy az akkori jóslatom kezd beteljesülni, arról bárki meggyőződhet. Azt pedig az eddigi tapasztalatom alapján nem csak jósolom, hanem állítom; hogyha ennek az önmagát románok becéző társadalmi, de inkább társadalom kívüli csoportnak a további szaporodásába nem avatkozunk be, akkor egyáltalán jövődönk sem lesz.

Mielőtt ezt a megállapításomat folytatva a tragédia elkerülésének lehetőségét latolgatnám, két véleménynek kell hangot adnom.

Az egyik, hogy ezeknek az utóbbi időben románok nevezetnek – nem tudom ki és honnan vette ezt az elnevezést – az előbbieken a nemzet részeként tárgyalt magyar cigányokhoz (én magyar cigány vagyok – vallotta Ráduly József, a Száztagú Cigányzenekar egyik alapítója) semmi kapcsolat nem fűzi.

A másik, hogy a magyarsághoz fűződő kapcsolatukat csak a nyelv határozza meg, ugyanis anyanyelvük – más nyelvet alig ismernek – magyar. E szerint a nemzethez való tartozásuk vitathatatlan. Azonban a túlszaporulat szülte nyomor miatt nem tudtak a nemzet részeivé válni.

Így kialakult egy teljesen reménytelen, ezért minden cél nélküli, egyik napról a másikra tengődő, a többségi társadalomtól idegen magatartás, amely őket öntörvényűvé, illetve sok-

szor még a saját kereteiken belül is törvénytelené teszi. Az egyik napról a másikra való éléshez szükséges javak megszerzése a tudatukat úgy beszűkíti, hogy semmi más nem érdekli őket, csak ez. Kialakul a „csak a kukáig” való gondolkodásmód, az ún. „kuka-szellem”. Önbizalmuk hiánya a helyzetükbe való teljes beletörődéshez vezet. „Ha ez úgy se lehet másképpen, akkor miért próbálkozzak” gondolkodásmód: a munkakerülés a nyomorban fetrengés melegágya. Ennek viszont nem csak a környezetük teljes elhanyagoltsága, tönkretétele, hanem saját magukkal szembeni igénytelenség is a következménye. Ez a viselkedés – nem magatartás – a környező világgal való együttélést nagyon megnehezíti.

A fentieket egy rövid bevezetőnek szántam azzal a céllal, hogy véleményemet érthetőbbé tegyem. Kiegészítőként fontosnak tartom kihangsúlyozni, hogy ez csak egy rövid eszmefuttatás, ezért nem tartalmazza a sokak által már ismert részleteket, s főleg azt, hogy nem kizárólagos, azaz minden ezzel kapcsolatos építő szándékú véleményt elfogadok. Azonban minden olyan véleményt visszautasítok, amely minden, ebből a helyzetből való kilábalási szándékot hiábavalónak tart. Ennek cáfolata, hogy vannak cigányok, akik még önerejükben is képesek a nyomor falát áttörni s a társadalom értékes tagjaivá válnak. Tehát a helyzet egyáltalán nem reménytelen, s minden segítség hasznos és kötelező, de a probléma megoldásához nem elégséges. A segélyezés a munkaképteleneknek és gyerekeknek valóban segítség, de az egészségesen fetrengők részére káros. A helyzetükből való kiemelkedés lehetőségének a felismeréséhez kétségkívül csak a tanulás által juthatnak el. Azonban amennyire örömdetes a tanulás általi eredményesség, annyira elszomorító, hogy nem látom a velük együtt munkálkodó saját tanítót, tanárt, orvost stb. Mintha megtagadnák azokat, akik közül származnak. Természetesen a problémát ők sem tudnák megoldani, de nagyban hozzásegíthetnék a megoldásához. A vízben fuldoklónak a közvetlen segítség kell, a partról való bekiabálás rajta nem segít. A példamutatás sem ér sokkal többet, mintha az éhezőnek kenyér helyett a jóllakott a tele hasát mutogatná.

A fent említettek mindegyike nagyon fontos és hasznos, de csak besegít a probléma megoldásába, viszont azt még együttesen sem képesek megoldani, mert az igénylők száma mértani, de a lehetőségek csak számtani haladványok szerint növekednek. Tehát az arányok megváltoztatása nélkül soha sem egyenlítődhetnek ki. Ezt mindenki látja s a megoldást is mindenki tudja, de a karrierista álhumanistáktól félve még kimondani sem merik. Az őszinte segíteni akarók, ezektől tartva, az ujjuk mögé bújva lesik, hogy az igazi megoldás kulcsát valaki megmutassa. Magam is a megoldás kulcsával a „zsebemben” évtizedeken át pajmolódtam – törtem magam –, amíg elszántam magam, hogy a képmutató világ előtt nyilvánosan azt a megoldás zárjába illesszem.

Azokkal szemben, akik csak az íróasztal mellől ismerik a problémát, s különböző kitalációkkal próbálják megoldani, az én megoldási javaslatom kimondottan tapasztalatokra épül. Öt évtized múlt el az első megfigyelésem szülte azon kijelentésem óta, amelyet egy rendkívüli nagy szaporulatú roma család láttán tettem. Azzal, hogy mint szülész-nőgyógyász, teljesen közlőrl is megismerhettem ezt az azóta óriásira nőtt népességet, az akkori kijelentésem, hogy „ők lesznek a jövődönk meghatározói”, csak megerősítést nyert.

(Folytatjuk)

Eleven hagyomány

Gyergyai Albert

(1893. január 22., Nagybajom – Budapest, 1981. július 7.)

„Mert az igazi esszéíró mindent kipróbál, hogy közelebb jusson az olvasóhoz: előadást tart neki, levelet ír, útirajzot vázol, arcképet fest magáról és másokról, a mások lelkét a magáiban, a magáét másokéban tükrözve, vitatkozik önnön énjével, mesél, interjút ad önmagának vagy egy újságírónak, minden álarcot kipróbál, minden magatartást megkísérel, hogy beszédre, véleményre, helyeslésre vagy ellentmondásra készítse olvasóját, akit társának, munkatársának tekint, és akire sohasem nehézkedne tudásával, vagy pláne tekintélyével.”

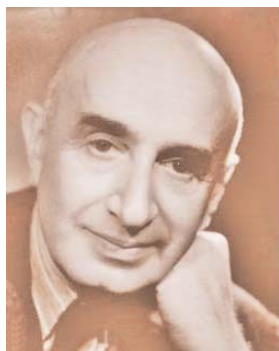
(Gyergyai Albert)

125 éve született Nagybajomban – Somogy megye egyik ősi és nagymúltú településén Gyergyai (1901-ig Schlesinger) Albert, a francia irodalom ihletett tolmácsolója és tudós professzora. Első tanítója édesapja volt, az ő keze alól került előbb a kaposvári főgimnáziumba, majd 1911-ben a budapesti egyetem filozófiai fakultására és egyszerűsmind az Eötvös Kollégiumba, ösztöndíjasként.

„Pontosan magam sem tudom mikor, s hogyan született meg bennem az elhatározás. Szüleim orvosnak, mérnöknek szántak, vagy talán rendes hivatalnoknak, én viszont érettségi után kijelenttem anyámnak: tanár leszek. Talán apám példájára, akit, bár egyszerű tanító volt, az egész megyében becsültek, talán regényhőseim Jókai, Gárdonyi, Móricz Zsigmond nevelőinek példájára, talán mert nem mertem továbbnézni a magam kis horizontján s a további tanulás az iskolai esztendők egyenes, közvetlen szinte szerves folytatásának tetszett”- vallja Gyergyai.

Első novelláját Az **Új Idők** közölte 1909-ben, melyet gimnazistaként írt, majd a 1920-ban közölte első tanulmányát.

Kedves tanára, Horváth János 1914 nyarán ösztöndíjjal kiküldte Párizsba. Itt érte a háború kitörése, s mert haza nem utazhatott, megjárta Bretagne és Normandia internáló táborait. Megrendült egészségi állapotára tekintettel 1917 elején Svájcba engedték, ahol felgyógyulása után két évig hallgatta a lausanne-i egyetem előadásait. 1919 áprilisában tért haza. 1921-1927 között a Magyar Írás munkatársa volt. 13 könyvet írt, 50 műfordításkötete és 36 általa szerkesztett antológia jelent meg. 1926-ban előadóként visszakerült az Eötvös Kollégiumba, ahol tizenkét éven át (1938-ig) dolgozott, s ahová 1945-ben, harmadszor is visszatért. A Kollégium megszűnte után az Eötvös Loránd Tudomány-

egyetemen tanított világirodalmat, majd francia irodalmat 15 éven át.

1920-tól a lap megszűntéig a **Nyugat** állandó munkatársa volt: francia irodalmi tanulmányokat írt, főképp Babits és Osvát biztatására. Egész sor remekbe készült fordítása jelent meg 1920-tól: Voltaire, Flaubert, Gide, Valéry és mások művei, s a harmincas évek vége felé Proust fordításának első két kötete (**Swann és Bimbózó lányok árnyékában**). Első önálló tanulmánykötete (**A mai francia regény**) 1937-ben jelent meg; régebbi és újabb tanulmányait a Szépirodalmi Könyvkiadó adta közre az elmúlt években, eddig három kötetben (**Klasszikusok, Kortársak, A Nyugat árnyékában** címmel) „Kötetem címe a hála és megemlékezés jegyében fogant, egy nagy múltú folyóirat irányában: Babits, Osvát Ernő és Gellért Oszkár szinte egyidejű biztatásával a **Nyugat** hasábjain kezdtem, amit rangosabb alkotók „irodalmi pályafutásnak” neveznek, s legtöbb munkám nemcsak a **Nyugat** sajátos légkörében, hanem a **Nyugat** nagyjainak közvetlen hatására is született. A **Nyugat** sokunk számára, nemcsak folyóirat volt, hanem otthon, s a kávéházi márványszőnyeg, ahol Osvát hol egyedül, hol Gellért Oszkárrel a jobbán, egyforma grandezzaival fogadott minden kezdőt és minden hírességet. (...) s maga a nyomda, vagy a redakció több meleget árasztott ránk, több védelmet biztosított a rossz évek sérelmei és megaláztatásai ellen, mint bármily gögös intézmény, akármilyen hatalmas érdekszövetség, s addig is, míg lesz valaki köztünk, aki egyszer megírja a **Nyugat** nem csak irodalmi, hanem szellemi történetét, hadd függesszem emlékkövére e könyv szerény ex-votoját” – írja **A Nyugat árnyékában** című kötetében.

Gyergyai Albert szemléletét, ízlését alapvetően határozta meg francia kulturáltsága. Hogy a két világháború között a **Nyugat** hű lehetett címéhez, s mindig ismertethette olvasóival a nyugati irodalom új törekvéseit, abban neki is orosz-lánrésze volt: rendszeres beszámolóit, tanulmányait és bírálati ablakot nyitottak az új francia kultúrára, az első világháborút követő irodalmi csatározásokra és ízlésváltozásra. Esszéírási stílusának kialakításában bizonyára mesterének, Riedl Frigyesnek hatása is érvényesült, ezt Gyergyai a rá oly jellemző szerénységgel mindig hangoztatta; valójában azonban írásai a modern magyar esszé mesterdarabjai, áttetsző poétikusságukkal, kristálytisztá logikájukkal a szépségért, emberiségért rajongó irodalomszerető ember szemérmes vallomásai. Ez a szemérem gátolta meg abban, hogy nemzedéktársai példáját követve hamar jelentkezzen önálló kötetekkel, hosszú ideig csak szolgálni akarta az irodalmat íásaival és tolmácsolásaival, melyekben szinte észrevétlenül alakí-

totta ki a nagykorú fordítaseszményt. Proust-, Gide- és Mauriac-átültetései a magyar műfordítás-irodalom legjelentősebb teljesítményei közé tartoznak, kimondva-kimondatlanul ösztönzői lettek a következő nemzedékek munkásságának. Proust mellett Gyergyai Flaubert-el foglalkozott a legtöbbet. Míg 1958-ban a *Bovarynét* nevezi a világirodalom legszebb regényének, néhány év múlva, vállalva az önellentmondást, az *Érzelmek iskoláját* teszi az első helyre. Proust-esszéiben arra keresi a választ: mi tette képessé ezt az alkotót arra, hogy műkedvelőből nagy író legyen?

A mai francia regény (1936) című könyvtanulmánya izgalmas, szellemes kalandozás az első világháború utáni francia irodalomban. Olyan jelenségekre is felhívta a figyelmet, melyek tudatosításával megelőzte a francia irodalomtudományt

Emberi magatartásáról egyik legszebb tanulmánykötetnek címe (*A Nyugat árnyékában*, 1968) is elárul egyet-mást. Szerényen, a nagyok árnyékában rajzolja portréit, melyek egyszerre mű- és emberközpontúak. Aligha véletlen, hogy ezek közül kiemelkednek az Ambrus Zoltánról és Babits Mihályról írt esszék, tanulmányok. Az előbbihez a franciás érdeklődés és ízlés, az utóbbihoz egyfajta transzcendencia-igény megvalósításának vágya fűzte eltéphetetlen szálakkal. Irodalomszemléletének nyitottságára, ítéletalkotásának biztonságára vall azonban, hogy értő, mély analízist adja Kassák lírai törekvéseinek is, s kivételes érzékkel fejtette föl Kosztolányi stílusának rejtett szépségeit.

Ha a szépirodalom Gyergyai Alberttel kapcsolatban az irodalmi közvélemény meglepetéséről szoltunk, még inkább ez az érzés kerítette hatalmába a tudós professzor tisztelőit, tanítványainak nemzedékekre visszanyúló seregét, amikor 1974-ben megjelentette verseinek és fordításainak gyűjteményét (*Ősz és tél között*). A hosszú útra visszatekintő ember érett nyugalma éppúgy megnyilatkozik ezekben a szilárd formába öntött költeményekben, mint bizonytalansága, tétozása, nehogy maradjon, korszerűtlennek lássék e kései betakarítása során. Gondosan felépített szonettek váltakoznak finom, mives prózaversekkel, melyekben a leírás és az emlékezés az uralkodó érzés. Leginkább finoman cizellált érmekre emlékeztetnek prózaversei. Bennük a megromlott világból hátrál vissza egy szebb, hitelesebb és emberibb birodalomba, mely még érintetlenül őrzi az "illúziókat". „Milyennek látjuk az ideális esszéíró, azt, amilyen talán nincs is, de igen jól elképzelhető. Azt hiszem, közelebb van a művészhez, mint a tudóshoz: nem ellensége a tudásnak, nem is kizárólagos híve a művészetnek, előbb elsajátította a tudást, az általánosat, azon kívül valamilyen szakműveltséget, s miután mindezt megemésztette, a műérzék vagy az életérzék megakadályozta a pedantériában, a tudósgögnben, az egyoldalúságban. (...) Látom, mint Baudelaire dandyjét: nem ápolta külsejét, gondos ruhája, tudatos jó modora s zsebében számlá-

latlan aranyai miatt, bár ezek a tulajdonságok sem ártanak, hanem mert szereti a harmóniát, az életmód s a műveltség kívánalmainak összhangját, a külsőnek s a belsőnek valóságos vagy csak képzelt egyezését.”

Az 1954-es Irodalomtörténeti Közleményekben jelent meg egy cikk, amely feleleveníti a *Nyugat* történetében lezajlott egyik legnagyobb polémiát, a Hatvány–Osvát-vitát, s ez az értekezés Hatvanyt hozza ki győztesnek. Gyergyai hozzászólásában határozottan elutasítja ezt a véleményt, szerinte ugyanis Osvát képviselte az irodalom függetlenségének ügyét. Ez a kiállítás nagyon nagy szó 1954-ben Gyergyai öröksége a francia irodalom és műveltség közepontba állításában azért is nagy jelentőségű, mert míg a második világháborúig a nyugati orientáció egyet jelentett a franciás tájékozódással, addig a háború utáni időszakban ez a kultúra idehaza nemcsak elhalványult, de az utóbbi évtizedekben teljesen megrendült. A frankofon világ összeszűkült, helyét átvette a német, majd napjainkra az angol nyelv páratlan és erőszakos terjeszkedése. A Gyergyai képviselte „franciás műveltség a múlt finom, szép kellékei közé került – mondta róla Kenyeres Zoltán..

A francia és a német nyelvterület mellett Gyergyai figyelmét nem kerülte el az angol irodalom sem, többek között Virginia Woolf életműve, melynek egyik fordítója is. „Ma már, a tudományos specializáció korában ez a sokirányú tájékozódás elképzelhetetlen. Gyergyai még nem ismert ilyen művelődési határokat” – hangsúlyozta egy előadásában

Szegedy-Maszák Mihály. Megállapíthatjuk, hogy a művészi ösztön felülírta benne a tudósi elhivatottságot, és nem véletlenül az esszé műfajában talált adekvát megnyilatkozási formát.

Gyergyai Albertet nagyon értékes munkásságáért többszörösen díjazták: (1933, 1937, 1946), Francia Köztársaság Becsületrendje (1937), A Magyar Népköztársaság Állami Díja, II. fokozat (1970). Tudományos életművéért, a világirodalom és a magyar irodalom témakörében írott tanulmányaiért 1971-ben megkapta az Egyetem gyémántdiplomáját.

Szülőházán márványtábla őrzi emlékét, sírja a bajomi temetőben található

(Összeállította: B. Osvát Ágnes)

B. Osvát Ágnes

Dorkámnak, élete 15. karácsonyán

Figyelj most rám, de jól figyelj! Mi másról írhatnék Neked ebben az adventi hangulatban, mint a hitről, ami a mai hitehagyott világban talán a legnagyobb összetartó erő. De előbb elmondom neked egy álmomat, persze csak részleteiben, mert ami a legfontosabb egy álomban - az általa kiváltott érzések, hangulatok, - azt nemigen lehet szavakban visszaadni. Talán furcsa, túlságosan is szimbolikus álom, de tudod, valamikor, még nem is olyan régen, a városnak még volt „szelleme”, ami mint egy nagy családot, összefogta a város őslakosságát, vigyázott rájuk, ismerte a jó és a rossz lépéseiket, de végszükség esetén ez a szellem maga volt az „otthon” fogalma.

Szóval, elmesélem, hogy álomban késő, éjszakába nyúló este volt, és én egy nagy lakásban jöttem-mentem, mintha folyton vártam volna valakit, valakiket, mintha mindannyian, akik a családhoz tartozunk, most abban a lakásban laktunk volna és egyenként érkeztek haza, ebben a kései órában. Ahogy bejöttek az ajtón, mindenkinek elmondtam, hogy a meghagyott ebédet a kályhán találják, tegyék ki maguknak, majd be-benéztem a konyhába, és láttam, amint a nagy fazékból egymás után kimerik a levest a tányérjukba. Fura módon, álomban krumplileves volt, amit ugyan elég ritkán szoktunk főzni, mégis, talán szimbólumként maradt meg az emlékeimben, olyan szimbólumként, amire nemsohá még visszatérek. Addig azonban az álom lényegét szeretném elmondani, mert ahogyan egymás mellett állva kinézünk az ablakon, odakint táncoló hópihéek szállingóztak a levegőben, de mi azért közelképben láttuk a városházát és szinte teljes egészében láttuk az éjszakai belvárost, minden fényével, mozgalmas létével együtt. A városháza – álmom-

ban lapos - tetején pedig a tető egyik oldaláról a másikra ott sétált egy hatalmas, méltóságot sugárzó, több méteres, bronzból készült emberalak. Középkori ruhában, combközépig érő zsakettben, kalappal a fején, és ide-oda forgolódva mintha onnan fentről irányította volna az embereket,

kezével jelezte, hogy merre menjenek, hogy hány óra van, és mintha a gondolataikat is irányította volna. Csak álltunk álmélkodva az ablak előtt és néztük. Csodálatos, múltat idéző, titokzatos sejtelmekkel teli látvány volt, ahogyan az egyre sűrűbbé váló hóhullástól megszűrt gyér éjszakai fényben ott sétál a hatalmas bronzalak a városháza tetején, akiről úgy éreztem, mindent tud, mirőlünk, emberekről, a város múltjáról, sőt jövőjéről is, és különleges kézmozdulatokkal próbálja úgy irányítani az emberek lépteit, ahogyan az valahol, egy rejtett helyen előre meg van írva.

Ébredéskor úgy éreztem, mintha az üveghegyen túli világból érkeztem volna vissza az ágyamba, azóta sem tudok szabadulni az élménytől, ami valamilyen módon a folytonosság érzetét keltette fel bennem, hogy hiába tűnnek el az idők folyamán teljes nemzedékek, egyéni örömök, fájdalmak tömkelege foszlik szét úgy, mintha soha nem is lett volna, mégis, valahol a lélek legmélyén mindenkiben él a folytonosság érzése, amit nappal a tudat elfelejt, de a tudatalatti az álomban előhossa, hogy az emberi lélek és szellem soha nem semmisül meg, legfeljebb átalakul. A lényeg azonban, az örökkévalóság lényege nem változik. Pedig az emberi élet az örökkévalósághoz mérten csak annyi, mint egy halvány mosoly vagy a szemekben felsötétülő fájdalom.

Ettől a felfedezéstől roppant humorosnak tűnő krumplileves-történet jut eszembe, ki tudja, ebben az értelmezésben, a tudatalattimban milyen összefüggések keletkeztek bennem az évek során. Minden családban, ahol szeretnek játszani a szavakkal, idővel kialakul egyfajta házi zsargon, amit aztán nagy élvezettel használnak egymás között, szerintem ez is hozzátartozik az ember természetes humor-igényéhez. Így volt ez gyermekkoromban nálunk is, néha csak összenéztünk a szüleimmel vagy a testvéreimmel, kiejtetünk egy más számára érthetetlen szót, és máris elárasztott az a vidámság, amit csak valami titokzatos összetartozási érzés válthat ki az emberből, olyan összetartozás, ami a biztonságérzetet is jelenti egyúttal, s amitől könnyűvé, gondtalaná, ugyanakkor szárnyalóvá válik a lélek.

Egyszer, kiskoromban, történetesen éppen krumplilevest ettünk, közben nagymamának a régmúlt idők, a világháború viszontagságai járhattak az eszében, mert arról kezdett mesélni, hogy milyen volt az élet az ő kamaszlány idejében, amikor már csak krumplilevesre tellett a házi költségvetésből. Én akkor, hatéves lényem minden érdeklődésével azt találtam kérdezni, hogy: „és akkor én hol voltam?” Nagymama elmosolyodott, majd rövid tűnődés után azt felelte: „hát, te akkor még a krumplilevesben voltál.” Azután még sok évig azt hittem, hogy a kisgyerekek, amíg meg nem születnek, parányi formában a krumplilevesben laknak. Talán ezért maradt meg bennem ez az egyszerű étel úgy, mint az emberi folytonosság szimbóluma.

Amikor édesapám nagykorú lett, a tizennyolcadik születésnapjára kapott könyvbe nagytata ezt írta be: „*Ne félj: emlékezni. / Ki voltál: ne feledd. / Ki szült, ki nevelt, ki volt tanít-*

tómestered./ Ne félj: feledni. Mid volt, s mid veszett./ Tükörbe nézz, s fejed ha megleled,/ - nagy kár nem érhetett.// Ne félj! Nincsenek szörnyek, feneketlen mélységek, égig érő fák, felmérhetetlen erők. Csak dolgok vannak, sokkal egyszerűbbek, mint gondolod.” És én, valahányszor kezembe vettem ezt a kötetet, úgy gondoltam, hogy a történelem sorsfordító erői csak külsőségeiben tudták megváltoztatni a családunk életét, de lényegében semmi nem változott, mert a dolgok csak úgy megtörténtek az emberrel, de ettől senki nem veszítette el a lényegét, az önazonosságát. Hiszen a szeretet nem lehetőség, hanem létszükséglet...

Ma délelőtt vásárcsarnokba mentem a szomszédunkkal, segítenem kellett neki a bevásárlásnál. Azt mondtam, vigyük el a nagy, kétfülű fonott kosarat és abba tegyünk bele mindent, mert azt ketten könnyen el tudjuk cipelni a kocsig. Furán nézett rám, talán azt gondolta, hogy ezzel a kosárral nevetségessé tesszük magunkat manapság, a sokféle bevásárló táská idején. Hát, szó, ami szó, kicsit megbámultak az emberek, de sokkal inkább jóindulatú, mint elmarasztaló mosollyal az arcukon. És meglehet, valamennyiünknek megfordult a fejében, hogy ugyan, miért is kell mindig az aktuális divathoz igazodniuk, ilyen kosaruk lehet, hogy nekik is hever valahol a padlás vagy lomtár mélyén, a feltámadásra várva. Miért is ne lehetne feltámasztani azt a kort, amikor a nagyszülők ilyen nagy, kétfülű kosarakban vitték haza a befőzni való paradicsomot, barackot, vagy a nagy szemű, ropogós cseresznyét. És miért is ne, akár az eltenni való uborkát is.

Bevallom, ahogy fogtam a kosár fülét, régen volt, kisgyermekkor emlékek tolultak fel bennem, eszembe jutott, hogy Dédikém éppen ilyen fonott kosárban tartotta a vasalni való ágyneműt, abroszokat, törülközőket, és amikor vasaláshoz készülődött, egyenként kiszedegette a friss illatú ruhákat a kosárból, az asztalon bepreckelte őket, majd összehajtogatva visszatette a kosárba és nekilátott a vasalásnak. Olyankor én fogtam a kisszéket, odacipeltem a konyhaszékre helyezett kosár mellé, és rákuperodva szívtam magamba a kertben szárított vasalni való semmihez sem hasonlítható, otthonos illatát. Dédike közben a vasalóval szárogatta, simíttatta ezeket a régi, lenvászon párnahuzatokat, lepedőket, és én eltűnődve néztem, ahogy a szárogatás nyomán párállik, illatozik minden, mígnem az egész konyha megtelt a tiszta, boldogsághormonokat termelő illatával. Dédike közben mesélt, régi idők szénnel melegített vasalóiról, amikor még nem létezett villanyvasaló, elmondta, hogyan fűjták benne a parázsló szenet, hogy izzásba hozzák és megfelelő hőmérsékleten tudják tartani. Mai napig megmaradt emlékidézőnek egy kisméretű, szénnel fűthető vasaló, amivel fodrokat, csipkéket vasaltak, sokszor kézbe veszem a törött fogóját, de a fényét nem veszítő kis jószágot és végigsimítom, úgy, mintha a Dédikém szorgos kezét simítanám végig. És arra gondolok, amit már többször leírtam, hogy a családnak az egyik legnagyobb érdeme az, hogy megteremti a folytonosságot. Azt a folytonosságot, amiből aztán elő tudnak jönni a megtartó emlékek, az elmúlt melegségek, a simogatások, amik később segítenek az embernek életben maradni, olyan percekben is, amikor homoksivatagban vagy akár egy kihűlt bolygón magunkra maradunk. Szeretnék megtanítani, hogy tudj a hit szellemében élni, legalább ilyenkor,

karácsony táján, jó lenne átadnom, átsugároznom az igazi hitet a mai gyermeklélekbe, úgy, ahogyan én is - amikor már rég tudtam, hogy a karácsonyfa és az ajándék a szüleim, nagyszüleim műve - hittem, hogy ők valamilyen titokzatos varázslat folytán kapcsolatban állnak az angyallal, és bármit kérek, el tudják intézni az égiekkel, hogy azt meg is kapjam. Csak most, ennyi év elteltével jöttem rá, hogy az igazi ajándék az a tiszta, őszinte hit volt számomra, amit semmivel

sem lehet helyettesíteni és ez a család fogalmát jelenti. Valami megbonthatatlant, amiről tudjuk, hogy akkor is megóv minket, amikor a világ bántásai túlságosan ránk nehezednek. Ahol a kívülállók számára észrevehetetlen, legkisebb gesztusnak is megvan a jelentése, jelentősége.

És most újból figyelj jól rám! Annyit és annyiféleképp gyöttrődtem az érzéseknek az intellektuális és érzelmi tudatosságtól való különválásáért, amíg váratlanul rábukkantam a legegyszerűbb igazságra: soha nem maradunk magunkra, ha mindig a belső hangra hallgatunk. Ha nem érzed már jól magad ott, ahol élsz, és egyedül, magányosan fekszel az ágyadon, hirtelen meghallod a tücsök ciripelését. Hallgasd a titokzatos hangokat, melyek a Teremtő alkotta természetből szállnak feléd, és megérted, milyen üzenetet közvetít neked a tücsök. Azt mondja, hogy mindegy, hol vagy, itt vagy máshol, az érzéseidet mindenütt, bárhol ki tudod vallatni, s a kérdéseket fel tudod tenni magadnak. És ha akarod, ha igazán akarod, a válaszokat is megtalálod rá, akárhol élsz. A belső hang pedig, ami végső soron a lelkiismereted, meg súgja, hogy mit válaszolj a tücsöknek. És megköszönöd majd neki, hogy rávezetett az igazságra: senki ne akarjon idegeneknek bizonyítani, senki ne akarja megnyerni a világot, mert közben könnyen elveszítheti a lelkét. És akkor soha többé nem fogja meghallani esténként a gyöngye kis ciripelését, ami a saját kertjéből szól hozzá, és ami egyedül csak az övé... És ne félj az ősztől, de a téltől se félj, a hó minden pusztulást jótékonyan befed, és gondoldj arra, hogy a tél után örökké tavasz következik. Az biztos, hogy az egyéniségnek megvannak a maga útjai, amelyet az ész esetleg nem helyesel. De ugyan ki törődik olyankor az ésszel? Márai írta: „Van másfajta műveltség is, mint az értelem gőgös birtoka, van a szívnek is műveltsége, s az is fontos, nagyon fontos.”

S tanuld meg, hogy semmiféle objektív, tárgyi igazság nem szállhat szembe lelkünk igazságaival. Soha.

„Ezüst esőben száll le a karácsony,/ a kályha zúg, a hóesés sűrű (...) Fenyőszagú a lég és a sarokba / ezüst tükörből bókol a rakott fa”
(Kosztolányi Dezső)

Váci Mihály

Betlehemes

Fehérszakállas mennyek bóbiskolnak
a törten megkönyöklő tornyokon.
Pillámra hull virágzón és elolvad
a súlyos égből egy könnyű szírom.

Elhangzott lépteket őriz a mellem,
szemem gyerekkori csillagokat.
Három fáradt bölcs kételkedik bennem
a betlehemi fényesség alatt.

Lélek-fehér tájon át sorakozva
a gyermekkorba tartó lábnyomok,
a harangzúgás hömpölyögve hozza
a fény gyűrűin ringó templomot.

Báránybéléses köd borul a tájra;
kifordított kucsmákban állanak
az oszlopok; vasalt csizmátlan járja
a kopogós földet a fűrge fagy.

Mindnyájunk szíve ma-született Jézus,
imádatlan, meztelen didereg.
Várja köré terelt örömök nyáját,
hogy forró párát ráleheljenek

Parasztok, pásztorok ájtatos gondban
virrasztanak, - szemük a csillagon;
jönnek vörös fényét követve: - hol van,
amire oly rég vár a bizalom.

B. Osvát Ágnes

Találkoztam a mikulással

Elgondolkodva lépkedtem a ködben
amikor hirtelen feltűnt előttem.
Mosolygós kék szemével rám tekintett,
ráncos öreg kezével felém intett.
Azt akarta, hogy álljak, álljak már meg,
ám én siettem, mert sietnem kellett.
Ő ottmaradt, ajándékokkal telten
s nem értettem, hogy miért érdekeltem,
hát, otthagytam, mert – mondom-, siettem.
Talán az álmaimat kergettem
és féltem, szemem elől tűnnek a ködben,
s nem vettem észre, hogy ott áll előttem...
Annyit még láttam, könny csillant szemében,
majd tovább indult lassan, szépen,
puttonya mélyén virgácsok, álmok,
gyermeki vágyak, álomvirágok.
Otthagytam, vagy ők hagytak el már engem,
nem tudom. Ám mire hazaértem,
otthon pirosan mosolygó csoda várt,
míg odavoltam, kinyílt a mikulásvirág.

Fodor Sándor

Csipike és Kukucsi

Nyugtalanság

Megjött a tél. Hóval takarta be az Erdőt. Csipikét nem érte váratlanul a ráköszöntő zimankó - teli kamrával köszönt vissza neki. Madár, Nyúl, Vadmalac, Mókuskák és a Vadméhek segítségével bőségesen megtöltötte éléskamráját mogoróval, szárított édesgyökérrel, aszalt áfonyával és lépesmézzel. Kukucsi elhatározta, hogy ebben a nehéz helyzetben is rendületlenül kitart a barátja mellett, önzetlenül segít neki a felhalmozott élelmiszerek eltakarításában, nehogy tavasszal reá- penészedjék, megromolják a fölösleg - és akkor takarítani kell, meg egyéb kellemetlenségek. Csipike mégis nyugtalannak látszott. - Hát neked mi bajod? - nézett a szemébe Kukucsi egy szép téli napon, miközben felébredt egy fél órászkára, hogy faljon valamit. - Miért lenne énnekem bajom? - nézett rá Csipike önérzetesen. - Azért, mert nyugtalankodol. Olyan kis izing vagy ismét, mint régebben a Rendkívüli Világéjszaka előtt. - Kukucsi, a te szemtelenséged nem ismer határt! - utasította rendre határozottan Csipike. - Az lehetséges, de én fel sem vettem a határátkérdést. Nem tudom, miért hánytorgatod. Csak azt kérdeztem, mi nyugtalanít. - Hát akkor tudd meg, hogy egyáltalán nem nyugtalankodom. Igenis nyugodt vagyok és méltóságteljes. - Akkor minek iredsz-forogsz annyit? - Mert nem találok a helyem. - Nahát! - Mihát? - Nem ezt mondtam? - Nem ezt mondtad, hanem nyugtalansággal rágalmaztál. - Hisz te magad is... - Hisz én magam is, csak annyit mondtam, hogy nem találok a helyem. Kukucsi nagyot sóhajtott. - Buta vagyok én hozzád, Csipike. A szívből jövő, őszinte baráti hang meghatotta Csipikét. - Ez nálad megvan. De nemcsak ezért szeretünk. Inkább aludj. Vagy tudod mit? Nesze. Jókora szárított édesgyökeret nyújtott Kukucsinak. A vendég bólintott. - Akkor én most ezzel elkínlódom, utána pedig kipihenem magam. Jóízűen csemegézni kezdett.

A Kukucsival fogyasztott eszmecezerék gyakran elgondolkoztatták a dolgok felett Csipikét. Most is ez történt. Buta-butá, de mond valamit. Töprengeni kezdett. Vajon miért nem találja a helyét? Kinézett az ablakon. A hó. Nacsak. Lehetséges, hogy éppen a hó az oka mindennek. A nagy meglepetés, amelyet az első hópelyhek okozott neki a tél kezdetén. Mert azon a Rendkívüli Világéjszakán Csipikének sikerült megnövesztenie a Góliátporral magát - és az egész Földet, rajta a társait, a füveket, fákat is, de a felhőket nem szándékozta. Úgy látszik, fölfelé is hullott a Góliátporból, ezért nőttek meg a felhők, és váltak óriási naggyá maguk a hópelyhek is. Igen, óriások lettek - gondolta Csipike, miközben a kint szállingáló hópelyheket nézte. - Te kit vársz? -

érdeklődött Kukucsi. - Ugyan - nézett mélázó tekintettel a semmibe Csipike - kit várhatnék én? - Például engemet! - Hiszen te itt vagy! - Azért csodálkozom - pislogott Kukucsi -, mert nekem is úgy tűnik. Akkor miért állsz az ablakban? - Nézem a havat. A gyönyörű, óriási hópelyheket. - A hópelyhek nem óriási - zsémbelt Kukucsi -, hanem akkora, amekkora. Meg nem is gyönyörű, és nem szeretem. Nem értem, mi néznivaló van rajta. Csipike mosolygott. Ugyan honnan tudhatná ez a botfülű Kukucsi, hogy nemcsak a hópelyhek óriásiak, de őt magát, Kukucsit is óriássá növesztette ő, a világ jótevője a Rendkívüli Világéjszakán. Nem is mondja meg neki soha. Ám a hópelyhek becsületét nem hagyhatja. - A hópelyhek akkor is szép, ha nem szereted - magyarázta türelemmel Kukucsinak. - Fehér és gyönyörű. - Nem az a baja, hogy fehér - vitatkozott kitartóan Kukucsi -, hanem inkább az, hogy hideg. Ha meleg volna, akkor én is szeretném. - Ha a hópelyhek meleg volna, akkor elolvadna - oktatta Csipike értetlenkedő barátját. - Ezt csak azért mondd, hogy vigasztalj - rázta a fejét tagadólag Kukucsi. - Tessék, nézd meg: a dunyha fehér is, szép is, meleg is, mégsem olvad el! Minekutána ezt így nyíltan megmondta, kertelés nélkül magára húzta a szép, fehér és meleg dunyhát. Csipike elgondolkozott. Ez tényleg így van. Ha tavasszal se olvadna el a hó - amire még nem volt példa -, akkor komolyabban is utána kell járnia az ügynek. Ez a Kukucsi megint mondott valamit. Érezte azonban, hogy továbbra se leli a helyét. Mégsem a hó okozná? Kukucsira pillantott. - Lehet, hogy igazad van. Tényleg nyugtalan vagyok. Kukucsi éppen ekkor ejtette ki szájából az édesgyökeret. Neki már mindegy volt.

Ki is út – be is út

Minden úgy történt, ahogy szokott. Majdnem. Minekutána lehullott a hó, jöttek a fagyok, aztán a még fagyosabb fagyok. A gyengébb idegzetű fák nagyokat roppantak, hogy megijesszék a rettentő hideget, de az nem ijedt meg, inkább csikorgott. Az Óriás-nagy Bükkfa nem ropogott, több esze volt annál - és neki lett igaza, mert megenyhült a tél, pityogni kezdett a hó, Csipike reggeli torna fejében hótörpéket mintázott belőle, ám délre elolvadtak. Kukucsi

egyre nagyobbakat nyújtózott. És egyre jobb étvágygal fogyasztott. Ez így is lett volna rendjén. Mindössze Csipike nem volt már a régi. Hol egyfolytában izgett-mozgott, hol pedig csak ült naphosszat, és nézte a példátlanul nyugodt és hallgató Réz Urat. Kukucsi nem állta meg szó nélkül. - Ha nekem is megmondod, hogy mi a néznivaló rajta, akkor benne vagyok. - Miben? - Abban, hogy nézzük együtt. Egyesülésben az erő. - Micsodát? - Azt a kilincset. - Az nem kilincs, hanem Réz Úr. És nem is őt nézem. - Hát mit? -

Semmit. Gondolkodom. - Már akkor inkább izeg-mozog. Mert amikor te elkezdesz gondolkodni, abból jó nem születik. - Miért mondasz ilyeneket, Kukucsi? - Azért, mert az ilyenek így vannak. Ha te gondolkodol,

abból rendszerint grimbusz lesz. Jó esetben balhé. Akkor is gondolkodtál, amikor Kecskébéka le akart köpni. És kisütötted, hogy az Erdő Réme vagy, meg hasonló jötevek. Aztán megint gondolkodtál egyet, és dalegyletet szerveztél Szarvasbikáékból. Na de ebből legalább balhé lett, a javából. Kár, hogy nem szeretted. - Te csak beszélsz, Kukucsi, hogy járjon a szád. - De szépen mondd, Csipike! - Ez nálam megvan - bólintott Csipike. A fogalmazásra mindig kényes volt. - Ha mindenképp muszáj neked gondolkodni, akkor inkább valami olyanon gondolkodj, amilyen a meccs volt... Szarvasbikáék. Tudod, a grimbuszéért nem lelkesedem - fejezte be aggályoskodását Kukucsi, és nagyot nyújtózva begyalogolt az éléskamrába. - Jöjjön, aminek jönnie kell - nézett utána Csipike. És jött. Jóízű csámcsogás hangja jött a kamra felől. Aszalt áfonya - gondolta Csipike. Aztán a csámcsogás megszűnt egy néhány pillanatra. Vihar előtti csend - bólintott megadóan a házigazda.

Egyszer csak zörgés hallatszott, majd roppanás. Zörgés-roppanás, zörgés-roppanás. Mind csak így. Mogyorót tör... Ezután az iméntinél nagyobb erővel tört ki újra a csámcsogás. És mind meg is eszi - sóhajtotta Csipike. Kukucsi elégedetten jött ki az éléskamrából. Csipike merőn nézte. Kukucsit megzavarta a férfias tekintet. - Egy kicsit körülnéztem - mondta. - És ugyan biza mit láttál? - érdeklődött Csipike, hogy próbára tegye barátja őszinteségét. - Hát... addig is, amíg ebédelünk, láttam egy kis aszalt áfonyát és két-három szem mogyorót. - Hallottam. - Mit? - Hogy láttad. Idehallatszott a tekinteted. Ám a mogyoróból legalább egy tucatot megpillantottál. - Hát... - mosolygott szerényen Kukucsi - nem értem rá számlálgatni, de az ember nézelődik, ugye. - Akkor már észrevehetted volna az édesgyökeret is. - Gondoltam, hátha inkább te vagy kíváncsi rá, mert nekem egy kicsit száraz. Csipike tekintete szigorúvá változott. - Ez így nem mehet tovább, Kukucsi. - Nem hát - bólintott álmosan a vendég. - Mondtam én, hogy az utóbbi időben nyugtalan vagy. - És még te is nyugtalanítasz. - Akkor miért nem kezded mindjárt ezzel? - nézett rá derűsen Kukucsi. - Énnem, ha akarod, ki is út, be is út! - ezzel lehúzta az ágyról a szép, fehér és meleg dunyhát és azonmód hurcolni kezdte az éléskamra felé. - Hová viszed azt a dunyhát? - nézett nagyot

Csipike. - Be. Beköltözöm - mutatott a kamrára Kukucsi. - Hogy ne zavarjalak. Miattam ne nyugtalanodjék senki. - És hogy három nap alatt felfalj mindent! - Sajnos akkor megint kiköltözöm. Étlen mégsem kuksolhatok abban a kicsi kamrában. - És én ugyan mit reggeli-ebéd-vacsorázom? - Nono, csak semmi pánik - nyugtatta meg Kukucsi. Azért neked is adogatok ki egy kis ezt-azt. - Nem oda Buda! - állt eléje Csipike. - Vedd tudomásul, hogy máris elkezdődött a mogyoróválság. Mától kezdve a napi fejadag nekem kettő, neked pedig négy, mert nagyobb vagy. - Nekem nyolc, mert én nagyobbakat alszom, márpedig üres hassal nem lehet jóízűen aludni - állapította meg tárgyilagosan Kukucsi. - Azt nem lehet, mert tavaszig még sok van! - tiltakozott Csipike. - És ne feledd: ha egész nap csak alszol-eszel - előbb-utóbb beteg leszel! - Igaz - bólintott Kukucsi. - És jó lenne, ha egy kicsivel többet mozognál.

Csipike éppen válaszolni akart. Ám ekkor dörömbölést hallott az ajtón. - Ki az? - kérdezte. - A tavasz! - volt a válasz. - Nahát... - álmélkodott Csipike. - Megjött a tavasz, maga a tavasz jött meg, személyesen! - Hogyha nem Nyúl jött meg, akkor üss pofon - dörögte Kukucsi, attól tartva, hogy az érkező éhes lesz. Aggódva tette hozzá: - Ebből megint valami hülyeség lesz. Tévedett. Nem Nyúlban, a hülyeségben. Csipike szélesre tárta az ajtót. Nyúl állt az ajtó előtt, két mellső mancsában egy szál frissen szedett hóvirággal. Mellette Vadmalac, aki azóta már süldővé cseperedett, legalább négy napra való, frissen kitúrt édesgyökérrel. - Éljen! - rikkantotta Kukucsi. - Vége a válságnak! - Köszönöm - vette át Csipike meghatottan a hóvirágot, és nyomban a kalapjába tűzte. Ám Nyúl valamiképpen megsérthette a gyöngye kis virág szárát, mert alighogy a Csipike kalapjába került, lekókad, fonnyadni kezdett.

- Együnk-igyunk, testvérek! Kerüljetek beljebb! - örvendezett Kukucsi, miközben átvette az édesgyökeret. Arról ő már igazán nem tehetett, hogy se Nyúl, se Vadmalac nem fért be az odúba. - Tudjátok mit? Mulassatok, örvendezetek odakint Csipikével, -örvendezett Kukucsi, -én addig eszem-iszom nektek! De Csipike csak a hervadó virágot nézte: - Ilyen az én szerencsém!

(Folytatjuk)

**Nagyon szép
karácsonyt és
boldog újévet kíván
mindannyioknak
a szerkesztő néni
és továbbra is várja
leveleiteket, javaslataitokat
az alábbi címre:**

B. OSVÁT ÁGNES

540477 Targu Mures (Marosvásárhely), Str. Armoniei nr.
22 ap.13 Jud. Mures ROMANIA Telefon: 0265-249918 és
0365-803670 Mobil: 0771-293784

Támogatóink

(a megjelölt előfizetői díjakat meghaladó befizetéseket tekintjük támogatásnak)

Emlékeztünk rá: lapunk függetlenségét és erdélyi olvasóinkhoz történő díjmentes eljuttatását teszik lehetővé e nagylelkű adományok. Köszönjük!

Bányai Károly	Budapest	5.000 Ft
Benedek András	Etyek	8.000 Ft
Benedek Ferenc	Monor	100 USD
Dénes Elemér	Dés	5.000 Ft
Dr. Dobolyi Sarolta	Budapest	3.000 Ft
Dr. Nagy László	Németország	30 EUR
Dr. Rékasi József	Pécs	2.000 Ft
Dr. Soós Pál	Budapest	2.000 Ft
Jánossy Sándor	Dés	5.000 Ft
Józsa Katalin	Budapest	3.000 Ft
Kertész László	Pécs	8.000 Ft
Nagy Jenő Gyula	Marosvásárhely	20 EUR
Prof. dr. Tókécs Béla	Marosvásárhely	50 RON
Tuzson Tibor	Budapest	1000 Ft

Tisztelt olvasóink!

December lévén, jelen lapszámunkhoz – az erdélyi címek kivételével – minden esetben mellékelünk egy befizetési csekket. Akik közben befizetéseiket rendezték, azok természetesen tekintsék ezt semmisnek, esetleg adják tovább...

Előfizetői díj változatlanul: 2000 Ft. belföldre, Európába 20 EU, a tengeren túlra 30 USD egy évre.

Előfizetni természetesen banki átutalással is lehet, a következőképpen:

Belföldről: Erdélyi Körök Országos Szövetsége.

Számlaszám: 10918001-00000063-39990003,

UniCredit Bank, Szekszárd.

Külföldi átutalás esetén: Erdélyi Körök Országos Szövetsége 2200 Monor, Kapisztrán János u. 49.

Számlaszám: 10918001-00000063-39990003. IBAN:

HU34 1091 8001 0000 0063 3999 0003. Bank-kód:

UNICREDIT BANK - SWIFT (BIC): BACXHUHB

ÁTALVETŐ ONLINE

Lapunk 2008-ig visszamenőleg az interneten a következő címeken olvasható: www.ekosz.hu, www.erdelyikor.hu. Ugyanitt érhető el az Átalvető Repertórium és a szerzők névjegyzéke